

2012

Üldaruanne

Euroopa Liidu
tegevuse kohta

Üldaruanne Euroopa Liidu tegevuse kohta 2012

Euroopa Komisjon
Teabevahetuse peadirektoraat
Väljaanded
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Euroopa Komisjon võttis „Üldaruande Euroopa Liidu tegevuse kohta 2012” vastu 28. jaanuaril 2013 dokumendina COM(2013) 19.

http://europa.eu/generalreport/index_et.htm

Kaanepilt: © Plantu 2012

2013 – 220 lk – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-26653-9 (print)
ISBN 978-92-79-26605-8 (PDF)
ISBN 978-92-79-26627-0 (EPUB)

ISSN 1725-6909 (print)
ISSN 1977-3420 (online)

doi:10.2775/90119 (print)
doi:10.2775/90975 (PDF)
doi:10.2775/9211 (EPUB)

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

© Euroopa Liit, 2013

Paljundamine on lubatud. Üksikute fotode kasutamiseks või paljundamiseks tuleb taotleda luba otse autoriõiguse omanikelt.

Printed in Luxembourg

2012

Üldaruanne

Euroopa Liidu
tegevuse kohta

SISUKORD

EESSÕNA

4

1. PEATÜKK

POLIITILISE LIIDU SUUNAS

7

2012. aasta Nobeli rahupreemia

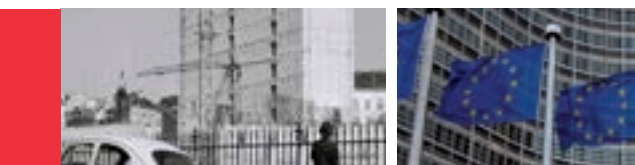
9

Tugevama majandus- ja rahaliidu ning poliitilise liidu suunas

13

Arutelu Euroopa tuleviku üle

18

2. PEATÜKK

EUROOPA LIIDU MAJANDUSE JUHTIMISE JA FINANTSSTABIILSUSE TUGEVDAMINE

23

Majandus- ja rahaliidu ülesehituse tugevdamine

25

Euroopa majanduskasvu tegevuskava tugevdamine

30

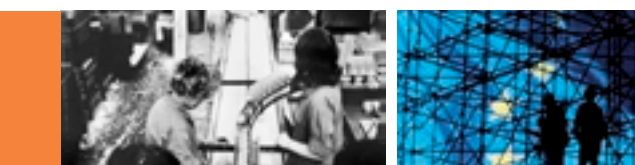
Finantssektori reform: investeerimine usaldusse

38

Tuleviku rahastamine: avaliku sektori jätkusuutliku tulu

kindlustamine parema maksupoliitika koordineerimise abil

47

3. PEATÜKK

SUUREM MAJANDUSKASV

51

ELi majanduskasvu poliitika ehk strateegia „Euroopa 2020”

53

Avatud ja õiglane siseturg

74

Kaubanduse panus majanduskasvu

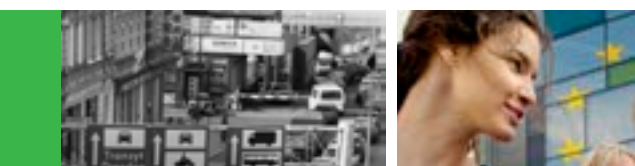
84

Põllumajandus-, kalandus- ja merenduspoliitika

86

Eelarve

91

4. PEATÜKK

SUUREMA TÄHELEPANU PÖÖRAMINE ELI KODANIKELE

97

Põhiõigused ja kodakondsus

99

Õigusküsimused

107

Siseküsimused

109

Kodanike igapäevaprobleemide leevendamine

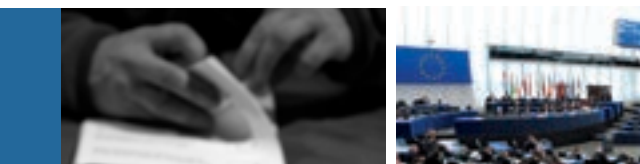
118

5. PEATÜKK

EUROOPA LIIDU POSITSIOONI TUGEVDAMINE MAILMAS **139**

Euroopa naabruspoliitika	141
Strateegiline partnerlus	145
Inimõigused ja demokraatia	149
Mitmepoolne juhtimine ja ülemaailmsed väljakutsed	151
Rahu ja julgeolek	159
Laienemine	162
Regionaalpoliitika ja areng	167

6. PEATÜKK

EUROOPA INSTITUTSIOONIDE JA ORGANITE TEGEVUS **183**

Euroopa Parlament	185
Euroopa Ülemkogu	197
Euroopa Liidu Nõukogu	198
Euroopa Komisjon	199
Euroopa Liidu Kohtu mõningad murrangulised otsused	201
Euroopa Keskpank	204
Euroopa Kontrollikoda	206
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee	207
Euroopa Liidu Regionide Komitee	208
Euroopa Investeerimispank	209
Euroopa Ombudsman	210
Detsentraliseeritud asutused	211
Liikmesriikide parlamendid ja nende roll Euroopa poliitikamaastikul	212
Läbipaistvus	213

ELI VÕLAKRIISIMEETMETE KRONOLOOGIA **215**

EESSÕNA

Võime olla uhked selle üle, kuidas Euroopa Komisjon on tulnud toime Euroopa ees 2012. aastal seisnud väljakutsetega.

Läinud aasta algas rasketes tingimustes. Euro usaldusväärsus oli langemas, majanduskasv aeglustumas ning mis kõige olulisem – meie kodanike usk Euroopa suutlikkusse oma probleeme lahendada oli rekordiliselt madal.

Lõppenud aastal tegi Euroopa Komisjon kõik endast oleneva, et nende proovikividega toime tulla.

Euroala raskustes riigid on saanud vajalikku abi, sest nad saavad oma eelarved korda ja võitlevad sügavate struktuursete probleemidega. Nad teevad seda pühendunult ja kindlameelselt ning tulemusi on juba näha.

Me ei ole mitte ainult loonud Euroopa tasandi majandusjuhtimise süsteemi, vaid oleme selle ka praktikas toimima saanud, luues raamistiku Euroopa ja riikliku tasandi reformideks.

© Euroopa Liit

Oleme teinud tööd tagamaks, et eelarve konsolideerimine ja arukas investeerimine käiksid käsikäes. Ettepanekus mitmeaastase finantsraamistiku kohta on ette nähtud, et Euroopa Liidu eelarve on investeringute, majanduskasvu ja töökohtade loomise eelarve. Selle eesmärk on täiendada liikmesriikide eelarveid ning tuua kaasa lisaväärtust Euroopa Liidule tervikuna.

Üleilmselt on Euroopa Liit esirinnas, rakendades finantssektori suhtes uusi ja vastutustundlikumaid eeskirju. Euroopa Ülemkogus saavutatud kokkuleppega Euroopa Komisjoni ettepaneku osas, mis käsitleb ühtse järelevalvemehhanismi loomist, oleme rajanud vundamendi Euroopa tõeliseks pangandusliiduks, mis on vajalik selleks, et tulevikus ei peaks valitsused vastutustundetuid pankasid abistama oma eelarvet sellega kahjustades.

Euroopa Liidu sees toimuv suur töö on hakanud vilja kandma: kindlustunne finantsturgudel on taastumas ning investorid on tagasi pöördumas raskustes olnud riikide majanduste juurde.

Sama oluline on see, et meie poliitika ja meetmed lõppenud aastal aitasid tugevdada Euroopa positsiooni maailmas. Euroopa võimekus tegelda diplomaatiaga, osaleda mitmepoolsetel foorumitel ja pakkuda abi neile, kes seda vajavad, on demonstreerinud meie väärtusi mitmel praktilisel viisil.

Olime esirinnas ühiste üleilmsete probleemide lahendamisel, nagu säästev areng ja kliimamuutus. Me olime ühed eestvedajad ÜRO säästva arengu konverentsil Rio de Janeiros ja hiljem Dohas ning isegi kui me ei saavutanud kõiki oma eesmärke, aitasime siiski arutelu edasi viia ning teeme seda ka tulevikus.

2012. aasta tegevuse kokkuvõtte ei oleks täielik, kui ei meenutataks erakordset au, mis langes Euroopa Liidule osaks Nobeli rahupreemia määramisega. Nobeli preemia on tunnustus 60 aastat kestnud püüdlustele tagada meie maailmajaos rahu, õiglus ja demokraatia. See kannustab meid tulevikus veelgi rohkem tööta- ma, et seda saavutust edasi arendada.

Euroopa Liidu sees peame jätkama võitlust kriisiga, eelkõige selle sotsiaalsete mõjudega, ning tugevama Euroopa Liidu ülesehitamist, mis oleks maailmas konkurentsivõimeline ning rajaneks kaasaval ja kestlikul majanduskasvul.

Olles vastu võtnud tegevuskava majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimiseks, oleme välja käinud nii pikaajalise visiooni kui ka konkreetsed sammud, mida tu- leks astuda lühikeses ja keskpikas perspektiivis.

Enne järgmisi Euroopa Parlamendi valimisi esitame oma ideed aluslepingu muu- datuseks, saavutatavad eesmärgid ning viisid, kuidas muuta Euroopa Liit lõimitu- maks, avatumaks, demokraatlikumaks ja tõhusamaks, samuti mudeli, kuidas saavutada see, et liit oleks Euroopa kodanike jaoks. On aeg alustada põhjalikku arutelu Euroopa Liidu arengu üle nii majanduslikus kui ka poliitilises plaanis.

Palju on teha ka üleilmselt, et täita kõigepealt Euroopa kohustused ning aidata ka teistel täita oma kohustusi meie ühise tuleviku kujundamisel.

„Üldaruanne Euroopa Liidu tegevuse kohta 2012” annab hea ülevaate eelmisel aastal saavutatust ning heidab ka põgusa pilgu sellele, mida on vaja teha järgmi- sel aastal ja kaugemaski tulevikus. Soovitan seda lugejaile, kes tahavad süven- dada oma teadmisi Euroopa Liidu toimimise kohta.

José Manuel Barroso

1963

Saksamaa liidukantsler Konrad Adenauer ja Prantsusmaa president Charles de Gaulle Prantsusmaal Pariisis.

2012

Eesistuja Van Rompuy, presidendid Barroso ja Schulz Nobeli rahupreemia tseremoonial Norras Oslos.

1. PEATÜKK

Poliitilise liidu suunas

- ▶ **2012. aasta Nobeli rahupreemia**
- ▶ **Poliitilise liidu suunas**
- ▶ **Kodanike kaasamine**

Üks aasta kõrgpunkte oli 2012. aasta Nobeli rahupreemia andmine Euroopa Liidule selle loomisest alates kestnud kauaaegse pühendumise eest rahu ja õigusriigi tagamisele pärast 20. sajandil toimunud kahte kohutavat maailmasõda. Kõnealust aastat iseloomustas ka taasalustatud arutelu liidu tuleviku, majandus- ja rahaliidu ülesehitamise lõpuleviimise ning selle üle, kuidas EL saaks liikuda tihedama poliitilise liidu suunas. Arutelu rikastas aktiivne osalemine, mis väljendus eelkõige komisjoni tegevuskavas ning Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy ettevalmistatud dokumentides, mis koostati tihedas koostöös kolleegidega. Pärast üleskutset, mille esitas komisjoni president José Manuel Barroso oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus, laienes arutelu väljapoole institutsioonilist raamistikku, et kaasata vahetult liidu kodanikud.

2012. aasta Nobeli rahupreemia

12. oktoobril andis Norra Nobeli komitee 2012. aasta Nobeli rahupreemia Euroopa Liidule ning selle eelkäijatele rohkem kui kuus aastakümnet kestnud töö eest rahu ja leppimise, demokraatia ja inimõiguste edendamise nimel Euroopas.

Nobeli komitee avaldus

„Kahe sõja vahelistel aastatel andis Norra Nobeli komitee mitmel korral rahupreemia isikutele, kes püüdsid lepitada Saksamaad ja Prantsusmaad. Alates 1945. aastast on see leppimine reaalsuseks saanud. Teise maailmasõja kohutavad kannatused näitasid, et on olemas vajadus uue Euroopa järele. Seitsmekümne aasta jooksul olid Saksamaa ja Prantsusmaa pidanud kolm sõda. Tänapäeval on sõda Saksamaa ja Prantsusmaa vahel mõeldamatu. See näitab, kuidas ajaloolised vaenlased võivad hästi suunatud jõupingutuste ja vastastikuse usalduse loomise kaudu saada lähedasteks partneriteks.

1980. aastatel ühinesid ELiga Kreeka, Hispaania ja Portugal. Nende liikmeks saamise tingimus oli demokraatia kehtestamine. Berliini müüri langemine muutis Euroopa Liidu liikmesuse võimalikuks mitmele Kesk- ja Ida-Euroopa riigile, avades nii uue ajastu Euroopa ajaloos. Jagunemine idaks ja lääneks on suures osas lõppenud, demokraatia on tugevnenud ning paljud riigisisised etnilised konfliktid on lahendatud.

Horvaatia liikmeksastumine järgmisel aastal, ühinemisläbirääkimiste alustamine Montenegroga ja kandidaadistaatuse andmine Serbiale tugevdavad leppimisprotsessi Balkanil. Viimase kümne aastaga on Türgi võimalik ühinemine Euroopa Liiduga samuti edendanud demokraatiat ja inimõigusi selles riigis.

Euroopa Liidus on praegu suured majandusraskused ja märkimisväärsed sotsiaalsed rahunused. Norra Nobeli komitee soovib keskenduda sellele, mida ta peab Euroopa Liidu kõige tähtsamaks saavutuseks: edukale võitlusele rahu ja leppimise ning demokraatia ja inimõiguste eest. Euroopa Liidu stabiliseeriv roll on aidanud muuta Euroopa suures osas sõjakontinendist rahukontinendiks.

Euroopa Liidu töö esindab vendlust rahvaste vahel ning on võrreldav rahukongressidega, millele Alfred Nobel viitas oma 1895. aasta testamendis rahupreemia kriteeriumidena.”

Euroopa Liitu esindasid Nobeli rahupreemia üleandmise tseremoonial, mis toimus 10. detsembril Oslos, Euroopa Parlamendi president Martin Schulz, Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy ja komisjoni president José Manuel Barroso. Norra Nobeli komitee esimees ning Euroopa Nõukogu praegune peasekretär Thorbjørn Jagland andis ELi nimetatud kolme institutsiooni juhtidele üle Nobeli rahupreemia diplomi ja medali.

Norra Nobeli komitee esimees Thorbjørn Jagland aplodeerib Euroopa Ülemkogu eesistujale Herman Van Rompuyle, Euroopa Komisjoni presidendile José Manuel Barrosole ja Euroopa Parlamendi presidendile Martin Schulzile, kes poseerivad Nobeli diplomi ja medaliga Nobeli rahupreemia tseremoonial.

Thorbjørn Jagland kinnitas oma kõnes, et Nobeli preemia oli „nii teenitud kui ka vajalik”, ning rõhutas, et institutsioonid peavad rahu kinnistama ja tugevdama. Seejärel pidasid Euroopa Ülemkogu eesistuja Van Rompuy ja komisjoni president Barroso omalt poolt ühise 2012. aasta Nobeli rahupreemia loengu.

Loengu käigus meenutas Euroopa Ülemkogu eesistuja Euroopa sõdade koledusi ning seejärel Euroopa Liidu rajajate soovi liikuda edasi uuel, leppimise, sõpruse ja lootuse teel. Tunnistades, et ELi on tabanud viimase kahe põlvkonna kõige hullem majanduskriis, mis on pannud liidu poliitilised sidemed proovile, rõhutas ta, et EL peab säilitama oma ühtsustunde ja „Euroopa lubaduse” praegu ning tulevikus sirgivate põlvkondade jaoks.

Komisjoni president lisas omalt poolt, et liidu rajajate geniaalsus peitus selles, et nad mõistsid, et tulevikus on rahu tagamiseks vaja liikuda rahvusriigist kõrgemale tasandile – Euroopa Liidu ainulaadsus seisneb demokraatlike riikide legitiimsuse ning riikideüleste institutsioonide legitiimsuse ühendamises. Ta rõhutas, et EL ei tähenda üksnes rahu rahvaste vahel, vaid see on meeleseisund, mida iseloomustab heasoovlikkus, kindlustunne ja õiglus – uus õiguskord, mis ei põhine rahvusriikide võimu tasakaalul, vaid pigem riikide vabatahtlikul nõusolekul suveräänsuse jagamiseks.

Lisaks peamiste institutsioonide juhtidele kuulusid ELi ametlikku delegatsiooni Oslos teiste institutsioonide, sotsiaalpartnerite ja Euroopa Noortefoorumi ning ELi institutsioonide personalikomiteede esindajad.

Euroopa noored Oslos

Euroopa Liidu delegatsiooni kuulusid ka koos Euroopa Noortefoorumiga 8–24aastastele noortele korraldatud joonistuste ja tekstide konkursi „Rahu, Euroopa, tulevik” neli võitjat. Sellega seoses ütlesid kolme Euroopa institutsiooni juhid järgmist: „2012. aasta Nobeli rahupreemia ei ole tunnustus üksnes Euroopa Liidu saavutustele minevikus, sellega vaadatakse ka tulevikku. Meie jätkuv ülesanne on inspireerida järgmise põlvkonna eurooplasi. Seejärel soovime, et Euroopa noored, kes pärivad rahus elava mandri ja kes vastutavad Euroopa tuleviku eest, viibiksid meiega koos Oslos.”

Konkursile laekus ligikaudu 5400 tööd 33 riigist: 1173 joonistust vanuserühmas 8–12, 1870 teksti vanuserühmas 13–17 ja 2354 teksti vanuserühmas 18–24. Neli võitjat olid: 12aastane Ana Fanlo Vicente Hispaaniast, 16aastane Elena Nicoletta Garbujo Itaaliast, 21aastane Ilona Zielkowska Poolast ja 23aastane Larkin Zahra Maltalt.

Preemiaraha – 930 000 eurot ehk 8 miljonit Rootsi krooni – antakse projektidele, millega toetatakse sõjas ja konfliktides kannatanud lapsi. Komisjon otsustas preemiaraha kahekordistada ja eraldada kokku 2 miljonit eurot. Välja valiti neli projekti, mis jõuavad enam kui 23 000 konfliktidest mõjutatud lapseni kogu maailmas ning tagavad neile juurdepääsu põhiharidusele ja lapsesõbralikele ruumidele:

- ▶ 4000 Süüria pagulaste lapsele Iraagi ja Süüria piiril asuvates laagrites;
- ▶ 5000 Colombia lapsele, kellest enamik on paguluses Ecuadoris;
- ▶ 11 000 Kongo lapsele, kes on pagulased Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas ja Etioopias;
- ▶ 3000 Pakistani lapsele riigi konfliktidest mõjutatud põhjaosas.

Konkursi „Rahu, Euroopa, tulevik” võitjad vasakult paremale: Ana Fanlo Vicente, Larkin Zahra, Ilona Zielkowska ja Elena Nicoletta Garbujo.

Nobeli rahupreemia medal.

ELi algatuse „Rahu lapsed” raames hakkab Prantsuse organisatsioon ACTED Põhja-Iraagis asuvas Domizi pagulaslaagris tegelema Süüria lastega, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet tegeleb abi andmisega Colombias ja Ecuadoris, organisatsioon Save the Children ja Norra Pagulasnõukogu töötavad lastega Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja Etioopias ning Unicef viib ellu projekti Pakistanis.

Medal pannakse välja Euroopa Ajaloo Majas, mis on Euroopa Parlamendi uus projekt Brüsselis. See tagab, et Nobeli rahupreemia medalit võivad tänu püsinäitusele näha nii praegused kui ka tulevased Euroopa kodanike põlvkonnad.

Tugevama majandus- ja rahaliidu ning poliitilise liidu suunas

Finants- ja majanduskriis tõstis veelgi teravamalt esile vajaduse täiustada majandus- ja rahaliidu praegust ülesehitust ning tugevdada seda oluliselt. Aasta jooksul mõeldi ning peeti arutelusid selle üle, kuidas saaks kõige paremini eelseisvatel kuudel ja aastatel suurendada majandus- ja rahaliidu vastupanuvõimet, toetades seda euroala suurema integreerituse ning tugevama solidaarsuse kaudu.

Juunis toimunud Euroopa Ülemkogul esitati ELi juhtidele aruanne ⁽¹⁾ eesmärgiga konsolideerida ja tugevdada majandus- ja rahaliitu, et tagada majanduslik ja sotsiaalne heaolu, stabiilsus ja jätkuv õitseng. Euroopa Ülemkogu eesistuja poolt koostöös komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga koostatud aruande eesmärk oli majandus- ja rahaliidu tarbeks visiooni väljatöötamine, et tagada stabiilsus ning jätkuv heaolu. Selle saavutamiseks esitati ettepanek tugeva ja stabiilse struktuuri loomiseks finants-, eelarve-, majandus- ja poliitikavaldkonnas, toetades tööhõive ja majanduskasvu strateegiat.

Selle tulemusena paluti Euroopa Ülemkogu eesistujal töötada tihedas koostöös teiste ELi peamiste institutsioonide juhtidega välja konkreetne ja tähtjaline tegevuskava tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks. Kõnealuse poliitika väljatöötamise andsid olulise panuse eelkõige ka oktoobris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumiseks esitatud vahearuanne, ⁽²⁾ Marianne Thysseni raport ⁽³⁾ ja Euroopa Parlamendi resolutsioon, ⁽⁴⁾ novembri lõpus esitatud komisjoni tegevuskava ning detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumiseks esitatud nelja juhi aruanne.

2012. aasta detsembris leppisid Euroopa Ülemkogul kohtunud ELi juhid kokku tegevuskavas tõelise majandus- ja rahaliidu saavutamiseks. Kuigi komisjoni tegevuskava eesmärk oli aidata töötada välja nelja juhi aruanne detsembris toimunud Euroopa Ülemkogule, läheb see ülemkogu tegevuskavast märkimisväärselt kaugemale ja esitab komisjoni visiooni ning konkreetset mõtet lühikeseks, keskmiseks ja pikemaks perioodiks, kaasa arvatud ideed institutsioonilise ülesehituse muutmiseks, mis võivad nõuda muudatusi ka aluslepingus.

Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy (keskel) koos Euroopa Komisjoni presidendi José Manuel Barroso ning ELi Nõukogu ametisoleva eesistujariigi Küprose presidendi Demetris Christofiasega detsembris toimunud ülemkogu kohtumise järgsel pressikonverentsil.

Euroopa Ülemkogu tegevuskava

Detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel vastu võetud tegevuskavas⁽⁵⁾ rõhutatakse vajadust lähtuda olemasolevast institutsioonilisest ja õigusraamistikust. Selles toonitatakse vajadust austada ühtse turu terviklikkust, luues euroala jaoks tugeva raamistiku, mis on õiglane, läbipaistev ja avatud kõikidele ELi riikidele.

Alljärgnev on tegevuskava põhiteemade lühikokkuvõte.

1. Pangandusliit

Ühtne järelevalve

Esimene oluline samm pangandusliidu loomisel on ühtse järelevalvemehhanismi rajamine. See hõlmab euroala pankasid ja on avatud kõikidele liikmesriikidele. Seda puudutav detsembris saavutatud kokkulepe lihtsustab nõukogu eesistuja läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga, mille eesmärk on jõuda kiiresti lõplikule kokkuleppele, et ühtse järelevalvemehhanismi saaks võimalikult kiiresti kasutusse võtta. Ühtse järelevalvemehhanismi moodustavad Euroopa Keskpank ja riikide pädevad asutused. Euroopa Pangandusjärelevalve säilitab oma rolli standardite väljatöötamisel ja järjepidevuse tagamisel.

Pärast tõhusa ühtse järelevalvemehhanismi loomist on Euroopa stabiilsusmehhanismil võimalik pankasid otse rekapitalizeerida. Kõnealust võimalust toetavas tegevusraamistikus, kaasa arvatud n-õ päritud varade määratluses, on kavas kokku leppida võimalikult varakult 2013. aastal. Ühtne järelevalvemehhanism alustab tööd 2014. aasta märtsis või 12 kuud pärast seda käsitlevate õigusaktide jõustumist, olenevalt sellest, milline kuupäev on hilisem.

Pangakapitali nõuded

Pangakapitali nõuete uued eeskirjad, mis annavad finantssektorile paremad võimalused riskide juhtimiseks ja vapustuste leevendamiseks, on läbirääkimiste lõppjärgus. Euroopa Ülemkogu peab neid peamiseks prioriteediks ja nõuab nende kiiret vastuvõtmist.

Pangakriiside lahendamise ja hoiuste tagamise skeemid

Seadusandlikud ettepanekud pangakriiside lahendamise ja hoiuste tagamise paremini ühtlustatud raamistike kohta peaksid valmima 2013. aasta juuniks.

Ühtne kriisilahendusmehhanism

Komisjon esitab 2013. aastal ühtses järelevalvemehhanismis osalevate liikmesriikide jaoks ühtse kriisilahendusmehhanismi. Kõnealune mehhanism koos asjakohaste ja tõhusate kaitsemeetmetega tagab finantsstabiilsuse pankade maksejõuetuse korral, kuid kaitseb ka maksumaksjaid, kuna põhineb finantssektori enda maksetel. Eesmärk on jõuda selle mehhanismi osas kokkuleppele 2014. aasta suveks.

2. Riigi rahanduse jätkusuutlikkus ja majanduspoliitika koordineerimise edendamine

Selles valdkonnas on kiireloomuline prioriteet töötada välja ja rakendada põhiõigusaktid majanduse tugevamaks juhtimiseks. Juhid nõudsid kahe seadusandliku ettepaneku paketi kiiret vastuvõtmist, et tugevdada eelarvejärevalvet euroalal. See täiendab ELi eelarve- ja makromajanduslikku järevalvet käsitleva kuue seadusandliku ettepaneku paketti, mis sisaldab mõningaid konkreetseid eeskirju euroala liikmetele ning mis jõustus 2012. aastal. Kolmas põhidokument on majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping (fiskaalkokkulepe), mis jõustub 2013. aasta alguses.

3. Majanduspoliitika küsimused, mida kaalutakse 2013. aasta juunis toimival Euroopa Ülemkogu kohtumisel

Täiendavalt on vaja läbi vaadata mitu olulist küsimust, mis on seotud euroala majanduspoliitika koordineerimisega. Nõukogu eesistuja Van Rompuy esitab tihedas koostöös komisjoni presidendiga 2013. aasta juunis toimuvale Euroopa Ülemkogule tegevuskava järgmiste küsimuste kohta:

- ▶ liikmesriikide oluliste majanduspoliitika reformide ulatuslikum eelnev kooskõlastamine (majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikkel 11) – komisjon esitab vastava raamistiku Euroopa poolaasta raames;
- ▶ majandus- ja rahaliidu sotsiaalne mõõde ning sotsiaalne dialoog;
- ▶ euroala liikmesriikide jaoks kohustuslike ning ülejäänud liikmesriikide jaoks vabatahtlike ühiselt kokkulepitavate konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamise lepingute teostatavus;
- ▶ solidaarsusmehhanismid kõnealuste lepingute toetuseks.

4. Demokraatlik legitiimsus

Kogu protsessi vältel on üldine eesmärk tagada demokraatlik legitiimsus ja vastutus sellel tasandil, millel otsuseid langetatakse. Seda saaks teha näiteks selliste uute mehhanismide kasutuselevõtu kaudu, millega parendatakse liikmesriikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi vahelist koostööd (majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikkel 13 ning aluslepingutele lisatud protokoll nr 1).

Euroopa Komisjoni tegevuskava

Komisjoni tegevuskava, (6) mis käsitleb majandus- ja rahaliitu ning poliitilist liitu, on institutsiooni panus laiaulatuslikuma ja sügavama arutelu ergutamiseks liidu kujundamise üle tulevikus. Analüüse ja konkreetseid ettepanekuid esitades läheb see kaugemale kiireloomulistest küsimustest, püüdes määrata kindlaks poliitilise liidu, mis toetaks majandus- ja rahaliidu usaldusväarsust ja jätkusuutlikkust pikemas perspektiivis, ning vajalikuks osutada võivate demokraatlike struktuuride laadi.

*Euroopa Komisjoni
presidendi José Manuel
Barroso pressikonverents
tiheda ja toimiva
majandus- ja rahaliidu
loomise tegevuskava
teemal.*

Tegevuskavas kinnitatakse, et on vaja tugevdada Euroopa Parlamendi rolli osana demokraatliku vastutuse suurendamisest, mis peab kaasnema aluslepingu mis tahes tulevase muutmisega majandus- ja rahaliidu tugevdamise eesmärgil. Detsembris toimunud Euroopa Ülemkogul kinnitati selgelt, et poliitikakujundamise edasise integreerimise ja pädevuste suurema koondamisega peab kaasnema Euroopa Parlamendi kohane kaasamine.

Fiskaalliidu, majanduspoliitika koordineerimise ja nendega seotud poliitilise liidu valdkondades kaalul olevatel küsimustel on põhjanev tähtsus. Need mõjutavad riikide tegutsemisviise ja poliitika olemust, tegelikult riikide suveräänsuse sisu.

„Tiheda ja tõelise majandus- ja rahaliidu suunas liikudes on äärmiselt oluline, et me tagaksime samal määral demokraatliku legitiimsuse ning asjakohase aruandekohustuse.”
President Barroso Brüsselis
28. novembril 2012

Tihedas ja tõelises majandus- ja rahaliidus tuleks liikmesriikide kõiki peamisi majandus- ja eelarvepoliitika valikuid Euroopa tasandil rohkem koordineerida, kinnitada ning nende üle järelevalvet teostada. Sammud suurema vastutuse ja majandusdistsipliini suunas tuleb ühendada suurema solidaarsuse ja finantstoeutusega. Demokraatlikku vastutust ja legitiimsust tagav poliitiline integratsioon on vajalik igal sammul sellel teel. Kõnealused ümberkorraldused peaksid toimuma järk-järgult, lühikese, keskpika ja pika perioodi jooksul, ning need eeldaksid – kui komisjoni tegevuskava viiakse täielikult ellu – lõppkokkuvõttes aluslepingu muutmist.

ERINEVATE ALGATUSTE TEGEVUSKAVA AJASKAALA

		Tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava Käivitatakse arutelu Euroopa tasandil	Teisene õigus	Aluslepingu muudatus	
KOGU PROTSESSI JOOKSUL	LÜHIAJALINE Järgmise 18 kuu jooksul	1. Euroopa poolaasta ja majanduse juhtimise paketi täielik rakendamine ning kiire kokkulepe teise majanduse juhtimise paketi kohta	●		
		2. Pangandusliit: finantsregulatsioon ja -järelevalve: kiire kokkulepe ettepanekute kohta, mis käsitlevad ühtseid eeskirju ja ühtset järelevalvemehhanismi	●		
		3. Pangandusliit: ühtne kriisilahendusmehhanism	●		
		4. Kiire otsus järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta	●		
		5. Peamiste reformide eelnev koordineerimine ja lähenemise ning konkurentsivõime toetamise vahendi loomine	●		
		6. Stabiilsuse ja kasvu pakti kohane investeeringute edendamine euroalal	●		
		7. Euroala välisesindatus	●		
	KESKPIKK PERIOOD 18 kuud kuni 5 aastat	1. Täiendav eelarvealane ja majanduslik integratsioon	●	●	
		2. Lähenemise ja konkurentsivõime toetamise vahendil põhineva euroala nõuetekohane fiskaalvõimekus	●	●	
		3. Võlalunastamisfond		●	
		4. Euroala võlakirjad		●	
	PIKA- AJALINE Üle 5 aasta	1. Täielik pangandusliit		●	
		2. Täielik fiskaal- ja majandusliit		●	
			Poliitiline liit: saavutada edu demokraatliku legitiimsuse ja vastutuse valdkonnas	●	●

Arutelu Euroopa tuleviku üle

„Minu soov on näha, et kujuneks välja Euroopa avalik ruum, kus arutatakse ja vaieldakse Euroopa küsimuste üle, lähtudes Euroopa seisukohast. Me ei saa enam püüda lahendada Euroopa probleeme, otsides lahendusi vaid üksikute liikmesriikide tasandil. Arutelu peaks hõlmama ka ühiskonda ja kodanikke.”

President Barroso Strasbourgis
12. septembril 2012

Septembris Euroopa Parlamendile peetud kõnes (?) olukorrast liidus teatas komisjoni president, et enne 2014. aastal toimuvaid järgmisi Euroopa Parlamendi valimisi esitab komisjon visandi Euroopa Liidu edasisest ülesehitusest. Selline ajastus peaks jätma piisavalt aega, et arutada komisjoni konkreetseid ettepanekuid aluslepingu muutmise kohta.

Oma kõnes tegi ta samuti ettepaneku liidu ambitsioonikamaks arendamiseks, liikudes rahvusriikide föderatsiooni, mitte aga siiski üliiriigi suunas. President selgitas, et see ettepanek on tingitud üleilmastumise kiirusest: „Üleilmastumise ajastul tähendab riikide suveräänsuse ühendamine riikide tugevdamist, mitte nende jõu kärpimist.”

Oma kõnes olukorrast liidus kutsus president Barroso üles kogu Euroopat hõlmavale suurele arutelule tulevikus vajaminevate meetmete ja vahendite üle. Ta julgustas igati edasi arendama Euroopa avalikku ruumi, kus arutatakse ja vaieldakse Euroopa küsimuste üle, lähtudes Euroopa seisukohast. Ta rõhutas, et on vaja rohkem pühenduda Euroopa põhiväärtuste järgimisele ja et poliitilisem Euroopa Liit tähendab ka seda, et „Euroopa tasandil reaalsete probleemide lahendamiseks tuleb keskenduda Euroopa tasandil meetmete võtmisele.”

2012. aasta Nobeli rahupremia andmisega Euroopa Liidule omandas see üleskütse suurema kaalu, kuna liidu põhiväärtused ja tema saavutused leidsid avaliku tunnustust; see annab uue tõuke arutelule tihedama poliitilise liidu ja sellega kaasneva nõude üle demokraatlike struktuuride laiendamiseks.

Selleks et arendada arutelu Euroopa avalikus ruumis, on kõikides liikmesriikides kavas läbi viia struktureeritud dialooge kodanikega, et kaasata vahetult kogu liidu elanikkond.

*Euroopa Komisjoni
asepresident ning
õigusküsimuste,
põhiõiguste ja
kodakondsuse volinik
Viviane Reding kodanikega
toimunud dialoogil
Hispaanias Cadizis.*

Dialoogid kodanikega

Dialoogides keskendutakse küsimusele „Millist Euroopat me tahame?”.

Dialoogid kodanikega hõlmavad allpool loetletud kolme põhiteema esitust, seejärel liigutakse edasi arutelu juurde.

1. Majanduskriis Euroopas. Kas Euroopa Liit on teinud piisavalt kriisi lahendamiseks? Kas EL on kodanike arvates osa probleemist või osa lahendusest?
2. Kodanike õigused. Euroopa Liidu kodakondsus tähendab teatavaid õigusi ja kohustusi. Mida tähendab Euroopa meie igapäevaelus? Mida saab Euroopa teha oma kodanike elu parendamiseks?
3. Euroopa tulevik. Majanduskriis on toonud kaasa suured muutused ELi ja liikmesriikide majanduslikus, poliitilises ja sotsiaalses olukorras. Kuidas peaks Euroopa Liit selle uue reaalsusega kohanema?

Asepresident Reding ütles: „Me tahame luua oma 500 miljoni kodaniku jaoks uue Euroopa. Mina ja mu kolleegid tahame kodanikega aru pidada, enne kui esitame oma kavad ELi tuleviku kohta.”

Esimesed kolm dialoogi kodanikega peeti 2012. aasta septembris Cádizis (Hispaania), 2012. aasta novembris Grazis (Austria) ja 2012. aasta novembris Berliinis (Saksamaa). Neljas dialoog toimus 2012. aasta novembris Pariisis (Prantsusmaa) üritusest „Semaines sociales de France 2012” osavõtjatega.

Järgmine ametlik dialoog on kavas pidada Dublinis (Iirimaa) ja selle raames kuulutatakse ühtlasi välja Euroopa kodanike aasta 2013.

Kõik dialoogid on avatud foorumid, kus osaleb 200–500 inimest ning kus komisjoni ja teiste institutsioonide poliitilised juhid ning kohalikud poliitikud kuulavad kodanike muresid ja ootusi seoses finants- ja majanduskriisi, kodanike õiguste ja liidu arenguga kuni 2020. aastani.

*Euroopa Komisjoni
asepresident ning
õigusküsimuste,
põhiõiguste ja
kodakondsuse volinik
Viviane Reding kodanikega
toimunud dialoogil
Saksamaal Berliinis.*

Julgustatakse ka väiksema osalejaskonnaga või konkreetsetel teemadel arutelusid – novembri lõpus toimus Napolis tööhõivet käsitlev arutelu ning sarnane lähenemisviis valiti Stockholmis, kus 28. novembril toimus Euroopa aasta 2012 lõpetamise raames temaatiline dialoog aktiivsena vananemise üle.

Üldteave dialoogide kohta on kättesaadav Internetis ⁽⁶⁾. Sündmustest ja nendega seotud praktilistest üksikasjadest, eelnevatest aruteludest, registreerimiskorrast ja sotsiaalmeediakanalitest teatatakse sündmust korraldava liikmesriigi keeles, sündmuse otseülekannet saab vaadata veebilehel.

VIITED

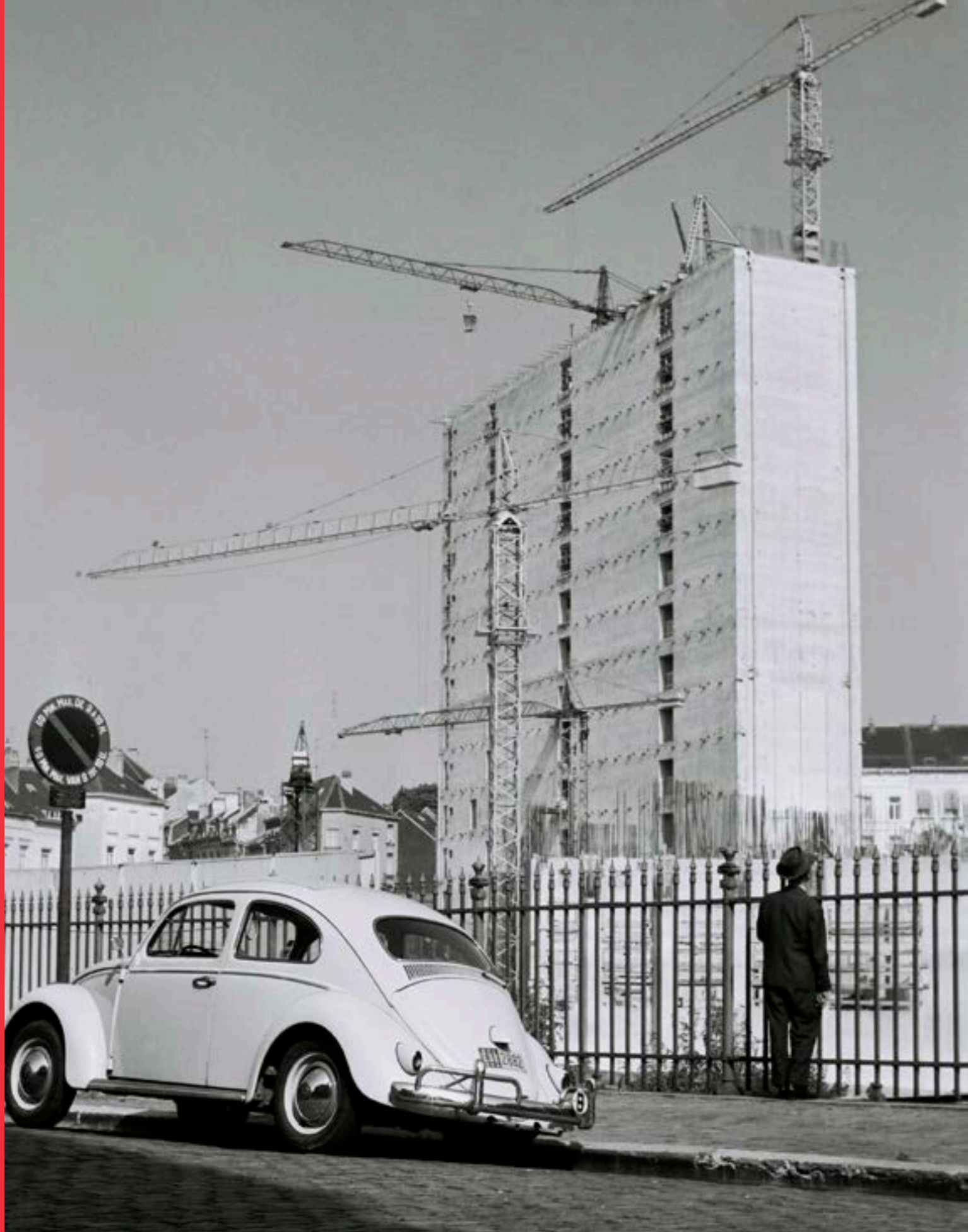
- (¹) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/134069.pdf
- (²) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/132809.pdf
- (³) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2012-0339+0+DOC+PDF+VO//ET&language=ET>.
- (⁴) Euroopa Parlamendi 20. novembri 2012. aasta resolutsioon soovitud tegevustega komisjonile Euroopa Ülemkogu eesistuja, Euroopa Komisjoni presidendi, Euroopa Keskpanga presidendi ja eurorühma esimehe aruande „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas“ kohta.
- (⁵) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/134353.pdf#page=2
- (⁶) Komisjoni teatis. Tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava – üleeuroopalise arutelu avamine (COM(2012) 777).
- (⁷) http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-12-596_en.htm
- (⁸) <http://ec.europa.eu/european-debate>

FOTODE AUTORIÕIGUS

AFP, lk 6

Euroopa Liit, lk-d 7, 11, 12, 13, 16, 18, 19

Heiko Junge/Scanpix Norway/AFP, lk 10

1964

Euroopa Komisjoni peakorter, Berlaymont'i hoone ehitamine Belgias Brüsselis.

2012

Renoveeritud Berlaymont.

2. PEATÜKK

Euroopa Liidu majanduse juhtimise ja finantsstabiilsuse tugevdamine

- ▶ Euroopa majanduskasvu tegevuskava tugevdamine
- ▶ Finantssektori reform
- ▶ Pangandusliidu loomine

Jätkuvale finants- ja majanduskriisile reageerimiseks on Euroopa Liidu institutsioonid ja liikmesriikide valitsused võtnud jõulisi ja pidevaid meetmeid ning see kiire töö jätkus 2012. aastal. Kõik on teinud tihedat koostööd, et toetada finantsstabiilsust, kehtestada tugevam juhtimissüsteem tuleviku jaoks ning tugevdada vajalikke tingimusi, et toetada majanduskasvu ja töökohtade loomist. Kriisist tulenevalt tehti aasta jooksul tähtsaid otsuseid, mis suurendasid märkimisväärselt ELi suutlikkust tegelda kriisiga ning sellest väljuda.

Kogu Euroopa Liidus teostati reforme ja võeti konsolideerimismeetmeid. Kehtestati ühised finantssektori kaitsemehhanismid ning ELi institutsioonid on järjepidevalt näidanud, et nad seisavad ühisraha eest, olles võimelised võtma meetmeid kriisist tulenevate probleemide lahendamiseks. Eelkõige võeti meetmeid tagamaks, et uus Euroopa stabiilsusmehhanism ja sellega kaasnev oluline täiendav lisavõimsus oleks sügiseks kasutusel. Mõnes euroala liikmesriigis tekitasid aasta jooksul jätkuvalt muret eelarve ja makromajanduslik tasakaalustamatus, kuid nende lahendamiseks võeti jõulisi meetmeid. Stabiilsuse ja kasvu pakti tugevdati oluliselt sellega, et jõustus uus õigusakt, millega kehtestati rangem järelevalve majanduse ning eelarve küsimuste üle.

Uue lepingu, mis on laiemalt teada fiskaalkokkuleppe nime all ning millega lubatakse majandus- ja rahaliidus suuremat stabiilsust, koordineerimist ja paremat juhtimist, allkirjastasid 25 liikmesriiki 27st. See leping oli oluline etapp kriisi lahendamiseks võetud ELi struktuursete meetmete puhul.

Märtsi alguses allkirjastasid majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu ELi 25 liikmesriigi juhid, kõik peale Tšehhi Vabariigi ja Ühendkuningriigi. Nad võtsid kohustuse suurendada distsipliini ja ühtlustamist, saates sellega väga selge sõnumi euro ning Euroopa integratsiooni pöördumatuse kohta.

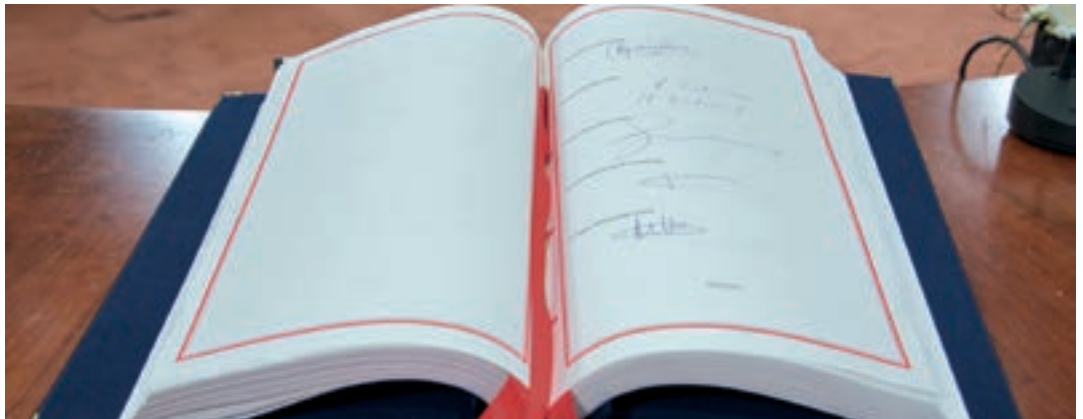
Vaadeldaval aastal tähistati ka euro pangatähtede ja müntide kasutuselevõtu kümnnendat aastapäeva.

Majanduskasvu ja töökohtade loomine sõltuvad heas seisundis ja hästi toimivast finantssektorist. Juba kriisi algusest on komisjon kriisiga võidelnud ulatusliku meetmete kogumi abil, et reguleerida finantssektorit ja teostada selle üle järelevalvet. 2011. aasta lõpuks oli mitu põhialgatust juba vastu võetud või Euroopa Parlamendis ja nõukogus arutlusel. 2012. aasta märkimisväärsim uus algatus oli ettepanek pangandusliidu kohta, mille keskne element on ühtne järelevalvemehhanism. Aasta jooksul esitati täiendavate õigusaktide ettepanekud, et parandada investorite kaitset ja tugevdada siseturгу.

Majandus- ja rahaliidu ülesehituse tugevdamine

Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping

Märtsi alguses allkirjastasid majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu ⁽¹⁾ ELi 25 liikmesriigi juhid, kõik peale Tšehhi Vabariigi ja Ühendkuningriigi. Nad võtsid kohustuse suurendada distsipliini ja ühtlustamist, saates sellega väga selge sõnumi euro ning Euroopa integratsiooni pöördumatu se kohta.

Mida leping muudab?

Allkirjutanud kehtestavad oma siseriiklikes õigusaktides „võlapiduri“, soovitatavalt põhiseaduse tasandil, et see oleks siduv ja püsiv. Liikmesriikide eelarved peavad olema tasakaalus või ülejäägis ning iga-aastane struktuurne eelarvepuudujääk alla 0,5% SKPst. Kui see nii ei ole, käivitub automaatne parandusmehhanism. Samuti võtsid allkirjutanud kohustuse süvendada majandusalast kooskõlastamist.

Lepinguga muudeti ametlikuks ka euroala tippkohtumised. Euroala tippkohtumised hakkavad toimuma vähemalt kaks korda aastas. Ühisraha kasutavad liikmesriigid saavad võtta vastu teatavaid otsuseid ning vajaduse korral kaasata teisi riike.

Leping, mida sageli kutsutakse fiskaalkokkuleppeks, jõustus 1. jaanuaril 2013, pärast seda kui selle olid ratifitseerinud vähemalt 12 euroala liikmesriiki, nagu oli nõutud.

Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping.

Kahe seadusandliku ettepaneku pakett

Paketi kahe määruse eelnõuga tugevdatakse euroala majanduse juhtimist veelgi lisaks sellele, mida on tehtud eelmisel aastal vastu võetud kuue õigusaktiga ja Euroopa poolaastaga. Majanduse juhtimise tugevdamine on tiheda ja tõelise majandus- ja rahaliidu üks oluline alus, nagu on kirjeldatud komisjoni poolt novembri lõpus esitatud kavas (vt täiendavaid üksikasju 1. peatükis).

Neist kahest määrusest esimesega ⁽²⁾ kodifitseeritakse ja täpsustatakse tugevam järelevalve liikmesriikide üle, kellel on või võivad tekkida tõsised finantsraskused. See ühendab lepingu raamistiku ka tingimusliku finantsabi andmisega, näiteks Euroopa stabiilsusmehhanismi abil.

Teise määrusega ⁽³⁾ ühtlustatakse euroala liikmesriikide riigieelarvete koostamise ja vastuvõtmise ajakava. See põhineb poliitika eelneva kooskõlastamise põhimõttel, mida rõhutatakse Euroopa poolaastaga, ning aitab tagada, et eelarvekavad vastavad riigipõhiste soovitustele.

Euroopa Komisjoni asepresident ning õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik Viviane Reding Prantsusmaa Rahvuskogus Euroopa poolaastat arutamas.

Kõnealuse seadusandliku ettepaneku üks olulisemaid uuendusi on, et sellega antakse komisjonile õigus nõuda riigieelarve eelnõu muutmist juhul, kui analüüs osutab, et riigieelarve eelnõuga ei suuda riik täita stabiilsuse ja kasvu pakti kohaseid kohustusi. See on oluline muudatus protsessis, millega püütakse tagada eelarvepoliitika tulemuslikum kooskõlastamine omavahel tugevalt seotud euroala riikide vahel, et tagada finantsstabiilsus ning eelkõige jätkusuutlik majanduskasv ja töökohtade loomine Euroopas. Aasta lõpu seisuga olid need kaks ettepanekut ikka veel kaasotsustamismenetluse kohaselt arutlusel Euroopa Parlamendis ja nõukogus.

Majandus- ja rahaliidu süvendamine

Juunis käsitles Euroopa Ülemkogu aruannet ⁽⁴⁾ „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas”, mille esitas Euroopa Ülemkogu eesistuja koostöös komisjoni presidendi, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga (EKP) presidendiga. Selles esitati tulevase majandus- ja rahaliidu neli põhielementi: integreeritud finantsraamistik, integreeritud eelarveraamistik, integreeritud majanduspoliitika raamistik ning suurem demokraatlik legitiimsus ja vastutus. Euroopa riikide juhid arutasid vahearuande põhjal küsimust uuesti oktoobris toimunud Euroopa Ülemkogul.

Enne kui neli juhti esitasid detsembris Euroopa Ülemkogule lõpparuande, esitas komisjon tegevuskava majandus- ja rahaliidu saavutamiseks ⁽⁵⁾. Selles kavas esitatakse suur hulk meetmeid lühiajaliseks, keskpikaks ja pikaajaliseks perspektiiviks.

Valmistades ette aruannet „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas”: Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy, eurorühma esimees Jean-Claude Juncker, Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso.

Ehkki tegevuskava on komisjoni panus nelja juhi lõpparuandesse ning kava ⁽⁶⁾ detsembri ülemkogu jaoks, on see ka eraldiseisev aruanne, milles esitatakse pikemaajaline visioon koos selge ajakava ja järjestusega. Komisjoni tegevuskavas määratakse kindlaks, mida tuleb veel teha, et saavutada tõeline pangandus-, eelarve- ja majandusliit ning poliitiline liit, koos selge ajakavaga selliste eri elementide kehtestamiseks, mida on vaja Maastrichtis alustatud töö lõpuleviimiseks. Dokumendis käsitletud mitme meetme ettepanek on juba esitatud või on õigusloomeprotsessis. Mõni kavandatud element eeldaks siiski aluslepingu muutmist. Vt täiendavaid üksikasju 1. peatükis.

Detsembri alguses esitas Euroopa Ülemkogu eesistuja lõpparuande, milles kutsuti üles võtma poliitilist kohustust rakendada esitatud kava.

Euroopa Ülemkogu leppis oma järeldustes ⁽⁷⁾ kokku majandus- ja rahaliidu väljakujundamise tegevuskavas, mis tugineb suuremale integreeritusele ning tugevdatud solidaarsusele. See protsess algab tugevdatud majandusjuhtimise väljatöötamise, tugevdamise ja rakendamisega ning ka ühtse järelevalvemehhanismi ja uute eeskirjade vastuvõtmisega pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse ning hoiuste tagamise kohta. Seda täiendatakse ühtse kriisilahendusmehhanismi loomisega, mille ettepaneku kavatseb komisjon esitada pärast seda, kui on jõutud kokkuleppele ühtse järelevalvemehhanismi osas.

„Poliitiline liit saab ja peab arenema käsikäes eelarve-, majandus- ja finantsliiduga.”

**Mario Draghi,
Euroopa Keskpanga president**

Euroopa stabiilsusmehhanism on oluline samm suurema solidaarsuse suunas

Euroopa stabiilsusmehhanism (ESM) ⁽⁸⁾ on alaline kriisihjehemehhanism lisaks Euroopa Finantsstabiilsuse Fondile (EFSF) ja Euroopa finantsstabiilsusmehhanismile (EFSM). ESM töötati välja, et vältida nakkusefekti euroalal ja suurendada usaldust. Euroala rahandusministrid allkirjastasid ESMi asutamislepingu veebruaris. Lisaks sellele vaatasid euroala juhid märtsis läbi Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (EFSF) / ESMi üldise ülemmäära, määrates kumulatiivseks laenuandmisvõimeks 700 miljardit eurot ning kiirendades ESMi sissemakstava kapitali sissemaksete tegemist nii, et ESM saaks saavutada oma täieliku ja tegeliku laenuandmisvõime (500 miljardit eurot) kiiremini. Kaks osamakset tehti 2012. aastal, 2013. aastal tehakse veel kaks osamakset ning 2014. aastal tehakse viimane osamakse.

ESM jõustus 27. septembril pärast seda, kui ratifitseerimiskirjad olid esitanud liikmesriigid, kelle osa ESMi lubatud kapitalist moodustab vähemalt 90%. ESMi juhatajate nõukogu ja direktorite nõukogu avakoosolekud toimusid vastavalt 8. ja 9. oktoobril. Nad võtsid vastu ESMi rakendusdokumendid, sealhulgas mehhanismi õigusaktid, kodukorra, hinnastamis- ja investeerimis põhimõtted ning vahendi suunised. Sellega muutus ESM täielikult toimivaks.

Kuidas ESM toimib?

ESMil on õigus kasutada oma liikmete hüveks järgmisi laenuandmise vahendeid, kui asjakohased tingimused on täidetud:

- ▶ anda makromajandusliku kohandamisprogrammi raames laene;
- ▶ osta võlakirju võlakirjade esmas- ja järelturul;
- ▶ anda ennetavat finantsabi krediidiliinide vormis;
- ▶ rahastada finantseerimisasutuste rekapitalizeerimist, andes ESMi liikmete valitsustele laene. Pärast seda, kui on loodud tulemuslik ühtne järelevalvemehhanism euroala pankadele, antakse ESMile volitused rekapitalizeerida euroala pankasid otse.

ESMi jõustumisega varustati euroala alalise kriisilahendusmehhanismiga, mille abil saab anda euroala liikmesriikidele vajaduse korral eri vormis finantsabi. Selle kaudu saab anda abi laenudena, ennetavate krediidiliinidena ja finantsabi finantsasutuste rekapitalizeerimise eesmärgil ning ka sekkumisena nii esmas- kui ka järelturul. Lisaks on riigipead ja valitsusjuhid otsustanud, et pärast seda, kui ühtne järelevalvemehhanism on loodud, peaks ESMil olema võimalik rekapitalizeerida pankasid otse. 2012. aastal alustati tehnilise tasandi tööd sellise vahendi väljatöötamiseks.

ESMi asutamisleping on kooskõlas ELi õigusega

Euroopa Liidu Kohus on kinnitanud Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) asutamist käsitleva Euroopa Ülemkogu otsuse seaduspärasust. 27. novembri kohtuotsus⁽⁹⁾ oli vastus Iiri Parlamendi liikme poolt Iiri kohtutele esitatud hagile, et Euroopa Liidu toimimise lepingu muutmine Euroopa Ülemkogu otsusega oli ebaseaduslik. Euroopa Kohus leidis, et muudatusega ei ületata ELi ainupädevuse piire rahapoliitika või liikmesriikide majanduspoliitika koordineerimise valdkonnas. Kohus kinnitas ka liikmesriikide õigust sõlmida omavahel kokkulepe stabiilsusmehhanismi asutamiseks, nagu ESMi asutamisleping, tingimusel et võetud kohustused on kooskõlas ELi õigusega.

G20

Juunis Los Caboses toimunud G20 tippkohtumisel lepiti kokku Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) vahendite suurendamises 456 miljardi USA dollari võrra. See summa ületab 430 miljardi USA dollari suuruseid lisavahendeid, milles IMF ja G20 leppisid kokku 2012. aasta aprillis. Vastavalt kokkuleppele ning Los Caboses G20 juhtide deklaratsioonile saavad kõnealuseid vahendeid kasutada kõik IMFi liikmed ning need ei ole suunatud mõnele konkreetsele piirkonnale. ELi osa vahendite rahastamises on rohkem kui pool, st 240 miljardit USA dollarit.

Koos Euroopa tulemüüri suurendamisega euroala finantsstabiilsuse toetamiseks tugevdab see rahvusvahelise kogukonna võimet reageerida ülemaailmsel tasandil praegustele probleemidele.

Euro pangatähed ja mündid kümme aastat hiljem

Euro, mis on suuruselt teine reservvaluuta maailmas ning mida kasutab sularahana umbes 300 miljonit kodanikku, on märkimisväärne saavutus, olenemata viimaste aastate suurest finants- ja majanduskriisist.

Kõigest kümme aastat tagasi võtsid 12 liikmesriiki oma igapäevase vääringuna kasutusele euro pangatähed ja mündid ning nüüdseks on euroalas 17 liikmesriiki. Kõik ELi liikmesriigid peale kahe on kohustatud võtma kasutusele euro vastavalt aluslepingust tulenevatele kohustustele – Taani ja Ühendkuningriik on sellest loobumisklausli alusel loobunud.

Euro ei ole üksnes tehniline rahapoliitiline korraldus, vaid ka käegakatsutav sümbol, mis kinnitab pühendumust töötada üheskoos jagatud vastutuse ja solidaarsuse vaimus, ning on Euroopa integratsiooni üks suurimaid saavutusi.

„Me oleme olnud ja oleme ka tulevikus vastamisi riigispetsiifiliste kriisidega. Oleme näidanud üles solidaarsust ja jätkame seda ning jätkuvalt tegutseme euroala üldise finantsstabiilsuse tagamise nimel. Nüüd on meie kasutuses meetmed, mida meil varem ei olnud.”
Herman Van Rompuy, Euroopa Ülemkogu eesistuja, G20 tippkohtumisel Los Caboses

Euromündid ja pangatähed.

Euroopa majanduskasvu tegevuskava tugevdamine

Teine Euroopa poolaasta aastal 2012

Euroopa poolaasta protsess võeti kasutusele 2011. aastal kokkuleppel liikmesriikidega. 2012. aasta protsessi toetati Euroopa õigusaktidega, mis oli osa euroala ja laiemalt ELi majanduse juhtimise äsjasest tugevdamisest. Euroopa poolaasta on majanduse juhtimise õigusaktide paketi põhielement. Kõnealuse paketiga tugevdati oluliselt stabiilsuse ja kasvu pakti ning laiendati järelevalvet eelarve üle. Euroopa poolaasta keskendub majanduse heale juhtimisele ning tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” rakendamisele.

Euroopa Komisjon käivitas teise Euroopa poolaasta 2011. aasta novembris 2012. aasta majanduskasvu analüüsiga ⁽¹⁰⁾. 2012. aasta analüüsi peamine sõnum oli, et tulenevalt majandusliku ja sotsiaalse olukorra halvenemisest on vaja rohkem pingutada, et seada Euroopa tagasi rööbastele, tagada majanduskasv ja töökohade loomine, ning et liikmesriigid ei olnud teinud piisavalt tööd, et jõustada meetmed, mida nad olid esimesel Euroopa poolaastal ELi tasandil lubanud jõustada.

2012. aasta majanduskasvu analüüsis kutsuti ELi ja liikmesriike üles keskendumata viiele prioriteedile:

- ▶ diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine;
- ▶ majandusele tavapärase laenuandmise taastamine;
- ▶ majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamine tänase ja homse jaoks;
- ▶ võitlus tööpuudusega ja tegelemine kriisi sotsiaalsete tagajärgedega;
- ▶ avaliku halduse moderniseerimine.

Kuidas Euroopa poolaasta toimib?

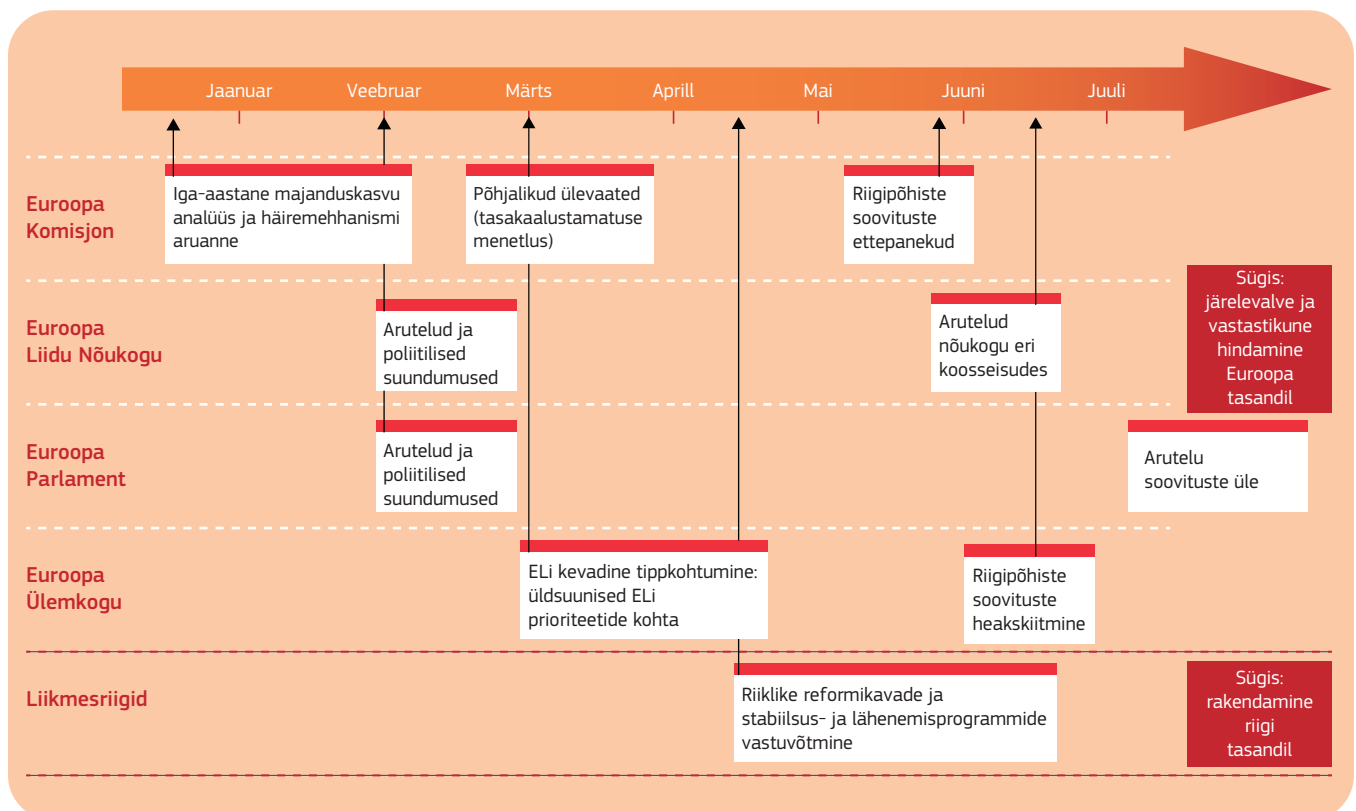
Euroopa poolaasta on iga-aastane tsükkel. Tsükli keskse elemendina on komisjonile usaldatud ülesanne koostada liikmesriikide majandus- ja struktuurireformide kavade üksikasjalik analüüs ning esitada soovitud meetmete võtmiseks. Kõnealuseid soovitusi, mida nimetatakse riigipõhisteks soovitusteks, arutab seejärel nõukogu ja võtab need vastu ning pärast seda esitatakse need liikmesriikidele.

Euroopa poolaasta algab, kui komisjon võtab vastu oma iga-aastase majanduskasvu analüüsi, milles esitatakse ELi kõige olulisemad prioriteetid järgmiseks aastaks, et suurendada majanduskasvu ja töökohtade loomist. Euroopa Parlamendil on selles protsessis oluline osa nn majandusdialogi kaudu. Selleks et tugevdada dialoogi ELi institutsioonide vahel, võib Euroopa Parlament kutsuda ELi institutsioonide juhte arutelule Euroopa poolaasta mis tahes konkreetsel juhul või etapis, nagu on osutatud alloleval joonisel.

„Euroopa poolaasta on viis ette näha ja vältida majanduse ohtlikku tasakaalustamatust enne, kui see kandub üle teistesse riikidesse.”

José Manuel Barroso,
Euroopa Komisjoni president

EUROOPA POOLAASTA

Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus

Majanduse juhtimise uue korraga, mis jõustati majanduse juhtimise paketiga, kehtestati ELis esimest korda makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus makromajandusliku tasakaalustamatuse jälgimiseks ja korrigeerimiseks.

Komisjoni poolt veebruaris esitatud häiremehhanismi aruanne ⁽¹¹⁾ oli makromajandusliku tasakaalustamatuse ärahoidmise ja korrigeerimise uue menetluse esimene etapp. Selles juhiti tähelepanu probleemidele ja võimalikele riskidele, mis tulenevad mõnes liikmesriigis tekkinud makromajanduslikust tasakaalustamatusest. See sisaldas tasakaalustamatuse allikate põhjalikku uurimist ⁽¹²⁾ ning selliste suundumuste põhjuste analüüsi. Nende läbivaatamiste alusel esitas nõukogu asjaomastele liikmesriikidele soovitusel menetluse ennetava või korrigeeriva osa alusel.

Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tulemustabel

Tulemustabeli näitajad on järgmised:

- ▶ jooksevkonto saldo (protsendina SKPst) kolme aasta libisev keskmine;
 - ▶ rahvusvaheline netoinvesteeringu positsioon aasta lõpu seisuga, protsendina SKPst;
 - ▶ reaalse efektiivse vahetuskursi kolme aasta protsentuaalne muutus tarbijahindade harmoneeritud indeksi / tarbijahinnaindeksi deflaatorite alusel;
 - ▶ maailma ekspordi osa (ekspordituruosade) viie aasta protsentuaalne muutus, mõõdetuna jooksevhindades;
 - ▶ tööjõu nominaalse ühikukulu kolme aasta protsentuaalne muutus;
 - ▶ eluasemehindade aastased muutused lõpliku tarbijahinnaindeksi suhtes;
 - ▶ erasektori krediitvoog protsendina SKPst;
 - ▶ erasektori võlg protsendina SKPst;
 - ▶ valitsemissektori võlg protsendina SKPst;
 - ▶ töötuse määra kolme aasta libisev keskmine;
 - ▶ finantssektori kogukohustuste aastased muutused.
-

Riiklikud reformikavad ja riigipõhised soovitused

Liikmesriigid esitasid aprillis Euroopa poolaasta teises etapis oma riiklikud majandusreformi kavad (riiklikud reformikavad ning stabiilsus- ja lähenemisprogrammid).

Pärast iga programmi üksikasjalikku analüüsi esitas komisjon riigipõhised soovitused, ⁽¹³⁾ mis olid suunatud majanduskasvu ja töökohtade loomise suurendamisele. Komisjon esitas 28 nõukogu soovitusel ettepanekut: üks ettepanek iga liikmesriigi jaoks koos riigipõhiste suunistega majanduspoliitika, näiteks riigi rahanduse ja struktuurireformide kohta, ning üks euroala kui terviku jaoks. ELi liikmesriikidel soovitati ka muuta oma kohtusüsteemid veelgi tõhusamaks ning rakendada oma majanduse elavdamise programmide osana kohtusüsteemi vajalikud reformid.

2013. aasta majanduskasvu analüüs

Komisjon alustas 2013. aasta majanduskasvu analüüsi ⁽¹⁴⁾ 2012. aasta novembri lõpus. Selles kirjeldatakse, kuidas vastutuse jagamisega Euroopa ja liikmesriigi tasandite vahel saaks aidata viia ellu muutusi kogu ELis, pannes aluse majanduskasvu ning töökohtade loomise taastamisele.

Majanduskasvu analüüsis esitatakse prioriteetsed meetmed, mida liikmesriikidel tuleb võtta, et tagada paremini koordineeritud ja tulemuslikum poliitika jätkusuutliku majanduskasvu soodustamiseks. Reformide hoogsaks jätkamiseks soovitas komisjon keskenduda samale viiele prioriteedile, mis olid määratud kindlaks eelmiseks aastaks.

Tänavuse majanduskasvu analüüsi peamine sõnum on, et kuigi ELi poliitika on hakanud tulemusi andma – puudujäägid vähenevad, pinged finantsturgudel leevenevad ja on märke, et konkurentsivõime mõnedes liikmesriikides pareneb –, on jätkusuutliku majanduskasvu ja töökohtade loomiseks vaja reforme jätkata. Igaüks neist viiest prioriteedist on suunatud sellele, et saavutada majanduskasvu ja töökohtade loomine, pannes eriti rõhku õiglusele. Sellist majanduskasvu ja töökohtade loomise hoogustamise kava, mis sobiks kõigile ühtmoodi hästi, ei ole olemas; küll aga on olemas ühised eesmärgid ja rida kaalumist väärivaid reforme.

Euroopa Ülemkogu võttis detsembris teadmiseks 2013. aasta majanduskasvu analüüsi ning toetas prioriteete, mille komisjon oli algavaks aastaks kehtestanud. Analüüsi põhjal võtab Euroopa Ülemkogu oma 2013. aasta kevadisel kohtumisel vastu suunised liikmesriikide riiklike reformikavade ning stabiilsus- ja lähenemisprogrammide kohta.

Finantsabi

Euroopa finantsabi mehhanismid on suutelised toetama raskustes olevaid ELi liikmesriike ning seega säilitama ELi ja euroala finantsstabiilsust. Finantsabi hõlmab laene, mida ühiselt annavad EL (EFSM), Euroopa Finantsstabiilsuse Fond (EFSF) ja Rahvusvaheline Valuutafond (IMF). Finantsabi andmine on seotud makromajanduslike tingimuste täitmisega, mille üksikasjad räägitakse läbi abi taotleva liikmesriigi ja ametlike laenuandjate vahel ning sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis.

Aasta jooksul jätkati abi andmist Kreekale, Iirimaa ja Portugalile. Aasta jooksul taotlesid finantsabi ka Küpros ja Hispaania, kusjuures Hispaania taotles finantsabi konkreetselt pangandussektori jaoks.

*Klaus Regling Euroopa
Finantsstabiilsuse Fondist,
Rahvusvahelise
Valuutafondi tegevjuht
Christine Lagarde,
eurorühma esimees
Jean-Claude Juncker ning
majandus- ja
rahandusküsimustega
tegelev asepresident Olli
Rehn eurorühma
koosolekul.*

Kreeka majanduse teine kohandamisprogramm

Selleks et toetada Kreeka valitsuse püüdlusi majanduse taastamiseks, leppisid euroala liikmesriigid 2. mail 2010 kokku kolmeaastases programmis, ⁽¹⁵⁾ mida rahastatakse kokku 80 miljardi euro suuruste kahepoolsete laenudega (seda summat lõpuks vähendati 2,7 miljardi euro võrra, sest Slovakkia otsustas mitte osaleda Kreeka laenulepingus ning Iirimaa ja Portugal lahkusid lepingust, sest nad taotlesid ise finantsabi). Kui võtta arvesse ka IMFi 30 miljardi euro suurust reservkrediidi lepingut, on laenupaketi maht kokku 110 miljardit eurot.

Komisjon, EKP ja IMF (troika) on alates 2010. aastast abistanud Kreekat tema majanduse jätkusuutlikuks muutmisel. Kreeka on eelarvet oluliselt kohandanud erakordselt keerulistes tingimustes. Koos IMFiga on euroala riigid võtnud kohustuse rahastada Kreekat kuni 2014. aastani 237,3 miljardi euroga. Erasektori võlausaldajate panus on veel 106 miljardit eurot võlakirjavahetuse kaudu, mis vähendas nende investeeringute nimiväärtust 53,5% võrra.

Teises programmis ⁽¹⁶⁾, milles lepitati kokku märtsis, eraldasid liikmesriigid (EFSFi kaudu) ja IMF esimese programmi väljamaksmata summad ning lisaks 130 miljardit eurot aastateks 2012–2014. Selle ajavahemiku jooksul ja sõltuvalt lõplike läbivaatamiste tulemustest, on EFSFil lubatud eraldada kokku 144,7 miljardit eurot (sealhulgas juba eraldatud ja väljamakstud summad erasektori osaluse ja pankade rekapitalizeerimise jaoks) ning IMFi panus on nelja aasta jooksul 28 miljardit eurot.

Eurorühm kiitis detsembri keskpaigas ametlikult heaks teise väljamakse tegemise vastavalt Kreeka majanduse teisele kohandamisprogrammile pärast seda, kui olid lõpetatud asjaomased riiklikud menetlused ning läbi oli vaadatud Kreeka teostatud võla tagasiostu tulemus, mille tulemusena väheneb oluliselt Kreeka võla suhe SKPsse. Eurorühm kinnitas, et see peaks koos eurorühma poolt 27. novembril kokku lepitud algatustega ja kohandamisprogrammi täieliku rakendamisega aitama Kreeka valitsemissektori võla tagasi jätkusuutlikule teele, st 2020. aastaks tasemele 124% SKPst. Kreeka ja teised euroala liikmesriigid on selle eesmärgi saavutamise tagamiseks vajaduse korral valmis võtma täiendavaid meetmeid. Selle alusel andsid liikmesriigid EFSFile loa maksta välja järgmine osamakse kogusummas 49,1 miljardit eurot, millest 34,3 miljardit eurot maksti välja detsembris.

ÜLEVADE VÄLJAMAKSETEST, MILJARDITES EURODES

Esimene programm			
Väljamaksed	Euroala/EFSF	IMF	Kokku
Mai 2010	14,5	5,5	20,0
September 2010	6,5	2,6	9,1
Detsember 2010 / jaanuar 2011	6,5	2,5	9,0
Märts 2011	10,9	4,1	15,0
Juuli 2011	8,7	3,2	11,9
Detsember 2011	5,8	2,2	8,0
Esimese programmi väljamaksed kokku	52,9	20,1	73,0
Teine programm			
Väljamaksed	EFSF	IMF	Kokku
Märts –juuni 2012 (*)	74	1,6	75,6
Detsember 2012 (**)	34,3	–	34,3
Teise programmi väljamaksed kokku	108,3	1,6	109,9
Kokku	161,2	21,7	182,9

(*) Teise programmi esimene väljamakse tehti seitsme osamaksena ajavahemikul märtsist juunini 2012.

(**) Teise väljamakse suurus on kokku 52,34 miljardit eurot (EFSF ja IMF) ja see tehakse mitme osamaksena.

Kreeka rakkerühm

Rakkerühm, mille ülesanne on teha Kreekale kättesaadavaks tehniline abi tema nõudliku reformikava rakendamisel (sealhulgas maksunduse, tööturgude, tervishoiu, kohtusüsteemi, avaliku halduse, energeetika, transpordi ja paljude muude reformide rakendamisel), jätkas oma tegevust (17) 2012. aastal, kuid reformide tempo oli riigis toimunud valimiste tõttu kavandatust aeglasem. Kreeka uue valitsuse moodustamisega kiirenes protsess aasta teisel poolel uuesti.

Iirimaa

Iirimaa puhul kokku lepitud välisabi suurus on kuni 67,5 miljardit eurot kolme aasta jooksul (millest EFSMi osa on 22,5 miljardit eurot), mis on osa 85 miljardi euro suurusest kogupaketist (sh Iirimaa osalus).

ÜLEVADE VÄLJAMAKSETEST, MILJARDITES EURODES

Väljamaksed	EFSF	EFSM	IMF (*)	Kahepoolsed laenud (**)	Kokku
2011 1. kvartal	3,6	8,4	5,8	0,0	17,8
2011 2. kvartal	0,0	3,0	1,4	0,0	4,4
2011 3. kvartal	3,0	2,5	1,5	0,5	7,5
2011 4. kvartal	2,8	0,0	3,9	0,5	7,2
2012 1. kvartal	2,7	4,5	3,2	0,7	11,1
2012 2. kvartal	0,0	2,3	1,4	0,5	4,2
2012 3. kvartal	0,0	0,0	0,9	0,7	1,6
2012 4. kvartal	0,0	1,0	0,9	–	1,9
2011-2012 kokku välja makstud	12,1	21,7	19	2,9	55,7
Veel maksmata	5,6	0,8	3,5	1,9	11,8
Kulukohustused kokku	17,7	22,5	22,5	4,8	67,5

(*) IMFi puhul esitatud summad põhinevad euro ja IMFi arvestusühiku (SDR) vahetuskursil ja võivad seetõttu erineda.

(**) Kahepoolsed laenud on saadud Taanilt, Rootsilt ja Ühendkuningriigilt.

Portugal

Portugali puhul kokku lepitud abi on kokku kuni 78 miljardit eurot kolme aasta jooksul, millest EFSMi osa on 26 miljardit eurot.

ÜLEVADE VÄLJAMAKSETEST, MILJARDITES EURODES

Väljamaksed	EFSF	EFSM	IMF (*)	Kokku
Juuni–sept. 2011	5,9	13,5	6,1	25,5
2011 4. kvartal	–	0,6	4,0	4,6
2012 1. kvartal	3,8	1,5	2,8	8,1
2012 2. kvartal	5,2	4,5	5,2	14,9
2012 3. kvartal	2,6	–	1,4	4,0
2012 4. kvartal	0,8	2,0	1,5	4,3
2011-2012 kokku välja makstud	18,3	22,1	21,1	61,4
Veel maksmata	7,7	3,9	4,9	16,5
Kulukohustused kokku	26	26	26	78

(*) IMFi puhul esitatud summad põhinevad euro ja IMFi arvestusühiku (SDR) vahetuskursil ja võivad seetõttu erineda.

Hispaania

Hispaania taotles oma finantssektori jaoks finantsabi 25. juunil. Finantssektorit käsitlevad poliitikatingimused sisaldavad meetmeid pangandussektori pikaajalise sitkuse suurendamiseks, taastades sellega pangandussektori juurdepääsu turule, ning selleks, et tulemuslikult tegelda varadega, mis pärinevad kinnisvaramulli lõhkemisest. Kokkulepe kinnitati 20. juulil Brüsselis toimunud eurorühma kohtumisel, mille järel allkirjastati vastastikuse mõistmise memorandum ja rahalise abi süsteemi leping.

Hispaania ametiasutused ja Euroopa Komisjon pidasid koostöös EKP ja Euroopa Pangandusjärelevalvega (EBA) ning IMFi tehnilisel toel läbirääkimisi finantssektorile antava abi tingimuste üle.

Euroala rahandusministrid tervitasid 4. detsembril toimunud eurorühma kohtumisel Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) otsust kiita heaks kuni 39,5 miljardi euro suuruse väljamakse tegemine Hispaaniale⁽¹⁸⁾. See väljamakse on esimene programmikohane osamakse riigi finantssektorile. Ministrid vaatasid oma kohtumisel läbi edusammud, mida on tehtud Hispaanias seoses pankade rekapiitalseerimise programmiga, mis võeti vastu juulis, et parendada riigi pangandussektori nõrku osasid. Kõnealuse väljamakse vahendeid kasutatakse kõige rohkem kahjustatud finantseerimisasutuste tugevdamiseks ning selleks, et kapitaliseerida hiljuti loodud varahaldusettevõtja, kes omandab pankade vähe tulu toovad varad ja haldab neid. Samal ajal leidis komisjon, et Hispaania nelja panga restruktureerimise kavad on kooskõlas ELi riigiabieskirjadega. Sõltuvalt komisjoni heakskiidust võivad pangad saada abi ESMist.

Küpros

Küpros taotles Euroopa Liidult ja IMFilt finantsabi pangandussektori probleemide ning makromajandusliku tasakaalustamatuse tõttu. Olulisi edusamme on tehtud Küprose võimaliku makromajandusliku finantsabi programmi suunas, millega nähakse, vastavalt 23. novembril ametnike tasandil kokku lepitud vastastikuse mõistmise memorandumi kavandile, ette märkimisväärne rahanduse, eelarve ja struktuurne kohandamine. Euroala rahandusministrid avaldasid 13. detsembri kohtumisel heameelt asjaolu üle, et Küprose ametiasutused on näidanud üles oma valmisolekut sellisteks reformideks ning et Küprose parlament on vastu võtnud esimese meetmekogumi, nagu on kokku lepitud rahvusvaheliste institutsioonidega. Eurorühm võttis teadmiseks Küprose finantssektori kapitalivajadusi käsitleva hoolsuskohustuse auditi vahetulemused, mille peamised näitajad olid üldiselt kooskõlas programmi arutelu aluseks olevate ootustega. Lõplikke tulemusi oli oodata 2013. aasta alguses.

Finantssektori reform: investeerimine usaldusse

Pangandusliidu loomine

Pangandussektori nõrkustel on negatiivne mõju võlakriisile. Negatiivsed tagasi-sideahelad üksikute liikmesriikide eelarvete ja mõne nende panga vahel ohustavad finantsstabiilsust ELis. Kuna euroalal on rahalised kohustused koondatud ja finantssektor tihedamalt lõimunud, on konkreetne oht, et pangakriiside mõju võib teistesse riikidesse üle kanduda. Euroalal ei piisa enam pankade riiklike järelevalveasutuste vahelisest kooskõlastamisest. Tuleb luua ühine süsteem – pangandusliit.

Aasta jooksul tehti olulisi edusamme toimiva pangandusliidu loomiseks. Pangandusliit koosneb ühistest eeskirjadest, mille alusel teostada järelevalvet ja muul moel vältida panganduse probleemide kandumist üle piiride ning eelkõige lõhkuda pangandussektori võla ja riigivõla vaheline nõiaring.

Mais kutsus komisjon üles looma majandusliku ja fiskaalse integratsiooni pike-maajalise arengu osana pangandusliitu, et taastada usaldus pankade ja euro suhtes. Samal ajal on vaja lõpule viia finantssektorit käsitleva ELi õigusraamistiku käimasolevad reformid, et tagada ühtse turu terviklikkus. Mõlema saavutamiseks on vaja otsustavaid ja kiireid meetmeid. Seda arvesse võttes nõudis juunis ja oktoobris toimunud Euroopa Ülemkogu pankade sellise ühtse järelevalvemehhanismi loomist, mis on siduv euroala liikmesriikidele, kuid võimalikul määral avatud ka euroalasse mittekuuluvatele liikmesriikidele. Sellist integreeritud järelevalvet on vaja tagamaks, et vähemalt kõigil euroala liikmesriikidel saaks olla täielik usaldus pangandusjärelevalve kvaliteedi ja erapooletuse suhtes, rajades teed sellele, et Euroopa stabiilsusmehhanismiga saaks otse rekapitalizeerida panku, mis ei suuda kaasata turgudelt kapitali.

Septembris tehtud komisjoni ettepanek (¹⁹) ühtse järelevalvemehhanismi loomiseks on Euroopa majandus- ja rahaliidu tugevdamise oluline element. Nõukogu jõudis detsembri keskpaigas üksmeelsele kokkuleppele ühtse järelevalvemehhanismi elementides. Tundes heameelt kõnealuse kokkuleppe üle, kutsus Euroopa Ülemkogu kaasseadusandjaid üles kiiresti lõplikule kokkuleppele jõudma, et saaks hakata ühtset järelevalvemehhanismi võimalikult ruttu rakendama.

Kuidas ühtne järelevalvemehhanism toimib?

Ühtse järelevalvemehhanismi moodustavad Euroopa Keskpank ja riikide pädevad asutused. EKP vastutab ühtse järelevalvemehhanismi üldise toimimise eest. Ettepanekute kohaselt kuuluvad teatavad euroala pangad EKP otsese järelevalve alla, kuigi eri viisidel ning tihedas koostöös riiklike järelevalveasutustega. Euroalasse mittekuuluvad liikmesriigid, kes soovivad osaleda ühtses järelevalvemehhanismis, saavad seda teha, seades sisse tiheda koostöö korra.

EKP rahapoliitikaga seotud ülesanded oleksid rangelt eraldatud järelevalveülesannetest, et vältida võimalikke huvide konflikte rahapoliitika eesmärkide ja usaldatavusnõuete täitmise järelevalve eesmärkide vahel. Selleks moodustatakse EKPs järelevalvenõukogu, mis vastutab järelevalveülesannete täitmise ettevalmistamise eest. Euroalasse mittekuuluvatel riikidel, kes osalevad ühtses järelevalvemehhanismis, oleks järelevalvenõukogus täielik ja võrdne hääleõigus. Järelevalvenõukogu otsuste kavandeid käsitatakse vastu võetutena juhul, kui EKP nõukogu neid ei vaidlusta.

Riikide järelevalveasutustele jääksid jätkuvalt ülesanded, mida ei anta EKP-le, näiteks vastutus tarbijakaitse, rahapesuvastase võitluse, makseteenuste ning ELi mittekuuluvate riikide pankade filiaalide eest. Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) säilitaks oma pädevuse arendada edasi ühtseid eeskirju ning tagada järelevalvetavade ühtlustumine ja järjepidevus.

Ettepanekuga nähakse ette Euroopa Pangandusjärelevalvet käsitleva määruse muudatused, eelkõige seoses hääletamistavadega, et tagada ühtsel turul õiglane ja tulemuslik otsuste tegemine. Muudatustega tagatakse, et ühtses järelevalvemehhanismis osalevad riigid ei domineeriks põhjendamatult Euroopa Pangandusjärelevalve järelevalvenõukogus.

EKP alustab oma järelevalveülesannete täitmist ühtse järelevalvemehhanismi raames 1. märtsil 2014 või 12 kuud pärast õigusakti jõustumist, sõltuvalt sellest, kumb on hilisem, vastavalt tegevuskorraldusele. Detsembris peeti teksti üle ikka veel kolmepoolseid läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga ja nõukoguga.

Komisjoni poolt juunis vastu võetud ettepanekud ⁽²⁰⁾ pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse ELi-üleste eeskirjade kohta, mis on töötatud välja tagamaks, et tulevikus on ametiasutustel vahendid, millega otsustavalt sekkuda nii enne probleemide tekkimist panga olukorras kui ka probleemide tekkimise alguses. Lisaks tagatakse ettepanekuga, et kui panga finantsolukord halveneb pöördumatult, on võimalik päästa panga olulised funktsioonid ning makseraskustesse

*Euroopa Ülemkogu
erakorraline kohtumine –
22. novembri ümarlaud.*

sattunud pankade restruktureerimise ja kriisilahendusega seotud kulud kannavad panga omanikud ja võlausaldajad ning mitte maksumaksjad.

Samal ajal tõi finantskriisi esile, et avaliku sektori asutustel ei ole piisavalt võimusi tänapäevasel ülemaailmsel turul tegutsevate raskustes olevate pankadega tegelemiseks. Selleks et tagada kodanikele ja ettevõtjatele peamised finantsteenused, on valitsused olnud sunnitud süstima enneolematu mahus riigi raha pankadesse ja andma tagatist. Komisjon kiitis 2008. aasta oktoobrist kuni 2011. aasta oktoobrini heaks 4,5 triljoni euro ulatuses (võrdub 37%-ga ELi SKPst) riigibimeetmeid finantseerimisasutustele. See hoidis ära pankade suuremahulise makseraskustesse sattumise ja majanduse häired, kuid koormas maksumaksjaid halveneva riigirahandusega ega suutnud lahendada küsimust, kuidas käituda suurte piiriüleste pankade puhul, mis on sattunud raskustesse.

Finantskriisi tõi selgelt esile ka vajaduse kriisilahendamise rangema korra järele riiklikul tasandil, samuti vajaduse kehtestada kord, mis võimaldab paremini tulla toime piiriüleste pankade makseraskustega. Kriisi ajal sattusid makseraskustesse mitu suurt panka (Fortis, Lehman Brothers, Islandi pangad, Anglo Irish Bank, Dexia), mis on esile toonud praeguse korra tõsised puudused. Kuna puuduvad mehhanismid nõuetekohaseks likvideerimiseks, ei jäänud ELi liikmesriikidel muud üle, kui päästa oma raskustes pangandussektor.

Selle muutmiseks on välja töötatud kogu ELi hõlmavate eeskirjade ettepanekud pankade maksevõime taastamise ja kriisilahenduse kohta. Seoses sellega palus Euroopa Ülemkogu detsembris tungivalt kaasseadusandjaid nõustuma kõnealuste ettepanekutega (ja hoiuste tagamise skeeme käsitleva ettepanekuga – vt allpool) enne 2013. aasta juunit, et liikmesriigid saaksid neid rakendada esmatähtsatena.

Euroopa Ülemkogu on jõudnud järeldusele, et olukorras, kus on tulemuslikult kasutusele võetud ühtne järelevalvemehhanism, on vaja ühtset kriisilahendusmehhanismi koos vajalike volitustega, tagamaks et ühtses järelevalvemehhanismis osalevas liikmesriigis saab mis tahes panga kriisi lahendada asjakohaste meetmetega. Euroopa Ülemkogu kutsus komisjoni üles esitama sellise ettepaneku 2013. aastal.

Euroopa Ülemkogu kutsus detsembris ka kaasseadusandjaid üles leppima kokku pankade kapitalinõudeid käsitlevates uutes eeskirjades vastavalt komisjoni 2011. aastal tehtud ettepanekule (kapitalinõuete direktiivi IV pakett ehk CRD4). CRD4 on finantsstabiilsuse jaoks määrava tähtsusega ning on esmatähtis töötada välja ühtsed eeskirjad pankadele.

Komisjoni ettepanek hoiuste tagamise skeemide kohta esitati 2010. aastal ning on pankade ühtsete eeskirjade veel üks oluline aspekt. Peame tagama, et igas liikmesriigis on kasutusel täielikult rahastatud hoiuste tagamise skeem. Detsembris kutsus Euroopa Ülemkogu üles jõudma kõnealuse ettepaneku puhul kokkuleppele enne 2013. aasta juunit.

Lisaks võiksid ühtsed eeskirjad sisaldada eeskirju pangandussektori struktuuri kohta. Liikaneni aruandes, mille koostas ELi pangandussektori struktuuri reformi-mist käsitlev komisjoni kõrgetasemeline töörühm (mida juhtis Soome Panga president Erkki Liikanen) ja mis avaldati oktoobris, on esitatud lahendused hoiuste kaasamise eraldamiseks muudest suurema riskitasemega tegevustest. Komisjon arutab neid mõtteid.

Tarbijate kaitse finantsteenuste valdkonnas

Läbipaistmatus, vähene teadlikkus riskidest ning suutmatus lahendada huvide konflikte tähendab seda, et tarbijatele on kogu ELis korduvalt müüdnud ebasobivaid investeerimis- ja kindlustustooteid. Tarbijate usk finantssektorisse on lõõnud kõikuma. Peale selle ei ole olemasolevate õigusaktide areng suutnud sammu pidada finantsteenuste keerukuse suurenemisega.

Meetmete võtmine nende puudujääkide kõrvaldamiseks on ainus viis tõsta tarbijate usaldust, mis looks tugeva aluse majanduse kasvule ELis. Tarbijate usalduse ja majanduskasvu taastamiseks keskpikas ja pikas perspektiivis on vaja tugevaid ning hästi reguleeritud jaeturge, mis võtaksid tarbijate huvid oma südameasjaks. Just seepärast esitas komisjon õigusaktide paketi, millega karmistatakse tarbijate huvides nõudeid ja kõrvaldatakse võimalus nendest mööda hiilida. Eelkõige nähakse paketiiga ette tarbijasõbralikud nõuded investeringute kohta esitatavale teabele, muudetakse karmimaks nõustamist käsitlevad nõuded ja teatavad eeskirjad investeerimisfondide kohta, et tagada nende turvalisus.

Video „Krisist välja tugevamana kui varem“.

Pakett koosnes kolmest õigusakti ettepanekust: määruse ettepanek kombineeritud jaeinvesteeringustoodete põhiteabe kohta ⁽²¹⁾, kindlustusvahenduse direktiivi läbivaatamine ⁽²²⁾ ning ettepanek parendada investeerimisfondidesse investeerijate kaitset ⁽²³⁾, mida praegu reguleerib direktiiv vabalt võõrandatavatesse väärt-paberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjate (eurofondid) kohta.

Nende õigusnormidega parendatakse kauplemissjargsete turgude õigus- ja regulatiivset keskkonda Euroopa Liidus ning täiendatakse T2S-süsteemi, mis on euro-süsteemi algatus Euroopa ühtse arvelduste süsteemi loomiseks.

Novembris jõustusid eeskirjad riigi krediidiriski vahetustehingutes omatavate katmata positsioonide ning aktsiate ja riigi võlakirjade lühikeseks müügi keelustamise kohta ⁽²⁴⁾.

2012. aasta teisel poolel jõustus uus määrus, ⁽²⁵⁾ et suurendada tuletisinstrumentide läbipaistvust ja vähendada börsiväliste tuletisinstrumentidega kaasnevaid riske.

EUROOPA KOMISJONI FINANTSSEKTORI REGULEERIMISE PROGRAMM VASTUSENA FINANTSKRIISILE JA G20-S VÕETUD KOHUSTUSTELE ⁽²⁶⁾

REFORMID, MILLE KOHTA EUROOPA KOMISJON ON TEINUD ETTEPANEKU, VASTUVÕETUD REFORMID JA REFORMID, MIS ON VASTUVÕTMISEL EUROOPA PARLAMENDIS JA NÕUKOGUS			
	PANGAD JA KINDLUSTUSANDJAD	FINANTSTURUD	TARBIJAD
Juuli 2010	Kapitalinõuete direktiiv (CRD III): uued eeskirjad finantsasutuste tasude, usaldatavusnormatiivide ja juhtimise kohta (*)		Hoiuste tagamise skeeme käsitleva direktiivi läbivaatamine (*)
			Investeeringute tagamise skeeme käsitleva direktiivi läbivaatamine
September 2010	Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu ja panganduse, väärtpapierituru ja kindlustusvaldkonna Euroopa järelevalveasutuste asutamine (*)		
		Börsiväliselt kaubeldavate tuletisinstrumentide määrus (*)	
		Määrus lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta (*)	
Oktoober 2010		Direktiiv riskifondide ja erakapitali investeerimisfondide kohta (*)	
Detsember 2010	Reitinguagentuuride reformid (2. osa) (*)		SEPA määrus (ühtne euromakseala)
Märts 2011			Direktiiv hüpoteeklaenude kohta
Juuli 2011	Pankade kapitalinõuete direktiivi läbivaatamine (CRD IV) (*)		Soovitused põhimaksekontole juurdepääsu kohta
Oktoober 2011		Finantsinstrumentide turge käsitleva direktiivi läbivaatamine ning uued meetmed seoses turu kuritarvitamisega (*)	
	Raamatupidamisalaste direktiivide ja läbipaistvusdirektiivi läbivaatamine		
November 2011	Reitinguagentuuride reformid (3. osa) (*)		
		Auditisektori reform	
Detsember 2011		Ettepanek riskikapitali korra kohta	
Märts 2012		Ettepanek väärtpapierite keskepositooriumide kohta	
Juuni 2012	Ettepanek kriiside ennetamise ja pankade juhtimise raamistiku kohta (*)		
Juuli 2012		Kombineeritud jaeinvesteeringustoodete direktiiv (PRIIPS)	
	Kindlustusvahenduse direktiivi läbivaatamine	Eurofondide direktiivi läbivaatamine	
September 2012	Pangandusliit: ettepanekud ühtse järelevalvemehhanismi kohta		

(*) G20 ettepanekud.

■ Euroopa Liidu vastuvõetud ettepanekud

■ Komisjoni ettepanekud, mida arutatakse Euroopa Parlamendis ja nõukogus

Varipangandus

Finantssektori reformi osana oli vaja võtta meetmeid, et tegelda pangandussektorivälise krediidivahenduse (nn varipangandus) kasvava valdkonnaga, mis ei ole seni olnud usaldatavusnõuetealase reguleerimise ja järelevalve tähelepanu keskmes. Teataval määral on varipangandusel oluline roll finantsüsteemis. Näiteks loob see täiendavaid rahastamisallikaid ja pakub investoritele alternatiivi pangahoiustele. Kuid sellega võib kaasneda ka teatav oht pikaajalisele finantsstabiilsusele, kuna finantssektoris võivad kuhjuda teadmata riskiallikad ning probleemid varipangandussektoris võivad üle kanduda tavapärasesse pangandussektoris.

Komisjon esitas märtsis rohelise raamatu ⁽²⁷⁾, milles analüüsiti olemasolevaid meetmeid ja tehti õigusraamistiku ettepanek. Peamised hõlmatud valdkonnad olid varahaldus, väärtpaberite laenuks andmise ja tagasiostu tehingud ning väärtpaberistamine. Õigusakti ettepanek esitatakse 2013. aasta alguses.

Reitinguagentuurid

Parlament ja nõukogu leppisid novembris kokku reitinguagentuuride määruse muudatustes. Uute eeskirjadega suurendatakse reitinguagentuuride vastutust oma tegevuse eest, sest krediidireitingud ei ole lihtsalt arvamusel. Seepärast tagatakse uute eeskirjadega, et reitinguagentuuri saab vastutusele võtta, kui tema hooletuse või tahtliku tegevuse tõttu tekib investorile kahju. Määrusega soodustatakse konkurentsi, näiteks kehtestatakse rotatsiooninõuded, kuigi need piirduvad keeruliste struktureeritud finantsinstrumentidega. Uute eeskirjadega parendatakse reitinguagentuuride sõltumatust ning välditakse huvide konflikte, kehtestades aktsionäridele piirangud oluliste aktsiaosaluste puhul. Investoritel keelatakse samaaegselt omada olulist osalust rohkemas kui ühes reitinguagentuuris, et tagada reitinguagentuuride piisav sõltumatus.

Reitinguagentuurid on tänapäeva finantsturgudel olulised asutused, kelle antud reitingutel on otsene mõju investorite, laenuvõtjate, emitentide ja valitsuste tegevusele. Näiteks panga reitingu alandamine võib mõjutada seda, kui palju kapitali peab pangal olema, samas kui riigivõla reitingu alandamine muudab laenuvõtmise riigi jaoks kallimaks. Hoolimata reitinguagentuure käsitlevate Euroopa õigusaktide vastuvõtmisest 2009. ja 2010. aastal, on euroala võlakriisi hiljutised suundumused näidanud, et meie kehtiv õigusraamistik ei ole piisavalt hea. Seepärast esitas komisjon 2011. aasta novembris ettepanekud raamistiku täiendavaks tugevdamiseks ja olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks.

2012. aasta novembris jõuti ELi tasandil poliitilisele kokkuleppele reitinguagentuure käsitlevate täiendavate eeskirjade kohta, mille eesmärk on vähendada liigset tuginemist reitingutele, välistada huvide konfliktid ja kehtestada tsiviilvastutus. Reitinguagentuuridel tuleb suurendada läbipaistvust riigireitingute andmisel, järgida riigireitingute puhul ajastust käsitlevaid eeskirju ning põhjendada riigivõlakirjade mittetellitud krediidireitingute avaldamise ajastamist. Neil tuleb järgida rangemaid eeskirju, millega suurendatakse nende vastutust vigade eest hooletuse või tahtliku tegevuse korral. See on oluline, sest krediidireitingutel on otsene mõju finantsturgudele ja majandusele laiemalt ning seega Euroopa kodanike heaolule.

Kapitalinõuded

Esitati ka ettepanek Euroopa eeskirjade kohta, millega tugevdada pangandussektori reguleerimist⁽²⁸⁾ (kapitalinõuete direktiivi IV pakett), kuid nõukogu ei ole selles veel kokkuleppele jõudnud.

Finantstehingute maks

Kogu ELi hõlmava finantstehingute maksu kehtestamine oli 2012. aastal päevakorras olulisel kohal. Finantstehingute maks, mille ettepaneku⁽²⁹⁾ esitas komisjon 2011. aastal, muudaks finantssektori jaoks lihtsamaks õiglase panuse tegemise riigi rahandusse ning osalemise Euroopa majanduse taastamise kuludes.

Lisaks võiks finantstehingute maks märgatavalt vähendada liikmesriikide panust ELi eelarvesse. Parlament avaldas mais komisjoni ettepanekule tugevat toetust. 22. juunil selgus siiski, et Euroopa Liidu Nõukogu toetus finantstehingute maksule sellisena, nagu komisjoni ettepanek oli, ei olnud üksmeelne. Oktoobris esitasid 11 liikmesriiki⁽³⁰⁾ komisjonile kirja, et taotleda tõhustatud koostöö menetluse algatamist finantstehingute maksu valdkonnas, mis võimaldaks neil sellise maksutamise meetmega edasi minna. 13. novembril toimunud majandus- ja rahandusküsimuste nõukogus avaldasid Madalmaad huvi liituda rühmaga teatavatel tingimustel. 12. detsembril 2012 andis Euroopa Parlament menetlusele suure hääleelanusega oma nõusoleku (81% häältest), kuid nõukogus on arutelu veel käimas liikmesriikide väiksele rühmale loa andmise üle ühtlustatud finantstehingute maksu kehtestamiseks. Selline otsus eeldab kvalifitseeritud hääleteenamust. Kui luba on antud, esitab komisjon ettepaneku maksu sisu, reguleerimisala ja rakendamise üksikasjade kohta.

Riigiabi

Komisjoni tegevus vastavalt riigiabi eeskirjadele⁽³¹⁾ on taganud pankade restruktureerimise puhul kooskõlastatud lähenemisviisi, säilitades samal ajal võrdsed tingimused. Pankadele kriisi tõttu antava riigiabi eeskirjadega püütakse saavutada kolme eesmärgi: võrdsete tingimuste säilitamise siseturul, finantsstabiilsuse kaitse ning restruktureerimise abi saajate pikaajaline elujõulisus ilma riigi toetuseta. Pankadelt nõuti loobumist jätkusuutmatutest ärimudelitest, mis põhinevad ülemäärasel finantsvõimendusel ja liigsel tuginemisel lühiajalisele rahastamisele, ning neid julgustati keskenduma taas põhiülesannetele. Komisjon on ainus institutsioon, kes seab päästeabile selge sõnaga koormuse jagamise tingimused, aidates seeläbi vähendada tulevikus moraaliriski, ning nõuab proportsionaalseid meetmeid, et piirata abist tulenevaid konkurentsimoonusi.

Komisjon jätkas riigiabi kontrollimist kogu 2012. aastal, et aidata taastada usaldusväärne finantssektor. Isegi kui pangad sõltuvad tugevalt riigiabist, saab neil pankadel lubada püsida turul, kui osa nende tegevustest saab realistlikult muuta uuesti elujõuliseks. Tingimuseks on, et nad vähendavad märgatavalt oma suurust ning muudavad oluliselt oma ärimudelit, et keskenduda üksnes elujõulistele tegevustele. Komisjon kontrollib seega, et pangad ei kasutaks restruktureerimiseks maksumaksjate raha rohkem kui vaja ning saaksid toimida tulevikus ilma avaliku sektori toetuseta. Reaalmajandust rahastada suutva ja paremini toimivama finantssektori taastamine on määrava tähtsusega majanduse elavdamiseks Euroopas.

Selle lähenemisviisi näiteks on Banco Portugues de Negócios (BPN) restruktureerimise heakskiitmine. Restruktureerimiskava sisaldab BPN müümist Banco BIC Portugalile.

Komisjon tegeles ka mitme restruktureerimisabi juhtumiga seoses Saksa Landesbankeniga, mis sõltus varem tugevalt abist. Pankasid on oluliselt restruktureeritud ja on realistlik võimalus muuta nad taas elujõulisteks. Juulis lõpetas komisjon kaks viimast juhtumit, milleks olid BayernLB ja NordLB. Neil lubati jätkata turul tegutsemist tingimusel, et nad muudavad oma ärimudelit ja keskenduvad elujõulistele tegevustele. Komisjon rakendas eelkõige BayernLB puhul panga tegevusmahu märkimisväärset vähendamist ja kohustust maksta tagasi 5 miljardit eurot päästeabi, mis ületas restruktureerimiseks vajaliku minimaalse riigiabi.

Komisjon reageeris mais ka sellele, et kohus tühistas osaliselt tema 2009. aastal tehtud otsuse ING kohta, tehes restruktureerimise kohta uue otsuse (koos kohtu poolt nõutud täiendava analüüsiga), mis kinnitas, et ING poolt 2009. aastal esitatud kava võimaldas taastada elujõulisuse ja vähendas konkurentsimoonusi.

Detsembris kiitis komisjon heaks Dexia konsolideerimisgrupi nõuetekohase kriisilahenduse. Dexia oli alates 2008. aastast saanud kasu mahukatest avaliku sektori toetusmeetmetest, mille jaoks oli komisjon 2010. aastal restruktureerimiskava alusel loa andnud. Kuna Dexia ei suutnud restruktureerimiskava rakendada ning tal tekkisid täiendavad probleemid, tunnistasid Belgia, Prantsusmaa ja Luksemburg vajadust lahendada Dexia konsolideerimisgrupi kriis. Järelejäanud konsolideerimisgruppi tükeldatakse. Belgia riik ostis ära Belgia üksuse, mille uueks nimeks sai Belfius, ning peamised Prantsusmaal teostatavad tegevused seoses omavalitsustele laenuandmisega läksid üle uuele arengupangale Prantsusmaal.

Ka riigiabi kontrollimine oli määrava tähtsusega komisjonipoolsel pankade restruktureerimiskavade hindamisel programmiga hõlmatud riikides. Selles valdkonnas on komisjoni roll viimastel kuudel oluliselt muutunud ning Hispaania puhul on olnud tegemist peaaegu kriisilahenduse protsessi teostamisega ⁽³²⁾. Komisjonil on pangakriiside lahendamisel olnud alati keskne roll, kuid komisjoni volitusi on suurendatud hiljuti Hispaania programmi raames.

Hispaaniaga sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumi kohaselt eeldab ESMi toetuse andmine Hispaania pankade rekapiitalseerimiseks komisjoni poolt asjaomaste pankade restruktureerimiskavade heakskiitmist. See tähendas, et väljamakseid ei saanud teha enne, kui komisjon oli veendunud, et täidetud olid asjaomaste riigiabi eeskirjade kriteeriumid: pikaajalise elujõu taastamine, koormuse asjakohane jagamine ning konkurentsimoontuste asjakohane piiramine. Selle mehhanismiga tagati komisjoni suurem järelevalve Hispaania pankade kriisilahenduse üle ning menetluse märkimisväärne kiirenemine – kaheksa Hispaania panga restruktureerimiskavade heakskiitmine võttis aega vähem kui kuus kuud.

*Bankia panga peakorter
Hispaanias Madridis.*

Komisjon järeltas novembris, et veel nelja Hispaania panga (BFA/Bankia, NCG Banco, Catalunya Banc ja Banco de Valencia) restruktureerimiskavad on kooskõlas ELi riigiabi eeskirjadega. Pankades BFA/Bankia, NCG Banco ja Catalunya Banc teostatud põhjalik restruktureerimine võimaldab neil pankadel muutuda pikas perspektiivis elujõuliseks ilma riigi jätkuva toetuseta. Lisaks panustavad pangad ja nende sidusrühmad piisavalt restruktureerimise kuludesse. Kavades nähakse ka ette piisavad kaitsemeetmed, et piirata riigi toetusest tulenevaid konkurentsimoontusi. Kuna Banco de Valencia elujõulisust ei saaks eraldiseisvalt taastada, lõpetab Banco de Valencia tegevuse eraldiseisva üksusena ning see müüakse ja integreeritakse pankka CaixaBank.

Detsembris kiitis komisjon heaks nelja Hispaania panga restruktureerimiskavad: Liberbank, Caja3, Banco Mare Nostrum ja Banco CEISS. Kavadega tagatakse, et pangad taastavad Hispaanias usaldusväärsete krediitiasutustena pikaajalise elujõulisuse. Banco CEISS müüakse ning Banco Mare Nostrum ja Liberbank on vaja noteerida väärtipaberibörsil enne restruktureerimise perioodi lõppu. Caja3 lõpetab eraldiseisva üksusena tegutsemise.

Komisjon tegi 2012. aastal ettepaneku riigiabi reformi kohta. Vt täiendavaid üksikasju 3. peatükis.

Tuleviku rahastamine: avaliku sektori jätkusuutliku tulu kindlustamine parema maksupoliitika koordineerimise abil

Maksupoliitika saab kaasa aidata eelarve konsolideerimisele ja majanduskasvule. Maksustamine on peamiselt liikmesriikide pädevuses. Kuid märtsis kutsusid Euroopa juhid iga-aastase majanduskasvu analüüsi raames liikmesriike üles vaatama läbi oma maksusüsteemid. Eesmärgid on järgmised:

- ▶ kõrvaldada põhjendamatud erandid, mis eelkõige soodustavad võlga;
- ▶ laiendada maksubaasi;
- ▶ suunata maksukoormus tööjõult rohkem majanduskasvu tugevdavatele maksudele, nt tarbimis- ja kinnisvaramaksud;
- ▶ suurendada keskkonnamakse;
- ▶ parendada maksude kogumise tõhusust ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse tõhusust.

Euroopa Ülemkogul märtsis palusid liikmesriigid komisjonil „töötada kiiresti välja konkreetseid viise maksupettusevastase võitluse tõhustamiseks, sealhulgas seoses kolmandate riikidega, ning esitada selle kohta aruande 2012. aasta juuniks”. Varimajanduse suurus on liikmesriikides keskmiselt hinnanguliselt peaaegu viiendik SKPst ehk 2,4 triljonit eurot. Seega on maksudest kõrvalehoidumisest ja maksustamise vältimisest tulenev kahju ELis igal aastal hinnanguliselt üks triljon eurot. Võttes arvesse majanduse üleilmastumist ja tehnoloogia arengut, on selge, et liikmesriikide iseseisvatest püüdlustest selle probleemi lahendamiseks ei piisa.

Vastusena esitas komisjon riigi rahanduse jätkusuutlikkuse ja stabiilsuse tagamiseks mitme meetme ettepaneku:

- ▶ 2. mail võttis nõukogu vastu määruse⁽³³⁾ uute eeskirjade kohta, mis käsitlevad halduskoostööd aktsiisimaksude valdkonnas. Kõnealuse määruse vastuvõtmine muudab liikmesriikide jaoks lihtsamaks aktsiisiga maksustatavate kaupade liikumise kontrollimise ning kiirendab aktsiisimaksu kogumist.
- ▶ 27. juunil esitas komisjon ELi tippkohtumisele mitu konkreetset meetet, ⁽³⁴⁾ mida tuli täpsemalt analüüsida, näiteks miinimumkaristused maksuritegude korral, piiriülene maksukohuslasena registreerimise number ja ELi maksu- maksja harta.
- ▶ 31. juulil tegi komisjon uue meetme ettepaneku, ⁽³⁵⁾ et kiiresti reageerida käibemaksu karussellpettustele, mis läheb ELi ja liikmesriikide eelarvetele igal aastal maksta mitu miljardit eurot. Näiteks juunist 2008 kuni detsembrini 2009 jäi kasvuhoonegaaside saastekvoodi käibemaksupettuste tõttu saamata hinnanguliselt 5 miljardit eurot. Kavandatud kiirreageerimismehhanismi kohaselt saaksid liikmesriigid ootamatu ja suuremahulise käibemaksupettuse korral võtta teatavaid erakorralisi meetmeid viisil, mis ei ole praegu käibemaksu käsitlevate õigusnormide kohaselt lubatud. Sellega pareneksid oluliselt liikmesriigi võimalused tulemuslikult võidelda keerukate petuskeemide vastu (nt karussellpettus) ning vähendada muidu hüvitamatut rahalist kahju.

- ▶ 6. detsembril esitas komisjon pettuse ja maksudest kõrvalehoidumise vastu võitlemise tegevuskava ⁽³⁶⁾ koos konkreetsete meetmetega, mida saaks kiiresti välja töötada. Koos sellega esitas komisjon kaks soovitust, et julgustada liikmesriike võtma koheseid ja kooskõlastatud meetmeid maksuparadiiside ⁽³⁷⁾ ja agressiivse maksuplaneerimise vastu ⁽³⁸⁾ võitlemiseks. Liikmesriikidel soovitatakse ühiste kriteeriumide alusel teha kindlaks maksuparadiisid, panna need riiklikesse mustadesse nimekirjadesse ja võtta meetmeid, et veenda neid ELi mittekuuluvaid riike kohaldama ELi standardeid. Agressiivset maksuplaneerimist käsitlevas soovituses soovitatakse liikmesriikidel tugevdada oma topeltmaksustamise konventsioone, et vältida õiguslünki, mida mõni äriühing kasutab maksude maksmise vältimiseks.

VIITED

- (¹) http://european-council.europa.eu/media/639235/st00tscg26_en12.pdf
- (²) Ettepanek: määrus, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet liikmesriikide üle, kellel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel euroalas (KOM(2011) 819).
- (³) Ettepanek: määrus, milles käsitletakse esialgsete eelarvekvade seire ja hindamise ning euroala liikmesriikide ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamise tagamise üldsätteid (KOM(2011) 821).
- (⁴) http://ec.europa.eu/economy_finance/focuson/crisis/documents/131201_en.pdf
- (⁵) Komisjoni teatis. Tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava – üleeuroopalise arutelu avamine (COM(2012) 777).
- (⁶) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/134069.pdf
- (⁷) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/134353.pdf
- (⁸) <http://www.european-council.europa.eu/media/582311/05-tesm2.en12.pdf>
- (⁹) Euroopa Kohtu 27. novembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-370/12: Pringle.
- (¹⁰) Komisjoni teatis. 2012. aasta majanduskasvu analüüs (KOM(2011) 815).
- (¹¹) Komisjoni aruanne. Häiremehhanismi aruanne (COM(2012) 68).
- (¹²) http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/economic_reforms/eip/sbh/index.cfm
- (¹³) Komisjoni teatis. Stabiilsus-, kasvu- ja tööhõivemeetmed (COM(2012) 299).
- (¹⁴) Komisjoni teatis. 2013. aasta majanduskasvu analüüs (COM(2012) 750).
- (¹⁵) http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2010/pdf/ocp61_en.pdf
- (¹⁶) http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp94_en.pdf
- (¹⁷) Kvartaliaruanne, detsember 2012 (http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/pdf/q3_en.pdf).
- (¹⁸) <http://www.esm.europa.eu/about/assistance/spain/index.htm>
- (¹⁹) Komisjoni teatis. Tegevuskava pangandusliidu poole liikumiseks (COM(2012) 510); määruse ettepanek, millega Euroopa Keskpankale antakse eriuülesanded seoses krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (COM(2012) 511); määruse ettepanek, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve) ja millega antakse Euroopa Keskpankale eriuülesanded seoses krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (COM(2012) 512).
- (²⁰) Ettepanek direktiivi kohta, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute maksevõime taastamise ja kriisilahenduse raamistik (COM(2012) 280).
- (²¹) Ettepanek: määrus investeerimistoodete põhiteabe dokumentide kohta (COM(2012) 352).
- (²²) Ettepanek: direktiiv kindlustusvahenduse kohta (COM(2012) 360).
- (²³) Ettepanek: direktiiv vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta seoses deponitooriumi funktsioonide, tasustamispoliitika ja sanktsioonidega (COM(2012) 350).
- (²⁴) Määrus (EL) nr 236/2012 lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta (ELT L 86, 24.3.2012).
- (²⁵) Määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletusinstrumentide, keskkete vastaspoolte ja kauplemishoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012).
- (²⁶) http://ec.europa.eu/internal_market/finances/policy/map_reform_en.htm
- (²⁷) Komisjoni roheline raamat. Varipangandus (COM(2012) 102).
- (²⁸) http://ec.europa.eu/internal_market/bank/regcapital/new_proposals_en.htm
- (²⁹) Ettepanek: direktiiv, milles käsitletakse finantstehingute maksu ühist süsteemi (KOM(2011) 594).
- (³⁰) Belgia, Saksamaa, Eesti, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Austria, Portugal, Slovakkia ja Soome.
- (³¹) Komisjoni teatis. ELi riigiabi ajakohastamine (COM(2012) 209).
- (³²) Juhul kui kriisilahendusega, nt panga jagamine osadeks ja paremate osade müümine, kaasneb liikmesriigi poolt avaliku sektori toetuse andmine, käsitletakse seda riigiabina. Selleks peab komisjon loa andma.
- (³³) Määrus (EL) nr 389/2012, milles käsitletakse halduskoostööd aktsiisimaksude valdkonnas (ELT L 121, 8.5.2012).
- (³⁴) Komisjoni teatis konkreetsete viiside kohta, kuidas tugevdada võitlust maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidumise vastu, sealhulgas seoses kolmandate riikidega (COM(2012) 351).
- (³⁵) Ettepanek: direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) seoses käibemaksupettuste vastase kiirreageerimismehhanismiga (COM(2012) 428).
- (³⁶) Komisjoni teatis. Tegevuskava maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse tõhustamiseks (COM(2012) 722).
- (³⁷) Komisjoni soovitus meetmete kohta, mille eesmärk on julgustada kolmandaid riike kohaldama hea maksuhaldustava miinimumnõudeid (C(2012) 8805).
- (³⁸) Komisjoni soovitus agressiivse maksuplaneerimise kohta (C(2012) 8806).

FOTODE AUTORIOIGUS

ccvision.de, lk 29
 Dominique Faget/AFP, lk 46
 Euroopa Liit, lk-d 23, 25, 26, 27, 34, 39
 Krebs Photographie, lk 22

1975

*Töölised küünlavabriku pakendamisosakonnas
Ühendkuningriigis Londonis.*

2012

Tänapäevased töövõtted.

3. PEATÜKK

Suurem majanduskasv

- ▶ **ELi majanduskasvu poliitika ehk strateegia „Euroopa 2020”**
- ▶ **20 aastat ühtset turgu**
- ▶ **ELi eelarve**

2012. aastal Euroopa Liidu võetud lähenemisviis struktuurireformidele ja konkurentsivõime tõstmisele väljendus tugevalt Euroopa Liidu majanduskasvu ja tööhõive strateegias „Euroopa 2020”. Kriisiohjamine jätkus ning järjest enam hakati teadvustama kiireloomulist vajadust hoogustada majanduskasvu ja jätkusuutlikku tööhõivet. Aasta keskel täiendati strateegiat „Euroopa 2020” majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppega – see oli aeg, mil Euroopa juhid nägid vaeva töötuse ning kaasnenud sotsiaalsete probleemide lahendamiseks. Taasleitud usku, et majanduskasvu hoogustamises võiks mängida suuremat rolli tootmisektor, toetati rea muude poliitikaalgatustega majanduskasvu võimendamiseks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, põllumajanduse ja kalanduse sektorites. 2012. aasta oli ühtse turu 20. aastapäev, mil poliitiliste arengute märksõnana võib välja tuua püüded rakendada ühtse turu majanduskasvu ning töökohtade loomise võimalusi. Endiselt näidati üles erilist otsustuskindlust ebasoodsaimas olukorras olevate ühiskonnarühmade vajadustega tegelemisel ning neile haridus-, koolitus- ja töövõimaluste leidmisel.

ELi majanduskasvu poliitika ehk strateegia „Euroopa 2020”

Majanduskasvu kokkulepe

Nüüd, 2013. aastal, on liikmesriikide ja Euroopa Parlamendi ülesanne võtta komisjoni arvukad majanduskasvu edendamise ettepanekud vastu, et hakata neid ellu viima. Euroopa Ülemkogu ärgitas eelkõige kaasseadusandjaid jätkama edukat tööd, mis algas ühtse turu akti I mitme ettepaneku osas hiljuti saavutatud kokkulepetega, ning võtma need ettepanekud viivitamata vastu. Seejärel tuleb Euroopa Parlamendi ametiaja lõpuks viia lõpule töö ühtse turu akti II ettepanekutega. Majandust aitaks olulisel määral elavdada ka kiirete ja põhjalike järelmeetmete võtmine noorte tööhõivepaketi ning ELi õigusloome kvaliteeti ⁽¹⁾ käsitleva uue teatise suhtes.

„Komisjon on alati rõhutanud, et konsolideerimisega peab kaasnema struktuurireformidega loodud jätkusuutlik majanduskasv koos sihtotstarbelise investeerimisega.”
Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso
3. juulil 2012

Haridus ja koolitus

Euroopa poolaasta 2012 raames esitas komisjon liikmesriikidele riigipõhised soovitused ⁽²⁾ hariduse ja koolituse valdkonnas, milles keskenduti järgmistele võtmeküsimustele:

- ▶ riikide tulemused strateegia „Euroopa 2020” haridusalaste peaesmärkide täitmisel, näiteks seoses kooli poolelijätmise ning kolmanda või sellega võrdsustatud haridustasemega, sealhulgas kooli poolelijätmise ärahoidmise strateegiad ja kõrghariduse kvaliteet;
- ▶ kutseharidus- ja väljaõppe-, sealhulgas tööpraktika reformid noortele pakutavate võimaluste või aktiivsete noorte algatuste järelmeetmena;
- ▶ tõrjutud ühiskonnarühmadega seotud probleemidega tegelemine.

Nimetatud soovituste taustal rõhutati vajadust säilitada investeerimine haridus- ja koolitusvaldkonda majanduskasvu soodustava eelarve konsolideerimise õhustikus.

Paljusid otsemeetmeid oskuste ja kvalifikatsiooni tõstmiseks tuleb võtta liikmesriikide tasandil, kuid aasta jooksul tehti ka palju algatusi liidu tasandil.

Aprillis algatas komisjon kampaania „We mean business” (Meil on tõsi taga), et julgustada ettevõtjaid looma senisest enam praktikavõimalusi noortele, tõstmaks nende oskusi ja tööhõivet. 2012. aastal kasutas komisjoni Leonardo da Vinci ja Erasmuse programmide kaudu eraldatud abi 130 000 kutsekooli- ja üliõpilast, et töötada mõnes ettevõttes.

Septembris käivitas komisjon algatuse, mille eesmärk on propageerida väljaspool haridusametust saadud oskuste ja kogemuste tunnustamist. Sellega soovitakse suurendada eelkõige noorte töötute ja madala ametliku kvalifikatsiooniga isikute (eakad, vähese kutseoskusega töötajad) töövõimalusi. Samuti soovitakse parendada eriti vanemaealiste juurdepääsu kõrgharidusele. 2012. aastal jätkati uute oskuste ja töökohtade tegevuskava eesmärkide elluviimist, sealhulgas koostati ülevaade oskuste kohta Euroopa Liidus ning võeti kasutusele üleeuroopaline kutseoskuste pass. Sel aastal sündis ka Euroopa mitmekeelne oskuste, pädevuste ja elukutsete klassifikatsiooni ESCO esimene versioon ning komisjon tegi ettepaneku ajakohastada kutsequalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise süsteeme ja hõlbustada töötajate liikuvust ELis.

Novembris avaldas komisjon strateegia „Hariduse ümberhindamine”, milles on esitatud soovitused Euroopa haridus- ja koolitussüsteemide ajakohastamiseks ja rahastamiseks. Strateegia sisaldas esimest iga-aastast hariduse ja koolituse valdkonna ülevaadet, milles vaadeldakse Euroopa hariduse ja koolituse alase koostöö strateegilise raamistiku ET 2020 raames saavutatud edu ning püsiva iseloomuga puudujääke. Riigiti teostatud analüüs näitas, millised on iga liikmesriigi saavutused võrreldes hariduse ja koolituse valdkonnas püstitatud eesmärkide, võrdlusaluste ja näitajatega.

Töehõive ja sotsiaalne kaasatus

Töehõivepakett

Pakett jõustus aprillis (3). Selles on määratletud tõhusaimad vahendid ja meetodid majanduse taastamiseks töökohti looval viisil ning tuuakse välja töehõivevaldkonna juhtimise ja kooskõlastamise võimalused ELis.

Paketis on rõhutatud, et pakkumist käsitleva tööturupoliitika (töötajate konkurentsivõime ja tööturule tagasitoomise arendamine) olulisust ei saa alahinnata, kuid tööpuudusele mõeldes peab sellega kaasnema asjakohane nõudlusealane poliitika. Seepärast on pakettis määratletud järgmised tõhusad meetmed nõudluse edendamiseks: toetused uutele loodavatele töökohtadele; tööhõivemaksudest keskkonnamaksudele üleminek eelarvet mõjutamata; iduettevõtete, füüsilisest isikust ettevõtjate ja sotsiaalmajanduse suurem toetamine. Veel on sedastatud, et rohemajandus, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning tervishoiuteenused on kolm erakordselt töövõimalusterohket valdkonda, ning pakutakse välja täpsed ja põhjalikud tegevuskavad töehõivevõimaluste toetamiseks ja arendamiseks nimetatud valdkondades.

*Töehõive,
sotsiaalküsimuste ja
sotsiaalse kaasatuse
volinik László Andor
töehõivepäeva avamisel
2012. aastal.*

Töehõivepakett rõhutab tööturu dünaamikat, määratledes põhielemendid, nagu investeerimine oskustesse ning Euroopa tõelise tööturu loomine.

Lisaks on pakettis tehtud ettepanek luua ELis kolmepoolne dialoog, et jälgida palgasuundumusi, pidades seejuures täielikult kinni sotsiaalpartnerite sõltumatuuse põhimõttest. Liikmesriike kutsutakse esitama riiklike töehõivekavasid, mis moodustaksid täieõigusliku osa riiklikest reformikavadest.

Isikud, kes asuvad tööle välisriigis, võivad kaotada oma täiendavad pensioniõigused

See ei kehti riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi pensionide suhtes, mida reguleeritakse määrusega (EÜ) nr 883/2004, (*) kuid inimesed, kes asuvad tööle välisriigis, võivad kaotada oma täiendavad pensioniõigused.

Komisjon esitas 2005. aastal direktiivi ettepaneku (5) (muudetud 2007. aastal) (6) nimetatud küsimuse lahendamiseks, kuid nõukogus ei saavutatud kokkulepet.

2012. aastal võeti asjaomane teema taas päevakorda pensione käsitleva komisjoni valge raamatu (7) raames ning eesistujariik Küpros juhtis sellekohaseid arutelusid nõukogus.

Noorte tööhõive

Noorte pakutavate võimaluste algatus (8) oli endiselt peamine vahend noorte töötuse vastu võitlemisel. See rajaneb liikmesriikide ühisel kokkuleppel võtta meetmeid järgmises neljas olulises valdkonnas: kooli poolelajätmise ärahoidmine; tööturu vajadustele vastavate oskuste arendamine; noorte abistamine esimese töökogemuse leidmisel ning kutseoskuste omandamisel, eriti tööalase väljaõppe ja praktika näol; noorte abistamine tööturule sisenemisel ja seal hakkama saamisel.

Komisjon algatas katseprojekti struktuurifondide vahendite eraldamiseks 15 liikmesriigile, milles on noorte tööpuuduse määrad üle ELi keskmise. Esiialgu on tulemused olnud lootustandvad. Algatuse raames eraldati umbes 10,4 miljardi euro eest Euroopa Liidu vahendeid vähemalt 540 000 noorele ja 56 000 VKE-le.

Selleks et aidata leida noortel tööd teistes liikmesriikides, käivitati ELi tasandil algatus „Sinu esimene EURESi töökoht”. Tegemist on katsealgatusega, mis kujutab spetsiaalset töövahendusteenust nii noortele töötajatele kui ka tööandjatele.

2012. aasta lõpus tegi komisjon ettepaneku võtta vastu nõukogu soovitus nn noortegarantiide kohta, mis sisaldab põhisoovitusena kvaliteetse tööpakkumise tagamist noortele, neile hariduse või praktika võimaldamist nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või ametlike õpingute lõpetamist. Samuti sisaldab see täiendavaid soovitusi põhieesmärgi saavutamiseks.

Noorte liikuvuse kampaania raames propageeriti jätkuvalt Euroopa Liidu toetatavaid noorte õppimis- ja töövõimalusi välismaal. 2012. aastal korraldati juhtalgatuse „Noorte liikuvus” raames üritusi Austrias, Belgias, Hispaanias, Iirimaa, Itaalias, Küprosel, Leedus, Lätis, Portugalis, Prantsusmaal, Rootsis, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias, Sloveenias, Soomes, Tšehhi Vabariigis ja Ühendkuningriigis, mis võimaldas noortel saada teavet õppimis-, koolitus-, töö- või vabatahtlikuna töötamise võimaluste kohta välisriikides.

Toiduabi jaotamise programm ja ettepanek luua Euroopa abi fond kõige enam puudusekannatajatele

ELi programmi „Toiduabi jaotamine ühenduses enim puudust kannatavatele isikutele” on rakendatud alates 1987. aasta detsembrist, kui nõukogu võttis vastu eeskirjad, milles käsitletakse põllumajandustoodete riiklike sekkumisvarude väljastamist liikmesriikidele, kes soovivad kõnealuseid varusid kasutada toiduabina ELi tasandil. Pärast kokkuleppe saavutamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel võeti 15. veebruaril vastu uued eeskirjad, ⁽⁹⁾ mida kohaldatakse tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist. Läbivaadatud programmi põhieesmärgid on järgmised.

- ▶ Programmi rahastatakse täielikult ELi eelarvest, ülemmääraga 500 miljonit eurot eelarveaasta kohta.
- ▶ Praegune programm lõpetatakse järg-järgult. Järgjärgulise lõpetamise periood kestab kuni 2013. aasta kava lõppemiseni.
- ▶ Enim puudustkannatavatele isikutele toiduainete jaotamise ELi programmi õiguslik alus (artikkel 42 ja artikli 43 lõige 2) jääb järkjärgulise lõpetamise perioodi jooksul samaks.
- ▶ Muuta ostmine turult alaliseks programmi varustamise allikaks, et täiendada sekkumisvarusid. Kätesaadavuse korral antaks eelistus siiski sobivate sekkumisvarude kasutamisele.
- ▶ Liikmesriigid valivad toiduained objektiivsete kriteeriumide (sh toiteväärtused ja sobivus jaotamiseks) alusel.
- ▶ Liikmesriigid eelistavad liidu päritolu toiduaineid.
- ▶ Heategevusorganisatsioonide laokulud hüvitatakse.

Oktoobris tutvustas komisjon ettepanekut luua mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 osana uus Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks, et aidata ELi vaesemaid inimesi. Fondist toetatakse liikmesriikide projekte, millega jagatakse enim puudust kannatavatele isikutele toitu ning kodututele ja vaesuses elavatele lastele riideid ja muud eluks vajalikku

Laste vaesus

Liikmesriigid koostasid koostöös komisjoniga uue laiahaardelise aruande laste vaesuse kohta, ⁽¹⁰⁾ mis võeti vastu juunis. See võetakse aluseks laste vaesust käsitleva komisjoni soovitusel koostamisel 2013. aastal.

Strateegia „Euroopa 2020” annab uue tõuke poliitilistele pingutustele laste vaesuse valdkonnas. Strateegia üks viiest peaeesmärgist sätestab vaesusohus elavate inimeste vähendamise 20 miljoni võrra, s.o umbes 20% aastaks 2020. Paljud liikmesriigid on seadnud endale kindlaid eesmärgi laste vaesuse vastu võitlemiseks, kaks kolmandikku neist on tõstnud selle olulise väljakutsena esile oma riiklikus reformikavas.

Romade integreerimine

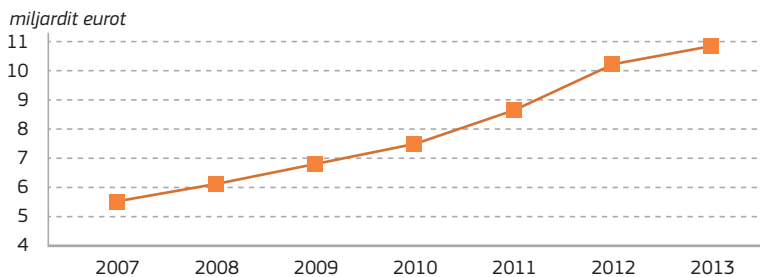
Mais võttis komisjon vastu teatise, ⁽¹¹⁾ milles hindas romasid käsitlevaid riiklike integratsioonistrateegiaid, mille esitasid liikmesriigid. Euroopa poolaasta raames hindas komisjon ühtlasi romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate sidusust riiklikes reformikavades väljapakutud peamiste poliitikasuundadega. Sellest tulenevalt esitati riigipõhised soovitused romade lõimumise kohta Bulgaariale, Slovakkiale ja Ungarile.

Teadus- ja arendustöö ning innovatsioon

Euroopa teadusruum

Euroopa teadusruum kui juhtalgatuse „Innovatiivne liit” (¹²) üks võtmevaldkondi aitab saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmäärke. 2012. aastal suudeti kurssi hoida teatise „Euroopa teadusruumi partnerluse tugevdamine tippaseme ja kasvu saavutamiseks” (¹³). Selles määratleti viis järgmist esmatähtsat valdkonda: tulemuslikumad riiklikud teadussüsteemid; optimaalne riikideülene koostöö ja konkurents; avatud tööturg teadlastele; sooline võrdõiguslikkus ja soolise aspekti arvestamine teadustegevuses ning teaduslike teadmiste optimaalne liikumine, neile juurdepääs ja nende siire, sealhulgas Euroopa digitaalse teadusruumi (ERA) kaudu. Teatis on vastus Euroopa juhtpoliitikute üleskutsetele arendada Euroopa teadusruum välja aastaks 2014.

EELARVE TÄITMINE TEADUSUURINGUTE JA TEHNOLOOGIA ARENGU VALDKONNAS 2007–2012 JA VÄLJAVAATED AASTAKS 2013

Innovatiivne Liit

EL oli jätkuvalt edukas meetmete elluviimisel, mille eesmärk on tagada strateegia „Euroopa 2020” juhtalgatuse „Innovatiivne liit” käegakatsutav mõju. Uued stiimulid erainvesteeringute suunamiseks teadusuuringutesse ja uuendustegevusse luuakse järgmise nelja meetme abil, mille eesmärk on saavutada ühtne innovatsiooniturg:

- ▶ patendikulude vähendamine 80% võrra ühtse patendi kasutuselevõtmise kaudu, milles Euroopa Parlament ja nõukogu leppisid kokku 2012. aasta detsembris (¹⁴);
- ▶ standardite kehtestamise ajakohastamine ja kiirendamine uute turgude väljaarendamise ja võitmise eesmärgil, standardimise aja lühendamine poole võrra;
- ▶ Euroopa riskikapitaliturgude killustatuse kaotamine riskikapitalifondide ELi passi kasutuselevõtmisega ning
- ▶ avaliku sektori hankemenetluste kasutamine innovatsiooni arendamiseks; selleks tuleb ELi hankedirektiivides teha konkreetseid innovatsioonisõbralikke ettepanekuid.

Teaduse ja innovatsiooni
volinik Máire Geoghegan-
Quinn saastevaba
vesinikütuseelemendil
töötava bussi kõrval.

Innovatiivset liitu toetab lisaks innovatsiooni praegune rahastamine. Näiteks oli seitsmenda raamprogrammi raames algatatud viimane teadusuuringute projektikonkurss (FP7) suurim omataoline, hõlmates 8,1 miljardit eurot. Konkurssidega on püütud arendada innovatsiooni ning lahendada ühiskondlikke probleeme, olles sillaks algatuse „Horisont 2020” suunas, mis on ELi järgmine teadusprogramm ajavahemikuks 2014–2020. Konkursside eesmärk on toetada projekte ja ideid, mille siht on tõsta Euroopa konkurentsivõimet ning mis hõlmavad valdkondi nagu inimestevahelise, keskkonnakaitse ja uute lahenduste leidmine linnastumise ning jäätmeäitlusega seotud probleemidele. Teaduse raamprogrammi raames algatatud viimased projektikonkurssid hõlmavad pikemat innovatsioonitsükli kui kunagi varem. Need vähendavad lõhet ideede ja turu vahel katseprojektide toetamise, olemasolevatele teaduslikele saavutustele rakenduse leidmise, standardimise, innovatsiooni valdkonnas avalike hangete korraldamise, VKEdele suunatud meetmetega ja mitmel muul moel.

Euroopa innovatsioonipartnerlused

Euroopa innovatsioonipartnerlus on uus lähenemine innovatiivsete lahenduste kiiremaks leidmiseks teatavatele ühiskondlikele probleemidele, kaasa-tes teadus-, arengu- ja innovatsiooniahela kõigi lülide sidusrühmad ning tuues piiri- ja valdkonnaüleltselt kokku era- ja avaliku sektori sidusrühmad nii nõudluse kui ka pakkumise poolelt. Igal sidusrühmal on 2020. aastaks saavutada ambitsioonikas eesmärk ning tulemusi oodatakse kahe kuni kolme aasta jooksul.

Praeguseks on Euroopa innovatsioonipartnerlus käivitatud järgmistes valdkondades:

- ▶ aktiivsena ja tervena vananemine
- ▶ tooraine
- ▶ vesi
- ▶ põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus.

Lisaks on tehtud ettepanek käivitada nutikaid linnu ja kogukondi käsitlev Euroopa innovatsioonipartnerlus.

Ühise kavandamise raames tehtud algatused on jõudnud järku, kus võetakse ühismeetmeid ja korraldatakse hankeid seoses peamiste ühiskondlike probleemidega, nagu vananemine, kliimateadlikkus või toiduga kindlustatus. Seepärast struktureerivad need Euroopa teadusruumi komisjoni alguses teatises⁽¹⁵⁾ ette nähtud kujul. Komisjon toetab kõiki kümme ühise kavandamise algatust kooskõlastus- ja toetusmeetmetega, mis peaksid lihtsustama algatuste sujumist. Kümnest ühise kavandamise algatusest nelja puhul võeti 2012. aastal vastu strateegilised uurimiskavad,⁽¹⁶⁾ mitme puhul on juba käimas ühismeetmed ja hankemenetlused koguväärtuses 50 miljonit eurot.

Progressi võimaldavad tehnoloogiad on võimalus majanduskasvuks ja uuteks töökohtadeks

Teatis „Valmistumine tulevikuks: võtmetehnoloogiate ühise strateegia väljatöötamine ELis“⁽¹⁷⁾ avaldati juunis. Peamise progressi võimaldava tehnoloogia (PVT) globaalne turumaht, mis hõlmab mikro- ja nanoelektronikat, kõrgtehnoloogilisi materjale, tööstuslikku biotehnoloogiat, fotoonikat, nanotehnoloogiat ja uudseid tootmissüsteeme, kasvab 2015. aastaks hinnangute kohaselt 650 miljardilt eurolt üle ühe triljoni euron. Komisjoni eesmärgid on järgmised: Komisjon on seadnud eesmärgiks edendada kõnealuse valdkonna uuringuid, eraldades 6,7 miljardit eurot nende tööstuslikku suutlikkuse, koostada mitmeaastane tööprogramm projektide jaoks ning rakendada innovatsiooniga tegelevaid avaliku ja erasektori partnerlusvorme. PVTde kasutuselevõtmine on oluline nii tööstuse konkurentsivõime seisukohalt kui ka ühiskondlike probleemidega toimetulekuks. Nende sektoriülest ja mitmekülgset rolli kajastavad mitu valdkonnas tegutsevat VKEd ning loodavate kõrgetasemeliste töökohtade arv. Aasta lõpupoole esitas komisjon teatise nanomaterjale käsitleva õigusosalase läbivaatuse kohta,⁽¹⁸⁾ milles määratleti võimalikud kitsaskohad ning pakuti välja meetmed nende lahendamiseks ja olemasoleva õigusraamistiku paremaks rakendamiseks.

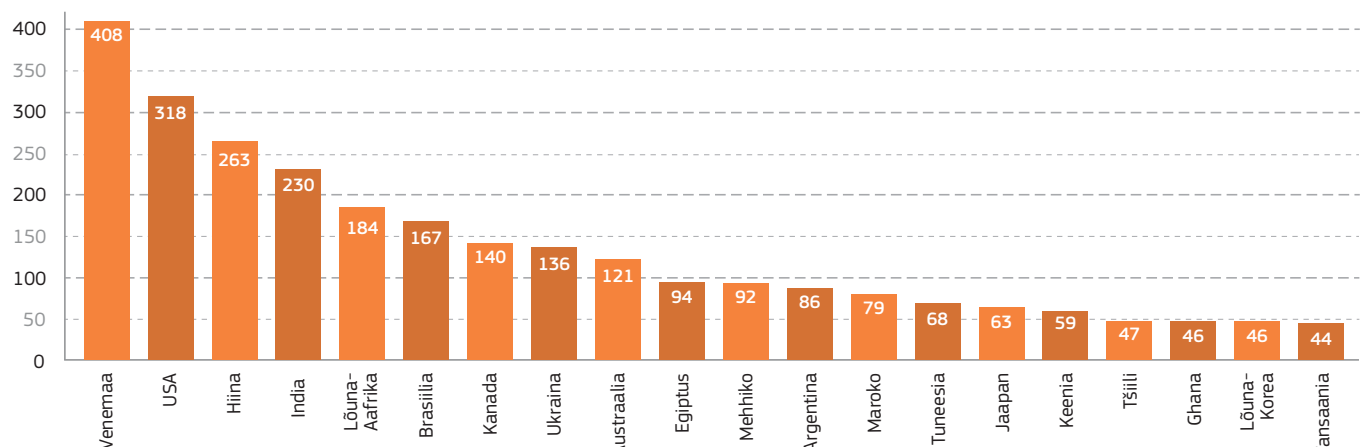
Vaba juurdepääs ELi rahastatud uuringute tulemustele Euroopa innovatsioonivõime suurendamiseks

Komisjon esitas juulis teatise⁽¹⁹⁾ ja soovitus⁽²⁰⁾ juurdepääsu parendamiseks Euroopas kogutud teaduslikele teabele, eriti tänu ELi Euroopa teadusuuringute rahastamisele. Laialdasem ja kiirem juurdepääs teaduslikele dokumentidele ja andmetele muudaks teadlaste ja äriühingute jaoks hõlpsamaks avaliku sektori vahenditest rahastatud teadusuuringute tulemuste rakendamise. See suurendaks Euroopa innovatsioonivõimet ning võimaldaks kodanikel saada teaduslikest avastustest kiiremini kasu.

Rahvusvaheline teadus- ja innovatsioonikoostöö

EL on mõjukas tegija rahvusvahelisel areenil ning maailma juhtivaid piirkondi teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas. Seepärast on ELi teadus- ja innovatsioonitegevuses oluline koht rahvusvahelisel koostööl, mida tõendab ka asjaolu, et teadusuuringute seitsmendast raamprogrammist rahastatud projektidest viiendiku puhul on osalevatesse konsortsiumidesse kaasatud väljaspool Euroopa Liitu asuva riigi partner. Veel toetati seitsmendast raamprogrammist järgmiseid olulisi rahvusvahelisi algatusi: Euroopa ja arenguriikide kliiniliste uuringute partnerlusprogramm (European and Developing Countries Clinical Trials Partnership), mis aitab võidelda HIVi/AIDSi, tuberkuloosi ja malaaria vastu eriti Sahara-taguses Aafrikas; Marie Curie' programm, mis on meelitanud ligi osalejaid 80 riigist; rahvusvaheline teadusuuringute programm Human Frontier Science Programme, mille raames rahastavad EL ja 13 osalevat riiki teaduslike alusuuringute alast rahvusvahelist koostööd.

7. RAAMPROGRAMMI PEAMISED RAHVUSVAHELISED PARTNERID. OSALUS RIIKIDE LÖIKES

2012. aasta septembris võeti vastu teatis „ELis tehtava rahvusvahelise teadus- ja innovatsioonikoostöö parandamine ja keskendamine: strateegiline lähenemisviis”⁽²¹⁾ programmi „Horisont 2020” ettevalmistuste raames. Selles on määratletud kolm järgmist rahvusvahelise koostöö eesmärki: ELi teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud tipptaseme ja ligitõmbavuse ning majandusliku ja tööstusliku konkurentsivõime suurendamine; ülemaailmsete ühiskondlike probleemide lahendamine ja liidu välispoliitika toetamine. Selles on tehtud ettepanek koostada mitmeaastased tegevuskavad koostöö kohta oluliste partnerriikide ja -piirkondadega ning edendada samal ajal ühiseid rahvusvahelise koostöö põhimõtteid ning tugevdada partnerlust liikmesriikide ja oluliste sidusrühmadega.

Euroopa tugevam tööstus majanduse kasvuks ja taastumiseks

Rohkem kui kunagi varem peab Euroopa reaalmajandus toetama majanduskasvu ja töökohtade taastumist. Samuti on vaja tugevdada tööstusbaasi, et see vastaks 21. sajandi vajadustele. Tööstuse hääbuva rolli ümberpööramiseks on vaja võtta kiireid meetmeid, mis tagavad säästva majanduskasvu ja väärtuslikud töökohad. Praegu moodustab tööstussektor umbes 16% ELi SKPst, komisjon on aga sätestanud 2020. aastaks 20% eesmärgi.⁽²²⁾

Euroopa tööstus on nimetatud osakaalu saavutamiseks valmis: Euroopa on liidripositsioonil mitmes strateegilises sektoris, nagu autotööstus, lennundus, inseneriteadus, kosmosetööstus, keemia- ja farmaatsiatööstus. Tööstustoodang moodustab siiani neli viiendikku ELi ekspordist ning 80% erasektori investeeringutest teadus- ja arendustegevusse on seotud tootmisega.

Tugevdatud tööstuspoliitika sambad on järgmised:

- ▶ Investeeringud innovatsiooni – investeeringusõbralike raamtingimuste loomine, et taastada kriisieelne tase, keskendudes kuuele prioriteetsele valdkonnale, millel on tohtu potentsiaal majanduskasvu ja töökohtade loomiseks Euroopas: uudsed tootmistehnoloogiad keskkonnahoidliku tootmise tagamiseks; säästev tööstus- ja ehituspoliitika ning tooraine; keskkonnahoidlikud sõidukid; biotooted; võtmetehnoloogiad ja arukad võrgud.

- ▶ Paremad turutingimused – siseturu toimimise parendamine ja rahvusvaheliste turgude avamine. Komisjon keskendub teatavatele valdkondadele, kus märkimisväärset edu saab saavutada kiiresti: kaupade siseturu parendamine; ettevõtlikkuse edendamine seoses digitaalse ühtse turuga, mis prognooside kohaselt kasvab 10% aastas kuni 2016. aastani; intellektuaalomandi õiguste kaitse ning ELi VKEde rahvusvahelistumise toetamine, mis võiks keskpikas perspektiivis kasvada 13%-lt 25%-le.
- ▶ Juurdepääs rahastamisele ja kapitalile – tõhusam laenamine reaalmajandusele. Selleks koondatakse ja eesmärgistatakse paremini avaliku sektori, sealhulgas Euroopa Investeerimispannga (millest tuleks eraldada 10–15 miljardit eurot täiendavat laenu VKEdele) ja struktuurifondide vahendeid, samuti vabastatakse erasektori vahendeid (seni riskikapitalifondide kasutamist takistavate tegurite kaotamise abil) ning hõlbustatakse väiksemate ettevõtete piiriüleseid tehinguid.
- ▶ Inimkapital ja oskused – tööjõu ettevalmistamine tööstuslikeks muutusteks. Elköige püütakse prognoosida vajalikke oskusi ning ennetada lõhe tekkimist tööturu vajaduste ja töötajate oskuste vahel. Selles valdkonnas kavatseb komisjon edendada tööandjate, töötajate ja asjaomaste ametiasutuste koostööd, luues Euroopa valdkondlikud nõuandekogud ning valdkondlike teadmiste ja oskuste ühendused.

CARS 2020: Euroopa konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku autotööstuse tegevuskava

Oktoobris esitas komisjon autotööstuse tegevuskava ⁽²³⁾ – see 12 miljoni töökohaga sektor on Euroopa heaolu ja töökohtade loomise seisukohast ülimalt oluline. ELis peab jääma alles maailmatasemel autotööstus, mis toodab kogu maailmale kõige energiasäästlikumaid ja ohutumaid sõidukeid ning tagab töökohad miljonitele oskustöötajatele. Tegevuskavas tehakse ettepanek ühtlustada teadustegevust ja innovatsiooni Euroopa keskkonnahoidlike autode algatuse raames ning anda seeläbi tugev tõuge innovatsioonile. Tõhustatakse koostööd Euroopa Investeerimispannaga, et rahastada innovatsiooni toetamist ja hõlbustada VKEde juurdepääsu laenudele. ELi standardised laadimisjaamad annavad vajaliku õiguskindluse hõlpsamaks elektriautode masstootmise käivitamiseks. Lisaks edendatakse autotööstuse innovatsiooni laiaulatusliku meetmepaketiga, et vähendada CO₂ heitkoguseid, saasteainete ja müra heiteid, parendada liiklusohutust ning luua tipptehnoloogilised ja intelligentsed transpordisüsteemid.

*Euroopa Komisjoni
president José Manuel
Barroso Hiriko linnaliikluse
projekti esitlusel.*

Euroopa VKEde nädal 15.–21. oktoobril 2012

Selle iga-aastase ürituse raames jagatakse 37 riigis teavet VKEdele ette nähtud abi kohta ja ettevõtluse edendamise kohta. Aastatel 2002–2010 loodi 85% uutest töökohtadest väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes. VKEde tööhõivekasv oli 1% aastamääraga suurem kui suureettevõtetel (0,5%). Just VKEd loovad peamiselt keskkonnahoidlikke töökohti, ning nende arv peaks järgmise kahe aasta jooksul hoogsalt kasvama 35% võrra. Et naiste ettevõtlusvaimu praegu alahinnatakse – naisi on Euroopa füüsilisest isikust ettevõtjate hulgas vaid 34,4% –, keskenduti selleaastasel VKEde nädalal mitmele tegevusele, mille eesmärk oli julgustada naisi rajama omaenda ettevõtet.

Euroopa Komisjoni asepresident ning digitaalarengu tegevuskava eest vastutav volinik Neelie Kroes info- ja kommunikatsioonitehnoloogia „Made in Europe” näitusel Euroopa Parlamendis.

Euroopa digitaalse tegevuskava tulevik

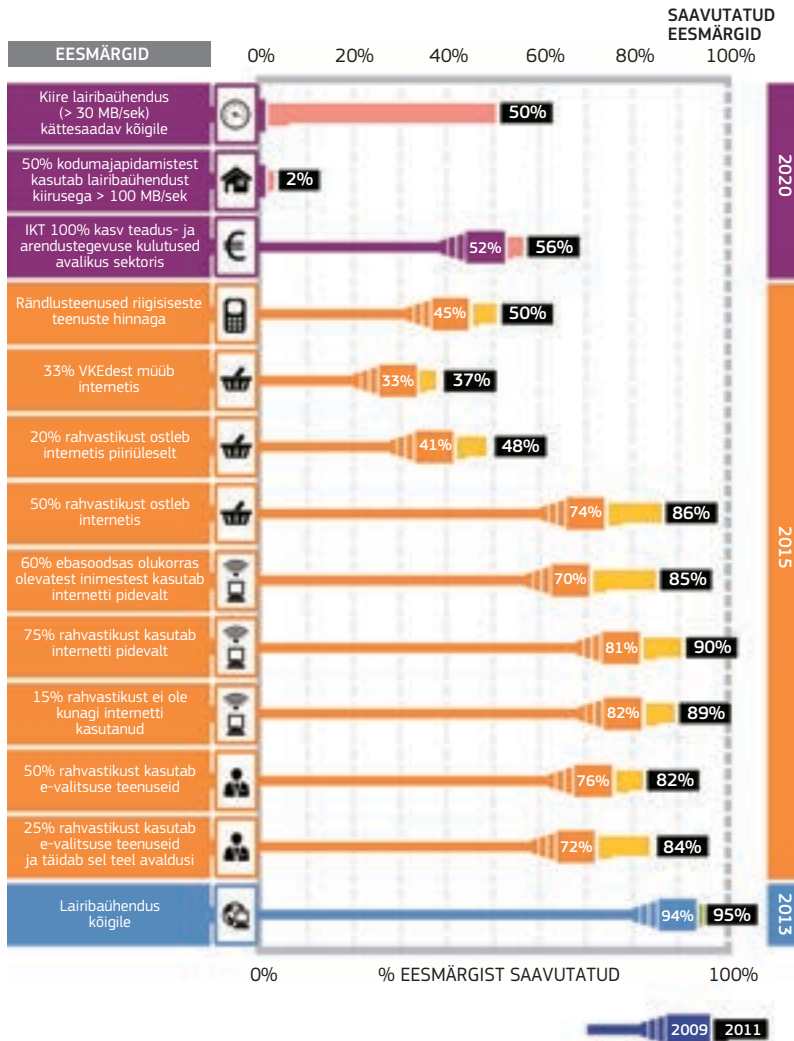
2012. aastal jõuti Euroopa digitaalarengu tegevuskava rakendamise poole peale. Tegemist on viieaastase strateegiaga digitaalajanduse arendamiseks ning ühiskondlike probleemide lahendamiseks digitaaltehnoloogia abil. 2012. aasta detsembris toimunud poliitika põhjaliku läbivaatamise tulemused (24) näitasid, et paljud Euroopa digitaalarengu tegevuskava eesmärgid olid täidetud ning paljudega neist ollakse järje peal. 101st tegevuskava meetmest oli täidetud 38. Regulaarne internetikasutus kasvab pidevalt, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate inimeste seas. Väheneb nende kodanike arv, kes ei ole kunagi internetti kasutanud. Veebiostlemine on üha populaarsem, kuigi piiriülese e-kaubanduse kasv on olnud liiga tagasihoidlik. Kiire lairibaühendus on hakanud hoogu koguma, sealhulgas ülikiire ühendus, mille kiirus ületab 100 Mb/s. Liikmesriigiti on olukord aga endiselt väga erinev, mistõttu nõuab valdkond Euroopa Liidu aktiivseid poliitilisi meetmeid.

Läbivaatamise tulemusel on määratletud seitse valdkonda, millele Euroopa Komisjon pöörab 2013.-2014. aastal rohkem tähelepanu.

- ▶ Luua lairivõrkude uus ja stabiilne õiguslik raamistik.
- ▶ Üldkasutatavate digitaalteenuste uute taristute loomine tänu Euroopa Ühendamise Rahastu laenudele.
- ▶ Suure koalitsiooni loomine digitaaluskuste ja tööhõive edendamiseks.
- ▶ ELi küberjulgeoleku ja seda käsitleva direktiivi ettepanek.
- ▶ ELi autoriõiguse raamistiku ajakohastamine.
- ▶ Pilveandmetöötuse arengu kiirendamine avaliku sektori ostujõu toel.
- ▶ Elektroonikatööstuse uue strateegia „Airbus of Chips” kasutuselevõtmine.

Digitaalarengu ajakohastatud ajakava rakendamine võimaldaks järgmise kaheksa aasta jooksul suurendada Euroopa SKPd 5% ehk 1500 euro võrra inimese kohta. Sellega kaasneb investeerimine, tööjõu digitaaluskuste taseme parendamine, innovatsiooni edendamine avalikus sektoris, internetimajanduse raamtingimuste ümberkorraldamine.

DIGITAALARENGU TEGEVUSKAVA EESMÄRGID

Allikas: Euroopa Komisjon, Digitaalarengu tegevuskava 2012. aasta tulemustabel.

e-kaubanduse edendamine

Euroopa digitaalarengu tegevuskava ja ühtse turu akti raames ning tulles vastu Euroopa Ülemkogu nõudmisele võtta 2012. aasta jooksul vastu ühtse e-turu lõpuleviimist käsitlev tegevuskava, esitas komisjon jaanuaris 16 sihtalgatust, (25) mille eesmärk on kahekordistada 2015. aastaks e-kaubanduse osakaalu jaemüügis (praegu 3,4%) ja internetisektori osakaalu Euroopa SKPs (praegu vähem kui 3%). Nimetatud aastaks võiksid internetikaubandus ja -teenused moodustada teatavates liikmesriikides üle 20% majanduskasvust ja töökohtade arvu netokasvust. Lisaks pakub e-kaubanduse ja veebiteenuste arendamine tohutuid võimalusi kasulikeks majanduslikeks, sotsiaalseteks ja ühiskondlikeks muutusteks. Internetimajanduses luuakse iga kaotatud vallastöökoha kohta 2,6 uut töökohta ning pakutakse tarbijatele (sealhulgas nendele, kes asuvad maapiirkondades ja kõrvalistes piirkondades) paremaid valikuid.

Euroopa pilvandmetööstuse võimaluste realiseerimine

Septembris vastu võetud ELi pilvandmetööstuse strateegia ⁽²⁶⁾ eesmärk on tõsta Euroopa ettevõtete ja valitsuste tootlikkust seeläbi, et luuakse sõbralikum keskkond ööpäevaringseks juurdepääsuks andmetööstusressurssidele ja infosile. Komisjon pakkus välja järgmised meetmed: murda läbi tehniliste standardite džunglist, nii et pilvandmetööstuse kasutajatele tagatakse koostalitlusvõime ning andmete porditavus ja pööratavus; arendada välja ELi-ülene sertifitseerimissüsteem, mis tagab usaldusväärsed pilveteenused; ning töötada välja lepingute näidistingimused selliste küsimuste reguleerimiseks, mida ei käsitleta Euroopa ühise müügiõiguse raames ⁽²⁷⁾. ELi pilvandmetööstuse strateegia meetmete rakendamiseks oleks võimalik toetada 3,8 miljoni uue töökoha loomist Euroopas ning luua 2020. aastaks lisaväärtust ligikaudu 250 miljardit eurot (poliitiliste muutusteta oleks see näitaja 88 miljardit eurot). Samal ajal loodi Euroopa pilvandmetööstuspartnerlus, et hoogustada innovatsiooni ja majanduskasvu avaliku sektori kaudu, mis on Euroopa suurim IT-teenuste sisseostja (2011. aastal osteti pilveandmete teenust umbes 5 miljardi euro väärtuses, 2014. aastaks on see summa hinnanguliselt kasvanud 11 miljardile eurole).

Uued võimalused mobiilside kasutajatele

2012. aasta suvel oli ELi tarbijate hinnangul reisimisel teistesse liikmesriikidesse mobiilse interneti kasutamine odavam. Rändlusteenuse eeskirjade ajakohastamine tõi tarbijatele 2007. aasta hindadega võrreldes kaasa 75% säästu mobiilside kõigi rändlusteenuste puhul. See tähendab üle 1000 euro suurust säästu ELis reisivale keskmisele ärimehel või umbes 200 euro suurust säästu välismaal suvepuhkust veetvale perele.

ELi rändlusteenuse läbivaadatud määrusega, mis sai 2012. aasta esimesel poolaastal Euroopa Parlamendi ja nõukogu heakskiidu, võetakse struktuuri-meetmeid konkurentsi elavdamiseks ELi rändlusturul. Alates 2014. aasta suvest saavad tarbijad sarnaselt juhtmeta võrguühenduse süsteemile valida enne reisile minekut eraldi rändluslepingu või sihtkohas olles teenuseosutaja.

Eeskirjad, millega tagatakse piiriülesed turvalised e-tehingud Euroopas

Juunis võttis komisjon vastu määruse eelnõu, ⁽²⁸⁾ mille eesmärk on edendada piiriüleste e-allkirjade kasutuselevõttu ja kasutada paremini ära ühtse e-turu pakutavaid e-identimise võimalusi. Kavandatud määrusega tagatakse, et inimesed ja ettevõtjad saavad kasutada oma riigisiseseid e-identimise süsteeme (e-IDs) juurdepääsuks avalikele teenustele teistes ELi liikmesriikides, kus e-identimise süsteemid on kättesaadavad. Samuti luuakse sellega e-allkirjade ja nendega seotud internetipõhiste usaldusteenuste piiriülene siseturg, tagatakse niimetatud teenuste piiriülene toimimine ning sama õiguslik seisund, mis kehtib tavapärase paberandjapõhiste menetluste puhul.

Ohutum ja parem internetimaailm lastele ja teismeliste

Komisjon koostas 2012. aasta mais tegevuskava, ⁽²⁹⁾ mille eesmärk on pakkuda lastele digitaalloskusi ja vahendeid, mida nad vajavad digitaalse maailma võimaluste täielikuks ja ohutuks kasutamiseks. Internetti ei mõeldud välja laste jaoks, kuid tänapäeval kasutab seda 75% lastest, kolmandik neist oma mobiiltelefonis. Strateegiaga soovitakse luua Euroopa Komisjoni, liikmesriikide, mobiilsideoperaatorite, mobiiltelefonide tootjate ning suhtlusvõrgustiku teenuse pakkujate vahelise ühise koostööna interaktiivne, loominguiline ja hariv internetipõhine infosisu.

Raadiospektri jagamine, et edendada innovatsiooni traadita interneti valdkonnas

Raadiospektripoliitika programmi esimese meetmena esitas komisjon ELi kooskõlastatud lähenemisviisi ⁽³⁰⁾ selle kohta, kuidas – võttes arvesse mobiili- ja traadita võrgu vahendusel toimuva andmeliikluse plahvatuslikku kasvu – saaksid traadita tehnoloogilised lahendused ning sealhulgas lairibaühendused raadiospektrit jagada. Uued tehnoloogiad võimaldavad jagada raadiospektrit mitme kasutaja (näiteks internetiteenuse pakkujad) vahel või kasutada TV sageduste vahelist vaba spektrit. Euroopa ühine lähenemisviis spektri jagamisele aitaks suurendada mobiilsidevõrkude läbilaskevõimet, vähendada traadita lairibaühenduste hinda ja luua uusi turge näiteks teatava spektri eraldamisega seotud kaubeldavate teiste õiguste valdkonnas.

Kosmosetehnoloogia

Alates 2012. aasta keskpaigast saab GPSi andmeid lisaks satelliitsignaaleidele ka interneti kaudu. Töötati välja Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonisüsteemi (EGNOS) juurde kuuluv uus müügiteenus nimega EDAS (Euroopa andmejuurdepääsu teenus), et muuta Euroopa satelliitnavigatsioon usaldusväärsemaks ja seeläbi tõhusamaks rasketes keskkonningimustes töötavate ärirakenduste jaoks. EDASi saab kasutada paljudes sektorites uute teenuste puhul, sealhulgas väetise kõrgtehnoloogiline pritsimine, automaatne maanteemaksu kogumine, laevastiku haldamine, siseveenavigatsioon, ohtlike kaupade vedu või kõrgtehnoloogiline maamõõtmine. GPSi andmetele pääseb veel ligi käeskanavate seadmete abil, mis kasutavad lisaväärtusteenuse pakkujate traadita võrku.

Oktoobris 2012 saadeti orbiidile veel kaks töötavat Galileo satelliiti. Teise vooruga valmistati ette pinnas süsteemile, mis koosneb neljast orbiidil kontrollimise Galileo satelliidist. Alates järgmisest aastast jätkub satelliitide laiaulatuslik kasutuselevõtt, et viia lõpule 30 satelliidil põhinev Galileo põhisüsteem. Globaalsesse navigatsioonisatelliitide süsteemi kuuluvate toodete ja teenuste turu väärtust kogu maailmas hinnatakse aastas 124 miljardile eurole ning järgmisel kümnendil peaks see veelgi tõusma ja saavutama 2020. aastaks turuväärtuse 244 miljardit eurot.

Ühtekuuluvuspoliitika

Struktuurifondid: ELi eelarve investeerimisharu

ELi regionaal- ja ühtekuuluvuspoliitika on praeguses majanduskriisis teenäitajaks, kohandudes raskema finantsolukorraga, kuid aidates Euroopa 2020. aasta eesmärkide veelgi täpsema järgimisega kaasa ka majanduskasvule. Ühtekuuluvuspoliitika on otsustav vahend kõnealuse strateegia rakendamiseks, sest majanduskasvu eesmärkide saavutamine sõltub suuresti kohalikul ja piirkondlikul tasandil vastuvõetud otsustest. Sellel poliitikal on keskne roll investeringute suunamisel arukasse ja kestlikku kasvu, kuna selle raames võidakse toetada meetmeid, mille eesmärk on lahendada kliimamuutuse, energia ja keskkonnaga seotud küsimusi.

Euroopa Komisjoni asepresident ning tööstuse ja ettevõtluse volinik Antonio Tajani tegemas nutitelefoni pilti Le Bourget' lennundusnäitusel Prantsusmaal Pariisis.

*Komisjoni
regionaalpoliitika volinik
Johannes Hahn reisiril
Doonau äärde, et tutvuda
Doonau piirkonna
strateegia edenemisega.*

REGIOSTARS AUHINNAD 2012 ⁽³¹⁾

Juunis avaldati RegioStars auhindade 2012 raames tunnustust innovatiivsetele ja inspireerivatele projektidele Austriast, Poolast ja Rootsist, samuti kahele riikidevahelisele projektile. Need hea tava näited, alates keskkonnahoidlikust tehnoloogiast ning lõpetades vanurite abistamisega maapiirkondades, annavad kinnitust ELi ühtekuuluvuspoliitika toetatavate projektide rohkusest.

Selliseid strateegilisi investeeringuid on vaja mitte ainult ELi kõige vaesemates piirkondades, vaid kõigis Euroopa piirkondades, et nad säilitaksid konkurentsivõime. Ühtekuuluvuspoliitika ärgitab piirkondi keskenduma oma tugevatele külgedele, kasutama tõhusamalt ja kooskõlastatumalt Euroopa riiklike ja piirkondlike fonde ning majanduskasvu edendamiseks välja töötama aruka spetsialiseerumise strateegiaid. Piirkonnad peavad kehtestama selged strateegilised prioriteetid ja keskenduma kohalikele tugevatele külgedele, kõrvaldama takistused innovatsiooniks ja rakendama innovatsiooni võimalusi. ELi rahastatavad projektid nagu Eco-World Styria või UPTec Porto Ülikoolis on teejuhid, kes loovad kohalikus majanduses sünergia äri- ja teadusringkondade vahel innovatsioonipotentsiaali pakkuvates valdkondades. Sellised projektid ja strateegiad on võtmetegurid majandusliku heaolu ning tööhõive tagamisel piirkondades, samuti muudavad need Euroopa tervikuna konkurentsivõimelisemaks ja teadmispõhisemaks vastavalt strateegia „Euroopa 2020” tegevuskavale.

Liikudes kaasava majanduskasvu eesmärgi poole ja võideldes „kadunud põlvkonnaks” muutumise ohuga, suunatakse ümber 7,3 miljardit eurot ühtekuuluvuspoliitika vahenditest, et lahendada noorte töötuse probleem kaheksas liikmesriigis, kus töötus on kõige suurem.

Ühtekuuluvuspoliitika kasutab igal aastal keskmiselt 65 miljardi euro ulatuses investeeringuid (ELi ja riiklik kaasfinantseerimine kokku), mis moodustavad paljudes liikmesriikides üle 50% kõigist avaliku sektori investeeringutest. See mõjutab tõeliselt ELi majandust. Näiteks tõuseb hinnangute kohaselt neis 12 liikmesriigis, mis ühinesid liiduga 2004. aastal või pärast seda, SKP umbes 1,5% igal aastal, mil rakendatakse kehtivaid ühtekuuluvusprogramme (st ajavahemikul 2007–2016).

Ühtekuuluvuspoliitika mõju on kahekordne. Sellel on lühiajaline mõju, mis kajastab programmide rakendamist, ning pikaajaline mõju, mis väljendub majandusstruktuuri parenemises. Seega saab suur osa sellest mõjust tuntavaks pikema aja pärast, st alles pärast programmide lõppu. Näiteks tõuseb ELiga 2004. aastal või hiljem liitunud liikmesriikide SKP aastatel 2007–2025 hoogsalt kuni 4,5% aastas.

Aastateks 2014–2020 tehtud ettepanekud tagavad, et kõnealune poliitika on tihedalt seotud aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu eesmärkidega ning väljendub prioriteetide arvesse võtmises investeerimisel. Rohkem kui kunagi varem tuleb avaliku sektori investeeringud kontsentreerida vähestesse majanduskasvu edendavatesse strateegias „Euroopa 2020” visandatud investeerimisprioriteetidesse. Sellise nn temaatilise kontsentreerimise eesmärk on maksimeerida investeeringute lisaväärtust kogu Euroopa jaoks tervikuna, keskendades investeeringud prioriteetidel põhineva temaatilise kava abil 2020. aasta strateegia eesmärkidele ning säilitades paindlikkuse, et kohendada strateegiaid vastavalt piirkondade individuaalsetele vajadustele ja probleemidele.

Euroopa Ühendamise Rahastu

Euroopa Ühendamise Rahastu, ⁽³²⁾ mille kavandatud eelarve on 50 miljardit eurot ajavahemikuks 2014–2020, on peamine vahend majanduskasvu, tööhõive ja konkurentsivõime edendamiseks sihtotstarbelise investeerimisega taristutesse Euroopa tasandil. Sellest toetatakse tõhusate, jätkusuutlike ja hästi ühendatud üleeuroopaliste võrkude väljaarendamist transpordi, energia ja digitaalteenuste valdkonnas.

Euroopa Ühendamise Rahastu investeerib 31,7 miljardit eurot Euroopa transporditaristu ajakohastamisse raudteedel, maanteedel, sadamates ja siseveeteedel, et luua puuduvad ühendused ning kõrvaldada kitsaskohad. Kuna Euroopa Ühendamise Rahastu puhul keskendutakse transpordiliikidele, millega kaasneb vähem saastet, aitab see muuta meie transpordisüsteemi säästvamaks. Kavandatavast summast 10 miljardit tuleb Ühtekuuluvusfondist, kus see on ette nähtud fondist abi saavate riikide transpordiprojektideks, ning ülejäänud 21,7 miljardit saavad kasutada kõik liikmesriigid transporditaristusse investeerimiseks.

Energiasektoris investeeritakse 9,1 miljardit eurot üleeuroopalistesse taristutesse nagu elektri- ja gaasi ülekandevõrgud ning aidatakse sellega saavutada ELi 2020. aasta energia- ja kliimaeesmärgi. Euroopa Ühendamise Rahastu võimaldab täita ka rahastamislünki ja kõrvaldada võrkude kitsaskohad.

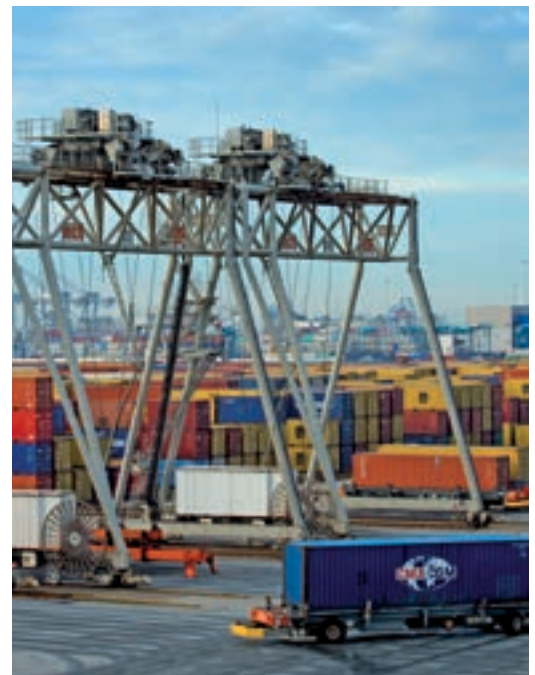
Telekommunikatsiooni ja IKT valdkonnas nähakse Euroopa Ühendamise Rahastus ette toetada ligi 9,2 miljardi euroga investeeringuid kiiretesse ja väga kiiretesse lairibavõrkudesse ning üleeuroopalistesse digitaalteenustesse.

Euroopa Ühendamise Rahastusse vahendite leidmiseks ja ELi eelarve mõjujõu suurendamiseks on Euroopa 2020. aasta strateegiaga seotud projektivõlakirjade algatus, mis on üks mitmest riskijagamisevahendist, mida rahastu saab kasutada erainvestorite huvi äratamiseks. Kogueelarve ulatub katsetapis 230 miljoni euroni, mida haldab Euroopa Investeeringupank (EIB) ja mis peaks ärgitama investeeringuid kuni 4,6 miljardi euro ulatuses.

Esmakordselt tegi Euroopa Komisjon Euroopa Ühendamise Rahastu asutamise ettepaneku 2011. aasta juunis osana ELi eelarve ettepanekust järgmiseks mitmeaastaseks finantsraamistikuks aastateks 2014–2020. Ettepanek edastati Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning nõukogu leppis 7. juunil 2012 kokku osalise üldise lähenemisviisi. Komisjoni arvates on kokkulepitud tekst käimasoleva institutsioonidevahelise arutelu õiglane alus.

Euroopa Parlamendi transpordi ja turismikomisjoni liikmed väljendasid 18. detsembril selget ja tugevat toetust Euroopa Komisjoni jõupingutustele anda uus tuge üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) arendamisele. Nende hääletustulemus Euroopa Ühendamise Rahastu kasutamise üle otsustamisel kajastas nende kindlat usku, et nüüdisaegse, hästiühendatud ja tõhusa Euroopa transpordivõrgu loomine on elulise tähtsusega Euroopa majanduse uuendatud konkurentsivõime ning jätkusuutliku majanduskasvu toetamisel.

Nüüd peaksid kaks kaasseadusandjat kõnealuse ettepaneku vastu võtma enne 2013. aasta lõppu, pärast liidu 2014.–2020. aasta eelarvekokkuleppe saavutamist.

Euroopa Ühendamise Rahastu – ettevõtja ECT – Europe Container Terminals territoorium Madalmaades Rotterdamis.

Õigussüsteem majanduskasvu heaks

Kui kogu Euroopas toimivad tõhusad ja tulemuslikud õigussüsteemid, aitab see kaasa majanduskasvule, tõmbab ligi investoreid ning suurendab konkurentsivõimet. Teadmine, et õigusriigi põhimõtteid järgitakse tõhusalt ja täiel määral, suurendab otseselt kindlustunnet majandusse investeerimise suhtes. Euroopa poolaasta raames seoses liikmesriikidele riigipõhiste soovitude esitamisega julgustati ELi liikmesriike muutma oma õigussüsteeme veelgi tõhusamaks ja rakendama vajalikke õigusreformide osana oma majanduse elavdamise kavadest.

Lisaks võib liidu õiguskaitsega tegelev poliitikavaldkond aidata kaasa ühtse turu potentsiaali täielikule rakendamisele ja hoogustada seeläbi majanduskasvu. Õiguskaitse poliitikavaldkonna eesmärk peaks olema siseturu täiustamine ja kehtivate eeskirjade kaasajastamine.

Tsiviilasjades tehtavate kohtuotsuste suhtes kehtivate ELi eeskirjade läbivaatamine vähendab bürokraatiat piiriülestes kohtuasjades

Tänu Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt 2012. aasta detsembris eeskirjade läbivaatamist käsitleva määruse vastuvõtmisele on ettevõtjatel ja tarbijatel piiriüleseid õigusvaidlusi lihtsam lahendada. Läbivaadatud eeskirjadega määratakse kindlaks, millise liikmesriigi kohus on pädev menetlema piiriüleste kohtuasja ning kuidas ELi ühe liikmesriigi kohtuotsuseid tunnustatakse ja täidetakse teises. Euroopa Komisjon tegi läbivaatamist käsitleva ettepaneku ⁽³³⁾ 2010. aasta detsembris ning selle eesmärk on tugevdada ühtset turgu ja vähendada bürokraatiat. Ettepanekuga soovitakse kaotada välisriigi kohtuotsuste tunnustamise menetlus, mille raames peavad ettevõtjad esmalt läbima aeganõudva ja kuluka kohtumenetluse, et tsiviil- ja kaubandusküsimustes võetaks vastu teises ELi liikmesriigis tunnustatav otsus. Selle haldusmenetluse kaotamine peaks säästma ettevõtjatele ja tarbijatele kuni 48 miljonit eurot aastas. Määrus jõustub lähinädalatel pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas 2012. aastal ja seda hakatakse kohaldama kaks aastat hiljem.

Euroopa Komisjon teeb ettepaneku ajakohaste maksejõuetusmenetluse eeskirjade kohta

Detsembris tegi komisjon ettepaneku ajakohastada piiriülese maksejõuetusmenetluse kehtivaid eeskirju, ⁽³⁴⁾ mis on pärit aastast 2000. Kasutades ära kümne aasta jooksul saadud kogemusi, tehakse uutes eeskirjades ettepanek keskenduda likvideerimismenetluse asemel uue lähenemisviisi väljatöötamisele, mis aitab ettevõtjatel üle saada finantsraskustest ja kaitseb samas võlausaldajate õigust oma raha tagasi saada. See on kasulik ka võlausaldajatele – äriühingu ümberkorraldamise korral on neil suurem võimalus oma raha tagasi saada kui likvideerimise korral. Uute eeskirjade eesmärk on muuta piiriüleste maksejõuetusmenetluste, millega tuleb igal aastal Euroopas tegemist teha ligikaudu 50 000 ettevõtjal, tõhusamaks ja tulemuslikumaks. See on esimene samm Euroopa Liidu päästmis- ja taastamispoliitika suunas, et abistada finantsraskustes olevaid ettevõtjaid ja üksikisikuid.

ELi finantshuude kaitse, sealhulgas kriminaalõiguse abil

Tehti ettepanek uute eeskirjade vastuvõtmiseks kriminaalõiguse kohaldamise kohta võitluses ELi eelarve vastu suunatud pettustega, et hoida paremini maksu- maksja raha. Direktiivi eelnõu ⁽³⁵⁾ pakub ühtlasemat raamistikku ELi eelarvega seotud kuritegude eest vastutusele võtmiseks ja selle eest karistamiseks, et kurjategijad ei saaks enam kasutada ära erinevust liikmesriikide õigussüsteemide vahel. Õigusakti ettepanekus sätestatakse ühised määratlused selle kohta, mida tuleb pidada ELi eelarvega seotud rikkumiseks, aga ka miinimumkaristused. See aitab petiseid tuvastada, näha riigi tasandil ette tõhusad õigusmeetmed ning muuta lihtsamaks kadumaläinud vahendite tagasinõudmine.

LIBORi skandaal – meetmed laenuintresside abil turuga manipuleerimise vältimiseks

Pärast 2012. aastal aset leidnud LIBORi skandaali väljendati tõsist muret võrdlusindeksitega manipuleerimise suhtes, mis võib põhjustada märkimisväärset kahju tarbijatele ja investoritele või moonutada reaalmajandust. Turuga manipuleerimine ja siseringitehingud kahjustavad ühtlasi turu terviklikkust. Nõukogus kokku tulnud ELi justiitsministrid saavutasid detsembris kokkuleppe komisjoni direktiivi ettepanekutes siseringitehingute ja turuga manipuleerimise kohta, ⁽³⁶⁾ millega muudetakse selline käitumine kriminaalseks.

Andmekaitse

2012. aasta alguses tegi komisjon ettepaneku korraldada põhjalikult ümber 1995. aastast kehtivad ELi andmekaitse-eeskirjad, et tugevdada õigust privaatsusele internetis ja elavdada Euroopa digitaalmajandust ⁽³⁷⁾. Praegused killustatuse ja kuluka halduskoormuse probleemid lahendaks ühtne õigusakt, mis võimaldaks äriühingutel aastas säästa umbes 2,3 miljardit eurot. Algatus aitab suurendada tarbijate usku internetiteenustesse ning annab seega hädavajaliku toetuse majanduskasvu hoogustumiseks, uute töökohtade loomiseks ja innovatsiooniks Euroopas.

Naiste osakaal juhatustes

Novembris esitas komisjon õigusakti ettepaneku, ⁽³⁸⁾ et purustada nn klaaslagi, mis takistab endiselt andekate naiste kaasamist Euroopa suurimate ettevõtete juhatustesse. Praegu domineerivad juhtorganites mehed: 85% tegevjuhtkonda mittekuuluva juhtorgani liikmetest ja 91,1% tegevjuhtkonna liikmetest on mehed, kusjuures naiste vastavad osakaalud on 15% ja 8,9%. Hoolimata intensiivsest avalikust arutelust ja mõnest vabatahtlikust algatusest riigi ja ELi tasandil ei ole olukord viimastel aastatel märkimisväärselt muutunud: võrreldes 2003. aastaga on täheldatud naiste osakaalu kasvu juhtkondades vaid keskmiselt 0,6% võrra aastas.

Direktiivi ettepanekus ⁽³⁹⁾ püstitatakse eesmärk, mille kohaselt peab börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete seas 40% moodustama alaesindatud sugupool. Hoolikalt tasakaalustatud ettepanekus on kehtestatud menetluslik kvoot, st et kui tegevjuhtkonda kandideerivad alaesindatud ja ülesindatud sugupoole esindajad on võrdselt edukad, tuleb eelistada alaesindatud sugupoolt. Samas ei kehti see väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (vähem kui 250 töötajaga ettevõtted, mille ülemaailmne aastakäive jääb alla 50 miljoni euro) ega börsil noteerimata äriühingute suhtes. Lisaks ei pea liikmesriigid, kes on juba enne direktiivi jõustumist võtnud muid sama tõhusaid meetmeid 40% eesmärgi täitmiseks, kvooti kohaldama ja võivad jätkata oma meetmetega.

Euroopa Komisjoni asepresident ning õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik Viviane Reding pressikonverentsil, kus arutati komisjoni ettepanekut soolise võrdõiguse kohta börsil noteeritud äriühingute juhtorganites.

Ressursitõhusus

Kevadine Euroopa Ülemkogu nõudis oma järeldestes majandusjuhtimise kohta kiirema edu saavutamist ressursitõhusa Euroopa tegevuskava rakendamisel – üleskutse, mida seejärel rõhutas ka Euroopa Parlament. Juunis käivitas komisjon Euroopa ressursitõhususe platvormi, et pakkuda kõrgetasemelist juhtimist ja nõu poliitikameetmete väljatöötamiseks, eesmärgiga viia Euroopa majandus säästvama majanduskasvu teele. Programmi esmaülesanne on leida viisid tegevuskavas püstitatud eesmärkide ja visiooni saavutamiseks, võttes sealhulgas arvesse kõige viimast visiooni, mille kohaselt tuleks ressursikasutus ja selle tagajärjed lahutada majanduskasvust. Programm on osa komisjoni laiemast tegevusest sidusrühmade koondamisel ning dialoogi edendamisel ressursitõhususega seotud probleemide ja võimaluste teemal. Komisjon on rajanud ressursitõhusust käsitleva veebiplatvormi, mille raames ärgitatakse pidama mõttevahetust ja konsulteerima üldsusega järgmise üle: üleminek rohemajandusele, ressursitõhususe näitajad ja eesmärkide seadmine.

Osana ressursitõhususe juhtalgaustest võttis komisjon aasta jooksul vastu ülejäänud algatused. Teatistes „Innovatsioon ja jätkusuutlik majanduskasv: Euroopa biomajandus”⁽⁴⁰⁾ on sätestatud eesmärk saavutada innovatiivsem ja vähesaastav majandus, milles bioloogilist mitmekesisust ja keskkonnakaitset toetavad säästev põllumajandus ja kalandus, toiduohutus ning taastuvate bioloogiliste varude säästev kasutamine tööstuslikus tootmises. Muude vastuvõetud algatuste seas võib nimetada ELi ehitussektori jätkusuutliku konkurentsivõime strateegiat ning kaht määrust kasvuhoonegaaside heite seire ja aruandluse kohta⁽⁴¹⁾ ning tõendajate kontrollimise ja akrediteerimise kohta heitkogustega kauplemise süsteemi raames⁽⁴²⁾.

Ressursitõhususest sai uue keskkonnaalase tegevusprogrammi keskne teema ning vastu võeti hulganisti algatusi loodusvarade, eelkõige vee ja pinnase tõhusa kasutamise kohta (vt jaotis „Keskond”).

Tõhus juhtimine

Aruka reguleerimise tegevuskava raames jätkas komisjon poliitika kujundamise, elluviimise ja hindamise parendamist. Suurenes läbipaistvus ja aruandlus, edendati tõenduspõhist poliitikakujundamist.

Arukas reguleerimine

Komisjoni 2010. aasta teatistes „Arukas reguleerimine Euroopa Liidus”⁽⁴³⁾ võetud kohustusest tulenevalt avaldas komisjon detsembris teatise ELi õigusloome kvaliteedi kohta⁽⁴⁴⁾. Teatistes vaadeldakse alates 2010. aastast saavutatud edu ja saadud õppetunde. Seoses sellega tehakse tegevuse edaspidiseks täiustamiseks kindlaks hulk konkreetseid meetmeid. Teatisele lisati komisjoni üldsusega konsulteerimise strateegia läbivaatamise⁽⁴⁵⁾ tulemused ja lõplik aruanne dokumendi „Halduskoormuse vähendamise tegevusprogramm ELis”⁽⁴⁶⁾ kohta.

Kodanike ja sidusrühmade sõnale anti rohkem kaalu, kuna alates 2012. aastast pikendati üldsusega konsulteerimiseks ette nähtud miinimumaega kaheksalt nädalalt kaheteistkümnemele.

Komisjon jätkas õigusloome lihtsustamise tööd, ületades oma ettepanekutega märkimisväärselt halduskoormuse vähendamise tegevuskavas (⁴⁷) kehtestatud 25% piirmäära, mis jättis parlamendile ja nõukogule piisavalt aega sama eesmärgi saavutamiseks 2012. aasta järelejäänud programmiperioodil.

Kampaaniaga „Kirjuta selgelt” toetatakse arukat reguleerimist, ärgitades ja koolitades komisjoni töötajaid selgelt kirjutama. Selleks töötas komisjon 2012. aastal õigusaktide koostajatele kasutamiseks välja mitmekeelse tööriistakasti ja e-juhendid, samuti antakse selge kirjutamise eest välja iga-aastast auhinda.

Ka võttis komisjon meetmeid väikseimate ettevõtete regulatiivse koormuse vähendamiseks (⁴⁸). See sisaldas olemasoleva õigusloome läbivaatamist eesmärgiga kaotada väikseimate ettevõtete regulatiivne koormus või kohandada õigusähteid nende vajadustega. Liikmesriikides korraldati tagasiside saamiseks kohtumisi VKEdega, samuti algatati laiem avalik arutelu, et teha kindlaks 10 kõige bürookraatlikumat õigusakti VKEde jaoks.

Mõju hindamine

Mõju hindamise komitee ehk organ, mis tagab komisjoni mõjuhindangute vastavuse kvaliteedi- ja menetlusnõuetele, vaatas läbi 97 mõjuhindangut ning esitas 144 arvamust nende kvaliteedi kohta. Arvamustest 47 oli taasesitatud. Et toetada individuaalsete mõjude analüüsimist komisjoni tervikliku kasulikkust ja kulusid käsitleva lähenemisviisi raames, koostati uued tegevusjuhendid selle kohta, kuidas analüüsida sektori ning mikroettevõtete konkurentsivõimele avaldatavat mõju.

ELi õiguse kohaldamine

Katseprojekti „EU Pilot” rakendatakse alates 2008. aastast; selle raames püütakse kiiremini ja paremini vastata kodanike ja ettevõtjate küsimustele ning leida lahendus ELi õiguse kohaldamisel tekkinud probleemidele. Ühtlasi on selle eesmärgiks komisjoni talituste ja iga osaleva liikmesriigi ametiasutuste suhtluse ja koostöö parendamine ELi õigusaktide rakendamisel ja ülevõtmisel. Alates 2012. aasta juunist osalevad kõik liikmesriigid kõnealuses probleemilahendusmehhanismis. Komisjon esitas mehhanismi „EU Pilot” raames 2012. aastal liikmesriikidele toimikuid, mis käsitlesid peamiselt keskkonna (28%), siseturu (14%), maksustamise (12%), liikuvuse ja transpordi (9%) ning õiguse, põhiõiguste ja kodakondsusega seotud küsimusi (8%). Nimetatud poliitikavaldkonnad moodustavad 71% mehhanismi „EU Pilot” toimikute koguarvust.

2012. aastal algatati 699 esialgset rikkumismenetlust liikmesriikide suhtes, keda kahtlustati ELi õiguse väärast kohaldamises (see arv kajastab menetluse esimest etappi, mille käigus saadetakse liikmesriigile ELi toimimise lepingu artikli 258 kohane ametlik teatis). Uurimisi algatati sagedamini transpordi, siseturu, teenuste ning tervise- ja tarbijakaitse valdkonnas, mis moodustasid umbes 50% kõigist valdkondadest.

Komisjon, kes algatas esimesed ELi toimimise lepingu artikli 260 lõike 3 kohased menetlused 2011. aastal, algatas 2012. aastal selliseid menetlusi 35. Asjaomane Lissaboni lepinguga loodud artikkel on erand üldeeskirjast, mille kohaselt võib määrata liikmesriikidele trahvi üksnes juhul, kui kohus teeb teistkordse otsuse ja sätestab selles, et täitmata on jäetud kohtu varasem otsus. ELi toimimise lepingu artikli 260 lõikes 3 lubatakse määrata liikmesriigile, kes ei ole suutnud teatavat direktiivi õigeaegselt üle võtta, trahv juba selles etapis, millal komisjon esitab kohtusse esmakordse hagi. Selliseid menetlusi algatati 2012. aastal kokku 17 ja kaheksa liikmesriigi suhtes.

Teaduslikud nõuanded poliitikakujunduses

Euroopa Komisjoni juurde kuuluv teadustalitus, Teadusuuringute Ühiskeskus, andis jätkuva panuse ELi poliitikakujundamisse, hõlmates väga erinevaid poliitika-valdkondi. 2012. aastal analüüsis Teadusuuringute Ühiskeskus väga eripalgelisi teemasid, nagu keerukad vastastikused sõltuvussidemed Euroopa pangandus-sektoris, komisjoni väljapakutud määratluse alusel nanomaterjalide klassifitseerimise praktilised tagajärjed ning kildagaasi ammutamise mõju turule. Käsitleti elektriautode koostalitlusvõime standardeid, algatati võõrliikide andmekogu koostamine, testiti hoonete maavärinakindlust ning teostati mõõtmisi tagamaks Euroopa laborite suutlikkust tuvastada väga madalaid saastekontsentratsioone. Jälgiti õhusaastet ning looduslike ja inimtegevusest põhjustatud ohte, nagu üleujutused ja põuad, toetati tuumaohutusealaste stressitestide läbiviimist ning hinnati liikmesriikide innovatsioonisuutlikkust. Keskus määras kindlaks uued valdkonnad, mille puhul annaks selle teaduslik tugi käegakatsutavaid häid tulemusi: ökotööstus, naftatöötlemisvõime, tuumaelektrijaamade dekomisjoneerimine ja näiteks Doonau jõgikonna haldamine.

Siseaudit

2012. aastal teostas komisjoni siseauditi talitus auditeid eri peadirektoraahtides ja ELi sõltumatutes asutustes järgmistel teemadel: töökohtade täitmise haldamine ja kontroll, aastapõhine tegevusaruandlus, maksetähtajad, eetika ja riskiohjemehhanismide rakendamine. Järjest suuremat tähelepanu pöörati auditeerimiskvaliteedile, mis on üks tegureid, mis võimaldab organisatsioonidel kasutada optimaalselt olemasolevat ressursi ja saavutada edukalt oma eesmärgid.

Oktoobris korraldas siseaudititalitus laiaulatusliku ürituse, millest võttis osa üle 500 siseaudiitori Euroopast, Aafrikast, Aasiast ja Ameerika Ühendriikidest. Konverents oli pühendatud tulemusauditile ning selle raames arutleti, mil viisil saavad avaliku sektori siseaudiitorid aidata kaasa oma organisatsioonide tõhusamale juhtimisele. Üritus andis audiitoritele võimaluse jagada teavet oma meetodite ja kogemuste kohta ning väärtustada siseaudiitorite ametit.

Avaliku halduse moderniseerimine

ELi, riigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi avaliku halduse kvaliteet paneb aluse konkurentsivõimele ja tootlikkusele. Euroopa haldusasutuste koostalitlusvõime alaste lahenduste programm (⁴⁹) on ainulaadne vahend avaliku sektori asutuste piiri- ja valdkonnaülese koostöö toetamiseks, mis pöörab avaliku sektori menetluste restruktureerimise probleemi võimaluseks. Programmis sätestatud meetmetega motiveeritakse ja toetatakse avaliku sektori asutusi kõikjal Euroopas, kärpides kulusid koostalitlusvõimeliste, jagatud ja taaskasutatud tarkvarakomponentide toel.

Komisjon võttis lisaks vastu uue ja sihiteadliku infotehnoloogia tegevuskava „e-komisjon 2012–2015”, mille eesmärk on tugevdada komisjoni infotehnoloogiateenuste töötõhusust ning tagada nende jätkusuutlikkus, vähendada kulusid ja luua lisaväärtust, aidata vähendada halduskoormust ja parendada läbipaistvust, samuti kaotada digitaaltõkked Euroopa avaliku sektori asutuste vahel. Toetamiseks veebisuhtlust kodanikega ja avaliku sektori asutuste vahel, on komisjon arendamas uut masintõlkeprogrammi MT@EC, mis kasutab komisjoni enda tõlkijate tekstikorpust (see koosneb praegu rohkem kui 650 miljonist lausest 23 keeles). Alates 2012. aasta keskpaigast on olemas komisjonisisene prototüüp, kogu süsteem peaks olema kasutuskõlblik hiljemalt 2013. aasta keskpaigaks.

Avatud ja õiglane siseturg

Ühtse turu 20. aastapäev ja ühtse turu akt II

2012. aasta oli ühtse turu 20. aastapäev. Saavutatud on palju. Euroopa tarbijate jaoks tähendab ühtne turg suuremat valikut ja madalamaid hindasid. Kodanikele on ühtne turg taganud vabaduse reisida, elada ja töötada seal, kus nad soovivad. Noorte jaoks on avanenud võimalus õppida välismaal – viimase 25 aasta jooksul on seda võimalust kasutanud üle 2,5 miljoni üliõpilase. Ühtne turg on ELi 23 miljonile ettevõttele andnud juurdepääsu 500 miljonile tarbijale ja loonud välis-investeeringuid. Need on selged tõendid selle kohta, et tugev, sügav ja integreeritud ühtne turg on Euroopa kodanike jaoks taganud majanduskasvu, loonud töökohti ning pakkunud võimalusi, mida 20 aastat tagasi veel ei olnud.

*Siseturu ja teenuste volinik
Michel Barnier ühtse turu
nädala avamisel
2012. aastal.*

Ühtse turu edendamine on pidev protsess ning Euroopa majanduskasvu strateegiate keskne element praegusest finants- ja majanduskriisist väljumiseks. Sellist juhtpõhimõtet sisaldasid ühtse turu akti II kohta tehtud ettepanekud, mis komisjon võttis vastu oktoobris. Nendes esitati 12 põhimeedet ELi institutsioonides kiires korras vastuvõtmiseks. Meetmed keskenduvad majanduskasvu, tööhõive ja usalduse suurendamisele nelja järgmise kasvumootori ümber: integreeritud võrgustikud, kodanike ja ettevõtete piiriülese liikuvuse edendamine, digitaalmajandus ning ühtekuuluvust ja tarbijausaldust tugevdavad meetmed.

Ühtse turu akt II on järg 2011. aastal komisjoni esitatud esimesele meetmekogule (ühtse turu akt I) ning kujutab uut peatükki teekonnal arenenuma ja integreerituma ühtse turu poole.

Ühtse turu akt II hõlmab järgmisi meetmeid.

- ▶ Transpordi- ja energiavõrgud: tõhusad ja täielikult integreeritud transpordi- ja energiavõrgud on ühtse turu alustala. Ühtekuuluvus- ja struktuurifondide pakutavate võimalustega peab kaasas käima tugev pühendumine konkurentsi, valiku ja kvaliteetsete teenuste saavutamisele kogu ELis. Selleks on komisjon teinud järgmised ettepanekud:
 - › meetmed, et avada riigisiseste raudteetransporditeenuste osutamine ELi-sisesele suuremale konkurentsile;
 - › meretranspordi ühtse turu parendamine;
 - › meetmed Euroopa ühtse taeva õigusaktide rakendamise kiirendamiseks;
 - › meetmed, millega muuta ELi energiavaldkonda käsitlevate kehtivate õigusaktide kohaldamine tulemuslikumaks.

- ▶ Kodanike ja ettevõtete liikuvus: piiriülene vaba liikumine on ühtse turu üks põhialuseid ning üks osa Euroopa Liidu vundamendist. Praegu esineb endiselt praktilisi ja õiguslikke tõkkeid kodanike, äritegevuse ja investeeringute liikuvusele. Ühtse turu aktiga II teeb komisjon ettepaneku:
 - › arendada EURESe portaali iseseisvaks piiriüleseks töö- ja töötajate otsimise vahendiks;
 - › kehtestada sätted, et võtta kasutusele pikaajalised investeerimisfondid eraettevõtjate ja pikaajaliste projektide jaoks;
 - › ajakohastada maksejõuetusmenetlused, alustades piiriüleste juhtumitega ning aidata kaasa keskkonna loomisele, mis annab makseraskustesse sattunud ettevõtjatele teise võimaluse.
- ▶ Digitaalmajandus: oma majandusliku kaalu ja ülekanduva mõjuga (näiteks seoses tootmise ning ühiskondlike probleemide lahendamise) on digitaalmajanduslik revolutsioon võimalus, mida ei tohi maha magada. Selleks et saavutada digitaalne ühtne turg 2015. aastaks, tegi komisjon järgmised ettepanekud:
 - › lihtsustada e-kaubandust ELis, muutes makseteenuste kasutamise lihtsamaks ning makseteenused usaldusväärsemaks ja konkurentsivõimelisemaks;
 - › tegelda peamise põhjusega, miks ei investeerita piisavalt kiire lairibaühenduse arendamisse, st selle kõrged infrastruktuuri kasutuselevõtu kulud;
 - › muuta e-arvete esitamine standardiks hankemenetlustes – tõestatud viis raha kokkuhoiuks.
- ▶ Sotsiaalne ettevõtlus, ühtekuuluvus ja tarbijausaldus: ühtse turu edu on ka selle majandusliku ja sotsiaalse osalemise tulemus, mida ta saab luua. Tarbijad peavad turgu usaldama ja kõigil kodanikel peab kogu ELis olema võimalik kasutada ühtse turu pakutavaid võimalusi. Komisjon soovib jätkata nimetatud eesmärgi poole püüdlemist kindlate vahendite abil, mis hõlmavad muu hulgas järgmist:
 - › tooteohutust käsitlevate eeskirjade ja nende tegeliku jõustamise parendamine;
 - › meetmed, millega tagatakse ulatuslik võimalus avada pangakonto, samuti kontotasude läbipaistvus ja võrreldavus ning pangakonto lihtsam vahetamine.

Ühtse turu 20. aastapäev

2012. aasta oli inimeste, teenuste ja kapitali vaba liikumist võimaldava ühtse turu loomise 20. aastapäev. 20 aasta vältel on saavutatud palju, ometi nõuab ühtne turg veel tööd: seda tuleb järjepidevalt täiustada, ajakohastada ning vajaduse korral laiendada.

Aastapäeva puhul toimus 2012. aasta 15.–20. oktoobril ELi 27 liikmesriigis mitu üritust: foorumid, laadad, konverentsid, näitused, raadio- ja telesaated. Need töid kokku ELi kodanikud, äriühingud, Euroopa Parlamendi liikmed, Euroopa Komisjoni, nõukogu ja liikmesriikide esindajad, kes meenutasid ühtse turu minevikku, käsitlesid olevikku ning vaatasid tulevikku.

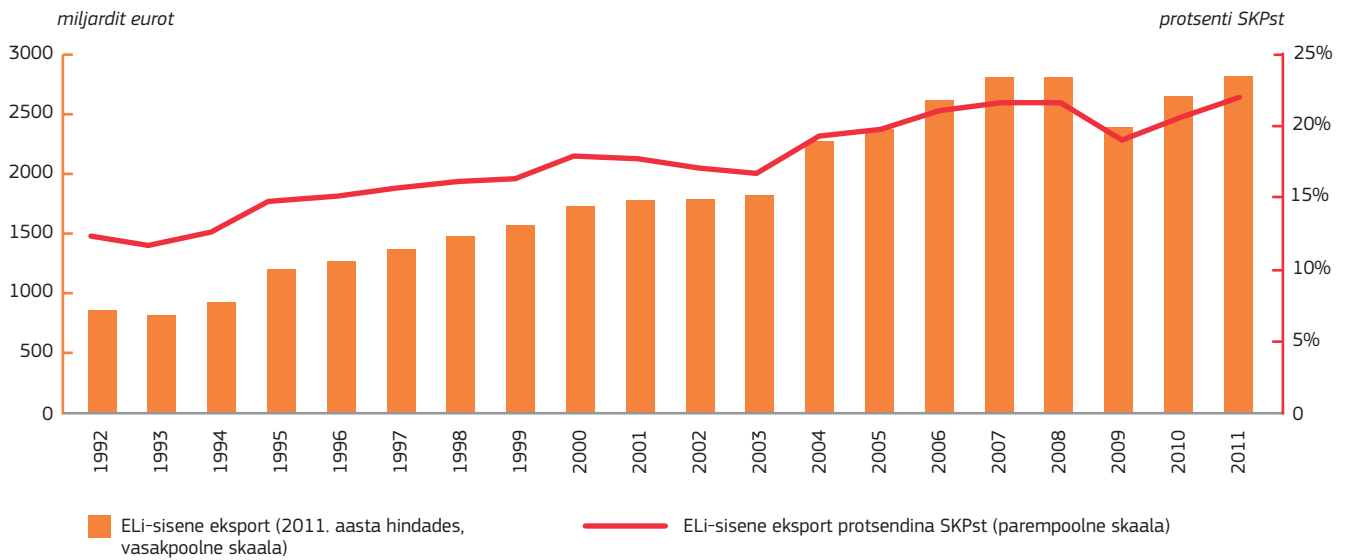
Siseturu ja teenuste volinik
Michel Barnier konkursi
„1992. aasta põlvkond“
võitjatega.

1992. aasta põlvkond

„1992. aasta põlvkond“ oli konkurss, mille raames paluti ühtse turuga koos üles kasvanud praegu 20-aastastel noortel esitada videoid, fotosid, multifilme, nutitelefoni rakendusi või kirjutada essee teemal, mida tähendab ühtne turg nende põlvkonna jaoks. Võitjaid autasustati ühtse turu nädala lõpuüritusel.

ELi-SISENE KAUBANDUS AASTATEL 1992–2011

ELi-sisene kaubavahetus tõusis tänu siseturule 800 miljardilt eurolt 1992. aastal tervelt 2800 miljardile eurole 2011. aastal. Kui 1992. aastal moodustas see 12% ELi SKPst, siis 2011. aastal jõuti 22% tasemele.

Allikad: Eurostat, AMECO.

Energia siseturg ⁽⁵⁰⁾

2012. aasta lõpus võttis Euroopa Komisjon vastu teatise „Toimiv energiamarkett” ⁽⁵¹⁾. Teatistes antakse ülevaade edusammudest energia siseturu lõpuleviimisel 2014. aastaks ning julgustatakse liikmesriike pingutama rohkem energia siseturu eeliste propageerimiseks kodanike ja ettevõtjate hulgas. Selles tõstetakse esile vajadust võtta täiendavaid meetmeid mitmes valdkonnas, nagu tarbijakaitse, olemasolevate eeskirjade jõustamine ning investeerimine energia infrastruktuuri ajakohastamisse, et tagada Euroopa energiasüsteemide vastavus 21. sajandi vajadustele.

Ausa konkurentsi edendamine ühtsel turul

Kogu 2012. aasta vältel jätkas komisjon tööd selle nimel, et ELi konkurentsieeskirjade hoolika rakendamise abil valitseks turul konkurents. Konkurentsipoliitika on aidanud hoida ühtsel turul võrdseid tingimusi ning taganud tarbijatele ja seaduskuulekatele ettevõtjatele toimiva konkurentsiga turu, olgu paremate hindade, suurema valiku innovatiivsete toodete või konkurentsi moonutava riigiabi ennetamise näol.

Kartellid

Kartellid on tõsisem konkurentsivõime rikkumine. Nad takistavad turgude loomulikku toimimist ja toovad kahju nii tarbijatele, ettevõtjatele kui ka majandusele. Kartellidega hoitakse hindu kunstlikult kõrgel, lämmatatakse innovatsiooni ja tekitatakse ebaseaduslikke jagunemisi ühtsel turul. 2012. aastal oli kartellivastane võitlus endiselt komisjoni üks tähtsamaid ülesandeid.

Komisjon võttis vastu neli otsust suurte kartellide suhtes, määrates neile trahvi kogusummas rohkem kui 1,8 miljardit eurot. Asjaomased kartellid mõjutasid paljusid liikmesriike, hõlmasid mitut ettevõtjat ja olid tegutsenud suhteliselt pikka aega. Komisjon avastas mitu hinnakartelli ning määras rahalise karistuse osalenud ettevõtjatele (ekspedeerimisteenuste osutajad, aknapaigaldustarvikute tootjad).

Detsembris määras komisjon seitsmele rahvusvahelisele ettevõtjate kontsernile rahalise karistuse summas 1,47 miljardit eurot osalemise eest elektronikiiretorude sektori kartellides, mis olid tegutsenud üle kümne aasta. Tegemist oli kõige organiseeritumate kartellidega, millega komisjon on oma uurimiste raames kokku puutunud. Harrastati väga kahjulikku konkurentsivastast tegevust, sealhulgas hinnakokkulepped, turu jagamine ja klientide jaotamine, tootmisvõimsuse ja toodangu kooskõlastamine ning tundliku äriteabe vahetamine. Trahv peegeldab seadusrikkumise ulatuslikkust ja on suurim, mille komisjon eales on määranud. Kõikide nende juhtumite puhul vähendati teatavate äriühingute trahve, sest nad andsid leebema kohtlemise programmi raames komisjonile teavet.

Konkurentsieeskirjade rikkumised

Lisaks kartellidele avaldab ühtsele turule ja tarbijatele halba mõju muud liiki konkurentsivastane tegevus, näiteks valitseva seisundi kuritarvitamine. Nimetatud tegevus vähendab ettevõtete huvi pakkuda uusi või paremaid konkurentsivõimeliste hindadega tooteid ja teenuseid, mistõttu on tarbija sunnitud maksma rohkem võimaliku madalama kvaliteedi eest.

Konkurentsieeskirjade jõustamine

2012. aastal nõustus komisjon näiteks kohustustega, mille võtsid Apple ja neli järgmist rahvusvahelist juhtivat kirjastuskontserni: Hachette Livre, mis kuulub Lagardère'i kontserni (Prantsusmaa); Harper Collins, mille omanik on News Corporation (Ameerika Ühendriigid); Schuster, mis kuulub CBS kontserni (samuti Ameerika Ühendriigid) ja Macmillan, mis kuulub Saksamaa kirjastuskontserni Georg von Holtzbrinck. Neid kahtlustati rikkumiste toimepanemises Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) e-raamatute turul.

Komisjon avaldas kahtlust, et asjaomased ettevõtjad olid sõlminud salajase kokkuleppe hinnakonkurentsi vähendamise kohta EMP e-raamatute jaemüügiturul, mis on vastuolus ELi konkurentsieeskirjadega. Et nimetatud turg on Euroopas erakordselt dünaamiline ja tärkamas, nõuti kiirete ja otsustavate meetmete võtmist.

Komisjoni kahtluste leevendamiseks pakkusid asjaomased ettevõtjad välja, et nad lõpetavad kehtivad agendilepingud ning jätavad järgmise viie aasta agendilepingutest välja teatavad klauslid. Ühtlasi lubasid kirjastajad anda jaemüüjatele kaheks aastaks õiguse korraldada e-raamatutele teatavatel tingimustel allahindlusi.

Ettevõtjate võetavate kohustuste tulemusel taastuvad asjaomasel uuel ja kiiresti areneval turul normaalsed konkurentsitingimused ning see on e-raamatute ostjatele ja lugejatele kasulik.

Komisjon muutis õiguslikult siduvateks Thomson Reutersi pakutud kohustused luua uus litsents, mille alusel saavad kliendid kuutasu eest kasutada RIC-koode (Reuters Instrument Codes) andmete puhul, mis on saadud Thomson Reutersi konkurentidelt. Komisjonil oli kahtlusi, et Thomson Reuters võib oma litsentseerimistavade kaudu, mis on vastuolus ELi konkurentsieeskirjadega, kuritarvitada oma domineerivat positsiooni konsolideeritud reaajasaandmevoogude turul. Thomson Reutersi pakutud kohustused parendavad kõnealusel turul konkurentsi. RIC-koode kasutavad finantsasutused saavad nüüd teenusepakkujat lihtsamalt vahetada.

Komisjon algatas ka hulganisti uusi uurimismenetlusi seoses oluliste turgudega. Näidetena võib tuua järgmised uurimised: mitut reisijaveoga tegelevat lennutevõtjat ühendav üleatlandiline ühisettevõtte; mobiiliseadmete tootjate tegevus, mille puhul kontrolliti, kas teatavate oluliste patentide omanike tegevuses võib tuvastada valitseva seisundi kuritarvitamist. Komisjonis on käimas ka mitu uut menetlust seoses telekommunikatsiooni, transpordi, energia ja ravimivaldkonnaga.

Ühinemised

2012. aastal andis komisjon loa 253 ühinemistehingule ja keelas ainult ühe ühinemistehingu.

- ▶ Lubatud ühinemiste seast telekommunikatsioonisektoris võib nimetada nutitelefonide ja tahvelarvutite tootja Motorola Mobility omandamist maailma suurima veebiotsingu- ja reklaamiettevõtte ning ühe populaarsema mobiiltelefonide opsüsteemide Android looja Google'i poolt. Komisjon andis tehingule loa, sest see ei muuda märkimisväärselt turuolukorda Euroopa Majanduspiirkonnas ega olulisi komponente seoses nimetatud seadmete opsüsteemide või patentidega.
- ▶ Anti tingimuslik luba Euroopa suurima, Saksamaal tegutseva suhkrutootja Südzuckeri poolt maailma suuruselt teise suhkruettevõtja ja ka suhkrutootmises tegeva ettevõtja ED&F MAN üle kontrolli omandamiseks. Luba oli tingimuslik selles suhtes, et ED&F MAN pidi loovutama oma huvid Brindisis asuvas suurimas ja nüüdisaegseimas tootmisrajatises. See tagab piisava konkurentsi nimetatud turul.

Euroopa Komisjoni asepresident ja konkurentsivolinik Joaquín Almunia osalemas Euroopa konkurentsifoorumil.

- ▶ Tingimuslik luba anti ka roostevaba terase sektoris: ThyssenKrupp (Saksamaa) roostevaba terase divisjoni esindava ettevõtja Inoxum omandamiseks Soome roostevaba terase valdkonnas tegutseva ettevõtja Outokumpu poolt. Komisjoni uurimine näitas, et ühinevad EMP külmavaltsitud terasetoodete turu suurim ja suuruselt teine tootja ning selle tagajärjel tekiks turuosaline, kes oleks kolm kuni viis korda suurem kui lähimad konkurendid. Loa andmise eeltingimus oli Inoxumi kohustus väljuda Terni terasetehase ja mitme Euroopa jaotuskeskuse investeringust, mis tagab ühinenud üksusele piisava konkurentsi.

Aasta alguses keelustas komisjon Deutsche Börse ja NYSE Euronexti ühinemise. Vastasel juhul oleks ühinemine toonud kaasa sisuliselt monopoolse olukorra Euroopa finantstuletisinstrumentide vahetusturul, kus kahe ettevõtja valduses on rohkem kui 90% maailmaturust. Keeluga sooviti kaitsta Euroopa majandust sellise olukorra eest, mis oleks peaaegu välistanud tõhusa turukonkurentsi ja avaldanud väga kahjulikku mõju tarbijaile.

Riigiabi

2012. aastal käivitas komisjon ulatusliku reformi (riigiabi ajakohastamise algatusel), eesmärgiga ajakohastada ELi riigiabi kontrollimise eeskirju⁽⁵²⁾.

Algatusel on kolm põhieesmärki: tagada riigiabieeskirjade kooskõla säästva, aruka ja kaasava majanduskasvu ning strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkidega; seada eeskirjade jõustamise puhul esikohale juhtumid, millel on väga suur mõju ühtsele turule; otstarbekohastada komisjoni otsustusprotsessi.

Nimetatud eesmärkide saavutamiseks keskendub komisjon hoolsamalt „heale abile“ ehk abile, mis on tõhus ja hästi kavandatud, suunatud tõelistele turuhäiretele ning millel on reaalne hoogustav mõju. Veelgi ettevaatlikum tuleb olla „halva abi“, see tähendab kahjuliku mõjuga toetuste suhtes, mis tõrjuvad eemale erainvesteeringud või hoiavad turul äriühinguid, mis ei ole tõhusad ega elujõulised. Samas peab riigiabi ajakohastamine toetama liikmesriikide pingutusi avaliku sektori vahendite tõhusamaks kasutamiseks eelarve konsolideerimise raames. Võlakriisi ja avaliku sektori vahendite nappust arvestades tuleb pidada oluliseks riigi vahendite, sealhulgas riigiabi, nõuetekohast ja tõhusat kulutamist. Reformi peamised elemendid peaksid olema paigas 2013. aasta lõpuks.

2012. aastal võttis komisjon vastu mitu otsust, millega soodustatakse Euroopa majanduskasvu ja innovatsiooni.

- ▶ Komisjon andis loa Ühendkuningriigi laiaulatuslikule abikavale, mille abil investeeritakse järgmise põlvkonna lairiba juurdepääsuvõrkudesse (BDUK). Toetatakse kohaliku tasandi projekte maapiirkondades ja kõrvalistes piirkondades, kus selliste võrkude arendamine äriatel eesmärkidel ei ole eriti tõenäoline. Samuti kiideti heaks 2 miljardi euro suurune abikava, mille eesmärk on edendada järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke praegu alateenindatud aladel Baieri liidumaal, lähtudes asjaolust, et abi eraldatakse üksnes aladele, mille suhtes on teada, et lähitulevikus ei ole sinna kavandatud nimetatud juurdepääsuvõrkude rajamist ärieesmärkidel. Mõlemad abikavad tähendavad suurt sammu ELi digitaalse tegevuskava eesmärkide saavutamise poole ja hoogustavad oluliselt asjaomaste piirkondade majanduskasvu.
- ▶ Kiideti heaks Austria kava toetada energiatootmist taastuvatest energiaallikatest (nn roheline elektri seadus 2012), mis peaks aitama Austria saavutada 2020. aastaks kohustuslikku riiklikku energiaeesmärki. Samuti kiideti kooskõlas säästva majanduskasvu strateegiaga „Euroopa 2020” heaks Ühendkuningriigi abikava, mille raames toetatakse taastuvenergia kasutamist Põhja-Iirimaa soojatootmises.
- ▶ Lisaks kiitis komisjon heaks Ühendkuningriigi kavatsuse eraldada 3 miljardi naelsterlingi ulatuses riiklikke vahendeid panga asutamiseks, mis investeerib keskkonnasõbralikesse projektidesse (Green Investment Bank). Eesmärk on vähendada Ühendkuningriigi süsinikdioksiidihedid rohemajanduse edendamise abil. Green Investment Banki ülesanne on investeerida innovatiivsete ja keskkonnasõbralike valdkondade projektidesse, kus on tuvastatud turutõrge.

Komisjon jätkas samal ajal konkurentsieeskirjade uuendamist ja täpsustamist arvukates poliitikavaldkondades.

- ▶ Võeti vastu määrus üldist majandushuvi pakkuvate teenuste suhtes kohaldatava vähese tähtsusega abi kohta (⁵³). Määruses tehakse ELi riigiabi-eeskirjadest erand kuni 500 000 euro suuruse abi suhtes, mida eraldatakse ettevõtja kohta kolmeaastaseks ajavahemikuks hüvitisena üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest. Uus määrus teeb nii avaliku sektori asutuste kui ka teenuseosutajate töö tunduvalt lihtsamaks, kuna see vähendab oluliselt halduskoormust hüvitiste jagamisel üldist majandushuvi pakkuvate väikesemahuliste teenuste osutamise eest ning suurendab samal ajal õiguskindlust.
- ▶ Komisjon võttis vastu eeskirjad tööstuse energiakulude riigipoolse toetamise kohta ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames. Uus raamistik võimaldab liikmesriikidel anda hüvitist teatavatele ülisuurtele energiatarbijatele, nagu terase- ja alumiiniumitootjad, kõrgemate energiakulude eest, mis peaksid ilmselt ELi heitkogustega kauplemise süsteemis toimuvate muudatuste tõttu alates 2013. aastast tekkima. Eeskirjadega tagatakse riigi toetusmeetmete väljatöötamine viisil, et ka edaspidi oleks tagatud püüdlamine ELi eesmärgi poole saavutada süsinikuvaene majandus ning võrdsed konkurentsitingimused siseturul.

Ülevaade kohtupraktikast seoses komisjoni otsustega konkurentsi valdkonnas

Euroopa Liidu Kohus on 2012. aastal teinud mitu olulist otsust.

Hiljuti kinnitasid kohtud mitu konkurentsi valdkonna jaoks üliolulistest küsimustes vastuvõetud otsust. Näiteks toetas Üldkohus kolmes kohtuasjas komisjoni 2006. aasta trahvimisjuhistes kehtestatud trahvimispoliitikat, sealhulgas kohtuasjades Sodium Chlorate, ⁽⁵⁴⁾ International Removers ⁽⁵⁵⁾ ja Chloroprene Rubbers ⁽⁵⁶⁾. Kohtuotsused tugevdavad komisjoni positsiooni ja õiguskindlust.

Konkurentsieeskirjade rikkumise valdkonnas on eriti oluline nimetada Üldkohtu otsust MasterCardi kohtuasjas. Kohus kinnitas komisjoni tähelepanekut, mille kohaselt piiravad MasterCardi rahvusvahelised mitmepoolsed pangavahendustasud tarbijate deebet- või krediitkaartide valdkonnas konkurentsi, suurendades märkimisväärselt kaupmeeste kulusid selliste kaartidega arveldamisel, kuid toomata kasu tarbijatele ⁽⁵⁷⁾.

Ka toetas Üldkohus ülekaalukalt komisjoni 2009. aasta otsust trahvi määramise kohta kontsernidele E.ON ja GDF Suez, kuna viimased olid sõlminud Prantsusmaa ja Saksamaa maagaasiturude jagamise kokkuleppe ning jätkanud selle täitmist. Olles kinnitanud komisjoni tähelepanekuid selle kohta, et nimetatud ettevõtjad rikkusid ELi konkurentsiõigust, saatis kohus tugeva sõnumi, et valitseva seisundiga gaasisektori ettevõtjad ei tohi arendada konkurentsivastast tegevust liberaliseerimise takistamiseks ⁽⁵⁸⁾.

Üldkohtu otsusega Microsofti kohtuasjas toetati komisjoni 2008. aasta otsust, millega määrati Microsoftile trahv komisjoni poolt Microsofti suhtes 2004. aasta tehtud otsuse eiramise eest. Tegemist oli esimese kohtuotsusega ettevõtjale määratud trahvimakse suhtes konkurentsi keelustava otsuse eiramise eest ⁽⁵⁹⁾.

Maksustamine

Aprillis väljendas Euroopa Parlament tugevat toetust komisjoni 2011. aasta ettepanekule ühise konsolideeritud tulumaksubaasi kasutuselevõtmise kohta ⁽⁶⁰⁾. See võimaldab ELi ettevõtjatel hoida kokku miljardeid eurosid ning meelitada senisest enam ligi välisinvestoreid, kuna oluliselt vähenevad halduskoormus, vastavusse viimise kulud ja õiguskindlusetus, millega mitmes liikmesriigis tegutsevad ettevõtjad peavad praegu silmitsi seisma.

Mais võttis nõukogu pärast Euroopa Komisjoni poolt 2010. aasta detsembris ⁽⁶¹⁾ algatatud laiaulatuslikku üldsusega konsulteerimist vastu järeldused, milles kutsuti rajama ELis käibemaksusüsteemi, mis oleks lihtsam, tõhusam ja neutraalsem, usaldusväärne ja pettusekindel, et tagada ühtse turu tõrgeteta toimimine.

Oktoobris esitas komisjon nõukogu otsuse ettepaneku, mis käsitleb tõhustatud koostöö tegemist finantstehingute maksu küsimuses õiglase maksustamise tagamiseks ja ühtse turu tõhustamiseks. Siiani on 11 riiki selles küsimuses oma huvi üles näidanud ja osutanud komisjoni 2011. aasta ettepanekule finantstehingute maksu kohta kui dokumendile, mille alusel nad sooviksid oma tegevust arendada. Euroopa Parlament andis tõhustatud koostööle detsembris oma nõusoleku.

Käibemaksueeskirjad jõustuvad 1. jaanuaril 2013. Need muudavad kogu Euroopa ettevõtjate elu lihtsamaks. Näiteks e-arveid tuleb hakata käsitama paberarvetega samaväärsetena, mis võimaldab äriühingutel valida neile endile kõige sobivama käibemaksuga arvete esitamise viisi. Tänu sellele vähenevad äriühingute halduskulud aastas hinnanguliselt 18 miljardi euro ulatuses. Lisaks saavad liikmesriigid õiguse pakkuda alla 2 miljoni euro suuruse aastakäibega väikeettevõtjatele kassapõhise raamatupidamisarvestuse võimalust. See tähendab, et VKEd ei pea edaspidi maksma käibemaksu enne, kui see on kliendilt laekunud, hoides seega ära rahavooprobleemid.

Äritegevus mitmes liikmesriigis tähendab sageli asjaajamisi erinevate ja erikeelsete maksuametitega, kusjuures mitme käibemaksu haldamine võib olla ettevõtjatele väga koormav ja kulukas. 2012. aasta alguses komisjoni välja pakutud määrus⁽⁶²⁾ on esimene samm kõiki e-teenuseid haldava universaalteenistuse poole, mida ettevõtted saaksid kasutada alates 1. jaanuarist 2015. Tulevikus püüab komisjon ühe-akna-süsteemi järk-järgult laiendada muudele kaupadele ja teenustele.

Maksuduse ja tolliliidu, auditi ja pettusevastase võitluse volinik Algirdas Šemeta siseauditalituse 2012. aasta konverentsil „Avaliku sektori siseaudiitorite tulemusauditid“.

Toll

Veebruaris tegi komisjon ettepaneku liidu tolliseadustiku uuesti sõnastamise kohta⁽⁶³⁾, et kohandada tolliseadustiku teatavaid sätteid tolli- ja muu seotud õigustiku arenguga, Lissaboni lepingust tulenevate menetlusnõuetega ja lükata edasi tolliseadustiku rakendamist. Seadustiku peaeesmärk on pakkuda tollindusele ja kaubandusele e-keskkonda ning seda ka hallata. Tolliliit on ühtse turu toimimise üks põhieeldusi, mis saab nõuetekohaselt toimida vaid ühtsete ja ajakohastatud tollieeskirjade ja -süsteemide ühtse ja järjepideva kohaldamise korral.

20. märtsil liitus Livornos asuv ettevõtja Neri S.P.A liiduülese tollisüsteemiga ning temast sai 10 000-s liidu volitatud ettevõtja. Tollisüsteem muudab rahvusvahelise kaubaveo kiiremaks ja turvalisemaks ELi piiride tollikontrolli abil. ELi volitatud ettevõtja staatus viitab ELi rahvusvahelises kaubanduses osalevale turvalisele ja usaldusväärsele ettevõtjale, kelle tegevust soodustatakse lihtsamate tollikontrollide läbiviimisega. Eeliste hulgas on ka ELi usaldusväärse kaupleja staatuse vastastikune tunnustamine suurimate kaubanduspartnerite vahel. Üks olulisi edasiminekuid 2012. aastal oli volitatud ettevõtjate staatuse vastastikune tunnustamine Ameerika Ühendriikidega.

Kaubanduse panus majanduskasvu

Kaubandus kui kasvutegur

EL on endiselt maailma suurim eksportija, importija ning välisinvesteeringute lähte- ja sihtkoht, mille SKP on 25 000 eurot elaniku kohta ning tarbijaid kokku 500 miljonit. See asetab Euroopa viie kõige paremini toimiva majandusega piirkonna sekka, majanduse mahuga 12,6 triljonit eurot. Lisaks on Hiina esilekerkimisest hoolimata suudetud hoida 20% osakaalu maailma koguekspordis, Jaapani ja Ameerika Ühendriikide osakaal on samas langenud.

EL on 80 riigi suurim kaubanduspartner (võrdluseks: Ameerika Ühendriigid on veidi rohkem kui 20 riigi suurim kaubanduspartner).

ELil on tohtu tööstustoodete kaubavahetuse ülejääk – 281 miljardit eurot. See näitaja on võrreldes 2000. aastaga tõusnud viis korda ning seega rohkem kui lihtsalt hüvitanud sama ajavahemiku energiaarve. ELi teenusesektori ülejääk on tõusnud kümne aastaga 17 korda ning oli 2010. aastal 86 miljardit eurot. Lisaks sõltub ELis üle 30 miljoni töökoha ehk rohkem kui 10% kogu tööjõust teistesse riikidesse suunatud müügist. Võrreldes 1995. aastaga on kasv 50%.

Kindel välisnõudlus on praegu põhiline majanduskasvu allikas, sellal kui sisenõudluse (nii avalikus kui ka erasektoris) komponendid on endiselt tagasihoidlikud. Välisnõudluse osakaal majanduskasvus peaks tulevikus veelgi tõusma, sest 2015. aastal luuakse 90% majanduskasvust hinnanguliselt väljaspool Euroopat. Seepärast mängib meie suurimate kaubanduspartnerite turgudest kasu lõikamine Euroopa tulevases majanduskasvus järjest suuremat rolli.

*Kaubandusvolinik
Karel De Gucht reisiril
Mehhikosse.*

Lisaks pakub hiljuti Euroopa Liidu ja Lõuna-Korea vahel sõlmitud vabakaubandusleping ELile uusi ekspordivõimalusi väärtuses ligi 20 miljardit eurot. Tootlikkuse kasv suurendab kaubanduskokkulepete mõju kokku rohkem kui poole võrra. Kaugeleaatava tegevuskava vastuvõtmine aitaks omalt poolt luua ELis juurde rohkem kui kaks miljonit töökohta.

Lisaks võib ELi ja selle suurimate kaubanduspartnerite vaheliste suhete süvendamine aidata olulisel määral kaasa Euroopa majanduse elavdamisele. Et EL jätkab edasipüüdliku väliskaubanduse tegevuskava elluviimist, võib oodata ELi SKP kasvu 2% ehk 250 miljardi euro võrra.

Välismaiste riigihangete algatus

Kooskõlas WTO riigihankelepingus 2012. aasta märtsis võetud kohustustega esitas komisjon algatuse, mille eesmärk on avada ülemaailmsed riigihanketurud ELi pakkujatele. Täpsemalt on ettepaneku eesmärk tagada nii Euroopa kui ka Euroopast väljaspool asuvatele ettevõtjatele võrdsed tingimused konkureerimiseks ELi riigihangete turul. Pikemas perspektiivis suurendab algatus ELi ettevõtjate ärvõimalusi nii ELis kui ka rahvusvahelisel areenil, mitmekordistab väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate võimalusi tegutsemiseks üleilmastunud majanduses ning edendab innovatsiooni ELis.

Investeeringimine

Osana ulatuslikust investeeringipoliitikast, mis läks Lissaboni lepinguga ELi ainupädevusse, võttis komisjon vastu määruse, mis käsitleb investori ja riigi vahelistest vaidlustest tekkiva finantsvastutuse jagamist ELi ja liikmesriikide vahel⁽⁶⁴⁾. Määrusega loodi õigus- ja finantsraamistik ELi edasiste investeeringute kaitse lepingute toetamiseks. Kui kaasseadusandjad annavad määrusele nõusoleku, hakatakse sellega reguleerima investeeringuvaidlusi ELi või liikmesriikide suhtes esitatud kaebuste puhul.

Praegu peab Euroopa Komisjon investeeringi-, sealhulgas investeeringute kaitse alaseid läbirääkimisi oma vabakaubanduslepingute raames Kanada, India ja Singapuri, samuti tehakse ettevalmistusi ELi ja Hiina vahelise investeeringulepingu sõlmimiseks. Asjaomased ELi tasandi lepingud (sealhulgas investeeringu kaitse leping) asendavad vastuvõtmise korral liikmesriikide kahepoolset investeeringulepingut ELi mittekuuluvate nimetatud riikidega.

Et tagada nende Euroopa investorite õiguskindlus, kelle suhtes kehtib praegu investeeringute kaitse liikmesriigi sõlmitud kahepoolse investeeringulepingu alusel, esitas komisjon 2010. aasta juulis ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mille viimased võtsid vastu 2012. aasta detsembris seadusandliku tavamenetluse käigus⁽⁶⁵⁾.

Peamiselt täpsustatakse määruses kahepoolsete investeeringulepingute õiguslikku seisundit ELi õiguse taustal ning kinnitatakse, et sellised lepingud võivad jääda jõusse seni, kuni need asendatakse ELi investeeringulepingutega. Ühtlasi asutatakse määrusega mehhanism, mis annab liikmesriikidele õiguse pidada teatavatel tingimustel läbirääkimisi kahepoolsete investeeringulepingute sõlmimiseks riikidega, kellega ELil ei ole lähiajal kavas pidada ELi-üleseid investeeringulepinguid. Eesmärk on laiendada Euroopa investorite praegust investeeringute kaitset.

Põllumajandus-, kalandus- ja merenduspoliitika

Põllumajandus

Ühise põllumajanduspoliitika 50. aastapäev

2012. aastal tähistatakse ELi ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) rakendamise 50. aastapäeva⁽⁶⁶⁾. ÜPP on Euroopa loimumise nurgakivi, mis on juba 50 aastat taganud Euroopa kodanikele toiduga kindlustatuse ja elujõulised maapiirkonnad. ÜPP jääb ELi ainsaks poliitikaks, mis toetub ELi ühtsele raamistikule ning mille puhul liikmesriikide enamik avaliku sektori vahendeid pärineb pigem ELi eelarvest kui riikide või piirkondade eelarvetest. Nagu näitavad arvud, on ÜPP majanduslik väärtus, tootlikkus ja kaubandus püsivalt kasvanud, samuti on tänu ÜPP-le vähenenud poole võrra leibkondade kulud toidule.

Muutuvate tingimustega toime tulemiseks on ÜPP pidevalt arenenud. Näiteks võib alates 1992. aastast toimuvate ümberkorralduste puhul näha liikumist suurema turule orienteerituse suunas, kuid ühtlasi on võetud arvesse ka tarbijate muresid seoses loomade heaolu ja keskkonnakaitsuga.

2012. aastal jätkunud läbirääkimistel tulevase ÜPP üle käsitleti järgmisi praeguseid ja eesolevaid väljakutseid: toiduohutus; kliimamuutus, loodusvarade jätkusuutlik kasutamine; maaelu tasakaalustatud areng; põllumajanduse abistamine majanduskriisi ja põllumajandustoodete hindade suurema volatiilsusega toimetulemiseks; aruka, säästva ja kaasava majanduskasvu soodustamine kooskõlas strateegiaga „Euroopa 2020“.

*Ühise
põllumajanduspoliitika
50. aastapäev.*

*Põllumajanduse ja maaelu
arengu volinik Dacian
Cioloș reisil Hiinasse, et
tugevdada ELi ja Hiina
koostööd põllumajanduse
ja maaelu arengu alal.*

ÜPP ajaloo põhisündmused

1962: Ühise põllumajanduspoliitika käivitamine. Poliitika eesmärk on tagada ELi kodanikele taskukohase hinnaga toit ja põllumajandustootjatele rahuldav elatustase.

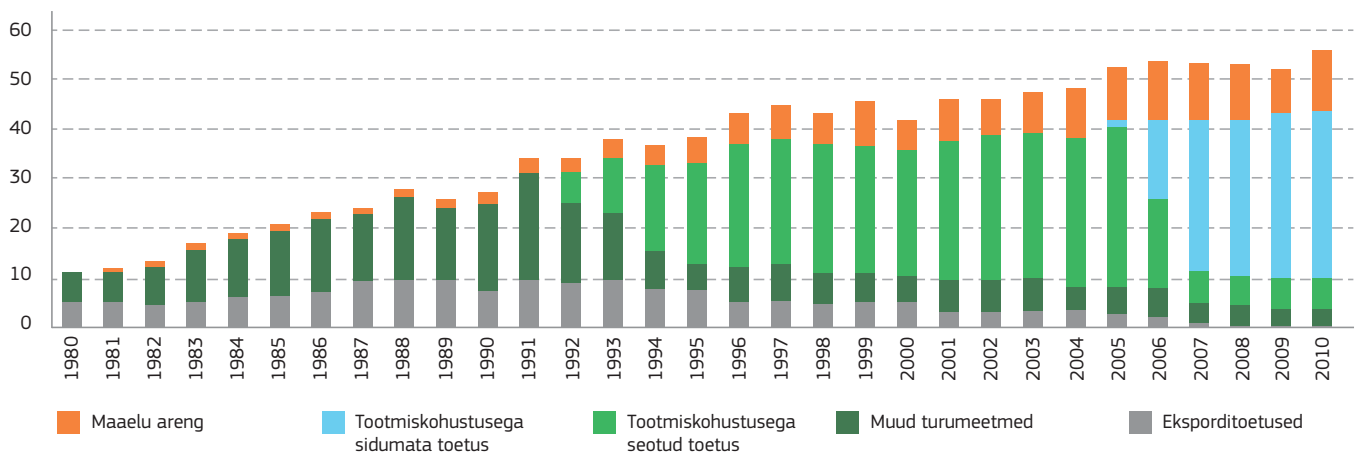
1984: Piimakvoodid – kehtestatakse erimeetmed piimatootmise ja turuvajaduste ühitamiseks.

2000: ÜPP kohaldamisala laiendatakse maaelu arengule. ÜPP keskendub Euroopa maapiirkondade majanduslikule, sotsiaalsele ja kultuurilisele arengule läbi mitmeaastaste sihipäraste tegevuskavade, mis koostatakse riigi, piirkondlikul või kohalikul tasandil.

2012: ÜPP uue reformi eesmärk on tugevdada põllumajandussektori majanduslikku ja ökoloogilist konkurentsivõimet, edendada innovatsiooni, võidelda kliimamuutusega ning toetada maapiirkondade tööhõivet ja majanduskasvu.

ÜPP KULUDE MUUTUMINE AASTATEL 1980–2010

miljardites eurodes (jooksevhindades)

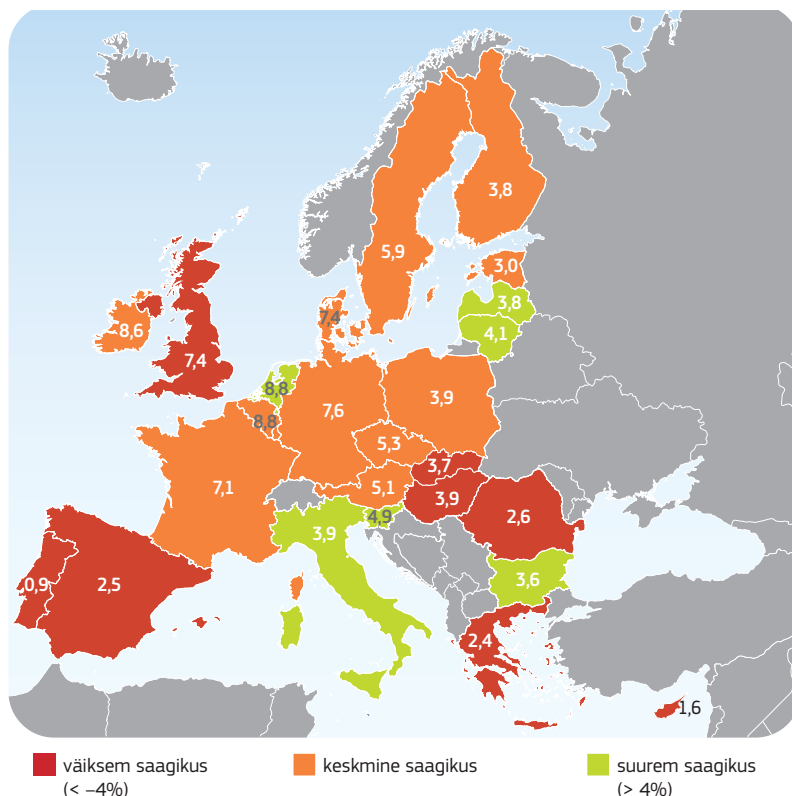
TÄHTSAMATE PÕLLUMAJANDUSLIKE ANDMETE STATISTIKA

	1962	1992	2002	2012
Liikmesriikide arv	6	12	15	27
Põllumajandustootjate arv (miljonites)	6,5	7,2	6,2	13,7
Põllumajanduslik maa (miljonites hektarites)	69	118	126	172
Põllumajandustoodangu väärtus (reaalhinnad miljardites eurodes/eküüdes)	20			350
Keskmine piimatoodang lehma kohta aastas (kg)	3000			6500
Keskmine nisutoodang (tonni hektari kohta)	2			6
Põllumajandusekspordi väärtus (reaalväärtuses, miljardit eurot/eküüd)	3			90 (*)
Põllumajandusimpordi väärtus (reaalväärtuses, miljardit eurot/eküüd)	6			80 (*)
Põllumajanduskaubanduse väärtus (reaalväärtuses, miljardit eurot/eküüd)	10			170 (*)
Leibkonna kulud toidule osakaaluna leibkonna kogukuludest (ELi keskmine)	30%			16%

Märkus: (*) 2011. aasta jaanuari–novembri hinnangulised arvanded.
Allikas: põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat.

JRC KOOSTATUD SAAGIKUSE PROGNOOS

Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus koostab saagikuse prognoose, et toetada ELi põllumajanduspoliitikat. Pildil on nisu saagikuse prognoos 2012. aastaks võrreldes 2007.–2011. aasta keskmise saagikusega. Igale riigile märgitud arvanded vastavad saagikusele, mis on prognoositud tonnides hektari kohta. Värvikoodid näitavad muutust võrreldes viimase viie aastaga.

Läbipaistvamad ja tõhusamad eeskirjad põllumajanduse valdkonnas

Septembris võttis komisjon vastu ettepaneku, mille eesmärk on kohaldada uusi eeskirju seoses teabe avaldamisega Euroopa Liidu põllumajandusfondidest eraldatud toetuse saajate kohta⁽⁶⁷⁾. Õigusaktide läbivaatamine oli tingitud Euroopa Liidu Kohtu 2010. aasta otsusest,⁽⁶⁸⁾ millega tunnistati komisjoni määrus (EÜ) 259/2008 osaliselt kehtetuks,⁽⁶⁹⁾ eriti seoses teabe avaldamisega põllumajandusfondide individuaalsete toetusesaajate kohta. Ettepanekus võetakse arvesse isikuandmete kaitse kohustusest tulenevaid õiguslikke piiranguid.

Detsembris võttis komisjon vastu teise aruande „Turuolukorra muutumine ja seejärel piimakvootide süsteemi⁽⁷⁰⁾ sujuva järkjärgulise kaotamise tingimused”, mida nõukogu oli 2008. aasta ÜPP tervisekontrolli raames soovinud. Aruandes on järeldatud, et nn pehmeks maandumiseks ollakse valmis: väga paljudes liikmesriikides ei ole kvoodid enam tootmise piiramiseks olulised ja kvoodihind (mida maksavad põllumajandusettevõtjad täiendava kvoodi saamiseks) on juba langenud nulli või on selleni jõudmas.

Euroopa kalanduspoliitika

Ühist kalanduspoliitikat on vaja kiiresti reformida

2011. aastal tegi komisjon ettepanekud ühise kalanduspoliitika radikaalseks ümberkorraldamiseks, mille üle toimusid kogu 2012. aasta vältel arutelud Euroopa Parlamendis, nõukogus ja sidusrühmade seas. Ümberkorralduste eesmärk oli taastada kalandussektori õitseng, kaotada sektori sõltuvus toetustest ning elavdada tööhõivet ja majanduskasvu rannikualadel.

Praegune olukord ei saa kesta. Umbes 47% kalavarudest Atlandi ookeanis ja 80% Vahemeres on ülepüütud. Siiski on märgata edusamme. Kalavarude säilitamise viimase aja püüdluste tagajärjel on säästvalt püütavate varude osakaal tõusnud nüüdseks 27%-le. Seepärast oli 2012. aastal võimalik tõsta teatavaid püügikvoote ning see tõi kaluritele täiendavat tulu 135 miljoni euro väärtuses. See tõestab selgelt, et mereressursside keskkonna tasakaalul on vahetud majanduslikud eelised.

Kui kõiki kalavarusid püütaks säästval tasemel, tõstaks see 2020. aastaks püügi- mahtu 20%. See tooks sektorile ja kogu majandusele tohutut sotsiaal-majanduslikku kasu.

Täislepimatus ebaseadusliku kalapüügi suhtes

Alates 2010. aastast on rangelt rakendatud ELi õigust ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (⁷¹) vastu võitlemiseks. Komisjon on muu hulgas teinud põhjalikke uurimisi seoses üksikute laevade ja riikide kontrollisüsteemidega kõikjal maailmas. Selle tulemusel on 12 riiki määranud rahalisi karistusi 46 laevale. Komisjon on omalt poolt koostanud nimekirja kaheksast ELi mittekuuluvast riigist, kes võidakse seoses ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga liigitada koostööd mittetegevate kolmandate riikide hulka (⁷²). Komisjon püüab lahendada olukorda asjaomaste riikidega peetava dialoogi ja tehtava koostöö ning vastavate tegevuskavade abil. Kui nõukogu määrab need riigid musta nimekirja, keelustatakse nende kalaeksport ELi. Sel juhul ei anta ELi toetust ega riigiabi ettevõtjatele, kellele sellised laevad kuuluvad või kes neid haldavad. Põhjalikud uuringud jätkuvad.

Säästva kalapüügi kampaania.

Euroopa merenduspoliitika on nn sinine majanduskasv: jätkusuutliku majanduskasvu võimalused merendussektoris

Sinise majanduskasvu mõiste on seotud traditsiooniliste või siis esilekerkivate merendussektoritega, mis pakuvad laiaulatuslikke majanduslikke võimalusi.

Merenduse ja kalanduse volinik Maria Damanaki võtmas sõna ebaseadusliku kalapüügi vastase võitluse teemal.

Praegu peitub sinise majanduskasvu taga 5,4 miljonit töökohta ja brutolisaväär tus ligi 500 miljardit eurot aastas. EL loodab suurendada neid näitajaid 2020. aastaks 7 miljonile töökohale ja 600 miljardile eurole aastas. 2012. aasta septembris algatas komisjon vastava strateegia ⁽⁷³⁾. Mereuringute edendamise, innovaatiliste VKEde toetamise, vajaliku oskusteabe tagamise ja innovaatiliste toodete propageerimise abil saab Euroopa realiseerida meremajanduse kasutamata võimalusi ning ühtlasi kaitsta bioloogilist mitmekesisust ja keskkonda.

Oktoobris võtsid kalanduse eest vastutavad ministrid ja Euroopa Komisjon vastu kasvu ja töökohtade loomise merenduskava deklaratsiooni (Limassoli deklaratsioon) ⁽⁷⁴⁾. See oli märk liikmesriikide pühendumusest sinise majanduskasvu strateegiale ja merenduspoliitikale, sealhulgas kalandusele.

Eelarve

ELi 2013. aasta eelarve

ELi finantsplaneerimine ja eelarve 2012. aastal

2012. aasta oli erakordselt keeruline aasta ELi eelarve haldamiseks, sest esialgses versioonis olid kokku lepitud väiksemad maksete assigneeringud. Lisaks sellele olid 2010. ja 2011. aasta eelarved läbimas hindamise erinevaid etappe. Peamine tegevus oli aga 2013. aasta eelarve ettevalmistamine, mis on praeguse seitsmeaastase programmiperioodi viimane eelarve. Tavalisele eelarvemenetlusele lisandus mullu uue finantsmääruse vastuvõtmine. Komisjoni kõigi asjakohaste ettepanekute tutvustamise järel toimusid pingelised läbirääkimised 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku üle terve aasta jooksul.

ELi 2012. aasta eelarve rakendamine

ELi 2012. aasta eelarve peegeldas strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi majanduskasvu ja innovatsiooni osas. Samal ajal tuli jätkuvalt arvesse võtta mitme liikmesriigi halvast majandusolukorrast tingitud olulisi piiranguid. See kompromissidel põhinev lähenemisviis tekitas keerukaid olukordi kogu aasta jooksul – tuli hoolitseda selle eest, et oleks tagatud piisavate rahaliste vahendite olemasolu Euroopa Liidu programmide nõuetekohaseks ja tõhusaks rakendamiseks, pidades silmas ka liikmesriikide panust.

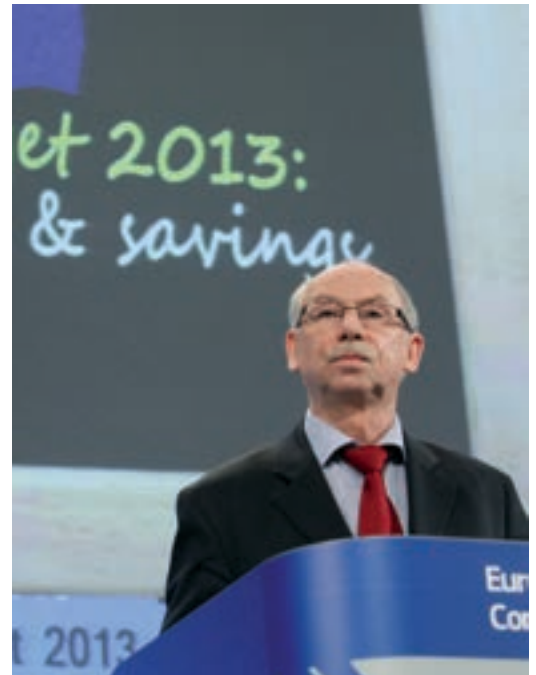
Komisjonile anti ELi 2010. aasta eelarve täitmise heakskiit

10. mail 2012 andis Euroopa Parlament Euroopa Komisjonile 2010. aasta eelarve lõpliku heakskiidu. Selle positiivse ja tähtsa otsusega lõpetasid mõlemad eelarvepädevad institutsioonid (nõukogu ja Euroopa Parlament) ja kontrollikoda mitu kuud kestnud 2010. aasta eelarveliste vahendite kasutamise läbivaatamise. Eelarve täitmise heakskiitmise kontekstis esitasid Euroopa Parlament kui heakskiitu andev institutsioon ning samuti nõukogu ja kontrollikoda mitu päringut ja soovitusi seoses ELi finantsjuhtimisega, millega tegelevad komisjoni talitused.

Kontrollikoda avaldas 6. novembril 2012 oma aastaaruande finantsaasta 2011 eelarve rakendamise kohta. Kontrollikoda kinnitas oma aastaaruandes, et 2011. aastal püsis üldine kvantifitseeritud veamäär ELi kulutuste puhul stabiilsena (alla 4%). ELi raamatupidamisarvestusele andis kontrollikoda viiendat aastat järjest heakskiidu.

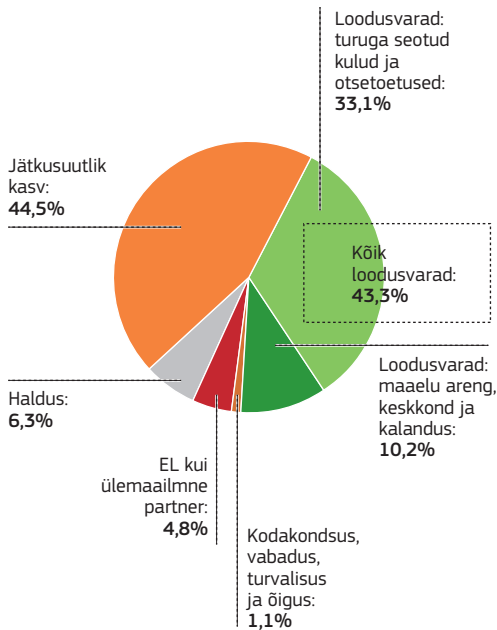
ELi 2013. aasta eelarve: investeerimine majanduskasvu ja töökohtadesse

12. detsembril 2012 vastu võetud 2013. aasta eelarve kajastab Euroopa Ülemkogu järeldusi selle kohta, et majanduskasvu ja tööhõivet saab ELis tõsta üksnes ühelt poolt eelarve konsolideerimise ning teiselt poolt tulevaste majanduskasvu investeerimise kaudu. 2013. aasta eelarve kogumaht on 150,9 miljardit eurot kulukohustustena, mis tähendab võrreldes 2012. aastaga 1,7% kasvu, mis tuleb praegusest inflatsioonimäärast. Maksete kogumaht on 132,8 miljardit eurot, mis tähendab langust 2,2%.

Finantsplaneerimise ja eelarve volinik Janusz Lewandowski esitleb pressikonverentsil ELi 2013. aasta eelarveprojekti.

MAKSETE OSAKAAL 2013. AASTA EELARVES

Selles valdkonnas on ELi eelarve kasulik täiendus liikmesriikide pingutustele, kuna investeeringud on koondatud ELi majanduskasvu strateegias „Euroopa 2020” määratletud prioriteetsetesse valdkondadesse, võttes samal ajal arvesse rasket majanduslikku olukorda ja survet riigieelarvetele. Tulevased kulutused on 2013. aasta eelarves külmutatud: kulukohustuste kasv (st tulevased maksed) on inflatsiooniga samal tasemel (1,7%). Samuti on külmutatud komisjoni halduseelarve (jääb kõvasti alla inflatsioonimäära), mille raames kärbitakse personali 1% võrra. See on esimene samm teel eesmärgi poole vähendada viie aasta jooksul personali 5%.

Maksetest 59 miljardit eurot on ette nähtud töökohtade loomist edendavaks majanduskasvuks Euroopas. Suuremat tähelepanu on saanud teadusuuringute raamprogrammid (7,8 miljardit eurot, 2012. aastal kasv 5,6%), konkurentsivõime ja uuendustegevuse programm (546,4 miljoni eurot, kasv 17,7%), struktuuri- ja ühtekuuluvusfondid (47,2 miljardit, langus 2,1%).

2012. aasta detsembris vastu võetud 2013. aasta eelarve ei kajasta kulusid, mis tulenevad Horvaatia ühinemisest ELiga 2013. aasta juulis.

Mitmeaastane finantsraamistik

Pärast Taani ja Küprose eesistumise ajal mitme nõukogu koosseisu ja Euroopa Parlamendis toimunud pingelisi arutelusid leidis 22. ja 23. novembril aset Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine, mis oli täielikult pühendatud mitmeaastasele finantsraamistikule 2014–2020. Kohtumise eel olid kompromissettepanekud esitanud esiteks eesistujariik Küpros ja seejärel Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy, kes korraldas ka kahepoolseid kohtumisi riigipeade või valitsusjuhtidega. Kohtumiste käigus kokkuleppele siiski ei jõutud. Euroopa Ülemkogu peab järgmise mitmeaastase finantsraamistiku osas 2013. aastal võimalikult kiiresti kokku leppima, et ei tekiks viivitust ELi programmide uue põlvkonna rakendamiseks alates 1. jaanuarist 2014. Mitmeaastase finantsraamistiku määрус tuleb nõukogul ühehäälselt vastu võtta, millele järgneb selle kinnitamine Euroopa Parlamendis.

Komisjon avaldas oma ettepanekud liidu järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta 2011. aasta juunis. Selles on esitatud tulevaste kulutuste prioriteedid ja piirmäärad ning samuti sissetuleku osasse tehtavad muudatused ning korrektsoonimehhanismi lihtsustamine. 6. juulil 2012 tegi komisjon tehnilise uuenduse.

Mitmeaastane finantsraamistik 2014–2020 on suunatud investeeringute tegevisele 27 liikmesriigis ühiste probleemide lahendamise nimel: majanduskasvu edendamine ja töökohtade loomine kogu liidus, Euroopa turvalisemaks muutmine ning Euroopa mõjuvõime suurendamine maailmas. Eesmärk ei ole rahastada meetmeid, mida riigid saavad ise oma eelarvest toetada, vaid keskenduda just sellistele valdkondadele, kus Euroopa rahastamine toob kaasa tõelised muutused. Rahastatakse meetmeid, mida muidu ei rahastataks või mille rahastamine liikmesriikide eelarvetest oleks palju kulukam.

Allolevas tabelis leiate komisjoni 6. juulil 2012 uuendatud ettepaneku olulisemad arvandmed (⁷⁵).

MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2014–2020

Komisjoni 6. juuni 2012. aasta ettepanekus mitmeaastase finantsraamistiku kohta esitati konkreetsete summad kõikide asjaomaste poliitikavaldkondade kohta.

miljonit eurot: 2011. aasta hinnad

Kulukohustuste assigneeringud	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Kokku 2014–2020
1. Arukas ja kaasav majanduskasv	64 769	67 015	68 853	70 745	72 316	74 386	76 679	494 763
millest: majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	50 464	51 897	53 177	54 307	55 423	56 474	57 501	379 243
2. Jätkusuutlik kasv: loodusvarad	57 845	57 005	56 190	55 357	54 357	53 371	52 348	386 472
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	42 363	41 756	41 178	40 582	39 810	39 052	38 309	283 051
3. Turvalisus ja kodakondsus	2 620	2 601	2 640	2 679	2 718	2 757	2 794	18 809
4. EL kui ülemaailmne partner	9 400	9 645	9 845	9 960	10 150	10 380	10 620	70 000
5. Haldus	8 622	8 755	8 872	9 019	9 149	9 301	9 447	63 165
millest: institutsioonide halduskulud	7 047	7 115	7 184	7 267	7 364	7 461	7 561	51 000
6. Kompensatsioon	27	0	0	0	0	0	0	27
Kulukohustuste assigneeringud kokku	143 282	145 021	146 400	147 759	148 690	150 195	151 888	1 033 235
protsendina kogurahvatulust	1,10%	1,09%	1,08%	1,08%	1,07%	1,06%	1,06%	1,08%
Maksete assigneeringud kokku	133 976	141 175	144 126	138 776	146 870	144 321	138 356	987 599
protsendina kogurahvatulust	1,03%	1,06%	1,06%	1,01%	1,06%	1,02%	0,96%	1,03%

Finantsmäärus

Finantsmäärus sisaldab eeskirju ELi eelarve koostamiseks ja raha kasutamiseks. 27. juunil 2012 saavutasid nõukogu, Euroopa Parlament ja komisjon poliitilise kokkuleppe finantsmääruse ümberkorraldamise kohta, mille oli komisjon algatanud 2010. aasta detsembris, võttes arvesse ELi fondidest toetuse saajate peamisi probleeme.

Ametlik vastuvõtmine toimus 2012. aasta sügisel ning enamikku finantsmääruse sätetest hakatakse kohaldama alates 1. jaanuarist 2013. Tänu lihtsustatud menetlustele muutub alates nimetatud ajahetkest ELi abi eraldamine äriühingutele, vabaühendustele, teadlastele, üliõpilastele, omavalitsustele ning muudele abisaajatele lihtsamaks ja kiiremaks. Uued õigusaktid võimaldavad suuremat läbipaistvust ja tõstavad kõigi ELi rahaliste vahenditega tegelevate sidusrühmade vastutustundlikkust. See viib ELi finantshuvide kaitse kõrgemale tasandile.

Umbes 80% ELi fondidest jagatakse koostöös liikmesriikidega ehk liikmesriigid ise valivad projektid ja juhivad neid. Uute eeskirjadega suureneb liikmesriikide vastutus, eelkõige regionaalpoliitika valdkonnas. Tulevikus peavad ELi vahendeid haldavad liikmesriikide asutused alla kirjutama iga-aastase deklaratsiooni, milles nad kinnitavad, et ELi vahendeid on kasutatud korrektselt. Deklaratsioon esitatakse komisjonile.

ELi fondide finantsmõju suurendamiseks kasutatakse tulevikus erinevaid finantsvahendeid, nagu laenuid, omakapital või garantiid. Avaliku ja erasektori partnerluse paindlikumaks rakendamiseks luuakse uusi võimalusi, mis kajastavad Euroopa tööstuspartnerite vajadusi.

VIITED

- (¹) Komisjoni teatis. ELi õigusloome kvaliteet (COM(2012) 746).
- (²) http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm
- (³) Komisjoni teatis. Töövõimalusterohke majanduse taastumine (COM(2012) 173. http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/andor/headlines/news/2012/04/20120418_en.htm
- (⁴) Määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, 30.4.2004).
- (⁵) Direktiivi ettepanek täiendavate pensioniõiguste kaasaskantavuse parandamise kohta (KOM(2005) 507).
- (⁶) Muudetud direktiivi ettepanek täiendavate pensioniõiguste kaasaskantavuse parandamise kohta töötajate liikuvuse parandamiseks vastuvõetavate miinimumnõuete kohta täiendavate pensioniõiguste omandamise ja säilitamise parandamise teel (KOM(2007) 603).
- (⁷) Komisjoni valge raamat. Piisava, kindla ja jätkusuutliku pensioni tagamise tegevuskava (COM(2012) 55).
- (⁸) <http://ec.europa.eu/social/yo>
- (⁹) Määrus (EL) nr 121/2012 toiduainete jaotamisest liidus enim puudust kannatavatele isikutele (ELT L 44, 16.2.2012).
- (¹⁰) Laste vaesuse vastu võitlemine ja selle ennetamine ning laste heaolu edendamine, vt <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=758&langId=en&moreDocuments=yes>
- (¹¹) Komisjoni teatis. Romasid käsitlevad riiklikud integratsioonistrateegiad: ELi raamistiku rakendamise esimesed sammud (COM(2012) 226).
- (¹²) Komisjoni teatis. Europa 2020 – strateegiline juhtalgatus Innovaatiline liit (KOM(2010) 546).
- (¹³) Komisjoni teatis. Euroopa teadusruumi partnerluse tugevdamine tippaseme ja kasvu saavutamiseks (COM(2012) 392).
- (¹⁴) Määrus (EL) nr 1257/2012 tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas (ELT L 361, 31.12.2012). Konkurentsivõime nõukogu järeldused, 17. detsember 2012 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/134394.pdf).
- (¹⁵) Komisjoni teatis. Teadusuuringute ühine kavandamine: koostöö ühiste probleemide tõhusamaks lahendamiseks (KOM(2008) 468).
- (¹⁶) Vt <http://www.neurodegenerationresearch.eu/home>, <http://www.faccejpi.com>, <https://www.healthydietforhealthylife.eu> ja <http://www.jpi-climate.eu>
- (¹⁷) Komisjoni teatis. Progressi võimaldavate tehnoloogiate Euroopa strateegia – võimalus majanduskasvuks ja uuteks töökohtadeks (COM(2012) 341).
- (¹⁸) Komisjoni teatis. Teine nanomaterjale käsitlev õigusala läbivaatus (COM(2012) 572). Nanomaterjalid on keemilised ained või materjalid, mida toodetakse ja kasutatakse väga vähestes kogustes ning mille eesmärk on parendada materjalide omadusi (tugevust, keemilist reaktsiooni, juhtivust) võrreldes nanoskaala omadusteta materjalidega. Praegu kasutatakse juba sadu tooteid, mis sisaldavad nanomaterjale: patareid, pinnakattevahendid, antibakteriaalse töötusega katted jmt ning nanoinnovatsioon on märgatav paljudes sektorites, nagu rahvatervis, tööhõive, tööhutus ja -tervishoid, infoühiskond, tööstus, innovatsioon, keskkond, energia, transport, julgeolek ja kosmetotööstus. Analüütikud ootavad 2015. aastaks turu kasvu sadade miljardite eurode väärtuses. Nanomaterjalid aitavad parendada elukvaliteeti ja tõsta Euroopa tööstuse konkurentsivõimet. Uued materjalid võivad teisalt kujutada ohtu keskkonnale ning tekitada tervise- ja ohutusküsimusi.
- (¹⁹) Komisjoni teatis. Teadusinfo paremini kättesaadavaks: rohkem kasu avaliku sektori investeringutest teadustegevusse (COM(2012) 401).
- (²⁰) Komisjoni teatis. Komisjoni soovitus juurdepääsuks teaduslikule infole ja selle säilitamiseks C(2012) 4890).
- (²¹) Komisjoni teatis. ELis tehtava rahvusvahelise teadus- ja innovatsioonikoostöö parandamine ja keskendamine: strateegiline lähenemisviis (COM(2012) 497).
- (²²) Komisjoni teatis. Tugevam Euroopa tööstus majanduse kasvuks ja taastumiseks Tööstuspoliitika ajakohastatud teatis (COM(2012) 582).
- (²³) Komisjoni teatis. CARS 2020: Euroopa konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku autotööstuse tegevuskava (COM(2012) 636).
- (²⁴) Komisjoni teatis. Euroopa digitaalne tegevuskava – Euroopa majanduskasvu digitaalne tõhustamine (COM(2012) 784).
- (²⁵) Komisjoni teatis. Ühtne raamistik usalduse loomiseks digitaalse ühtse turu vastu seoses e-kaubanduse ja internetipõhiste teenustega (KOM(2011) 942).
- (²⁶) Komisjoni teatis. Pilvandmetöötuse võimaluste kasutamine Euroopas (COM(2012) 529).
- (²⁷) Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa ühise müügiõiguse kohta (KOM(2011) 635).
- (²⁸) Ettepanek määruseks e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul (COM(2012) 238).
- (²⁹) Komisjoni teatis. Lastele parema interneti loomise Euroopa strateegia (COM(2012) 196).
- (³⁰) Komisjoni teatis. Raadiospektriressursside ühiskasutuse edendamine siseturul (COM(2012) 478).
- (³¹) <http://ec.europa.eu/regiostars>
- (³²) Ettepanek: määrus, millega asutatakse Euroopa Ühendamise Rahastu (KOM(2011) 665).
- (³³) Ettepanek: määrus kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (KOM(2010) 748).
- (³⁴) Ettepanek: määrus maksejõuetusmenetluse kohta (COM(2012) 744).
- (³⁵) Ettepanek direktiivi kohta, milles käsitletakse liidu finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil (COM(2012) 363).
- (³⁶) Ettepanek direktiivi kohta, milles käsitletakse siseriingute ja turuga manipuleerimise korral kohaldatavaid kriminaalkaristusi (KOM(2011) 654).
- (³⁷) Ettepanek: määrus üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (COM(2012) 11).
- (³⁸) Ettepanek: direktiiv, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (COM(2012) 614).

- (39) Lisateave ja teabelehed kõigi 27 liikmesriigi kohta: http://ec.europa.eu/justice/newsroom/gender-equality/news/121114_en.htm
- (40) Komisjoni teatis. Innovatsioon ja jätkusuutlik majanduskasv: Euroopa biomajandus (COM(2012) 60).
- (41) Määrus (EL) nr 601/2012 kasvuhoonegaaside heite seire ja aruandluse kohta (ELT L 181, 12.7.2012).
- (42) Määrus (EL) nr 600/2012, milles käsitletakse kasvuhoonegaaside heite- ja tonnikilomeetriaruannete töendamist ja töendajate akrediteerimist (ELT L 181, 12.7.2012).
- (43) Komisjoni teatis. Arukas reguleerimine Euroopa Liidus (KOM(2010) 543).
- (44) Komisjoni teatis. ELi õigusloome kvaliteet (COM(2012) 746). Käesoleva aruka reguleerimise teatise üle korraldas komisjon avaliku arutelu http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/smart_regulation/consultation_2012/consultation_docs_en.htm.
- (45) Komisjoni dokument. Üldsusega konsulteerimise poliitika läbivaatamine (SWD (2012) 422).
- (46) Komisjoni dokument. Euroopa Liidus halduskoormuse vähendamist käsitlev tegevusprogramm. Lõppraport (SWD(2012) 423).
- (47) Komisjoni teatis. Euroopa Liidus halduskoormuse vähendamist käsitlev tegevusprogramm (COM(2007) 23).
- (48) Komisjoni aruanne. VKEd regulatiivse koormuse vähendamine – ELi õigusaktide kohandamine mikroettevõtjate vajadustele (KOM(2011) 803).
- (49) <http://ec.europa.eu/isa/>
- (50) http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/index_en.htm
- (51) Komisjoni teatis. Toimiv energiaturg (COM(2012) 663).
- (52) Komisjoni teatis. ELi riigiabi ajakohastamine (COM(2012) 209).
- (53) Komisjoni määrus (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.4.2012).
- (54) Üldkohtu 17. mai 2011. aasta otsus [kohtuasjas T-299/08](#): Elf Aquitaine vs. komisjon.
- (55) Üldkohtu 16. juuni 2011. aasta otsus [kohtuasjas T-199/08](#): Ziegler vs. komisjon, [liidetud kohtuasjades T-204/08](#): Team Relocations jt vs. komisjon ja [T-212/08](#): Amertranseuro International jt vs. komisjon ning [kohtuasjas T-211/08](#): Putters International vs. komisjon.
- (56) Üldkohtu 2. veebruari 2012. aasta otsus [kohtuasjas T-76/08](#): El du Pont de Nemours jt vs. komisjon, [kohtuasjas T-77/08](#): Dow Chemical vs. komisjon ning [kohtuasjas T-83/08](#): Denki Kagaku Kogyo ja Denka Chemicals vs. komisjon.
- (57) Üldkohtu 24. mai 2012. aasta otsus [kohtuasjas T-111/08](#): MasterCard jt vs. komisjon.
- (58) Üldkohtu 29. juuni 2012. aasta otsused [liidetud kohtuasjades T-360/09](#): E.ON Ruhrgas ning E.ON vs. komisjon ja [T-370/09](#): GDF Suez vs. komisjon.
- (59) Üldkohtu 27. juuni 2012. aasta otsus [kohtuasjas Case T-167/08](#): Microsoft vs. komisjon.
- (60) Ettepanek: direktiiv ettevõtte tulumaksu ühtse konsolideeritud maksustamisbaasi (CCCTB) kohta (KOM(2011) 121).
- (61) Komisjoni teatis käibemaksu tuleviku kohta. Lihtsamast, töökindlamast ja ökonoomsemast ühtse turu jaoks kohandatud käibemaksusüsteemist (KOM(2011) 851).
- (62) Määruse ettepanek, millega muudetakse rakendusmäärust seoses erikordadega, mis hõlmavad telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- või elektroonilisi teenuseid, mida ühendusevälised maksukohustuslased osutavad mittemaksukohustuslastele (COM(2012) 2).
- (63) Ettepanek määruseks, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (uuesti sõnastatud) (COM(2012) 64).
- (64) Ettepanek määruseks, millega luuakse nende rahvusvaheliste lepingutega loodud investori ja riigi vaheliste vaadluste lahendamine vahekohtutega, mille osaline on Euroopa Liit, seotud finantsvastutuse kindlaksmääramise raamistik (COM(2012) 335).
- (65) Määrus (EL) nr 1219/2012, 12. detsember 2012, millega kehtestatakse üleminekukord liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste kahepoolsete investimislepingute jaoks (ELT L 351, 20.12.2012).
- (66) Kasu, mis ÜPP on oma 50 aasta pikku ajaloo vältel toonud kodanikele: „Ühine põllumajanduspoliitika: lugu, mis väärib jätkamist”.
- (67) Muudatus komisjoni ettepanekus KOM(2011) 628/2 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja järelevalve kohta (COM(2012) 551).
- (68) Euroopa Kohtu 9. novembri 2010. aasta otsus [liidetud kohtuasjades C-92/09 ja C-93/09](#): Volker ja Markus Schecke ning Eifert.
- (69) Komisjoni määrus (EÜ) nr 259/2008, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1290/2005 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad seoses Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) vahenditest toetuse saajaid hõlmava teabe avaldamisega (ELT L 76, 19.3.2008).
- (70) Komisjoni aruanne. Turuolukorra muutumine ja seejärel piimakvootide süsteemi sujuva järkjärgulise kaotamise tingimused – teine „pehme maandumise” aruanne (COM(2012) 741).
- (71) http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/illegal_fishing/index_en.htm
- (72) Otsus, millega teatatakse kolmandatest riikidest, kelle puhul komisjon leiab, et see riik võidakse liigitada koostööd mittetegevaks kolmandaks riigiks (ELT C 354, 17.11.2012).
- (73) Komisjoni teatis. Meremajanduse kasv – jätkusuutliku majanduskasvu võimalused mere- ja merendusvaldkonnas (COM(2012) 494).
- (74) http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/documents/limassol_en.pdf
- (75) Täpsemalt vaata http://ec.europa.eu/budget/mff/index_en.cfm

FOTODE AUTORIOIGUS

Euroopa Liit, lk-d 51, 54, 58, 61, 62, 65, 66, 67, 69, 74, 79, 83, 84, 86, 89, 90, 91
 Euroopa Liit/Dati Bento, lk 76
 John Minihan/Hulton Archive/Getty Images, lk 50

1985

*Autod järjekorras Saksa-Poola piiriületuspunktis.
Ühel pool piiri on Poola linn Zgorzelec ja teisel pool
Saksa linn Görlitz.*

2012

Erasmuse põlvkond.

4. PEATÜKK

Suurema tähelepanu pööramine ELi kodanikele

- ▶ **Põhiõigused ja kodakondsus**
- ▶ **Õigusküsimused**
- ▶ **Siseküsimused**
- ▶ **Kodanike igapäevaprobleemide leevendamine**

Aastal, mil Euroopa Liidule anti Nobeli preemia, on tema tegevuse aluseks olevad põhiväärtused ja põhimõtted tähtsamad kui kunagi varem. Alates ajast, mil põhiõiguste harta Lissaboni lepinguga ametlikult kehtestati, on seda hakatud üha ilmsemalt omaks võtma. Samuti tõi ühtse turu 20. aastapäev veelgi teravamalt esile vajaduse kaitsta kodanike õigusi ja hõlbustada nende jõustamist. Uue õiguskorra arengut rõhutas õigusaktide kasvav arv õigus- ja siseküsimuste valdkondades. Ka paljudes muudes valdkondades alates keskkonnast kuni põllumajanduseni, andmekaitsest kuni töötajate vaba liikumiseni, reisijate õigustest kuni energiatõhususeni on Euroopa Liidu poliitikat kavandatud eesmärgiga hõlbustada kodanike igapäevaelu.

Põhiõigused ja kodakondsus

Põhiõigused on kodanike jaoks tegelikkus

Põhiõiguste harta

Juba üle kahe aasta kehtinud ja õiguslikult siduv olnud Euroopa Liidu põhiõiguste harta on suunanud ELi õigusloomeprotsessi alates selle algusest. Hartas sätestatud põhiõigused, nagu sõnavabadus ja isikuandmete kaitse, peegeldavad Euroopa ühiseid väärtusi ja põhiseaduslikku pärandit. Euroopa Komisjoni harta rakendamise teises aastaaruandes ⁽¹⁾ jõuti järeldusele, et ELi poliitiliste otsuste tegemise protsessis pööratakse põhiõigustega seotud küsimustele järjest enam tähelepanu.

„Minu peamine eesmärk viimase kahe aasta jooksul, mil harta on olnud õiguslikult siduv, oli luua kogu Euroopa Liitu hõlmav tugev põhiõiguste kultuur. Olen hartast teinud kõigi ELi tasandi poliitikate suunanäitaja,” ütles Euroopa Komisjoni asepresident ning õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik Viviane Reding. „Nüüd on meie ülesandeks aidata kodanikel oma õigusi teostada ning koostöös liikmesriikidega kindlustada, et inimesed teaksid, kuhu pöörduda, juhul kui nende õigusi on rikutud.”

Harta peamine eesmärk on tagada, et ELi institutsioonid austaks Euroopa Liidu uusi õigusakte ette valmistades põhiõigusi. Komisjon ei taga mitte ainult seda, et tema ettepanekud on hartaga kooskõlas, vaid ka seda, et liikmesriigid järgivad hartat ELi õiguse rakendamisel.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta eellugu.

Jätukvalt esineb ELi kodanike hulgas väärti mõistmist seoses harta eesmärgiga ning sellega, mis juhtudel seda kohaldatakse ja milline on ELi roll. Avalikkuse hulgas on levinud arusaam, et harta annab komisjonile õiguse sekkuda ükskõik millises ELi riigis, kui on kahtlus, et selle kodanike põhiõigusi on rikutud. See ei vasta tõele – hartat kohaldatakse liikmesriikide suhtes, kui nad rakendavad ELi õigusakte. Iga ELi liikmesriik kaitseb põhiõigusi oma põhiseaduse ja kohtute kaudu ning harta eesmärk ei ole neid asendada.

Euroopa Kohtu ja Üldkohtu silmapaistvad otsused põhiõiguste, võrdse kohtlemise ning ELi kodakondsuse valdkondades

- ▶ Ei õigus pöörduda kohtusse ega poolte võrdsuse põhimõtte, mis on mõlemad sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47, takista komisjonil esitada Euroopa Liidu nimel siseriiklikule kohtule hagi sellise kahju hüvitamiseks, mida liit on kandnud kokkuleppe või tegevuse tõttu, mille vastuolu Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikliga 81 või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 101 on eelnevalt komisjoni otsusega tuvastatud ⁽²⁾.
 - ▶ Direktiivi 2000/43/EÜ (millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte, sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust), direktiivi 2000/78/EÜ (millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel) ning direktiivi 2006/54/EÜ (meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes) alusel ei näe ELi õigus töötajale, kes väidab usutavalt, et ta täidab töökuulutuse nõuded, ning kes ei osutu valituks, ette õigust saada teavet selle kohta, kas tööandja võttis värbamisprotsessi lõpus tööle teise kandidaadi; sellest hoolimata võib teabe esitamisest keeldumine olla asjaolu, mida tuleb arvesse võtta niisuguste faktiliste asjaolude tõendamisel, mille põhjal võib eeldada, et on toimunud otsene või kaudne diskrimineerimine ⁽³⁾.
 - ▶ Direktiivi 2000/78/EÜ (millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel) kohaselt on Ungari kohtunike teenistusest lahkumise vanusepiiri radikaalse langetamise näol tegemist põhjendamatu diskrimineerimisega vanuse alusel. Kõnealune meede ei ole proportsionaalne Ungari seadusandja eesmärgiga ühtlustada teenistusest lahkumise vanusepiiri avaliku teenistuse alla kuuluvatel erialadel ning kehtestada õigusvaldkonnas paremini tasakaalustatud vanuseline struktuur ⁽⁴⁾.
 - ▶ ELi-välise riigi kodanik, kes elab seaduslikult oma tütre ja abikaasa päritoluliikmesriigis, samas kui tütar või abikaasa ise on kolinud teise liikmesriiki, ei saa nende ELi kodakondsuse põhjal tugineda direktiivist 2004/38/EÜ (mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil) ega otse Euroopa Liidu toimimise lepingust tulenevale elamisõigusele, kui sellise õiguse andmisest keeldumine ei jäta tütart või abikaasat ilma reaalsest võimalusest kasutada põhilisi õigusi, mida nende staatus neile annab, ega takista neid kasutamast õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ⁽⁵⁾.
-

Õigusriik

Õigusriik ja kohtusüsteemi sõltumatus on Euroopa Liidu aluspõhimõtted, mida tuleb vankumatu kindlusega ja komisjoni meetmete abil kaitsta. Seoses Ungaris ja Rumeenias aset leidnud sündmustega on komisjon jõuliselt reageerinud olukordadele, mille puhul õigusriigi ja kohtusüsteemi sõltumatuse austamine võisid ohtu sattuda.

Pärast Ungari ametiasutustega toimunud üksikasjalikku teabevahetust Ungari uue põhiseaduse alusel vastu võetud seaduste üle täheldas komisjon edasiminekut mitmes valdkonnas, eelkõige seoses Ungari keskpanga põhikirjaga, mille puhul Ungari valitsus kohustus võtma arvesse komisjoni tõstatatud õiguslikke küsimusi ja muutma oma siseriiklikke õigusakte. Kahe teise juhtumi puhul ei olnud võimalik komisjoni tõstatatud õiguslikke küsimusi lahendada. Seepärast otsustas komisjon kaevata Ungari Euroopa Liidu Kohtusse kahe rikkumise tõttu, mis olid seotud andmekaitseasutuste sõltumatuse ning kohtunike, prokuröride ja notarite kohustusliku pensionieaga.

Euroopa Liidu Kohtu arvamus Ungari kohtunike pensionileminekut käsitleva seaduse kohta

Euroopa Liidu Kohtu arvamusel kohaselt ⁽⁶⁾ tähendas Ungari uue seaduse kohane kohtunike ja prokuröride varajane sunnitud pensionile minek 2012. aastal ning notarite puhul 2014. aastal põhjendamatu vanuselist diskrimineerimist, mis on vastuolus direktiiviga 2000/78/EÜ (?). Ungari võttis uue põhiseaduse alusel vastu rakendusaktid, millega alandati kohtunike, prokuröride ja notarite kohustuslikku pensioniiga 70 aastalt 62 aastale. 2012. aasta jaanuaris otsustas Euroopa Komisjon algatada rikkumismenetlust ja saatis kaebuse Euroopa Kohtule. Pärast komisjoni taotluse saamist ja võttes arvesse küsimuse kiireloomulisust käsitles kohus seda kaebust kiirmenetluse korras ning tegi otsuse vähem kui viie kuuga. Euroopa Komisjon jätkab olukorra hoolikat jälgimist.

2012. aasta juulis esitas komisjon aruande Rumeenias koostöö- ja jälgimiskorra ⁽⁶⁾ raames saavutatud edusammude kohta. Aruandes pöörati erilist tähelepanu alates 2007. aastast võetud meetmetele seaduste ja institutsioonide osas ning uuriti läbiviidud reformide jätkusuutlikkust ja pöördumatust. Kuna aruande koostamise ajal kerkisid esile olulised küsimused seoses õigusriigi olukorraga ja Rumeenia kohtunike sõltumatusega, sisaldab aruanne konkreetseid soovitusi, et tagada nende põhimõtete täitmine. Komisjon jätkab olukorra hoolikat jälgimist ja esitab 2013. aasta alguses aruande reformide arengu kohta.

Takistuste kõrvaldamine kodanike teelt ehk valmistumine Euroopa kodanike aastaks 2013

Vaatlusalusel aastal jätkus töö nende kohustuste täitmiseks, mille komisjon oli võtnud oma 2010. aasta oktoobris avaldatud kodakondsust käsitlevas aruandes. Peaaegu kõik 25 meedet on täielikult rakendatud või on nende ettevalmistamisega kaugemale jõutud ⁽⁹⁾. Näiteks on Euroopa meetmetega:

- ▶ tugevdatud kuriteoohvrite õigusi, keda on igal aastal kogu ELis ligikaudu 75 miljonit;
- ▶ vähendatud bürokraatiat 3,5 miljoni inimese jaoks, kes registreerivad igal aastal mõnes teises ELi liikmesriigis auto, väiksema bürokraatiaga kaasneb 1,5 miljardi euro suurune kokkuhoid;
- ▶ keelustatud täiendavad krediitkaarditasud ja eelnevalt märgistatud ruutude kasutamine Interneti kaudu ostjate puhul;
- ▶ tugevdatud kõikide ELi kodanike õigust õiglasele kohtumõistmisele, mis mõjutab igal aastal ligikaudu kaheksat miljonit menetlust;
- ▶ selgitatud Euroopa 16 miljoni rahvusvahelise paari omandiõigusi.

KÜSIMUS ON EUROOPAS
SEE PUUDUTAB KA SIND

Räägi kaasa!

*Euroopa kodanike aasta
2013 ametlik logo.*

Seoses kodakondsust käsitleva teise aruande koostamisega 2013. aastal algatas komisjon ELis kõigi aegade kõige ulatuslikuma üldsusega konsulteerimise kodanike õiguste küsimuses. Konsulteerimine kestis neli kuud, mille jooksul esitati avalikkusele küsimusi takistuste kohta, millega nad on ELi kodanikena oma õigusi teostades kokku puutunud, olgu siis Euroopas reisis, hääletades või valimistel kandideerides või Internetis oste sooritades, kui tuua vaid mõni näide. Tulemusi hinnatakse ja Euroopa kodanike aasta 2013 põhisündmusena on kavas mais anda välja teine aruanne.

Andmekaitse

Aasta alguses tegi komisjon ettepaneku ELi aegunud andmekaitse-eeskirjade kõikehõlmava reformi kohta, et tugevdada õigust eraelu kaitsele Internetis. Ühtne õigusraamistik kõrvaldab praeguse liikmesriikidevahelise killustatuse ja halduskoormused selles valdkonnas, säästes sellega ettevõtetele umbes 2,3 miljardit eurot aastas. Algatus aitab ka suurendada tarbijate usku internetiteenustesse ning annab seega hädavajaliku tõeke majanduskasvu hoogustumiseks, uute töökohtade loomiseks ja innovatsiooniks Euroopas.

Uued eeskirjad on kavandatud nii, et isikuandmete töötlemisel oleks tagatud selge ja mõistetava teabe andmine. Alati, kui on vaja nõusolekut, tuleb see anda sõnaselgelt enne seda, kui äriühingud tohivad isikuandmeid töödelda. Eeskirjade eelnõuga tugevdatakse üksikisikute õigust olla unustatud – see tähendab seda, et kui isik ei soovi enam lasta oma andmeid töödelda ja seega puudub äriühingul õiguslik alus andmete säilitamiseks, siis asjaomased andmed kustutatakse. Ettepaneku eesmärk on võimaldada vaba ja lihtne juurdepääs üksikisikute andmetele, et inimestel oleks hõlpsam kontrollida, milliseid isikuandmeid äriühingud ja avalik-õiguslikud asutused nende kohta säilitavad. Peale selle peaks see tegema inimeste jaoks lihtsamaks oma andmete ülekandmise teenuseosutajate vahel (nn andmete ülekantavuse põhimõte). Riikide sõltumatutele andmekaitseasutustele antakse suuremad volitused, et nad saaksid oma riigis ELi eeskirjade täitmist paremini tagada. Neile antakse volitused trahvida ELi andmekaitse-eeskirju rikkuvaid äriühinguid kuni 1 miljoni euro ulatuses või kuni 2% äriühingu aastasest kogukäibest. ELi andmekaitse-eeskirju tuleb kohaldada ka juhul, kui isikuandmeid töötlevad ELi turul tegutsevad ja ELi kodanikele teenuseid osutavad äriühingud.

Ettepanekud sisaldavad ka muid olulisi kaitsemeetmeid ja uuendusi.

Komisjoni ettepanekutega ajakohastatakse 1995. aasta andmekaitse-direktiivi põhimõtteid, et tagada ka edaspidi õigus eraelu puutumatus. Ettepanekud hõlmavad teatist, milles on kirja pandud komisjoni poliitilised eesmärgid, ning kahte õigusakti ettepanekut: määrust, milles on sätestatud ELi üldine andmekaitse-eeskirja, ning direktiivi kuritegude ärahoidmise, avastamise, uurimise või nende eest vastutusele võtmise ja nendega seotud kohtumenetluste eesmärgil töödeldud isikuandmete kaitse kohta ⁽¹⁰⁾.

Töötajate vaba liikumine liidu piires

Eli poolt 2010. aastal kehtestatud sotsiaalkindlustuse koordineerimise uusi eeskirju laiendati 2012. aasta aprillis Šveitsile ⁽¹¹⁾ ja 2012. aasta juunis kolmele EMP ja EFTA riigile: Island, Liechtenstein ja Norra ⁽¹²⁾. Ühtlasi kehtestati 2012. aasta juunis uue määruse jõustumisega, millega muudetakse kehtivaid sotsiaalkindlustuse koordineerimist käsitlevaid määrusi, uued täiustatud ja lihtsustatud eeskirjad ⁽¹³⁾ lennumeeskonna liikmete ja piiriülevalt töötavate füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes. Sellest lähtuvalt peavad salongipersonal ja piloodid tasuma sotsiaalkindlustusmaksed ning neil on õigus saada hüvitisi riigis, kus nende vahetused algavad ja lõpevad, teiste sõnadega oma põhibaasis, mitte riigis, kus tegutseb lennuettevõtja. Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate piirialatöötajate puhul tagatakse uute eeskirjadega, et juhul, kui nende elukohajärgses riigis puudub töötuskindlustussüsteem füüsilisest isikust ettevõtjatele, maksab töötus-hüvitist riik, kus nad tegutsesid viimati. Sel viisil saab asjaomane isik oma tasutud maksete eest hüvitist.

Euroopa kuuenda andmekaitsepäeva plakati.

Kuigi ELi töötajate vaba liikumisega seotud õigused on kindlad ja kehtinud üle 40 aasta, osutab mitu näitajat, et jätkuvalt toimub diskrimineerimine kodakondsuse alusel ning seega esineb lünk ELi kodanike *de jure* ja *de facto* õiguste vahel. Töötajate vaba liikumist käsitlevate ELi õigusaktide hinnang ja mõjuhinnang näitasid, et seadusandlik ettepanek parendaks õiguskindlust, kuna see võimaldaks sõnaselget kaitset kodakondsuse alusel toimuva diskrimineerimise eest ning suurendaks sellealast teadlikkust.

Liikmesriikide maksusätted võivad põhjustada piiriüleste töötajate diskrimineerimist. Komisjon teostas 2012. aastal põhjaliku hinnangu riikide otsuste maksude kohta, et teha kindlaks, kas need seavad ühes liikmesriigis elavad ja teises liikmesriigis töötavad inimesed ebaõiglaselt halvemasse olukorda. Juhul kui tuvatatakse diskrimineerimist või ELi põhivabaduste rikkumist, teatab komisjon neist liikmesriikide ametiasutustele ning nõuab vajalike muudatuste tegemist.

Kohtupraktika

Euroopa Kohus leidis, et ELi õigus ei takista liikmesriigil anda peretoetusi lähetatud või hooajalistele töötajatele, kelle puhul ta ei ole põhimõtteliselt pädev liikmesriik⁽¹⁴⁾. Samuti otsustas kohus, et õigus saada õppetuetust on töötajate vaba liikumise kontekstis sotsiaalne soodustus, mis ei saa sõltuda elukohaga seotud nõuetest. Seepärast on võõrtöötajate ülalpeetavatel pere-liikmetel automaatselt õigus saada toetust välismaal õppimiseks isegi juhul, kui nad ei ela töötajate töökohajärgses riigis⁽¹⁵⁾.

Töötajate lähetamine

Selleks et ELi ühtne turg toimiks töötajate ja ettevõtjate jaoks veelgi paremini, pakkus komisjon 2012. aasta märtsis välja uued eeskirjad ajutiselt välismaale lähetatud töötajate kaitse parendamiseks. Töötajate kaitse ja õiglasel konkurentsitingimused on ELi siseturgu sümboliseeriva mündi kaks külge, kuid sellegipoolest näitavad uuringud, et sageli ei peeta hinnanguliselt ühe miljoni lähetatud töötaja puhul kinni minimaalsetest töölevõtu- ega töötingimustest. Et käsitleda spetsiaalselt kuritarvitamisega seotud küsimusi, kui töötajatele ei ole tagatud näiteks palga või puhkusega seotud täielikud õigused (eriti ehitussektoris), tegi komisjon konkreetseid praktiliseid ettepanekuid, mis moodustavad osa jõustamis-direktiivist. Sellega parendatakse järelevalvet ja nõuete täitmist ning tõhustatakse lähetatud töötajaid käsitlevate kehtivate eeskirjade tegelikku kohaldamist.

Soovides edastada jõulise sõnumi selle kohta, et töötajate õigused ja nende streigiõigus on võrdväärsed vabadusega osutada teenuseid, tegi komisjon ka uue direktiivi ettepaneku⁽¹⁶⁾, milles on võetud arvesse kehtivat kohtupraktikat. See on eriti asjakohane piiriüleste teenuste pakkumise, näiteks töötajate lähetamise puhul. Mõlema ettepaneku eesmärk on parendada töökohtade kvaliteeti ja suurendada ELis konkurentsivõimet, ajakohastades ja tõhustades ühtse turu toimimist ning kaitstes samas töötajate õigusi.

Aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta 2012

Aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta 2012 avati ametlikult jaanuaris Kopenhaagenis peetud konverentsil, mille korraldas Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik Taani. Aasta raames nägi komisjon ette Euroopa aasta 2012 auhinnad, millega tunnustatakse organisatsioone ja inimesi, kes edendavad oma tegevuse kaudu aktiivsena vananemist. Kategooriaid oli kuus: auhind „Tööpaigad igale eale”, auhind „Eakatesõbralike keskkondade suunas”, sotsiaalse ettevõtluse auhind, vananemise ja põlvkondadevaheliste suhete käsitlemise auhind, elulugude konkurs ja konkurss generations@school. Auhinnatseremoonia toimus novembris ning võitjaid oli neljast liikmesriigist (Taanist, Eestist, Soomest ja Prantsusmaalt).

Euroopa tasandi erakonnad ja Euroopa tasandi sihtasutused

Komisjon võttis vastu õigusakti ettepaneku, ⁽¹⁷⁾ millega tõhustatakse Euroopa tasandi erakondade võimet luua Euroopa avaliku arutelu ruum ja väljendada ELi kodanike tahet. Samuti suurendatakse nende nähtavust, tunnustamist, tõhusust, läbipaistvust ja vastutust.

Ettepanekuga antakse Euroopa tasandi erakondadele ja nendega seotud poliitilistele sihtasutustele Euroopa tasandi õiguslik seisund. Enamik Euroopa tasandi erakondadest ja sihtasutustest on praegu registreeritud Belgia mittetulundusühingutena.

Selleks, et olla tunnustatud Euroopa tasandi erakonna või Euroopa tasandi poliitilise sihtasutusena, peavad sellised organisatsioonid täitma sisedemokraatiat, juhtimist, vastutust ja läbipaistvust hõlmavaid rangeid nõudmisi ning järgima Euroopa Liidu põhiväärtusi. Erakondade rahastamise kõigi aspektide suhtes on kehtestatud ulatuslikud eeskirjad, mis hõlmavad ka rangeid aruandluse ja kontrollimisega seotud nõudeid. Lisaks võetakse rikkumiste korral kasutusele haldussanktsioonid.

Aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta 2012 avamine Taanis Kopenhaagenis.

Kodanikualgatus

2012. aasta jaanuaris käivitati ametlikult Lissaboni lepinguga ellu kutsutud Euroopa kodanikualgatus⁽¹⁸⁾. Euroopa kodanikualgatuse näol on tegemist üleskutsega Euroopa Komisjonile teha õigusaktide ettepanekuid valdkondades, milles ELil on reguleerimisvõime. Kodanikualgatus peab toetama vähemalt miljon ELi kodanikku, kes on pärit ELi 27 liikmesriigi hulgast vähemalt seitsmest riigist. Sellist algatust käivitada soovivatel isikutel on nüüd võimalus kasutada vajalike allkirjade elektrooniliseks kogumiseks tarkvara, mille komisjon töötas välja ISA programmi toetusel. Euroopa kodanikualgatus on Euroopa kodanike jaoks uus ja mõjus vahend oma mõju suurendamiseks.

„Access City” auhind 2013

Auhinna pälvis Berliin Saksamaal ning sellega tunnustati linna terviklikku strateegilist lähenemisviisi kõike inimeste jaoks juurdepääsetava linna loomisel. Auhinna väljaandmist korraldab komisjon koos Euroopa puuetega inimeste foorumiga. Selle eesmärk on õhutada linnu jagama oma kogemusi ning parendama juurdepääsetavust, mis toob kasu kõigile elanikele. Berliin osutus valituks tänu oma strateegilisele ja kaasavale puudega inimesi käsitlevale poliitikale, mille raames on ulatuslikult investeeritud varasemalt jagatud linnaruumi juurdepääsetavaks ja takistustevabaks muutmisse. Esile toodi linna transpordisüsteem ja renoveerimisprojektides tehtud investeeringud puudega inimestele juurdepääsu tagamiseks. Berliini kõikehõlmav lähenemisviis juurdepääsetavusele on täielikult hõlmatud linna poliitikasse ja see on leidnud suurt toetust linna ametiasutuste hulgast.

*Euroopa Komisjoni
asepresident ning
õigusküsimuste,
põhiõiguste ja
kodakondsuse volinik
Viviane Reding Saksamaal
Berliini linna esindajatega,
kes võtsid vastu 2013.
aasta „Access City”
auhinna.*

Õigusküsimused

Euroopa Liidu üks põhieesmärk on pakkuda oma kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, kus puuduvad sisepiirid. Selle saavutamiseks tuleb tagada, et ELi kõikide liikmesriikide erinevad kohtusüsteemid toimivad üheskoos tõhusalt ega tekita ELi kodanikele takistusi seoses õiguskaitse kättesaadavusega. 2012. aastal jätkas komisjon kooskõlas Stockholmi programmiga (2010–2014) koos kaasseadusandjatega lahenduste otsimist mõne sellise takistuse kõrvaldamiseks. Järgnevalt on kirjeldatud mõnda põhimeedet.

Õiguslane koostöö tsiviil- ja kaubandusajades

Piiriüleseid pärimisasju hõlbustavatest ELi eeskirjadest on nüüd saanud seadus

Juulis sõnastati ELi õigusaktina Euroopa Liidu uued eeskirjad, millega vähendatakse õiguslikke probleeme mõnes teises ELi liikmesriigis kinnisvara omava pere liikme surma korral. Uue piiriüleseid pärimisasju käsitleva määrusega ⁽¹⁹⁾ lihtsustatakse Euroopa kodanike jaoks rahvusvaheliste testamentide või pärimisasjade õigusliku poolega tegelemist. Kõnealused eeskirjad pakuvad õiguskindlust rahvusvaheliste pärimisasjadega seotud Euroopa perekondadele, keda hinnangute kohaselt on igal aastal ligikaudu 450 000. ELi uute eeskirjade jõustamiseks on liikmesriikidel aega kolm aastat, et viia oma siseriiklik õigus määrusega kooskõlla. Uue õigusakti tulemusena lihtsustub rahvusvaheliste pärimisasjade menetlemine oluliselt, sest selle alusel lähtutakse nii pädevate asutuste kui ka piiriüleste pärimisasjade puhul kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel ühest kriteeriumist: pärandaja alaline elukoht. Samuti võimaldab see kodanikel kavandada oma pärimisasju varem täieliku õiguskindluse tingimustes. Õigusaktiga nähakse ette ka Euroopa pärimistunnistus, mis võimaldab inimestel ilma täiendavate formaalsusteta kõikjal ELis tõendada, et nad on pärijad või pärandi hooldajad. Seeläbi parendatakse märkimisväärselt praegust olukorda, mille puhul inimesed puutuvad oma õiguste teostamisel kokku suurte probleemidega. See toob kaasa kiiremad ja odavamad menetlused, aidates inimestel hoida kokku aega ning õiguskuludele kulutatavat raha.

E-õiguskeskonna portaal. Euroopa e-õiguskeskonna portaali kavandati tulevase ühtse elektroonilise juurdepääsupunktina õigusemõistmise valdkonnas. Esimese sammuna on selle eesmärk teha kodanike elu lihtsamaks, pakkudes 22 keeles teavet õigussüsteemide kohta ja parendades juurdepääsu õigusemõistmisele kõikjal ELis ⁽²⁰⁾.

Kriminaalõigus

Õiguste deklaratsioon on nüüd seadus

Juunis seadustati kogu ELi hõlmav õigus saada teavet vahistamise ajal ⁽²¹⁾. Uue õigusakti jõustumisel tagatakse, et kõikidele vahistatutele või isikutele, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa vahistamismäärust, esitatakse igas liikmesriigis õiguste deklaratsioon, milles on loetletud nende põhiõigused kriminaalmenetluse käigus. ELi liikmesriikidel on kaks aastat aega uute eeskirjade kehtestamiseks oma riiklikus õigussüsteemis.

Ohvrite esikohale seadmine: uutest ohvrite õigusi käsitlevatest eeskirjadest saab seadus

Novembris kehtestati ELi uus õigusakt, millega parendatakse hinnanguliselt 75 miljoni kuriteoohvri õigusi kõikjal Euroopa Liidus. Ohvrite suhtes kohaldatavaid nõudeid käsitleva uue direktiiviga kehtestatakse ohvrite minimaalsed õigused, olenemata sellest, kus nad ELis viibivad. Liikmesriikidel on kolm aastat aega kõnealuste sätete rakendamiseks oma siseriiklikus õiguses. Direktiiviga tagatakse, et kõigis 27 liikmesriigis koheldakse kuriteoohvreid lugupidavalt ning politseinike, prokuröre ja kohtunikke koolitatakse nende vajadusi arvestama; ohvreid teavitatakse nende õigustest ja juhtumist neile mõistetaval viisil; igas liikmesriigis on olemas ohvriabi teenused; ohvritel on võimalus soovi korral menetluses osaleda ning neil aidatakse kohtuistungist osa võtta; tehakse kindlaks, kas tegu on kaitsetu kuriteoohvriga, nt laps, vägistamise ohver või puudega inimene, ja võimaldatakse talle asjakohane kaitse; ning kuriteoohvreid kaitstakse nii eeluurimise kui ka kohtumenetluse ajal.

EUROOPA „ÕIGLUSE KRISTALLKAALUDE” AUHIND 2012

Auhind anti Antwerpeni piirkonnakohtule uuendusliku kohtupraktika eest Euroopa tsiviilõiguse päeva tähistamise raames oktoobris üle Vilniuses ning selle juures viibis ka Leedu justiitsminister Remigijus Šimašius. Žürii vaatas läbi 38 taotlust 18 Euroopa riigist.

ELi kriminaalpoliitika eksperdirühm

Juunis juhatas komisjoni asepresident ning õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik Viviane Reding ELi kriminaalpoliitika eksperdirühma esimest koosolekut. Kaksikümne kõrgetasemelise õiguseksperti, akadeemiliste ringkondade esindajat ja õigusala töötajat tuleb kokku kaks korda aastas, et arutada olulisi küsimusi ELi kriminaalõiguses ning nõustada Euroopa Komisjoni. Eksperdirühm hõlmab kohtunikke, prokuröre ja kaitseadvokaate 13 liikmesriigist, kes esindavad ELi põhilisi õigustraditsioone ning see rühm aitab parendada ELi kriminaalõigusealaste õigusaktide kvaliteeti, võttes arvesse Lissaboni lepingu ning põhiõiguste hartaga kehtestatud uusi eeskirju.

Kohtupraktika

Raamotsuse 2002/584/JSK (Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta) ning ELi toimimise lepingu artikli 18 alusel ei saa liikmesriik piirduda tema territooriumil teises liikmesriigis määratud vahidusekaotuse jõustamiseks antud Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmisel üksnes oma kodanikega; kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu tõttu ei saa liikmesriigi õigusaktides sätestada, et esimese liikmesriigi territooriumil viibivate või elavate teiste liikmesriikide kodanike puhul on absoluutselt ja automaatselt välistatud karistuse kandmine kõnealuses liikmesriigis ⁽²²⁾.

ELi uimastistrateegia

Septembris esitas komisjon kaks ettepanekut, ⁽²³⁾ et karmistada ELi kontrolli metamfetamiini ja heroini lähteainete üle. Narkootikumide lähteained on seaduslikud kemikaalid, mida sisaldavad mitmesugused tooted, sealhulgas ravimid, parfüümid ja plast, ent mida saab ebaseaduslikult kasutada ka narkootikumide tootmiseks. Kavandatava õigusakti eesmärk on täita lüngad kehtivates õigusaktides narkootikumide lähteainete kohta, mida võivad kasutada ebaseaduslike narkootikumide tootjad. Seeläbi võivad uued kavandatud eeskirjad aidata ebaseaduslike narkootikumide tootmist varajases staadiumis ennetada, mis on ELi uimastistrateegia oluline tugisammas.

Siseküsimused

Euroopa Liidu üks põhieesmärk on pakkuda oma kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, kus puuduvad sisepiirid. Selle saavutamiseks töötas komisjon 2012. aastal koos kaasseadusandjaga kooskõlas Stockholmi programiga 2010–2014. Järgnevalt on kirjeldatud mõnda põhimeedet.

Ränne

Juunis avaldas komisjon oma kolmanda iga-aastase sisserände- ja varjupaigaküsimuste aruande, milles esitati 2011. aastal toimunud sündmuste põhjal tulevikku suunatud analüüs ning Eurobaromeetri uuring⁽²⁴⁾ kodanike hoiakute kohta piiriülese liikuvuse, rände ja julgeoleku suhtes.

Seaduslik ränne ja integratsioon

Veebruaris ja mais võttis komisjon meetmed liikmesriikide⁽²⁵⁾ suhtes, kes ei olnud veel siseriiklikusse õigusesse üle võtnud ELi sinise kaardi direktiivi⁽²⁶⁾, millega kehtestatakse ühised tõhusad eeskirjad, mis võimaldavad väljastpoolt Euroopat pärit kõrgelt kvalifitseeritud inimestel tulla tööle meie tööturule ning täita lüngad, mida ELi kodanikud ei suuda ise teha. Kõnealune ELi õigusakt pidi olema rakendatud 2011. aasta juuni keskpaigaks.

Juunis avati Itaalias Firenzes ametlikult rändepoliitika keskus. ELi toetusel loodud keskus korraldab teadusuuringuid üldistes rändeküsimustes, mis on asjakohased ka Euroopa poliitika jaoks.

Oktoobris toimus Euroopa integratsioonifoorumi kaheksas kohtumine, kus keskenduti rändajate panusele ELi majanduskasvu.

Pärast roheline raamatu avaldamist 2011. aasta novembris algatas komisjon avaliku arutelu perekondade taasühinemise kohta (direktiiv 2003/86/EÜ)⁽²⁷⁾, mis kestis 2012. aasta märtsini ning mille käigus ilmnis, et ülekaalukas osa sidusrühmi ei soovi direktiivi muutmist, vaid selle paremat rakendamist koos komisjoni suunistega.

Korraldati mitme valdkonna läbivaatamine, sealhulgas esitati Euroopa rändevõrgustiku väljatöötamist käsitlev aruanne, milles hinnati tehtud edusamme ja kaaluti, kuidas võrgustik peaks arenema pärast 2013. aastat. Septembris võttis komisjon vastu saatjata alaealisi käsitleva tegevuskava (2010–2014) rakendamise vahearuande, milles antakse ülevaade toimunud arengust ning tehakse kindlaks valdkonnad, mis vajavad järgmise kahe aasta jooksul suuremat tähelepanu ja suunatud meetmeid.

Kohtupraktika

Mais tegi Euroopa Kohus kaks olulist otsust seoses ELi-väliste riikide kodanikega, kes on ELis pikaajalised elanikud (direktiivi 2003/109/EÜ alusel).

Esiteks märkis kohus seoses kohtuasjaga, mis käsitles Itaalias elava Albaania kodaniku eluasemetoetusi, et ELi õigus välistab riikliku või piirkondliku seadusakti, mis näeb ette ELi-välise riigi kodaniku ja ELi liikmesriigi kodaniku erineva kohtlemise nende elukohaks olevas liikmesriigis, juhul kui eluasemetoetus jääb nendesse valdkondadesse, mis on hõlmatud võrdse kohtlemise põhimõttega, mis on sätestatud pikaajalisi elanikke käsitlevas direktiivis ning see kujutab endast põhitoetust ⁽²⁸⁾.

Teiseks otsustas kohus Madalmaade elamislubade lõivude uurimise kohtuasjas, et liikmesriik ei saa kehtestada ülemäära suuri ja ebaseaduslikke lõive elamisloa saamiseks pikaajalistest residentidest ELi-väliste riikide kodanikele ja nende perekonnaliikmetele ⁽²⁹⁾.

Ebaseaduslik ränne

Veebruaris, aprillis, mais ja juunis otsustas komisjon alustada rikkumismenetlusi liikmesriikide suhtes ⁽³⁰⁾, kes ei ole jätkuvalt üle võtnud ELi eeskirju ebaseaduslike rändajaid ekspuatoreivate tööandjate suhtes kohaldatavate karistuste ja meetmete kohta. Tööandjatele kohaldatavate karistuste direktiiv on suunatud tööandjatele, kes kasutavad ära ebaseaduslike rändajate ebakindlat seisundit ning pakuvad neile tööd tavaliselt ametikohtadel, millega kaasnevad väikesed sissetulekud ja kehvad töötingimused. Direktiiv pidi olema rakendatud 2011. aasta juuli keskpaigaks.

Uus skanner raudteevagunite kontrollimiseks Ukraina ja Poola vahelises piiriületuskohas.

Juunis parafeerisid komisjon ja Türgi tagasivõtulepingu, mis kajastab nende ühist huvi saavutada tõhusam rände- ja piirihaldus. Kokkulepitud tekstis on sätestatud vastavate ametiasutuste selged kohustused ja menetlused nende territooriumil ebaseaduslikult viibivate isikute (sealhulgas ELi-väliste riikide kodanike) kiireks tagasisaatmiseks, järgides täiel määral rahvusvahelist õigust ja põhiõigusi. Kehitima hakates edendab leping täiendavalt ka ELi ja Türgi vahelist dialoogi ja koostööd sisepoliitika valdkonnas ning võimaldab mõlemal poolel jätkata tööd viisanõude kaotamise nimel.

Nimetatud leping sarnaneb teiste tagasivõtulepingutega, mille EL on juba sõlminud muude ELi-väliste riikidega ja mille üle teostatakse pidevalt järelevalvet, eelkõige tagasivõtmise ühiskomiteede korrapäraste kohtumiste kaudu. 2012. aastal olid komisjonil sellised kohtumised Gruusia, Moldova, Pakistani, Venemaa ja Ukrainaga. Peale selle on parafeeritud Roheneemesaarte ja ELi vaheline tagasivõtuleping, mille ratifitseerimine on praegu käimas.

ELi välisrändepoliitika

2012. aastal tehti edusamme seoses rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisiga, mida käsitlevad järeldused võttis nõukogu vastu maikuus. Kõnealuse lähenemisviisiga luuakse ELi välisrändepoliitika üldine raamistik. Sellega täpsustatakse, kuidas EL soovib korraldada rände ja varjupaiga valdkonnas oma dialoogi ja koostööd ELi-väliste riikidega. Lähenemisviisiga ette nähtud raamistikku on hõlmatud kõik ELi-väliste riikidega seotud olulised rännet käsitlevad poliitikavaldkonnad (nt seadusliku rände parem korraldamine / hästi korraldatud liikuvuse edendamine; ebaseadusliku rände ennetamine ja selle vastu võitlemine / inimkaubanduse likvideerimine; rände ja liikuvuse arengualase mõju maksimeerimine; rahvusvahelise kaitse edendamine ning varjupaigapoliitika välismõõtmte tugevdamine). Rände ja liikuvuse suhtes võetud üldine lähenemisviis on täielikult kooskõlas ELi välispoliitika ja ELi arengupoliitikaga. See on seotud ka sisepoliitika valdkondadega, strateegiaga „Euroopa 2020” ning tööhõive- ja hariduspoliitikaga. Seda rakendavad ühiselt komisjon, Euroopa välisteenistus ja liikmesriigid, mis kooskõlas Lissaboni lepinguga võimaldab ELil kõnelda selles valdkonnas ühel häälel.

Rände- ja varjupaigapoliitika välismõõtmte puhul on keskne toetav element teemaprogramm „Rände- ja varjupaigaalane koostöö ELi-väliste riikidega” (mille jaoks on ajavahemikul 2007–2013 ette nähtud 384 miljonit eurot).

Välispiir

Schengen

Mais võttis komisjon vastu esimese seeria kaks korda aastas esitatavast ülevaatest Schengeni ala toimimise kohta. Sellel alal on võimalik piirikontrollideta reisida enam kui 400 miljonil elanikul ja külalisel. Kuna igal aastal tehakse üle sisepiiride rohkem kui 1,25 miljardit reisi, tuleb vaba liikumise õigust hoolikalt kaitsta. Aruandega luuakse alus aruteludele Euroopa Parlamendis ja nõukogus ning aidatakse tugevdada poliitilist juhtimist ja koostööd Schengeni alasse kuuluva 26 riigi vahel (kõik ELi liikmesriigid peale Bulgaaria, Iirimaa, Küprose, Rumeenia ja Ühendkuningriigi ning ELi mitte kuuluvad Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits).

Novembris esitatud teises poolaastaaruandes Schengeni ala toimimise kohta keskenduti olukorrale välispiiril ja Schengeni alal, Schengeni *acquis'* kohaldamisele ning konkreetsete kõrvalmeetmete – Schengeni infosüsteemi ja viisainfosüsteemi – kasutamisele.

Bulgaaria ja Rumeenia ühinemiseks Schengeni alaga ei olnud nõukogul võimalik otsust vastu võtta, kuigi Schengeni hindamised olid 2011. aastal lõpule viidud.

2012. aasta Euroopa meistrivõistlused jalgpallis (EURO 2012)

Juunis, kui meeskonnad valmistusid juba väljakule minema, tegi komisjon koos Poola ametiasutustega tööd EURO 2012 jalgpalli meistrivõistluste ohutuse tagamise nimel. Avaliku julgeoleku suurendamiseks pakkus komisjon Poola politseile ja piirivalvele tehnilist tuge ja juhendust koolituste näol ning keemiliste ja bioloogiliste ohtude tuvastamiseks ette nähtud kaasaskantavate seadmete kasutamise metoodika väljatöötamisel, mis võimaldaks avastada lõhkeaineid ja relvi Poola staadionidel ja lennujaamades. Tegemist oli esimese korraga, kui ELis kasutati sellise kõrgetasemelise avaliku ürituse ajal kaasaskantavaid seadmeid lõhkeainete ning keemiliste ja bioloogiliste ohtude tuvastamiseks. Eeldatavalt korraldab komisjon järgmisel aastal veelgi selliste avastamiseseadmete praktilisi katseid muudes avaliku julgeoleku valdkondades.

Juunis ja juulis kooskõlastas Frontex ühisoperatsiooni Poola ja Ukraina piirivalve toetamiseks. Poola-Ukraina piiril aitasid ligikaudu 100 ametnikku ELi 23 liikmesriigist teostada piirikontrolli ja -valvet. Samal ajal töötasid mitme liikmesriigi ja ELi-väliste riikide piirivalvurid Poola ja Ukraina suuremates lennujaamades.

Viisad

Jaanuaris alustas komisjon viisavaba reisimist käsitlevaid kõnelusi Kosovoga ning veebruaris avaldas ta teised eduaruanded selle kohta, kuidas Moldova ja Ukraina on rakendanud oma vastavat viisavabaduse tegevuskava. Juunis alustati läbirääkimisi viisanõude kaotamise üle Gruusiaga. Selle menetluse eesmärk on kaotada lõpuks viisanõue kõnealuste riikide kodanikele – pärast seda, kui riigid on rakendanud sisulised reformid mitmes olulisel valdkonnas, mille hulka kuuluvad reisidokumentide turvalisus, piiride, rände ja varjupaiga haldamine ning organiseeritud kuritegevuse- ja korruptsioonivastane võitlus. Novembris tegi komisjon ettepaneku, mille kohaselt peaksid 16 Kariibi mere ja Vaikse ookeani saareriigi kodanikud saama varsti reisida Schengeni alale viisavabalt.

Viisainfosüsteem ühendab välisriikides asuvad konsulaadid ja kõik Schengeni riikide välispiiripunktid keskandmebaasi, mis võimaldab kasutada biomeetrilisi andmeid.

ELi ja Venemaa vahelise viisadialoogi raames käivitati menetlus dokumendi „Ühised sammud lühiajalise viisavaba reisimise suunas Venemaa ja ELi kodanikele” rakendamiseks, mis võeti vastu 2011. aasta detsembris toimunud ELi-Venemaa tippkohtumisel.

Veebruaris ja märtsis alustas komisjon läbirääkimisi viisalihtsustuslepingute üle vastavalt Armeenia (leping parafeeriti oktoobris) ja Aserbaidžaaniga ning oktoobris allkirjastati viisalihtsustusleping Roheneemesaartega. Komisjon allkirjastas juunis Moldovaga ja juulis Ukrainaga muudetud viisalihtsustuslepingu, millega edendatakse veelgi inimestevahelisi kontakte ning hõlbustatakse Moldova ja Ukraina kodanike reisimist Euroopa Liitu. Muu hulgas nähakse muudatustega ette teatavate lihtsustuste laiendamise Moldova ja Ukraina viisataotlejate täiendavatele kategooriatele, näiteks kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajatele ja mittetulundusühingute korraldatud üritustel osalevatele noortele, samuti kehtivate lihtsustuste tõhustamine sellistele taotlejate kategooriatele nagu ajakirjanikud.

Novembris kirjeldas komisjon võimalusi tagada, et viisaeeskirjad aitavad ELil olla jätkuvalt atraktiivne sihtkoht eelkõige nende riikide jaoks, millel on suur potentsiaal turismi suurendamiseks. ELi-väliste riikide kodanike ELi reisimise hõlbustamine avaldab suurt mõju majandusele tervikuna. Turismivaldkonnast, mis 2011. aastal pakkus tööd 18,8 miljonile inimesele, on saanud Euroopa Liidu üks suuremaid töökohtade loojaid ning välituristid kulutavad siin üle 330 miljardi euro. Hiljutiste hinnangute kohaselt on tõenäoline, et 2022. aastaks kasvavad need näitajad 20,4 miljoni töökohani ja 430 miljardi euroni.

Novembris võttis komisjon vastu ka seitsmenda (ja viimase) vastastikuse viisavabaduse aruande ⁽³¹⁾, mis käsitleb vastastikkuse põhimõttega vastuolus olevat viisanõude säilitamist teatavate ELi-väliste riikide poolt.

IT-agentuur

Märtsis pidas ELi uue suuremahuliste infosüsteemide juhtimise ameti haldusnõukogu Eestis Tallinnas oma esimese koosoleku ning alustas tööülesannete täitmist 2012. aasta detsembris. Uue ameti peamine ülesanne on tagada, et viisainfosüsteem (VIS) ja Eurodac-süsteem toimiksid ööpäev läbi ning seitse päeva nädalas. Ühtlasi haldab agentuur teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II), mis annab lisaväärtust turvalisusele ja isikute vabale liikumisele Schengeni alal. SIS II hakkab tööle 2013. aasta esimeses kvartalis.

Võltsimisvastane võitlus ELi piiril

ELi tollil on määrav osa intellektuaalomandiõigusi rikkuvate toodete ELi siseneamise takistamisel. Teadmistepõhises majanduses sõltub konkurentsivõime suutlikkusest kaitsta innovatsiooni ja loovust. Selle saavutamiseks on äärmiselt tähtis võltsitud ja piraatkaupade vastu suunatud aktiivne poliitika. Eelmisel aastal pidas toll kinni 115 miljonit sellist toodet, kaitstes seeläbi seaduslikult tegutsevad ELi äriühinguid. Tegemist on 15% kasvuga võrreldes 2010. aastaga, mil peeti kinni 103 miljonit toodet. Kinnipeetud kauba väärtus oli ligikaudu 1,3 miljardit eurot võrreldes 1,1 miljardi euroga 2010. aastal. Peamised tolli kinnipeetud kaubaartiklid olid ravimid (24%), pakendimaterjal (21%) ja sigaretid (18%). Igapäevaselt kasutatavad tooted ning tooted, mis võivad kujutada ohtu tarbijate tervisele ja ohutusele, moodustasid kinnipeetud toodetest kokku 28,6% võrreldes 14,5%-ga 2010. aastal.

*OLAFi partnerite
pettustevastane kontroll
Leedus: Valgevenest
saabunud veduri
kontrollimisel leiti
mootoriruumist peidik
sigarettide
salakaubaveoks.*

Euroopa Parlamendis ja nõukogus jätkusid 2012. aastal arutelud komisjoni 2011. aasta ettepaneku ⁽³²⁾ üle võtta vastu uus määrus intellektuaalomandiõiguste tollialase jõustamise kohta ning eelkõige selgitada tolli osa seoses transiidina veetavate geneeriliste ravimitega. Läbirääkimised lõpetati 2012. aasta lõpus, mis võimaldab Euroopa Parlamendil ja nõukogul määruse 2013. aasta alguses ametlikult vastu võtta. Nõukogu võttis 2012. aasta detsembris vastu ka uue intellektuaalomandiõiguste rikkumise vastu võitlemise tegevuskava aastateks 2013–2017. Erilist tähelepanu pööratakse kasvavale suundumusele seoses Interneti kaudu ostetud pisipakkidega ning koostöö tugevdamisele intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa vaatluskeskuse ja selles valdkonnas tegutsevate õiguskaitseasutustega.

Euroopa ühine varjupaigasüsteem

Euroopa Ülemkogu seadis eesmärgiks viia Euroopa ühine varjupaigasüsteem lõpule 2012. aastaks. Paketi esimene element, läbi vaadatud miinimumnõuete direktiiv, ⁽³³⁾ võeti vastu 2011. aasta novembris.

Märtsis võeti vastu ELi ühine ümberasustamisprogramm ⁽³⁴⁾. Pagulaste ümberasustamine ei ole mitte üksnes elusid päästev meede, vaid ka oluline märk, mis näitab vastuvõtivate ELi liikmesriikide solidaarsust ELi-väliste riikidega, kus on arvukalt pagulasi. Ümberasustamisprogrammis kehtestatakse ulatuslikum loetelu pagulastest, kelle ümberasustamist võib ELi vahenditest rahastada. Samuti määratakse kindlaks ELi ümberasustamisprioriteedid, täpsustades pagulaste kodakondsuse ja riigid, kust pärit inimeste ümberasustamine peaks olema prioriteetne ja mille puhul võib kasutada ELi vahendeid. Programmiga pakutakse ka täiendavaid finantsstiimuleid ümberasustamise meetmetes osalemist alustavatele riikidele.

Juulis jõuti poliitilisele kokkuleppele läbivaadatud vastuvõtutingimuste direktiivi suhtes, millega ühtlustatakse veelgi Euroopa Liidu eeskirju, et tagada varjupaigataotlejatele inimlikud füüsilised vastuvõtutingimused kogu ELis. Esmakordselt on ELi õigusaktina vastu võetud üksikasjalikud eeskirjad varjupaigataotlejate kinnipidamise kohta, sealhulgas piirav loetelu põhjustest, mille alusel sellise kinnipidamise võib määrata.

Novembris jõuti poliitilisele kokkuleppele seoses Dublini määrusega, mille põhjal määratakse kindlaks varjupaigataotluse eest vastutav liikmesriik. Ühtlasi võimaldab nimetatud määrus teha varakult kindlaks riiklikes varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemides esinevad probleemid, tegelda nende algpõhjustega enne täiemahulise kriisi väljakujunemist ning anda varjupaigataotlejate kaitseks täiendavaid tagatisi.

Kahe arutlusel oleva õigusaktiga – varjupaigamenetluste direktiiv ja Eurodaci määrus – seotud läbirääkimised on jõudnud lõppfaasi.

Terrorism ja organiseeritud kuritegevus

Inimkaubandus

Juunis võttis komisjon vastu inimkaubanduse kaotamist käsitleva ELi strateegia (2012–2016) ⁽³⁵⁾ – järgmise viie aasta jooksul rakendatavate konkreetsete praktiliste meetmete kogumi. Strateegias sisalduvate esialgsete andmete kohaselt on enamiku ohvrite puhul ELis olnud tegemist seksuaalse ärakasutamisega (2010. aastal 76%). Ülejäänud on langenud sunniviisilise töö ohvriks (2010. aastal 14%) või olnud sunnitud kerjama (3%) ja tegema sunniviisiliselt majapidamistöid (1%). Soolise jaotumise osas näitavad samad andmed, et ohvrid on valdavalt naised ja tüdrukud: ajavahemikul 2008–2010 moodustasid naised ohvritest 79% (tüdrukud 12%) ja mehed 21% (poisid 3%). Sunniviisilise töö, sealhulgas seksuaalse ärakasutamise ohvrite arvuks maailmas hinnatakse 20,9 miljonit inimest (arenenud majandustes on ligikaudu 1,5 miljonit sunnitöölist). Strateegias on määratletud prioriteetsete valdkondadena inimkaubanduse ärahoidmine, ohvrite kaitse ja toetamine ning inimkaubitsejate süüdimõistmine. Strateegia on ohvrikeskne ja sooküsimusi arvestav ning sellega nähakse ette valdkondadevaheliste õiguskaitseüksuste, ühiste uurimisrühmade, inimkaubandusevastase Euroopa ettevõtluskoalitsiooni, kodanikuühiskonna platvormi ja lastekaitseüsteemide loomine, aga ka kõnealuse ilmingu nõudlusega ning sooliste ja inimõigustega seotud tahkudega tegelemine. Strateegia toetab ja täiendab ELi inimkaubandusevastast võitlust käsitleva õigusakti (direktiiv 2011/36/EL) rakendamist, mille ülevõtmise tähtaeg on 2013. aasta aprill.

Võitlus laste seksuaalse kuritarvitamise vastu Internetis

Detsembris panid EL ja Ameerika Ühendriigid aluse ülemaailmsele liidule laste seksuaalse kuritarvitamise vastu Internetis. 48 riigi ministrid, kes kõnealuses algatuses osalevad, kohustusid võtma riigi tasandil meetmeid, et suurendada jõupingutusi lapsohvrite kindlakstegemiseks ja toetamiseks, juhtumite uurimiseks, toimepanijate süüdimõistmiseks, teadlikkuse suurendamiseks laste seksuaalse kuritarvitamise ohtudest Internetis ning lapsporno kättesaadavuse vähendamiseks.

Kuritegeliku vara konfiskeerimine

Märtsis tegi komisjon ettepaneku võtta vastu kuritegelikul teel saadud rahaliste vahendite ning muu vara tõhusamat ja laiaulatuslikumat konfiskeerimist käsitlevad uued eeskirjad. Nimetatud eeskirjad suurendavad liikmesriikide suutlikkust konfiskeerida vara, mis on kolmandatele isikutele üle kantud, lihtsustavad kuritegelikul teel saadud vara konfiskeerimist isegi juhul, kui kahtlustatav on põgenevad, ning tagavad, et pädevad asutused saavad ajutiselt külmutada vara, mis võib meetmete võtmata jätmise korral kaduda. Ettepanek on osa meetmetest, mille eesmärk on kaitsta seaduslikku majandust kuritegevuse sissetungi eest, ning see on seotud strateegiaga „Euroopa 2020“ ja majanduskasvu tegevuskavaga. Kõnealuste meetmete hulka kuuluvad ELi korrupsioonivastane pakett ja komisjoni pettustevastane strateegia.

Küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus

Märtsis tegi komisjon ettepaneku luua küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus, mis aitaks kaitsta Euroopa kodanikke ja äriühinguid üha kasvavate küberohtude eest. Hinnanguliselt langeb üle maailma igal päeval küberkuritegevuse ohvriks rohkem kui miljon inimest, millega kaasnevad kulud võivad ulatuda ligi 300 miljardi euroni. Keskus käivitatakse 2013. aasta jaanuaris Madalmaades Haagis asuva Euroopa Politseiameti (Europol) osana ning selle tegevus on suunatud organiseeritud kuritegelike rühmituste ebaseadusliku tegevuse vastu Internetis, eeskätt suurt kriminaaltulu toovate kuritegevuste vastu nagu krediitkaarte ja pangaandmeid hõlmav võrgupettus.

*Siseküsimuste volinik
Cecilia Malmström
küberkuritegevuse
vastasel
pressikonverentsil.*

Näiteid politseikoostöö kohta

Pärast Europoli ja mitme teise Euroopa õiguskaitseasutuse põhjalikke uurimisi tehti jaanuaris operatsiooni „Fire“ käigus kahjutuks rahvusvaheline organiseeritud kuritegevusvõrgustik, mis tegeles sünteetiliste uimastite laiaulatusliku tootmise ja salakaubaveoga. Rootsist konfiskeeriti umbes 30 kg amfetamiini ja vahistati kolm kahtlusalust, kaks kahtlustatavat vahistati ka Saksamaal ning üks Madalmaades. Peale selle vahistati koostöös Bulgaaria ametiasutustega kolm organiseeritud kuritegevusvõrgustiku liiget ja likvideeriti kolm ebaseaduslikku sünteetiliste uimastite tootmisrajatist. Bulgaaria ametiasutused konfiskeerisid ligikaudu 75 liitrit amfetamiini lähteainet (millest piisab umbes 120 kg puhta amfetamiini tootmiseks), 15 kg amfetamiini ja üle 1400 liitri mitmesuguseid sünteetiliste uimastite valmistamisel kasutatavaid kemikaale. Konfiskeeriti ka seadmeid, sealhulgas kaks tablettide valmistamise masinat koos viie tulirelva, 150 laskemoonalaengu ja 6,4 kg trinitrotolueeniga (TNT).

Juunis tegi politsei Europoli ja Eurojusti toetusel reidi käigus Rumeenias edukalt lõpu maksekaardipettuse ning Internetis ebaseaduslike ostudega tegeleva rahvusvahelise organiseeritud kuritegeliku rühmituse tegevusele. Haarangu tagajärjel vahistati kümme inimest. Konfiskeeritud tõendite hulka kuulusid sularaha, arvutid, mobiiltelefonid ja muud elektroonikaseadmed ning luksusautod. Usutakse, et kahtlustatavad tegelesid pettusega mitmes ELi riigis juba aastaid.

Broneeringuinfot käsitlev leping Ameerika Ühendriikidega

Aprillis andis Euroopa Parlament oma nõusoleku uue broneeringuinfot käsitleva lepingu sõlmimiseks Ameerika Ühendriikidega. 1. juulil 2012 jõustunud lepingu kohaselt kasutatakse Ameerika Ühendriikidesse reisivate inimeste andmeid raskete rahvusvaheliste kuritegude ja terrorismi vastases võitluses. Lepinguga tagatakse, et ELi kodanike õigus eraelule on paremini kaitstud, ja pakutakse rohkem õiguskindlust lennurettevõtjatele, samuti on see täielikult kooskõlas Ameerika Ühendriikide ja ELi julgeolekualaste vajadustega.

Tulirelvad

2012. aasta kevadel võeti vastu ELi uus õigusakt, et võidelda tõhusamalt ELi ja sealt välja suunatud ebaseadusliku relvakaubandusega. Nimetatud õigusaktiga kehtestatakse ekspordi-, impordi- ja transiidilitsentside nõuded ning hõlbustatakse relvade jälgimist. See sillutab teed ÜRO tulirelvade protokolli lõplikule ratifitseerimisele Euroopa Liidus.

Lõhkeainete lähteained

Detsembris võttis EL vastu lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise uued eeskirjad, millega takistatakse teatavate kemikaalide väärkasutamist ebaseaduslikuks lõhkeainete tootmiseks, mida saab kasutada näiteks terrorirünnakute korraldamiseks. Uute eeskirjade kohaselt on üldsusel üldiselt keelatud hankida, omada või kasutada teatavaid kemikaale, mis ületavad kindlat kontsentratsioonitaset.

Korruptsioonivastane võitlus

Korruptsioon on ELis jätkuvalt suur probleem ning komisjoni veebruaris avaldatud Eurobaromeetri uuringu ⁽³⁶⁾ kohaselt arvatakse, et selle tase on viimasel kolmel aastal tõusnud. Andmed näitasid, et ligi kolmveerand eurooplastest näeb korruptsiooni endiselt suure probleemina ja on arvamusel, et seda esineb igal valitsustasandil. Umbes 8% vastajatest ütles, et neilt on viimase aasta jooksul küsitud või eeldatud altkäemaksu maksmist. Koostamisel on ELi esimene korruptsioonivastane aruanne, milles antakse selge ülevaade korruptsioonivastase võitluse olukorrast kõigis liikmesriikides, ning see on kavas avaldada järgmisel aastal.

Kodanike igapäevaprobleemide leevendamine

Haridus ja kultuur

10. ja 11. mail arutasid ELi haridus- ja kultuuriministrid avaliku mõttevahetuse raames esmakordselt komisjoni ettepanekuid programmide „Loov Euroopa”⁽³⁷⁾ ja „Erasmus kõigile”⁽³⁸⁾ kohta ajavahemikuks 2014–2020.

Erasmuse 25. aastapäev.

Erasmuse 25. aastapäev

Kakskümmend viis aastat pärast Erasmuse programmi loomist on sellest saanud ELi tuntuim programm ja edukaim üliõpilasvahetuse kava maailmas. Programmiga „Erasmus”, milles keskendutakse keeleõppele, kohanemisvõimele, kultuuriteadlikkusele ja juhiomadustele, jagatakse noortele elutähtsaid oskusi, et suurendada nende võimalusi tööturul ning hoogustada enesearendamist. Alates programmi käivitamisest 1987. aastal on see võimaldanud minna välismaa kõrgkoolidesse õppima või äriühingutesse tööpraktikale rohkem kui 2,5 miljonil Euroopa üliõpilasel. Praeguste suundumuste jätkudes saavutab Euroopa Liit oma eesmärgi toetada kolme miljonit Erasmuse üliõpilast 2013. aastaks.

Kultuur ja programm MEDIA

Euroopa auhinnad ja Euroopa kultuuripealinnad

2012. aasta kaks Euroopa kultuuripealinna olid Guimarães (Portugal) ja Maribor (Sloveenia). Nõukogu nimetas ametlikult ka 2016. aasta Euroopa kultuuripealinnad, milleks on Donostia-San Sebastián (Hispaania) ja Wrocław (Poola). Samuti pakkus komisjon välja riigid, kus võiksid asuda Euroopa kultuuripealinnad pärast 2019. aastat.

2012. aasta Euroopa Liidu kultuuripärandi auhinna Europa Nostra võit-sid kakskümmend kaheksa projekti.

Auhind anti üle 1. juunil Lissabonis Jerónimose kloostri toimunud tseremoonial. 28 võiduprojektist kuus said peaauhinna 2012. aasta kõige silmapaistvama kultuuripärandiprojekti eest: Averofi hoone – Ateena arhitektuurikool (Kreeka), kõrgahi nr 2 Saguntos (Hispaania), Poundstocki gildihoone Cornwallis Budes (Ühendkuningriik), Augustuse rahualtari (Ara Pacis) taimeornamentide uuring (Itaalia), Paraschiva Kovacs oma pühendumuse eest kultuuripärandi kaitsmisele, Satu Mare, Harghita maakond (Rumeenia) ning organisatsiooni Norwegian Heritage Foundation välja töötatud haridusprogramm kultuuripärandiga seotud paikade kohta, Vågå (Norra).

Euroopa Liidu 2012. aasta kirjandusauhinna võitjad

Kõnealuse auhinnaga tunnustatakse parimaid uusi ja lootustandvaid autoreid ELis. Võitjad kuulutati välja 9. oktoobril Frankfurdi raamatumessil ja need on: Anna Kim (Austria), Lada Žigo (Horvaatia), Laurence Plazenet (Prantsusmaa), Viktor Horváth (Ungari), Kevin Barry (Iirimaa), Emanuele Trevi (Itaalia), Giedra Radvilavičiūtė (Leedu), Gunstein Bakke (Norra), Piotr Paziński (Poola), Afonso Cruz (Portugal), Jana Beňová (Slovakkia) ja Sara Mannheimer (Rootsi). Kõik võitjad saavad auhinnaks 5000 eurot ja, mis veelgi tähtsam, eelisõiguse saada ELi kultuuriprogrammist rahalisi vahendeid oma raamatu tõlkimiseks teistesse keeltesse.

Euroopa Liidu popmuusika auhind / Euroopa piire ületava muusika auhind (EBBA)

2012. aasta auhindade võitjad olid: Elektro Guzzi (Austria), Selah Sue (Belgia), Agnes Obel (Taani), Ben l'Oncle Soul (Prantsusmaa), Boy (Saksamaa), James Vincent McMorrow (Iirimaa), Afrojack (Madalmaad), Alexandra Stan (Rumeenia), Swedish House Mafia (Rootsi) ja Anna Calvi (Ühendkuningriik).

ELi programmi „MEDIA” uus auhind

Auhind stsenaaristi ja produtsentfirma esitatud parimale suure kassatulu potentsiaaliga projektile anti 2012. aasta mais Cannes'i filmifestivalil toimunud tseremoonial Iraani režissöör Asghar Farhadile.

Euroopa Liidu 2012. aasta kirjandusauhinna võitja Horvaatia kirjanik Lada Žigo (vasakul) ning Euroopa hariduse, kultuuri, mitmekeelsuse ja noorte volinik Androulla Vassiliou kätt surumas.

Kodanike tervis ja nende õigused tarbijatena

Tarbijate õigused ja ohutus

2012. aasta mais võeti vastu Euroopa tarbijakaitse tegevuskava, ⁽³⁹⁾ mis kujutab endast ELi tulevaste aastate tarbijapoliitika strateegilist nägemust. Selles on esitatud Euroopa majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide saavutamist toetavad poliitikameetmed. Tegevuskava tugineb ja on täienduseks teistele algatustele, nagu ELi kodakondsust käsitlev aruanne, ühtse turu akt, digitaalarengu tegevuskava ja ressursitõhususe tegevuskava. Tegevuskaval on neli põhieesmärki: tarbijaohutuse tugevdamine, teadmiste avardamine, jõustamise kiirendamine ja õiguskaitsse parendamine ning tarbijate õiguste ja poliitika joondamine ühiskonnas ja majanduses toimuvate muudatustega. Selles on esitatud ka praegusest kuni 2014. aastani rakendatavad põhimeetmed.

2012. aastal jätkasid liikmesriigid ja komisjon tõhusat teabevahetust kõikjal Euroopas leitud ohtlike toodete kohta toiduks mittekasutatavate ohtlike toodete kiirhoiatussüsteemi RAPEX kaudu. Veelgi on tugevdatud koostööd Hiina ja Ameerika Ühendriikidega. Oktoobris hakkas toimima ülemaailmne toodete tagasivõtmise portaal, millega RAPEXi süsteemi laiendatakse väljapoole ELi. See võimaldab ametiasutustel kõikjal maailmas vahetada teavet turult tagasivõetud ohtlike toodete kohta. Projekti arendavad üheskoos EL ja OECD riigid, sealhulgas Austraalia, Kanada ja Ameerika Ühendriigid.

Lisaks jätkusid Euroopa Parlamendis ja nõukogus arutelud ühtse turu akti I käsitlevate ettepanekute paketi üle vaidluste kohtuvälise ja veebipõhise lahendamise kohta (mis päädis ettepanekute vastuvõtmisega) ning tarbijapoliitika programmi üle aastateks 2014–2020.

Kodanike tervis

Detsembris esitles komisjon e-tervise tegevuskava, ⁽⁴⁰⁾ et kõrvaldada takistused seoses digitaalsete lahenduste täieliku kasutamisega Euroopa tervishoiusüsteemides. Eesmärk on parendada tervishoidu patsientide hüvanguks, anda patsientidele ulatuslikum kontroll oma ravi üle ja vähendada kulusid. Kuigi patsiendid ja tervishoiutöötajad kasutavad innukalt nn teletervise lahendusi ning miljonid eurooplased on oma tervise ja heaolu jälgimiseks alla laadinud nutitelefonide rakendusi, ei ole digitaalne tervishoid suutnud veel täielikult saavutada oma suurt potentsiaali tervishoiu parendamisel ja tõhususe suurendamisel.

Septembris võttis komisjon vastu ettepanekud ⁽⁴¹⁾ vaadata läbi ELi õigusaktid meditsiiniseadmete kohta, mis käsitlevad mitmesuguseid meditsiinivahendeid alates kontaktläätsedest kuni skanneriteni. Sellel sektoril on ülitähtis roll haiguste diagnoosimisel, ennetamisel, jälgimisel ja ravimisel. Peamised muudatused on seotud teavitatud asutuste määramise ja kontrollimise rangemaks muutmise, järelevalve ja turujärelevalve ning meditsiiniseadmete parema jälgitavusega. Ettepanekute eesmärk on tagada ühesugused hindamisstandardid, eelkõige seoses tootja kliinilise hinnanguga, ning pädevate asutuste varajane teavitamine suure riskiteguriga (eelkõige uuenduslikest) seadmetest enne nende turule jõudmist.

Jaauaris hakkas toimima uus kosmeetikatoodetest teatamise portaal ⁽⁴²⁾. See suurendab oluliselt tarbijate ohutust ELis, võimaldades liikmesriikidel täita tõhusamalt oma turujärelevalve ülesandeid ja andes kõikidele Euroopa mürgistustebekeskustele vajalikku teavet kosmeetikatoodetest põhjustatud mürgistuse kiireks raviks.

RAVIKINDLUSTUSKAARDI UUS RAKENDUS

Euroopa ravikindlustuskaart kergendab jätkuvalt Euroopa 31 riigi kodanike juurdepääsu tervishoiuteenustele ajutise välismaal viibimise ajal. Praegu on Euroopa ravikindlustuskaart ligikaudu 192 miljonil inimesel. Teadlikkuse suurendamiseks kaardi ja selle kasutamise kohta on Euroopa Komisjon välja töötanud nutitelefonide rakenduse, mis kujutab endast käepärast juhendit kaardi kasutamise kohta ELi 27 liikmesriigis, Islandil, Liechtensteinis, Norras ja Šveitsis. Rakendus sisaldab üldteavet kaardi kohta, hädaabinumbreid, kaardiga kaetud ravi ja sellega seotud kulusid, hüvitamise taotlemise viise ning andmeid selle kohta, kellega kaardi kaotamise korral ühendust võtta. Rakendus on kättesaadav 24 keeles ja võimaldab keelt vahetada.

Juulis võttis komisjon vastu inimtervishoius kasutatavate ravimite kliinilisi katseid käsitleva määruse ettepaneku ⁽⁴³⁾. Kliinilised katsed, mis seisnevad eksperimentaalravimite katsetamises inimeste peal, on määrava tähtsusega uute ravimite väljatöötamisel ja olemasolevate ravivõimaluste parendamisel. Ettepaneku eesmärk on edendada Euroopas kliinilisi teadusuuringuid, lihtsustades ja kooskõlastades kliiniliste katsete korraldamise eeskirju ning kaitstes samas patsientide ohutust.

ELis tuleb kõiki ravimeid enne autoriseerimist rangetel tingimustel katsetada ning hinnata nende kvaliteeti, tõhusust ja ohutust. Kui ravimid on turule toodud, jätkub nende üle pidev järelevalve, mida nimetatakse ravimiohutuse järelevalveks. Pärast hiljutisi sündmusi, eelkõige seoses Mediatori juhtumiga, vaatas komisjon läbi kehtivad õigusaktid ning tuvastas teatavad puudused ELi ravimiohutuse järelevalvesüsteemis. Selle tulemusel esitas komisjon uued ettepanekud ravimeid käsitlevate õigusaktide muutmiseks, et suurendada läbipaistvust ning parendada järelevalvet ravimite kõrvaltoimete üle ja nendest teatamist. Määruse (EÜ) nr 726/2004 ⁽⁴⁴⁾ ja direktiivi 2001/83/EÜ ⁽⁴⁵⁾ asjakohased parandused võeti vastu 25. oktoobril 2012.

Detsembris võttis komisjon vastu ettepaneku tubakatooteid käsitleva direktiivi (direktiiv 2001/37/EÜ) muutmise kohta. Muutmise eesmärk on parendada siseturu toimimist ning tagada samal ajal tervisekaitse kõrge tase ja edendada rahvatervist. Direktiivi muutmise käigus ⁽⁴⁶⁾ on rõhk asetatud järgmistele põhiküsimustele:

- ▶ selliseid nikotiini sisaldavaid tooteid nagu elektroonilised sigaretid ja taimesigaretid käsitlev kord;
- ▶ tubakatoodete märgistamine ja pakendamine;
- ▶ tubakatoodetes kasutatavad lisaained, näiteks lõhna- ja maitseained;
- ▶ tubakatoodete müük internetis ning
- ▶ tubakatoodete tuvastamine ja jälgimine.

Muud 2012. aastal komisjoni poolt vastu võetud tervishoiualased õigusaktid hõlmasid järgmist:

- ▶ sigaretipakkidel kasutatavad 14 uut tekstilist tervisehoiatust (otsus võeti vastu märtsis);
- ▶ rakendusotsus piiriülese teabevahetuse hõlbustamiseks elundite ja nende doonorite kohta (otsus võeti vastu oktoobris) ning
- ▶ rakendusdirektiiv, millega kehtestatakse ühised eeskirjad piiriüleste ravimiretseptide kohta (otsus võeti vastu detsembris).

Lisaks jätkus Euroopa Parlamendis ja nõukogus arutelu ettepanekute üle, mis käsitlesid tõsiseid piiriüleseid terviseriske ja terviseprogrammi aastateks 2014–2020.

*Teadusuuringute
Ühiskeskuse väljatöötatud
leukeemia võrdlusmaterjal.*

VÄHIPATSIENTIDE AITAMINE

Komisjonisisene teadustalitus, Teadusuuringute Ühiskeskus töötas välja uue võrdlusmaterjali, mis aitab jälgida kroonilist müeloidset leukeemiat, valgete vereliblede vähki, mis mõjutab ELis igal aastal ligikaudu 9600 uut patsienti. Seda haigust ei ole praegu võimalik välja ravida, küll aga saab seda kontrolli all hoida. Optimaalse ravi tagamiseks tuleb patsiente korrapäraselt jälgida. Teadusuuringute Ühiskeskuse võrdlusmaterjal võimaldab võrrelda mitmesuguste laborite tulemusi ja parendab seetõttu patsientide ravi.

Toidu ohutus ja kvaliteet

Lähtuvalt Euroopa Parlamendi aruandest, millega nõuti komisjonilt praktiliste meetmete võtmist, et vähendada 2025. aastaks poole võrra toidujäätmete teket, ning ELi 2020. aasta ressursitõhususe juhtalgatusest ja sellele järgnenud tegevuskavast, astus komisjon mitu praktilist sammu kõnealuse küsimusega tegelemiseks. Sidusrühmade, liikmesriikide ja ekspertidega peeti konsultatsioone selle üle, kuidas vähendada toidujäätmete teket, kahjustamata seejuures toiduohutust, ning määratleda ELi kõige sobivamad meetmed riikide ja piirkondade tasandil võetavate meetmete täiendamiseks. Komisjon lõi ka vastavasisulise veebisaidi, ⁽⁴⁷⁾ valmistab videoklipi ja levitas kõikides ELi keeltes sellist teavet nagu „10 nõuannet toidujäätmete vähendamiseks” ning teabematerjali „parim enne” ja „kõlblik kuni” kuupäevade kohta.

Mais võttis Euroopa Komisjon vastu esimese nimekirja 222st lubatud tervisealastest väitest, mis on oluline teetähis toidu kohta esitatavaid toitumis- ja tervisealaseid väiteid käsitleva määruse rakendamisel. Edaspidi ajakohastatav nimekiri ⁽⁴⁸⁾ tugineb Euroopa Toiduohutusameti nõuannetele ning seda toetasid liikmesriigid, Euroopa Parlament ja nõukogu. Alates 14. detsembrist 2012 tuleb turul olevatelt toodetelt eemaldada teaduslikult tõestamata väited nagu „kasulik südamele” või „vähendab kolesterooli”.

Iirimaal paiknev komisjoni inspeksioon Toidu- ja Veterinaarameti (FVO) ⁽⁴⁹⁾ teeb tööd selle nimel, et tagada tõhusad kontrollisüsteemid ning hinnata vastavust Euroopa standarditele nii ELi sees kui ka väljaspool. FVO korraldab kontrollid liikmesriikides ja ELi eksportivates riikides, mis ei kuulu ELi, et edendada tervisekaitse ühtlaselt kõrget taset ja tagada ohututel alustel toimuv kauplemine. 2012. aastal korraldati liikmesriikides ligikaudu 160 kontrolli ja ELi-välistes riikides 80 kontrolli.

Aasta jooksul tehti koos Hiinaga suuremaid jõupingutusi, et tugevdada koostööd põllumajanduse, kvaliteetsete toiduainete ja maaelu arengu valdkonnas ning võeti vastu mahetoodete vastastikuse tunnustamise tegevuskava.

Alates 1. juulist 2012 on kohustuslik kasutada ELi kõikides liikmesriikides toodetud ja nõutavatele standarditele vastavatel eelnevalt pakendatud mahepõllumajanduslikel toidukaupadel ELi mahepõllumajanduse logo.

Seoses geograafiliste tähiste kaitsega allkirjastati juunis ELi ja Moldova vaheline kokkulepe. Novembris viidi lõpule projekt, mille eesmärk on tagada kümne kuulsa ELi toidunimetuse kaitse Hiinas, maailma suurimal tarbijaturul. „Grana Padano”, „Prosciutto di Parma” ja „White Stilton cheese” / „Blue Stilton cheese” on mõni kümnest ELi nimetusest, mis on Hiinas geograafiliste tähistena kaitstud niinimetatud „10+10” projekti raames. Euroopa Komisjon omakorda registreeris kümme Hiina toidunimetust, mis saavad ELis geograafilise tähisena kaitstud staatuse. Kõnealused kümme Hiina nimetust on lisatud enam kui tuhandele ELis kaitstud põllumajandustoote ja toiduaine nimetusele (sealhulgas 13 ELi-välist geograafilist tähist). Geograafiliste tähiste süsteem mitte ainult ei paku olulist kaitset imitatsioonide eest, vaid kujutab endast ka kasulikku turustamisvahendit.

Detsembris esitles oma aruannet 2010. aastal loodud toiduainete tarneahela toimimise parendamist käsitlev kõrgetasemeline foorum. Aruandest ilmneb, et ligikaudu 80% foorumi tegevuskavas sisalduvatest meetmetest on rahuldavalt rakendatud. Komisjon hindab kõiki võimalusi, et võidelda ebaausate kauplemistavade vastu toiduahelas, sealhulgas seadusandluse teel, ning algatab mõju hindamise.

Loomade heaolu

Jaanuaris vastu võetud ELi loomade heaolu käsitleva uue strateegia (2012–2015) ⁽⁵⁰⁾ eesmärk on veelgi parendada loomade kaitset ja heaolu Euroopa Liidus. Loomadel on meie igapäevases elus oluline väärtus ja nad annavad suure panuse Euroopa majandusse. Nimetatud strateegias kavandatakse 2014. aastaks uue kõikehõlmava õigusraamistiku ettevalmistamist, mis edendab tulemustele suunatud lähenemisviisi, keskendudes teabe pakkumisele, kõikide asjaomaste poolte koolitamisele, aga ka tõhusate jõustamismehhanismide tagamisele.

Keskkond

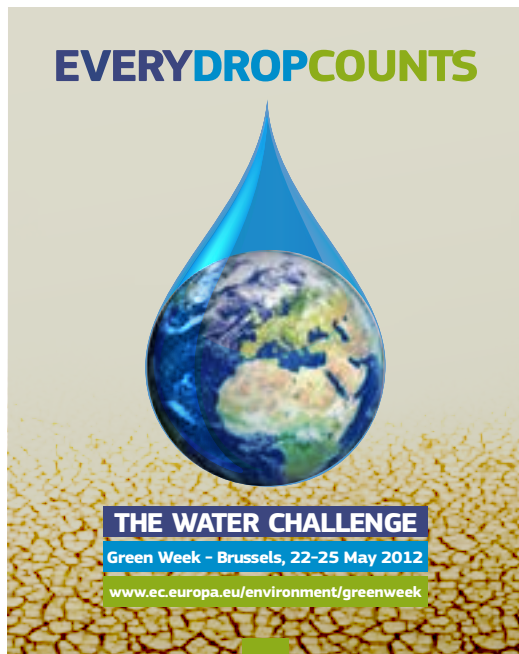
Novembris võttis komisjon vastu uue keskkonnavalase tegevusprogrammi, mis hõlmab ajavahemikku kuni 2020. aastani. Kõnealuses seitsmendas keskkonnavalases tegevusprogrammis vaadeldakse keskkonnapoliitikat pikaajalises perspektiivis, tuletades meelde visiooni 2050. aastaks, mis esitati 2011. aastal vastu võetud ressursitõhususe tegevuskavas ja mille kohaselt ELi kodanikud elavad heas seisukorras looduskeskkonnas, mille majandamisel peetakse kinni keskkonnavalastest piirangutest ning tagatakse ökoloogiline vastupanuvõime. Meetmed on suunatud üheksale prioriteetsele valdkonnale, sealhulgas:

- ▶ loodusvarade kaitsmine, säilitamine ja edendamine, et tagada looduse pakutavate kaupade ja teenuste, nagu toidu, puhta vee ja õhu jätkuv olemasolu ning kliimamuutuse leevendamine ja sellega kohanemine;
- ▶ ELi muutmine ressursitõhusaks, rohelisemaks ja konkurentsivõimelisemaks vähese CO₂-heitega majanduseks, et tagada majanduskasvu jätkusuutlikkus;
- ▶ ELi kodanike kaitsmine keskkonnaga seotud survete ning tervist ja heaolu ohustavate tegurite eest ning selle tagamine, et nende elu- ja töökeskkond soodustab kõrget elukvaliteeti.

Märtsis võttis komisjon vastu poliitikadokumendi keskkonnavalaste õigusaktide rakendamise parendamiseks. Selles on toodud esile keskkonnavalaste õigusaktidega kaasnev kasu, näidates, kuidas keskkonnakahjude vältimine võib olla palju vähem kulukas kui nende pikaajaline heastamine. Keskkonnavalased õigusaktid võivad olla kasulikud tööstusele: näiteks jäätmeid käsitlevate ELi õigusaktide täieliku rakendamisega lisanduks 400 000 töökohta ning õigusaktide rakendamise netokulud moodustaksid 72 miljardit eurot väiksema summa kui alternatiivse võimaluse puhul, st kui sellised õigusaktid jäetakse rakendamata. Teatise eesmärk on edendada dialoogi valitsuste ja kõikide teiste sidusrühmadega ELi õiguse parema rakendamise üle, tõhustades teadmiste kogumist ja jagamist ning tagades keskkonnavalaste eesmärkide suurema omaksvõtu kõikide poolte.

Keskkonnavolinik Janez Potočnik ÜRO säästva arengu konverentsil Rio+20.

2012. aasta roheline nädala peateema oli vesi.

Mai 2012: roheline nädal „Veeprobleem – iga tilk loeb”

Selle aasta roheline nädal oli pühendatud veele. Ligikaudu 3000 sidusrühma, vabaühendust, valitsuste esindajat ja ELi ametnikku tuli kolmeks päevaks kokku, et arutada veega seotud küsimusi ning otsida lahendusi peamistele veeprobleemidele, näiteks sellele, kuidas kaitsta kõrgekvaliteedilise vee kättesaadavust rahvastiku kiire kasvu ja üha selgemini avalduva kliimamuutuse tingimustes. Nädala raames anti välja ka Euroopa keskkonnaalased ettevõtlusauhinnad, millega tunnustati uuenduslikke äriühinguid, kelle puhul on ühendatud innovaativsus, konkurentsivõime ja silmapaistev keskkonnateadlikkus, ning peeti kõrgetasemeline üritus sidusrühmadele – kolmas Euroopa veekonverents.

Oktoobris tegi komisjon ettepaneku keskkonnamõju hindamise direktiivi uuesti sõnastamise kohta. ELi õiguse alusel tuleb enne heakskiitmist hoolikalt hinnata iga projekti, millel tõenäoliselt on suur mõju keskkonnale. See aitab minimeerida igasugust kahjulikku mõju keskkonnale ja vältida pikaajalisi probleeme. Ent pärast rohkemat kui kahtekümnet aastat vajas kõnealune õigusakt ajakohastamist. Läbivaadatud ettepaneku kohaselt kohandatakse menetlust, mille alusel määratakse kindlaks, kas projekti suhtes tuleb teostada keskkonnamõju hindamine – sellega veendutakse, et mõjuhindang viiakse läbi üksnes olulise keskkonnamõjuga projektide puhul. Keskkonnamõju hindamise menetluse eeskirjade tugevdamise eesmärk on tagada, et nende tagajärjel tehakse paremaid otsuseid ja välditakse või leevendatakse kahju keskkonnale.

Jäätmed

Augustis avaldatud aruandest olmejäätmete käitlemise kohta liikmesriikides selgusid suured erinevused ELi piires. Aruandes on 27 liikmesriiki reastatud 18 kriteeriumi järgi, kasutades rohelist, kollaseid ja punaseid lipukesti selliste valdkondade tähistamiseks nagu ringlussevõetud jäätmete üldkogus, jäätmekorvalduse hind ning ELi õiguse rikkumised. Seejärel kasutati nende näitajate põhjal koostatud tulemustabelit, et aidata liikmesriikidel parendada oma jäätmekäitluse tulemuslikkust⁽⁵¹⁾.

Kliimameetmed

Maanteevedude sektoris esitas komisjon seadusandlikke ettepanekuid⁽⁵²⁾ selliste eesmärkide täitmiseks, millega 2020. aastaks vähendatakse märkimisväärselt uute autode ja kaubikute CO₂-heidet. Ühtlasi võttis komisjon meetmeid muudest sektoritest pärit kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks. Märtsis esitas komisjon ettepaneku kehtestada ELi ühtsed raamatupidamiseeskirjad seoses kasvuhoonegaaside heidetega ning nende neeldumisega metsandus- ja põllumajandussektorites,⁽⁵³⁾ mis kiideti heaks esimesel lugemisel detsembris. Pärast kehtivate õigusaktide läbivaatamist pakkus komisjon novembris välja meetmed fluoritud tööstusgaaside – enamasti suure mõjuga kasvuhoonegaasid – heitkoguste vähendamiseks. Ettepanekuga vähendatakse fluoritud gaaside heitkoguseid 2030. aastaks praeguse tasemega võrreldes kahe kolmandiku võrra⁽⁵⁴⁾.

Oktoobris tegi komisjon ettepaneku biokütuste jätkusuutlikkust käsitlevate rannemate eeskirjade kohta,⁽⁵⁵⁾ millega tagatakse kasvuhoonegaaside heite märkimisväärne vähenemine võrreldes bensiini või diisliga. Uutes eeskirjades võetakse nüüd arvesse ka maakasutuse kaudse muutuse mõjust tingitud heitkoguseid. Ettepaneku eesmärk on suunata biokütuse kasutamine toidupõhistelt biokütustelt üha ulatuslikumalt muude lähteainete, näiteks jäätmete, vetikate ja põhu poole. Hinnangute kohaselt stimuleerib see väikeseid maakasutuse kaudsest muutusest tingitud heitkoguseid tekitavate biokütuste tootmist. Sellega tagatakse, et Euroopas kasutatavad biokütused ei põhjusta olulist toiduhindade tõusu ega raadamise kasvu.

Vähese CO₂-heitega energia

Programmi NER300 (üks maailma suurimaid innovaatiliste, vähese CO₂-heitega energeetikaalaste näidisprojektide rahastamise programme) alusel määras komisjon detsembris kaasrahastuse rohkem kui 1,2 miljardi euro ulatuses taastuvenergiaga seotud uuenduslike tehnoloogiate 23 näidisprojektile 16 liikmesriigis⁽⁵⁶⁾. Need esimesed rahalised vahendid koguti ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames 200 miljoni saastekvoodiühiku müügist. Eelduste kohaselt võimendab selline rahastamine 2 miljardi euro ulatuses tehtavaid erainvesteeringuid, aidates kinnistada ELi liidripositsiooni vähese CO₂-heitega tehnoloogiate valdkonnas. Teine projektikonkurss korraldatakse 2013. aastal.

Aasta alguses liitus lennundussektor ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga (EU ETS), mille kohaselt peavad lennuettevõtjad andma üle saastekvoote, et korvata kõikidesse ELi, Islandi, Liechtensteini ja Norra lennujaamadesse suunduvate ning sealt väljuvate riigisiseste ja rahvusvaheliste lendude CO₂ heitkoguseid. Novembris tegi komisjon aga hea tahte avaldusena ettepaneku lükata kõnealuse kava kohaldamine edasi 2013. aastal toimuvatele lendudele, mis suunduvad väljapoole kõnealust rühma jäävatesse riikidesse ja tulevad sellistest riikidest, et anda rohkem aega lennunduse heitkoguseid käsitleva üleilmse kokkuleppe saavutamiseks Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni raames⁽⁵⁷⁾. Õigusakti kohaldatakse jätkuvalt Euroopa riigi 30 piires ja nende vahel toimuvate lendude suhtes.

Aasta jooksul jätkusid viimased ettevalmistused 2008. aasta kliima- ja energia-paketi kliimamuutusega seotud tahkude rakendamiseks. Ühiseid jõupingutusi käsitleva otsuse alusel kehtestas komisjon ELi heitkoguste kauplemise süsteemi-ga mitte hõlmatud sektoritest pärit kasvuhooonegaaside täpsed mahud, mida iga riik võib ajavahemikul 2013–2020 tekitada ⁽⁵⁸⁾. Ettevalmistuste käigus pöörati suurt tähelepanu ka ELi heitkogustega kauplemise süsteemi reformile, mis jõus-tub 1. jaanuaril 2013, st süsteemi kolmanda kauplemisperioodi alguses. Erandina üldpõhimõttest, mille kohaselt elektrijaamad peavad kõik oma saastekvoodid ostma enampakkumisel või järelturul, lubas komisjon ajutiselt jagada tasuta saastekvoo-te olemasolevatele elektrijaamadele kaheksas liikmesriigis: Bulgaa-rias, Eestis, Küprosel, Leedus, Poolas, Rumeenias, Tšehhi Vabariigis ja Ungaris ⁽⁵⁹⁾.

Tähtsa sammuna heitkogustega kauplemise süsteemide esmakordse täieliku mandritevahelise sidumise suunas leppisid komisjon ja Austraalia augustis kokku tegevuskava ELi ja Austraalia heitkogustega kauplemise süsteemide ühendami-seks ⁽⁶⁰⁾. Ajutine ühendus hakkab toimima 1. juulil 2015, võimaldades Austraalia äriühingutel kasutada ELi saastekvoo-te, et täita oma kohustusi Austraalia süs-teemi alusel.

Võttes arvesse ELi heitkogustega kauplemise süsteemis majanduskriisi tõttu ko-gunenud saastekvootide suurt ülejääki, lükkas komisjon 900 miljoni saastekvoo-diühiku enampakkumise aastatelt 2013-2015 edasi aastateks 2019-2020, et saavutada tasakaal pakkumise ja nõudluse vahel. Oma esimeses aruandes Eu-roopa CO₂-turu kohta nägi komisjon ette ka kuus võimalust viia läbi süsteemi struktuurireform, ⁽⁶¹⁾ mis võiks pakkuda ülejäägile pikas perspektiivis jätkusuutli-ku lahenduse, ning alustas üldsusega konsulteerimist sidusrühmade seisukohta-de kogumiseks.

Transport

Infrastruktuur

2012. aasta novembris algatas komisjon mahuka projektikonkursi transpordi infrastruktuuri programmi (TEN-T) raames mille väärtus oli 1,265 miljardit eurot ⁽⁶²⁾. Selline rahasüst Euroopa majandusse suurendab otseselt majanduskasvu ja töökohtade tekkimist, luues Euroopa paremini ühendatud transpordivõrgu. Selle projektikonkursi näol on tegemist ka üleminekuga uuele loodavale üle-euroopalisele transpordivõrgu suuniste ⁽⁶³⁾ ja Euroopa ühendamise rahastu ⁽⁶⁴⁾ raamistikule.

TRANSPORDI INFRASTRUKTUURI PROGRAMM TEN-T KOOS PÕHIVÕRGUKORIDORIDEGA

— Läänemeri – Aadria meri	— Genova - Rotterdam
— Varssavi – Berliin - Amsterdam/
Rotterdam - Felixstowe - Midlands	— Lissabon - Strasbourg
— Vahemeri	— Dublin - London -
Pariis – Brüssel
— Hamburg/Rostock - Burgas/
Türgi piir/Pireus - Lefkosia	— Amsterdam - Basel/Lyon - Marseille
— Helsingi – Valetta	— Strasbourg - Doonau
	— Põhivõrgu muud lõigud

Maanteetransport

Juulis esitles komisjon uut tehnoulevaatuspaketti, ⁽⁶⁵⁾ mis hõlmas ettepanekuid sõidukite kontrollimise tugevdamiseks, et parendada liiklusohutust. Tehnilised riikide on jätkuvalt oluline tegur 6% kõikide raskete liiklusõnnetuste puhul ning 8% kõikide mootorrattaste ja motorolleritega seotud õnnetuste puhul ELis. Ettepanekute eesmärk on tõhustada ja ühtlustada norme kogu Euroopa Liidus, et potentsiaalselt ohtlikud sõidukid ei pääseks meie teedele.

Teemaksu elektroonilise kogumise süsteemide koostalitlusvõime osas võib kinnitada, et Euroopa elektrooniline maksukogumisteenus võimaldab maanteede kasutajatel maksta kõikjal Euroopa Liidus hõlpsalt teemaksu, selleks on vaja vaid lepingut mõne teenusepakujaga ja sõidukile paigaldatud ühte seadet. Liikmesriikides esinenud viivituste tõttu ei olnud aga võimalik kinni pidada 2012. aasta oktoobriks seatud tähtajast, mil pidi toimima Euroopa elektrooniline maksukogumisteenus raskeveokite jaoks. Komisjon on palunud liikmesriikidel kiirendada nimetatud teenuse rakendamist ja täita kiiremas korras õigusaktiga ette nähtud kohustused. Euroopa elektroonilise maksukogumisteenuse kasutuselevõtt piirkondlikul tasandil võiks olla esimene samm üleeuroopalise täieliku koostalitlusvõime saavutamise suunas.

Raudteed

2012. aasta juunis jõudsid Euroopa Parlament ja nõukogu kokkuleppele raudteeturule juurdepääsu käsitlevate kehtivate õigusaktide uuesti sõnastamise kohta. Kokkulepitud õigusakt jõustus enne 2012. aasta lõppu ning sellega 1) luuakse raudteesektori jaoks uus finantsstruktuur, mis stimuleerib nii era- kui ka avaliku sektori investeeringuid; 2) hõlbustatakse juurdepääsu raudteeturule läbipaistvamate turutingimuste ja raudteega seotud teenuste osutamise rangemate tingimustega ning 3) tugevdatakse riiklike raudteetransporti reguleerivate asutuste konkurentsivõimet, sõltumatust ja volitusi.

Meretransport

Detsembris tegi komisjon ettepaneku ⁽⁶⁶⁾ põhjalikult ajakohastada laevavarustust käsitlevaid kehtivaid õigusakte ⁽⁶⁷⁾. See on merendusohutuse valdkonnas oluline dokument, kuna sellega sätestatakse ohutusnõuded sellistele vahenditele nagu päästepaadid ja tulekustutid, mida ELi liikmesriikide lipu all sõitvatel laevadel tuleb kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste normidega kasutada.

Komisjon võttis 2012. aastal vastu kaks meremeeste töötingimusi käsitlevat seadusandlikku ettepanekut, mille eesmärk on jõustada 2006. aasta meretöönormide konventsioon, mis integreeriti osaliselt ELi õigusesse direktiiviga 2009/13/EÜ ⁽⁶⁸⁾. Täpsemalt nähakse ühe ettepanekuga ette konventsioonis sätestatud sotsiaalsete normide kontrollimine kõikide ELi sadamaid külastavate laevade puhul, olenemata sellest, millise lipu all nad sõidavad. Sellega antakse oluline panus nõuetekohaste töötingimuste saavutamisse kõikjal maailmas ning laevanduse valdkonnas ülemaailmselt võrdsete tingimuste tagamisse.

Lennundus

2012. aasta septembris esitles komisjon teatist „ELi lennundusalane välispoliitika – tulevikuprobleemide lahendamine”,⁽⁶⁹⁾ milles ta pakkus välja ambitsioonikama lennundusalase välispoliitika, et toetada Euroopa lennundussektori konkurentsivõimet ja ärivõimalusi maailmaturul. Kavandatud poliitika on edaspidi suunatud muu hulgas uute lennunduslepingute üle läbirääkimiste pidamisele naaberriikide ja rahvusvaheliste partneritega, tõhusate meetmete väljatöötamisele õiglase konkurentsi tugevdamiseks avatud turgudel ning lennuettevõtjate omandiõiguse ja kontrolliga seotud piirangute reformimisele. Alates Euroopa lennundusalase välispoliitika väljakujundamisest 2005. aastal on selle raames viidud ELi õigusega vastavusse peaaegu 1000 kahepoolset lennunduslepingut, töötatud välja ühine lennunduspiirkond ELi mitme naaberriigiga ja peetud paljude tähtsate partneritega läbirääkimisi kõikehõlmavate lennutranspordilepingute üle.

Detsembris tehti ettepanek võtta vastu uus eeskiri vahejuhtumitest teatamise kohta tsiviillennunduses⁽⁷⁰⁾. Kuigi lennundusohutus on aastate jooksul järjepidevalt parenenud, on komisjon seisukohal, et Euroopa kodanike kaitsmiseks ja ELis lennundusohutuse tagamiseks tuleb teha suuremaid jõupingutusi. Kavandatud uue direktiivi eesmärk on tagada, et Euroopa Liit ja liikmesriigid kasutavad kogemuste põhjal antud tagasisidet tsiviillennundusohutuse parendamiseks. Selle saavutamiseks kogutakse lennuinsidentide kohta teavet, mida seejärel analüüsitakse ja tehakse asjakohased ohutusosalased järeldused.

Komisjoni meetmepaketti „Parimad lennujaamad” kuuluvaid ettepanekuid, mis aitavad suurendada Euroopa lennujaamade läbilaskevõimet, vähendada lendude hilinemist ja parendada reisijatele osutatavate teenuste kvaliteeti, arutati 2012. aastal nõukogus ja Euroopa Parlamendis. Kavandatud meetmetega soovitakse parendada reisijatele ja lennuettevõtjatele enne õhukütõusmist ning pärast maandumist pakutavaid maapealseid teenuseid (nt pagasikäitlus, lennule registreerimine, lennukite tankimine),⁽⁷¹⁾ suurendada lennujaamade müra käsitlevate otsuste läbipaistvust⁽⁷²⁾ ning tõhustada iga lennu väljumise ja saabumiseiga seotud teenindusaegade keerulist süsteemi⁽⁷³⁾. Eeldatavasti jõuavad liidu seadusandjad ettepanekute paketi osas kokkuleppele 2013. aastal.

*Euroopa Komisjoni
asepresident ja
transpordivolinik Siim
Kallas kõrgetasemelisel
konverentsil „Ühtne
Euroopa taevas: aeg
tegukseda” Küprosel
Limassolis.*

Nutitelefoni rakendus
reisijaõiguste kohta.

Reisijate õigused

Alates 18. detsembrist 2012 kohaldatakse määrust (EL) nr 1177/2010, ⁽⁷⁴⁾ mis käsitleb laevareisijate õiguseid. Need on nüüd võrreldavad lennu- ja rongireisijate õigustega.

Vahetult enne suvepuhkust kiitis komisjon 4. juulil 2012 heaks uue vahendi, mille kaudu antakse reisijatele teavet nende õiguste kohta lennuki ja rongiga reisis. Kõnealune vahend on tasuta nutitefonirakendus ning moodustab osa komisjoni kampaaniast „Teie reisijaõigused on alati käepärast” ⁽⁷⁵⁾. Selle eesmärk on aidata reisijatel paremini mõista oma õigusi juhul, kui reis ei lähe ootuste kohaselt.

Innovaatiline ja säästev transport

2012. aasta septembris käivitati algatus „Teadusuuringud ja innovatsioon Euroopa tulevase liikuvuse huvides”, mille eesmärk on kiirendada uute transpordivahendite ja lahenduste kasutuselevõtmist, et saavutada Euroopas konkurentsivõimeline, säästev ja taskukohane transpordisüsteem. Strateegia kohaselt määratletakse 2013. aastal mitu tegevuskava, mis on suunatud tehnoloogia ja innovatsiooni kasutuselevõtmisele kümnes otsustava tähtsusega transpordivaldkonnas. Nimetatud strateegia väljatöötamises ja rakendamises osalevad tööstusharu, avalik sektor ning teised innovaatiliste transporditehnoloogiate ja -teenuste turuleviimisega tegelevad sidusrühmad, näiteks leppides kokku ühised sihtmärgid, kooskõlastades väljatöötamise ja kasutuselevõtmise kavasid, kaaludes vajadust standardite järele ning tehes kindlaks rahaliste vahendite mõju.

ELi kaasrahastatav
elektriauto
akuvahetuspunkt Schipholi
lennujaamas Amsterdamis
(Madalmaad).

Ühendamine konkurentsivõime suurendamiseks

2012. aasta novembris toimus Brüsselis Euroopa esimene transpordivaldkonna ettevõtjate tippkohtumine „Ühendamine konkurentsivõime suurendamiseks“. Äriliidrid ning tööstusharu ja majanduse olulised esindajad, aga ka suuremad veeteenuste osutajad tulid kokku, et avatult arutada poliitikaküsimusi ning praegu Euroopa transpordi ees seisvaid probleeme. Tippkohtumisel rõhutati transpordi määravat rolli Euroopa majanduskasvu strateegias ja Euroopa ülemaailmse konkurentsivõime edendamisel.

Energia

Tuumaenergia ⁽⁷⁶⁾

Jaapanis Fukushima tuumajaamas 2011. aasta märtsis toimunud õnnetus juhtis tähelepanu asjaolule, et Euroopa Liidu tuumaohutuse ja -julgeoleku raamistikku tuleb pidevalt täiustada ning selles tuleb lähtuda kõrgeimatest ohutusnormidest. Seepärast on tuumaohutus Euroopa Komisjoni 2012. aasta tegevuskavas jätkuvalt väga olulisel kohal.

Tuumaelektrijaamade vastupidavustestid: ohutuse ja julgeoleku hinnangud

Komisjon oli jätkuvalt tihedalt seotud riskide ja ohutuse igakülgse hindamisega (nn vastupidavustestidega) Euroopa Liidu ja naaberriikide tuumaelektrijaamades.

2012. aasta jaanuarist kuni aprillini viisid mitmerahvuselised töörühmad kahes etapis ellu selle protsessi viimase sammu: kogu ELi hõlmava laialdase vastastikuse hindamise.

Juulis leppisid tuumaohutust reguleerivate asutuste Euroopa töörühm (Ensreg) ja komisjon kokku tegevuskava vastastikuse hindamise soovitude rakendamise järeelmeetmete kohta. Peamisi järeldusi, soovitusi ja komisjoni välja pakutud järeelmeetmeid tutvustati oktoobris ka Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud teatises, ⁽⁷⁷⁾ mis käsitles ELi vastupidavustestide nii ohutuse kui ka turvalisuse valdkonnas ning ELi tuumaohutuse raamistikku.

Lisaks elektrijaamade füüsilise ohutuse ülevaatamisele hindas komisjon ka Euroopa tuumaohutuse institutsioonilist struktuuri ja õigusraamistikku, nagu nõuti kevadisel Euroopa Ülemkogul. Võttes arvesse vastupidavustestide, Jaapani aruandeid ja rahvusvahelise kogukonna tegevust Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) raames, on komisjon teinud kindlaks mitu puudust ELi tuumaohutuse kehtivas raamistikus. Kõnealuste puuduste kõrvaldamiseks võtab komisjon 2013. aastal vastu ettepaneku läbivaadatud tuumaohutuse direktiivi kohta ⁽⁷⁸⁾.

Kiirguskaitse ⁽⁷⁹⁾

Komisjon jätkas Jaapani olukorra jälgimist seoses toidu ja sööda kontrollimisega, lähtudes kiirgusolukorra muutustest Fukushima tuumaelektrijaama ümbruses, eesmärgiga tagada, et sellise toidu ja sööda kiirgustase ei oleks vastuvõetamatu.

Ühtlasi tegi komisjon ettepaneku tugevdada kaitset ioniseeriva kiirgusega kokkupuutest tulenevate ohtude eest. Mais võttis komisjon vastu ettepaneku ⁽⁸⁰⁾ uue põhiliste ohutusnormide direktiivi kohta, mille eesmärk on tagada kõikehõlmav süsteem töötajate, patsientide, elanike, aga ka elustikuliikide kaitsmiseks nii tehnilikest kui ka looduslikest kiirgusallikatest pärineva ioniseeriva kiirguse eest. Peale selle lihtsustatakse ettepanekuga märkimisväärselt Euroopa õigust, kuna ühe õigusaktiga asendatakse viis direktiivi (st meditsiinidirektiiv, kõrgaktiivsete kinniste kiirgusallikate direktiiv, välistöötajate direktiiv, avaliku teabe direktiiv ja põhiliste ohutusnormide direktiiv 96/29/Euratom).

Taastuvad energiaallikad ⁽⁸¹⁾

2012. aasta juunis avaldati teatis taastuvenergiapoliitika kohta, ⁽⁸²⁾ milles on lühidalt kirjeldatud võimalusi ajavahemikuks pärast 2020. aastat. Selles on kinnitatud taastuvate energiaallikate turule toomist ja vajadust suurendada nende kasutamist 2020. aastale järgnevatel kümnenditel. Samuti nõutakse teatises Euroopa paremini kooskõlastatud lähenemisviisi toetuskavade kehtestamisel ja reformimisel ning ulatuslikumat taastuvenergiaga kauplemist liikmesriikide vahel.

Aasta keskpaigas käivitati arukaid linnu ja kogukondi ühendav Euroopa innovatsioonipartnerlus, mille eesmärk on soodustada arukate tehnoloogiate väljatöötamist linnades, ühendades energia-, transpordi- ja IKT-valdkonna teadusressursid ning suunates need väikesesse arvu näidisprojektidesse, mida rakendatakse partnerluses linnadega.

Energeetikavolinik Günther Oettinger avamas Belgias Brüsselis Euroopa Komisjoni liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi peakorterit kõrval uut elektriautode laadimispunkti.

Energiatõhusus ⁽⁸³⁾

2012. aasta detsembris jõustus energiatõhususe direktiiv ⁽⁸⁴⁾. Tegemist on olulise meetmega ELi ühe 2020. aasta eesmärgi, nimelt energiatõhususe 20% kasvu saavutamiseks. Selle põhielemendid on järgmised:

- ▶ õiguslik kohustus kehtestada kõikides liikmesriikides energiatõhususega seotud kohustuste süsteemid või teised poliitikameetmed, et stimuleerida energiatõhususe parendamist kodumajapidamistes ning tööstus- ja transpordisektoris;
- ▶ avaliku sektori eeskujuga eelkõige seoses valitsuse omanduses olevate hoonete renoveerimisega;
- ▶ tarbijate õigus teada, kui palju energiat nad tarbivad;
- ▶ VKEde ja kodumajapidamiste energiaauditite soodustamine ning suurettevõtete kohustus hinnata oma võimalusi energiasäästuks;
- ▶ energia tootmise, ülekandmise ja jaotamise suurem tõhusus.

Energiavarustuse kindlus ⁽⁸⁵⁾

2011. aasta septembris avaldas komisjon teatise energiavarustuse kindluse ja rahvusvahelise koostöö kohta ⁽⁸⁶⁾. Teatist, milles on esmakordselt kirjeldatud ELi energiaalase välispoliitika kõikehõlmavat strateegiat, toetavad ka teised ELi institutsioonid. Teatisega kaasnes ettepanek võtta vastu otsus ⁽⁸⁷⁾ liikmesriikide ja ELi-väliste riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid käsitleva teabevahetuse mehhanismi loomise kohta; kaasseadusandjad arutasid seda otsust ja võtsid selle 2012. aastal vastu ning see jõustus 2012. aasta novembris. Valitsustevahelisi kokkuleppeid käsitleva mehhanismiga kehtestatakse kohustus teatada liikmesriikide sõlmitud valitsustevahelistest kokkulepetest ning nähakse ette vastavuskontrolli võimalus, mehhanismi eesmärk on edendada läbipaistvust ja ühtsus ELi energiaalastes välissuhetes, samuti tagada siseturu eeskirjade ja energiavarustuse kindluse poliitika eesmärkide järgimine.

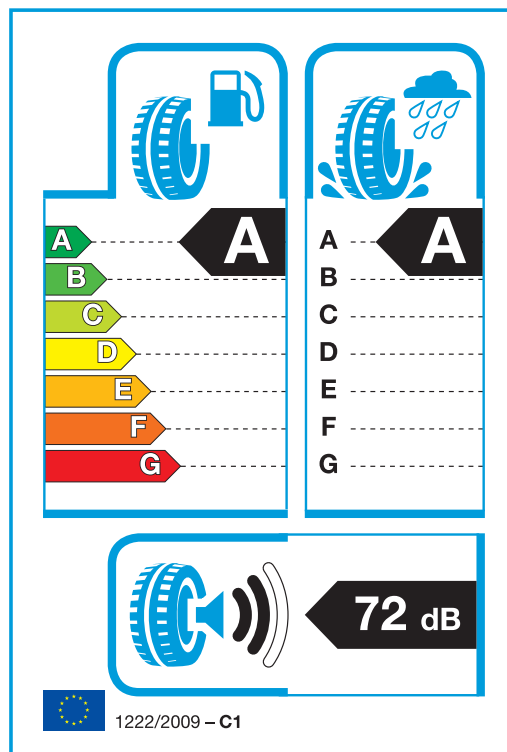
Ökodisain ja toodete energiamärgistus ⁽⁸⁸⁾

Alates novembrist 2012 on kohaldatav ELi määrus rehvide märgistamise kohta. Märgis annab selgete piktogrammide kaudu teavet kütusesäästlikkuse, märghaardumise ja välise veeremismüra kohta. See võimaldab tarbijatel teha teadlikke valikuid rehvide ostmisel, mis on jagatud klassidesse A (parimad näitajad) kuni G (kehvad näitajad).

2012. aastal võeti seitse meetet energiat tarbivate toodete keskkonnamõju vähendamiseks väljatöötamise või kasutamise etapis. Need on seotud järgmiste toodetega: kliimaseadmed, kodumajapidamises kasutatavad trumelkuivatid, elektrilambid ja valgustid, veepumbad. Peale selle sõlmiti pärast tööstusharu võetud kohustusi üks vabatahtlik kokkulepe komplekssete digibokside kohta.

ELi kodanikukaitse mehhanism

2012. aastal taotles ELi kodanikukaitse mehhanismi kaudu abi 17 katastroofidest mõjutatud riiki. Komisjoni järelevalve- ja teabekeskus kooskõlastas ELi vastuseid nendele taotlustele ning on hoolikalt jälginud tegevust Euroopas ja väljaspool seda aset leidnud 28 katastroofi puhul.

ELi määrus rehvide märgistamise kohta kehtib alates 1. novembrist 2012.

Eetika ja religioonialane dialoog

Eetika Euroopa töörühm (EGE töörühm)

Eetika Euroopa töörühm (EGE töörühm) on sõltumatu, pluralistlik ja valdkondadevaheline organ, mis annab Euroopa Komisjonile nõu teaduse ja uute tehnoloogiatega seonduvate eetiliste tahkude kohta liidu poliitikas ning, lõppkokkuvõttes, õigusaktide koostamisel ja rakendamisel. 2011. aastal palus komisjoni president EGE töörühmal esitada arvamus info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) eetiliste mõjude kohta⁽⁸⁹⁾. EGE töörühm võttis oma arvamuse vastu 2012. aasta alguses ning kohtus kavandatud meetmete arutamiseks seejärel Euroopa Komisjoni asepresidendi, digitaalarengu voliniku Neelie Kroesiga. Arvamusele eelnesid töömahukad kohtumised väliseksperptide ja asjakohaste sidusrühmadega⁽⁹⁰⁾ (sealhulgas tööstusharu, kodanikuühiskonna, vabaühenduste, akadeemiliste ringkondade ja liikmesriikide eetikanõukogude eesistujatega). Selles on käsitletud valitsemisega seotud aspekte (eetilisi, õiguslikke, sotsiaalseid ja poliitilisi tahke) ELi digitaalarengu tegevuskava mitmesugustes valdkondades nagu suhtlusvõrgustikud, e-valitsus, e-kaubandus, ettevõtja sotsiaalne vastutus, digitaalne lõhe, digitaaloskused, e-reklaam ja küberkuritegevus.

Märtsis alustas EGE töörühm president Barroso palvel arvamuse koostamist eetika kohta energiavaldkonnas. Arvamusega, mis võetakse vastu 2013. aasta jaanuaris, antakse panus Euroopa jätkusuutlikke energiaallikaid käsitlevasse arutellu.

20. novembril 2012. aastal võttis EGE töörühm vastu seisukoha Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku kohta, milles käsitletakse inimtervishoius kasutatavate ravimite kliinilisi katseid⁽⁹¹⁾.

Euroopa Komisjoni korraldatud rahvusvaheline dialoog bioetika küsimustes

Teaduse ja uute tehnoloogiate valdkonnas edendab komisjon teaduse ja tehnoloogia vastutustundlikku kasutamist nii Euroopa Liidus kui ka kõikjal mujal maailmas. Rahvusvahelist dialoogiplatvormi käsitatakse vahendina, millega tuua kokku riiklike eetikanõukogude või samaväärsete organite juhid maailma eri piirkondadest, et võimaldada selliste organite paremat teabevahetust ja suhtlemist ning hõlbustada nende ja komisjoni vahelist lävimist ja sidemeid. 19. juunil toimus neljas kohtumine Euroopa Komisjoni korraldatud rahvusvahelise bioetika küsimusi käsitleva dialoogi raames, mille komisjon viis läbi nõukogu eesistujariigi Taani egiidi all. Kutsutud osalejate hulka kuulusid EGE töörühma liikmed, ELi 27 ja 15 ELi-välise riigi riiklike eetikanõukogude eesistujad, samuti rahvusvaheliste organisatsioonide esindajad⁽⁹²⁾. Arutlusel oli teema „Suurte teadus- ja meditsiiniandmebaaside haldamine mitmekesuselistes kliinilistes ja teadusuuringutes”.

Religioonialane dialoog

Euroopa poliitika nõustajate büroo (BEPA) ⁽⁹³⁾ hoogustas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 17 põhjal dialoogi kirikute, usuringkondade ning filosoofiliste ja mitteusuliste organisatsioonidega; komisjon on sellist dialoogi pidanud mitu aastakümnet.

Komisjoni ja Euroopa Parlamendi presidendid ning nõukogu eesistuja pidasid kohtumisi nii usujuhtide kui ka filosoofiliste ja mitteusuliste organisatsioonide esindajatega. Arvestades aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aastat 2012, oli arutelude teemaks „Põlvkondadevaheline solidaarsus: Euroopa tulevikuühiskonna näitajate kehtestamine”. Peale selle peeti viis dialoogi-seminari, neist kaks korraldati koos katoliku ja protestantliku kiriku katusorganisatsioonidega, käsitledes usuvabadust ning Euroopa sotsiaalse turumajandusega kaasnevaid probleeme, koos vabamõtlejatega korraldati laiaulatuslik kollokvium ELi poliitika kohta nn araabia kevade riikide suunal; vabamüüruse mittedogmaatiliste esindajatega arutati põlvkondadevahelise solidaarsuse küsimust ning lõpuks peeti koos õigeusu kiriku esindajatega seminar, kus käsitleti õigeusu kiriku panust finants- ja majanduskriisi ületamisse.

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso, tema kõrval Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy ja Euroopa Parlamendi endine president Jerzy Buzek 12. juulil kõrgetasemelisel usujuhtide kohtumisel „Põlvkondadevaheline solidaarsus: tulevikuühiskonna eesmärkide seadmine Euroopas”.

VIITED

- (1) Komisjoni aruanne. 2011. aasta aruanne ELi põhiõiguste harta kohaldamise kohta (COM(2012) 169).
- (2) Euroopa Kohtu 6. novembri 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-199/11](#): Otis ja teised.
- (3) Euroopa Kohtu 19. aprilli 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-415/10](#): Meister.
- (4) Euroopa Kohtu 6. novembri 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-286/12](#): Euroopa Komisjon vs. Ungari.
- (5) Euroopa Kohtu 8. novembri 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-40/11](#): lida.
- (6) Euroopa Kohtu 6. novembri 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-286/12](#): Euroopa Komisjon vs. Ungari.
- (7) Direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000).
- (8) Komisjoni aruanne, milles käsitletakse Rumeenias koostöö- ja jälgimiskorra raames saavutatud edusamme (COM(2012) 410). Samal ajal esitas komisjon ka aruande Bulgaarias koostöö- ja jälgimiskorra raames saavutatud edusammude kohta.
- (9) http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/redirecting/factsheets/index_en.htm
- (10) Komisjoni teatis. Eraelu puutumatuse kaitsmine ühendatud maailmas – Euroopa isikuandmete kaitse raamistik 21. sajandil COM(2012) 9). Määruse ettepanek üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (COM(2012) 11). Direktiivi ettepanek üksikisikute kaitse kohta seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumise kohta (COM(2012) 10).
- (11) Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe alusel loodud ühiskomitee otsus nr 1/2012 (ELT L 103, 13.4.2012).
- (12) EMP Ühiskomitee otsus nr 76/2011 (ELT L 262, 6.10.2011).
- (13) Määrus (EL) nr 465/2012 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 149, 8.6.2012).
- (14) Euroopa Kohtu 12. juuni 2012. aasta otsus [liidetud kohtuasjades C-612/10 ja C-612/10](#): Hudziński ja Wawrzyniak.
- (15) Euroopa Kohtu 14. juuni 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-542/09](#): Euroopa Komisjon vs. Madalmaad.
- (16) Direktiivi ettepanek töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (COM(2012) 131).
- (17) Määruse ettepanek Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamise kohta (COM(2012) 499).
- (18) <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>
- (19) Määrus (EL) nr 650/2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist (ELT L 201, 27.7.2012).
- (20) <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home>
- (21) Direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELTL 142, 1.6.2012).
- (22) Euroopa Kohtu 5. septembri 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-42/11](#): Lopes Da Silva Jorge.
- (23) Ettepanek määruse kohta, millega kehtestatakse ühenduse ja kolmandate riikide vahelise narkootikumide lähteainetega kauplemise järelevalve eeskirjad (COM(2012) 521). Määruse ettepanek narkootikumide lähteainete kohta (COM(2012) 548).
- (24) Eurobaromeetri eriuuring nr 380 (2012).
- (25) Kreeka, Küpros, Austria ja Sloveenia.
- (26) Direktiiv 2009/50/EÜ kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 155, 18.6.2009).
- (27) Direktiiv 2009/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003).
- (28) Euroopa Kohtu 24. aprilli 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-571/10](#): Kamberaj.
- (29) Euroopa Kohtu 26. aprilli 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-508/10](#): komisjon vs. Madalmaad
- (30) Belgia, Küpros, Leedu, Luksemburg, Poola, Portugal, Sloveenia, Soome ja Rootsi.
- (31) Komisjoni aruanne, mis käsitleb vastastikkuse põhimõtte rikkumist teatavate kolmandate riikide viisanõuete täitmisel (COM(2012) 681).
- (32) Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus intellektuaalomandiõigusi käsitlevate lollialaste õigusaktide rakendamise kohta (KOM(2011) 285).
- (33) Direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT L 337, 20.12.2011).
- (34) Otsus (EL) nr 281/2012, millega muudetakse otsust nr 573/2007/EÜ, millega luuakse üldprogrammi „Solidarsus ja rändevoogude juhtimine” raames Euroopa Pagulasfond aastateks 2008–2013.
- (35) Komisjoni teatis. Inimkaubanduse kaotamist käsitlev ELi strateegia aastateks 2012–2016 (COM(2012) 286).
- (36) Eurobaromeetri eriuuring nr 374 (2012).
- (37) http://ec.europa.eu/culture/news/20120511_en.htm
- (38) http://ec.europa.eu/education/news/20120515_en.htm
- (39) Komisjoni teatis. Euroopa tarbijakaitse tegevuskava – suurem usaldus ja kiirem kasv (COM(2012) 225).
- (40) Komisjoni teatis. E-tervise 2012.–2020. aasta tegevuskava: innovatiivne tervishoid 21. sajandil (COM(2012) 736).
- (41) Komisjoni teatis. Ohutud, tõhusad ja innovatiivsed meditsiiniseadmed ja *in vitro* diagnostikameditsiiniseadmed, mis toovad kasu patsientidele, tarbijatele ja tervishoiuspetsialistidele (COM(2012) 540). Määruse ettepanek, milles käsitletakse meditsiiniseadmeid (COM(2012) 542). Määruse ettepanek *in vitro* diagnostikameditsiiniseadmete kohta (COM(2012) 541).

- (⁴²) http://ec.europa.eu/consumers/sectors/cosmetics/cpnp/index_en.htm
- (⁴³) Määruse ettepanek inimtervishoiu kasutatavate ravimite kliiniliste katsete kohta (COM(2012) 369).
- (⁴⁴) Määrus (EL) nr 1027/2012 ravimiohutuse järelevalve kohta (ELT L 316, 14.11.2012).
- (⁴⁵) Direktiiv 2012/26/EL ravimiohutuse järelevalve kohta (ELTL 299, 27.10.2012).
- (⁴⁶) Tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamist käsitleva direktiivi ettepanek (COM(2012) 788).
- (⁴⁷) http://ec.europa.eu/food/food/sustainability/index_en.htm
- (⁴⁸) <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>
- (⁴⁹) http://ec.europa.eu/food/fvo/index_en.cfm
- (⁵⁰) Komisjoni teatis loomade kaitset ja heaolu käsitleva Euroopa Liidu strateegia kohta aastateks 2012–2015 (COM(2012) 6).
- (⁵¹) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/12/888&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
- (⁵²) Määruse ettepanek, et määrata kindlaks meetodid uute sõiduaudote CO₂-heite vähendamise 2020. aasta sihttaseme saavutamiseks (COM(2012) 393). Määruse ettepanek, et määrata kindlaks meetodid uute väikeste tarbesõidukite CO₂-heite vähendamise 2020. aasta sihttaseme saavutamiseks (COM(2012) 394).
- (⁵³) Otsuse ettepanek maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsandusega seotud tegevusest tuleneva kasvuhoonegaaside heite ja sidumise arvestuseeskirjade ja tegevuskavade kohta (COM(2012) 93).
- (⁵⁴) Määruse ettepanek fluoritud kasvuhooonegaaside kohta (COM(2012) 643).
- (⁵⁵) Direktiivi ettepanek bensiini ja diislikütuse kvaliteedi kohta ning taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (COM(2012) 595).
- (⁵⁶) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1385_en.htm
- (⁵⁷) http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-854_en.htm
- (⁵⁸) http://ec.europa.eu/clima/news/articles/news_2012101702_en.htm
- (⁵⁹) http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/cap/auctioning/documentation_en.htm
- (⁶⁰) http://ec.europa.eu/clima/news/articles/news_2012082801_en.htm
- (⁶¹) http://ec.europa.eu/clima/policies/brief/eu/index_en.htm
- (⁶²) http://tentea.ec.europa.eu/en/apply_for_funding/follow_the_funding_process/calls_for_proposals_2012.htm
- (⁶³) Määruse ettepanek üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta (KOM(2011) 650).
- (⁶⁴) Määruse ettepanek Euroopa Ühendamise Rahastu asutamise kohta (KOM(2011) 665).
- (⁶⁵) Määruse ettepanek mootorsõidukite ja nende haagiste korrapärase tehnoülevaatuse kohta (COM(2012) 380). Direktiivi ettepanek sõidukite registreerimisdokumentide kohta (COM(2012) 381). Määruse ettepanek liidus liiklevate tarbesõidukite tehnokontrolli ja -ülevaatuse kohta (COM(2012) 382).
- (⁶⁶) Direktiivi ettepanek laevavarustuse kohta (COM(2012) 772).
- (⁶⁷) Direktiiv 96/98/EL (ELT L 46, 17.2.1997).
- (⁶⁸) Direktiiv 2009/13/EÜ, millega rakendatakse Euroopa Ühenduse Reederite Ühingu (ECSA) ja Euroopa Liidu Transporditöölise Ametiühingute Liidu (ETF) sõlmitud kokkulepet 2006. aasta meretöönormide konventsiooni kohta (ELT L 124, 20.5.2009).
- (⁶⁹) Komisjoni teatis. ELi lennundusalane välispoliitika – tulevikuprobleemide lahendamine (COM(2012) 556).
- (⁷⁰) Määruse ettepanek tsiviillennunduses toimunud, lennuohutust mõjutavate juhtumite teatamise kohta (COM(2012) 776).
- (⁷¹) Määruse ettepanek õhusõidukite maapealse teeninduse kohta liidu lennujaamades (KOM(2011) 824).
- (⁷²) Määruse ettepanek müraga seotud käitamispiirangute eeskirjade ja korra kehtestamise kohta liidu lennuväljadel tasakaalustatud lähenemisviisi raames (KOM(2011) 828).
- (⁷³) Määruse ettepanek Euroopa Liidu lennujaamades teenindusaegade jaotamise ühiseeskirjade kohta (KOM(2011) 827).
- (⁷⁴) Määrus (EL) nr 1177/2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi (ELT L 334, 17.12.2010).
- (⁷⁵) <http://ec.europa.eu/transport/passenger-rights/et/index.html>
- (⁷⁶) http://ec.europa.eu/energy/nuclear/index_en.htm
- (⁷⁷) Komisjoni teatis. Euroopa Liidu tuumaelektrijaamade riskide ja ohutuse igakülgse hindamise (nn vastupidavustestide) ja sellega seotud meetmete kohta (COM(2012) 571).
- (⁷⁸) Ettepanek direktiivi kohta, millega luuakse ühenduse tuumaohutuse raamistik (KOM(2008) 790).
- (⁷⁹) http://ec.europa.eu/energy/nuclear/radiation_protection/radiation_protection_en.htm
- (⁸⁰) Ettepanek direktiivi kohta, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kokkupuutest tulenevate ohtude eest (KOM(2011) 593).
- (⁸¹) http://ec.europa.eu/energy/renewables/index_en.htm
- (⁸²) Komisjoni teatis. Taastuvenergia, Euroopa energiaturu oluline osaline (COM(2012) 271).
- (⁸³) http://ec.europa.eu/energy/efficiency/index_en.htm
- (⁸⁴) Direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust (ELT L 315, 14.11.2012).
- (⁸⁵) http://ec.europa.eu/energy/international/security_of_supply/cooperation_en.htm
- (⁸⁶) Komisjoni teatis energiavarustuse kindluse ja rahvusvahelise koostöö kohta. ELi energiapoliitika: koostöö ELi-väliste partneritega (KOM(2011) 539).
- (⁸⁷) Otsuse ettepanek liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid käsitleva teabevahetuse mehhanismi loomise kohta (KOM(2011) 540).
- (⁸⁸) http://ec.europa.eu/energy/efficiency/ecodesign/eco_design_en.htm
- (⁸⁹) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/docs/publications/ict_final_22_february-adopted.pdf
- (⁹⁰) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/welcome/activities/index_en.htm
- (⁹¹) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/docs/pdf/proposal_for_a_regulation_of_the_european_parliament_and_the_council_on_clinical_trials_on_medicinal_products_for_human_use.pdf
- (⁹²) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/bepa-ethics/ec-international-dialogue-bioethics/meetings_en.htm
- (⁹³) http://ec.europa.eu/bepa/activities/outreach-team/dialogue/index_en.htm

FOTODE AUTORIDÕIGUS

Euroopa Liit, lk-d 97, 105, 106, 110, 112, 114, 116, 118, 119, 121, 123, 124, 129, 130, 132, 135
Thomas Lehmann/DPA/AFP, lk 96

1992

Euroopa Komisjoni Humanitaarabi Amet (ECHO) loodi 1992. aastal väljendamaks Euroopa solidaarsust abivajajatega kõikjal maailmas. 20 tegevusaasta jooksul on amet pakkunud 14 miljardi euro eest humanitaarabi, millega on aidatud konfliktiohvreid ja katastroofides kannatanuid rohkem kui 140 riigis kogu maailmas.

2012

ELi politseimissioon.

5. PEATÜKK

Euroopa Liidu positsiooni tugevdamine maailmas

- ▶ Naaberriigid ja rahvusvahelised partnerid
- ▶ Mitmepoolne juhtimine
- ▶ Ülemaailmne solidaarsus ja ülemaailmne vastutus

Euroopa Liit on võimas inspiratsiooniallikas paljude jaoks kogu maailmas. ELi mitmepoolne lähenemisviis põhineb kaheosalisel põhimõttel: ülemaailmsel solidaarsusel ja ülemaailmsel vastutusel. See innustab meid tegema koostööd oma naaberriikide ja rahvusvaheliste partneritega Lähis-Idast Kaug-Idani ning Aafrikast Põhja- ja Lõuna-Ameerikani. Oleme väljendanud oma suhtumist surmanuhtlusesse ja toetust rahvusvahelisele õigusele, mille kandjaks on Rahvusvaheline Kohus ja Rahvusvaheline Kriminaalkohus, mis tegutsevad ÜRO eestvedamisel toimiva ülemaailmse mitmepoolse juhtimise süsteemi raames. Ülemaailmse solidaarsuse ja ülemaailmse vastutuse põhimõtetest lähtumine sunnib ELi haarama juhtpositsiooni kliimamuutusevastases võitluses ning toiduga kindlustatuse ja energiajulgeoleku tagamisel. Need põhimõtted on aluseks meie desarmeerimis- ja tuumarelva leviku tõkestamise poliitikale ning arengu- ja humanitaaripoliitikale.

Aastal 2012 aidati kaasa tihedamate suhete loomisele Euroopa naaberriikidega eesmärgiga edendada demokraatiat, stabiilsust ja heaolu ning jätkata tugevate strateegiliste partnerluste loomist olemasolevate ja uute ülemaailmsete osalejatega. Ühtlasi oli 2012. aasta teine täispikk tegevusaasta Euroopa välisestusele, mis juhib nüüd Euroopa Liidu 141 delegatsiooni tööd kõikjal maailmas. Käesolevas peatükis kirjeldatakse aasta jooksul välissuhete valdkonnas toimunud arenguid.

Euroopa naabruspoliitika

Muutuste toetamine naabruskonnas

2012. aastal õnnestus ELil koos oma partneritega teha edusamme Euroopa naabruspoliitika rakendamisel eesmärgiga tagada, et nende olulistel püüdlustel oleks maksimaalne mõju. Samal ajal on EL otsustavalt reageerinud kiiresti muutuvale olukorrale oma naabruses, et toetada ja julgustada jätkusuutlikke demokraatlikke üleminekuid. Euroopa muudetud naabruspoliitika on olnud üldiseks raamistikuks. Järgides reforme premeerivat loogikat, mille kohaselt antav toetus oleneb tehtud edusammudest, on EL toetanud partnereid, kes on ette võtnud poliitilised reformid. EL on kiiresti piiranud suhteid inimõiguseid rikkuvate riikidega ning kohaldanud laiaulatuslikke piiravaid meetmeid repressiivsete režiimide suhtes. Abi oli suunatud kodanikuühiskonnale ja kannatada saanud elanikkonnale. Poliitika põhineb ELi ja tema partnerite vastastikusel vastutusel, vajadusel täiendada partnerlust valitsustega, luues tihedad ja toetavad suhted kodanikuühiskonnaga ning tunnustades naiste erirolli nii poliitika kui ka ühiskonna kujundamisel.

Komisjon on töötanud välja rahastamise katusprogrammid (programm partnerluse, reformi ja kaasava majanduskasvu toetuseks (Spring) lõunanaabruse ning idapartnerluse integratsiooni- ja koostööprogramm (EaPIC) idanaabruse jaoks), mille kogueelarve aastatel 2011–2013 on 670 miljonit eurot. Juba on teada antud märkimisväärsetest eraldistest lõunanaabruses Alžeeriale, Egiptusele, Jordaaniale, Liibanonile, Marokole ja Tuneesiale ning idanaabruses Armeeniale, Gruusiale ja Moldovale.

EL püüab saavutada kaasavat majanduskasvu ja stabiilsust naabruses ning selle raames on tehtud uus poliitikaalgatus – Euroopa põllumajanduse ja maaelu arengu naabrusprogramm Enpard –, milles tunnistatakse põllumajanduse potentsiaalset tähtsust toiduga kindlustatuse, jätkusuutliku tootmise ja maapiirkondade tööhõive tagamisel. Selle programmi käivitamisega soovib EL vastata Vahemere lõunapiirkonna riikide vajadustele ja saavutada veelgi kaasavamalt majanduskasvu, määrates kindlaks meetmed, mida saab rahastada ja ellu viia komisjoni uue programmi Spring raames.

Lisaks on komisjon ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja Euroopa Komisjoni asepresident (edaspidi „kõrge esindaja”) Catherine Ashton astunud uuenduslikke samme finantsabi leidmiseks, et toetada üleminekut naabruskonnas lisaks tavapärasele liidu eelarvele ka muudest vahenditest. Seoses sellega tõsteti Euroopa Investeeringuspangast partnerriikidele antavate laenude ülemmäär 1,15 miljardi euroni ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank laiendas oma tegutsemismandaati, et katta Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riike.

Lõunapoolsed naaberriigid ja Lähis-Ida

Lõunanaabruses toimusid mitmesugused arengud, millest mõned andsid lootust, kuid teised valmistasid muret. Positiivsed suundumused võimaldasid kasutada Tuneesia, Jordaania ja Egiptuse puhul rakkerühmi. Rühmad kogusid nii ELi avalikult kui ka erasektorilt täiendavat abi poliitilisteks ja majanduslikeks reformideks neis riikides.

Teiselt poolt aga otsustas EL vastusena olukorra dramaatilisele halvenemisele Süürias peatada kahepoolse finantsabi andmise ning kohaldada ranget sanktsioonidepaketti. EL suurendas oma abi kriisist mõjutatud Süüria elanikkonnale ning ELi kogupanus humanitaarabisse ulatus 2012. aastal peaaegu 300 miljoni euron. Olenemata sellest, et ÜRO Julgeolekunõukogus ei suudetud jõuda Süüria küsimuses kokkuleppele, on EL jätkuvalt kutsunud ÜRO Julgeolekunõukogu liikmeid täitma oma kohustusi eesmärgiga leida konfliktile poliitiline lahendus ning seoses sellega kinnitas EL oma toetust ÜRO ja Araabia Riikide Liiga ühisele eriesindajale Lakhdar Brahimile. Detsembris toimunud välisasjade nõukogu kohtumisel tunnustati Süüria revolutsiooni- ja opositsioonijõudude rahvuskoalitsiooni Süüria rahva õiguspärase esindajana.

Euroopa Komisjoni asepresident ja Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton Tuneesias Tunises konverentsil „Süüria sõbrad“.

Euroopa Komisjon eraldas humanitaarabina 90 miljonit eurot, et abistada konfliktis kannatada saanud süürlasi nii Süürias kui ka neid, kes põgenesid naaberriikidesse Jordaaniasse, Liibanoni, Türgisse ja Iraaki. Vahendid, mis eraldati Euroopa Komisjoni humanitaarabi partnerite kaudu, suunati abiprogrammidesse, millest sai kasu enam kui 1,5 miljonit inimest Süürias ja suur osa nendest enam kui 250 000 süürlasest, kes olid põgenenud üle piiri Jordaaniasse, Liibanoni, Türgisse ja Iraaki. Abi anti ka umbes 500 000 Palestiina põgenikule ja 87 000 Iraagi põgenikule, kes olid põgenenud Süüriasse ning kellest enamik jäi sinna.

Liibüa puhul püüdis EL kaasata ajutisi riigiasutusi peamisi probleeme hõlmavasse dialoogi. EL aitas jätkuvalt kaasa demokraatiale ülemineku protsessile, tehes seda peamiselt ELi vaatlusmissiooni saatmise abil juulis toimunud rahvakongressi üldvalimistele ning kodanikuühiskonnale, julgeolekusektorile ja valitsusele antud abi kaudu.

Alžeeria, Liibanoni, Maroko, Palestiina omavalitsuse ja Tuneesiaga peetakse läbirääkimisi Euroopa naabruspoliitika uute ambitsioonikamate tegevuskavade üle. Pärast läbirääkimisjuhendite vastuvõtmist põhjalike ja laialaetuslike vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Egiptuse, Jordaania, Maroko ja Tuneesiaga on ette valmistatud läbirääkimised Jordaania, Maroko ja Tuneesiaga.

Lähis-Ida rahuprotsess

Kõrge esindaja jätkas oma püüdlusi eesmärgiga luua tõsiselt võetav perspektiiv otsuste läbirääkimiste taaskäivitamiseks Iisraeli ja palestiinlaste vahel, et aidata kaasa Lähis-Ida rahuprotsessile. Seejuures tugineti eelkõige 3. jaanuaril 2012 toimunud ettevalmistavale otsekohtumisele, kuna eelmisest sellelaadsest kohtumisest oli möödunud üle aasta. EL on järjepidevalt töötanud läbirääkimiste jaoks välja selgeid parameetreid ning kõrge esindaja ja komisjoni president külastasid piirkonda 2012. aasta jooksul, samas kui kõrge esindaja säilitas kogu selle aja jooksul tihedad suhted sidusrühmadega. EL suurendas veelgi Palestiina omavalitsusele antavat otsest rahalist toetust ning aitas kaasa omavalitsuse jätkuvatele püüdlustele riigi ülesehitamiseks. Võttes arvesse ilmselget poliitilist umbseisu, väljendas EL oma tõsist muret kohapealsete arengute pärast, mis ähvardavad muuta kahe riigi loomist hõlmava lahenduse leidmise võimatuks: Iisraeli pidev asunduste laiendamine ja vägivald okupeeritud aladel; Ida-Jeruusalemma üha suurenev isoleeritus ülejäänud Läänekaldast; Palestiina takistamine Jordani Läänekalda arendamisel, millest enamik on ikka veel täielikult Iisraeli kontrolli all, ning Palestiina omavalitsuse aina ebakindlam finantsseisund. EL mõistis hukka tsiviiliskutevastase mis tahes vägivalda, sealhulgas raketirünnakud Gazast, ning jätkas organisatsioonide Fatah ja Hamas julgustamist, et nad rakendaksid oma kokkulepped rahu saavutamiseks president Mahmoud Abbasi juhtimisel. Pärast uuesti alanud vägivalda Gazas ja Iisraelis, ÜRO Peaassamblees Palestiina ÜRO staatuse üle toimunud hääletust ning seejärel Iisraeli võetud otsust asunduste laienemise kohta rõhutas EL, et on vaja kiiresti astuda julgeid ja konkreetseid samme rahu saavutamise suunas, ning kutsus pooli jätkama otseseid läbirääkimisi.

Idapoolsed naaberriigid

EL soovib kindlalt toetada jätkusuutlikke reforme Ida-Euroopa riikides ning edendada poliitilist assotsieerumist ja majandusintegratsiooni oma partneritega. Ida-partnerluse – Euroopa naabuspoliitika idamõõtme – peamine eesmärk on luua tingimused poliitilise assotsieerumise kiirendamiseks ning majandusintegratsiooni suurendamiseks ELi ja Ida-Euroopa partnerriikide (Ukraina, Valgevene, Moldova, Armeenia, Gruusia ja Aserbaidžaan) vahel.

2012. aasta mais andsid kõrge esindaja ja Euroopa Komisjon välja idapartnerlust käsitleva tegevuskava, ⁽¹⁾ mis sisaldas saavutatavaid eesmärke, partnerite elluviidavaid reforme, ELi toetust ning oodatavaid tulemusi. Seda poliitikat toetati idapartnerluse välisministrite kohtumisel 2012. aasta juulis.

Idapartnerluse rakendamisel tehti kogu 2012. aasta jooksul märkimisväärseid edusamme. Ukrainaga parafeeriti assotsieerumisleping, mis hõlmas põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, kuid lepingu allkirjastamine lükkus edasi, sest Ukraina pidi võtma parandusmeetmed seoses oma halveneva siseriikliku olukorraga. EL oli jätkuvalt mures endise valitsuse liikmete, sealhulgas endise peaministri Julija Tõmošenko ja endise siseministri Juri Lutsenko suhtes kohaldatud valikulise õigusemõistmise pärast. Kõrge esindaja ning laienemise ja Euroopa naabuspoliitika volinik Štefan Füle märkisid 12. novembri 2012. aasta ühisavalduses, et 28. oktoobri 2012. aasta parlamendivalimised tõid võrreldes varasemate saavutustega kaasa olukorra halvenemise mitmes valdkonnas. Detsembris rõhutas välisasjade nõukogu taas, et ELiga poliitilise assotsieerumise ja majandusliku integreerimise kiirus, sealhulgas assotsieerumislepingu allkirjastamine, sõltuvad eelkõige Ukraina edusammudest valikulise õigusemõistmise ja valimisega seotud probleemide kõrvaldamisel ning assotsieerimiskavas sätestatud peamiste reformide elluviimisel.

Edukalt jätkusid läbirääkimised assotsieerimislepingu üle Moldova, Gruusia ja Armeeniaga ning tehti edusamme läbirääkimistel Aserbaidžaaniga. Moldova, Gruusia ja Armeeniaga käimasolevate assotsieerimislepingutealaste läbirääkimiste lahutamatu osana alustati edukalt läbirääkimisi põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute sõlmimiseks nende riikidega.

Gruusia puhul tervitas EL parlamendivalimiste läbiviimist oktoobris ning toetas võimu sujuvat üleandmist – see oli oluline samm Gruusia demokraatliku konsolideerumise jaoks. Samal ajal näitas EL üles aktiivset toetust Gruusia territoriaalsele terviklikkusele.

ELi ja Moldova vahelised suhted muutusid märkimisväärselt tihedamaks ja tugevamaks. Kokkulepped allkirjastati eri valdkondi käsitlevates küsimustes. Ka suhted Armeenia ja Aserbaidžaaniga arenesid dünaamiliselt, sealhulgas valmistuti ELi ja Armeenia reformipartnerluse ning ELi ja Aserbaidžaan moderniseerimispartnerluse käivitamiseks.

EL oli jätkuvalt aktiivselt kaasatud püüdlustesse lahendada nn 5+2 läbirääkimiste raames Transnistria konflikt Moldovas ning ohjata Genfi kõneluste kaasjuhatajana konflikte Gruusias. Kohapeal jätkus Euroopa Liidu järelevalvemissioon Gruusias. EL on investeerinud usaldust suurendavatesse meetmetesse nii Gruusia kui ka Moldova puhul. Lisaks oma kesksele rollile Genfi kõnelustel on ELi eriesindaja Lõuna-Kaukaasias, Philippe Lefort uurinud ka võimalusi, kuidas EL saaks rohkem toetada püüdlusi Mägi-Karabahhi konflikti lahendamiseks.

Laienemise ja Euroopa naabruspoliitika volinik Štefan Füle koos Valgevene poliitvangide abikaasade Natalia Pintšuki ja Marina Adamovitšiga.

EL mõistis avalikult hukka tõsised inimõiguste rikkumised Valgevenes, sealhulgas poliitilise opositsiooni esindajate ja meedia tagakiusamise ja hirmutamise, omavolilised kinnipidamised, reisikeelud, väidetava piinamise ning samuti muude põhiõiguste – näiteks sõnavabaduse ning kogunemis- ja ühinemisvabaduse – rikkumise. ELi juhtimisel kinnitas inimõiguste nõukogu 2012. aasta juulis Valgevenega tegeleva eriraportööri volitused. Nimetatud eriraportöör hakkab jälgima inimõiguste olukorda riigis, hoidma tihedaid suhteid kodanikuühiskonnaga ja koostama soovitusi Valgevene riigiasutustele. EL kutsus järjepidevalt Valgevene riigiasutusi üles vabastama ja rehabiliteerima kõik poliitvangid, lõpetama igasugune tagakiusamine ja hirmutamine ning tagama vabad ja läbipaistvad parlamendivalimised 23. septembril, tehes seda muu hulgas Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo soovitude rakendamise abil. Kahjuks ei vastanud need valimised rahvusvahelistele nõuetele. Vastusena keerulisele demokraatia ja inimõiguste olukorrale tugevdas välisasjade nõukogu juba märtsis Valgevene suhtes kehtivaid piiravaid meetmeid. Oktoobris kogunenud nõukogu pikendas nende meetmete kehtivust veel aasta võrra.

Strateegiline partnerlus

Strateegiliste partnerite mõiste viitab neile peamistele rahvusvahelise kogukonna liikmetele, koos kellega EL peab reageerima ülemaailmsetele ja piirkondlikele probleemidele ning leidma neile probleemidele lahendused.

USA

ELi ja USA suhted on suurepärased, mis tuleneb suurelt jaolt asjaolust, et partnerid on sarnase mõtteviisiga. Tõhusad suhted, mille kõrge esindaja on loonud USA riigisekretäri Hillary Clintoniga välispoliitika küsimustes, on selles valdkonnas oluliseks teguriks. Ulatuslikult on koordineeritud abi andmist Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida reformiprotsessile, Liibüa poliitilist ja humanitaarolukorda, samuti Iraani ja Süüria suhtes kohaldatud piiravaid meetmeid ning olulist dialoogi piirkonna pikaajalise perspektiivi üle. Ulatuslik koordineerimine jätkub Iraaniga peetavate tuumaläbirääkimiste alal, mida juhib kõrge esindaja. Mis puudutab idanaabrust ja Balkani riike, siis EL ja USA tegid tihedat koostööd Gruusia, Ukraina ja Valgevenega ning 2012. aasta oktoobris külastasid kõrge esindaja ning riigisekretär ühiselt Bosniat ja Hertsegoviinat, Serbiat ja Kosovot. 2012. aasta detsembris jätkus ELi ja USA energianõukogu (?) kohtumise raames Atlandi-ülene dialoog energiajulgeoleku, -poliitika ja -uuringute teemal ning pärast 2011. aasta novembris toimunud ELi ja USA tippkohtumist algas ELi ja USA dialoogi tugevdamine Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna küsimuses.

ELi ja USA suhted justiits- ja siseküsimuste valdkonnas on viimase aastakümne jooksul muutunud oluliseks sambaks Atlandi-ülese koostöö puhul ning 2011. aastal ELi ja USA tippkohtumisel selles valdkonnas võetud kohustused on suures osas täidetud. Transpordi turvalisuse küsimuses jõudsid EL ja USA kokkuleppele, et 1. juunist 2012 tunnustatakse vastastikku vastavaid lennukauba julgestust käsitlevaid eeskirju. Muud olulised verstepostid olid järgmised: 1) broneeringuinfolepingu sõlmimine USAga, kusjuures leping jõustus 1. juulil 2012; 2) selliste äriühingute vastastikune tunnustamine, kes on tunnustatud usaldusväärseks ettevõtjaks nii Ameerika Ühendriikide tolli ja kaubanduse terrorismivastase partnerlusprogrammi kui ka ELi volitatud ettevõtjate korra alusel, ning 3) 1. juunil 2012 jõustunud lennukauba julgestust käsitlevate eeskirjade vastastikune tunnustamine.

2011. aastal toimunud ELi ja USA tippkohtumisel otsustati moodustada ELi ja USA kõrgetasemeline töökohtade loomise ja majanduskasvu töörühm eesmärgiga uurida kõiki võimalusi Atlandi-ülese kaubanduse ja investeerimise edendamiseks, et ergutada töökohtade loomist ja majanduskasvu. Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy ja Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso avaldasid 20. juunil 2012 koos president Obamaga ühisavalduse, milles tervitati nimetatud töörühma vahearuanne. Selles aruandes jõuti pärast eri variantide kaalumist esialgsele järeldusele, et „kõige suurem kasu oleks võimaluse korral üldist kahepoolset kaubandus- ja investeerimispoliitikat ning kolmandate riikidega seotud ühiseid muresid käsitleva laiaulatusliku kokkuleppe sõlmimisest”. ELi liikmesriigid toetavad tugevalt töörühma tööd.

USA riigisekretär Hillary Clinton (vasakul) ning Euroopa Komisjoni asepresident ja Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton kätt surumas.

Kanada

ELi ja Kanada suhted on hoogustumas ning praegu uuritakse võimalusi tihedamaks majandus- ja poliitiliseks koostööks, pidades läbirääkimisi ulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ning strateegilise partnerluse lepingu sõlmimise üle. Strateegilise partnerluse lepingu sõlmimise üle peetavaid läbirääkimisi alustati 2011. aasta lõpus ja on toimunud mitu läbirääkimistevooru. Seega ollakse lepingu sõlmimisele lähedal.

2012. aasta juulis jõudsid lõpule ELi ja Kanada läbirääkimised teabeturbelepingu üle, milles nähakse ette eeskirjad salastatud teabe kaitsmiseks. Pooleli on ka läbirääkimised broneeringuinfollepingu sõlmimise üle. ELi ja Kanada Atlandi-ülene dialoog leidis aset märtsis ning selle käigus keskenduti rahvusvahelistele küsimustele ning käimasolevatele läbirääkimistele strateegilise partnerluse lepingu üle.

Venemaa

ELi konstruktiivsed suhted Venemaaga võimaldasid saavutada kõnealusel aastal olulised tulemused, alustades sellest, et Venemaa ühines alates 22. augustist Maailma Kaubandusorganisatsiooniga (WTO), ning lõpetades sellega, et jätkus moderniseerimispartnerluse rakendamine ja astuti ühiseid samme eesmärgiga kehtestada viisavabadus lühiajaliseks reisimiseks. Koos uut kokkulepet käsitlevate läbirääkimiste võimaliku taasalustamisega on nende lepingute rakendamine ja kohustuste täitmine äärmiselt oluline suhte edasise arengu jaoks.

ELi ja Venemaa tippkohtumine.

ELi ja Venemaa 29. tippkohtumine toimus juunis 2012 Peterburi lähistel. See tippkohtumine, millel Vladimir Putin osales esimest korda presidendina pärast tema ametissenimetamist 7. mail, näitas, et Venemaa uued juhid on otsustanud tugevdada ning veelgi süvendada ELi ja Venemaa vahelist koostööd, pidades eelkõige silmas Venemaa huvi moderniseerimise vastu, kuid tippkohtumisel ilmes ka see, et jätkuvalt eksisteerib erimeelsusi, mille kallal mõlemad pooled peavad tulevikus tööd tegema. Brüsselis 2012. aasta detsembris toimunud ELi ja Venemaa 30. tippkohtumine kujutas endast võimalust astuda samme selle toetuseks, et uue kokkuleppe sõlmimiseks vajalikud läbirääkimised viidaks lähitulevikus lõpule.

EL jälgis hoolikalt Venemaa siseolukorraga seotud arenguid, mida iseloomustasid eri ühiskonnarühmade rahulolematust väljendavad demonstratsioonid. EL on nii avalikult kui ka poliitilise dialoogi käigus väljendanud oma muret eelkõige demonstratsioonides osalejate kohtlemisel täheldatud negatiivsete arengute pärast ning avalikke kogunemisi ja vabaühendusi käsitlevate piiravate õigusaktide vastuvõtmise pärast.

Hiina

EL ja Hiina korraldasid 2012. aastal erandkorras kaks tippkohtumist – üks neist oli 2011. aastast edasi lükatud kohtumine ning teine oli ELi ja Hiina 15. tippkohtumine, mis toimus 20. septembril Brüsselis. ELi ja Hiina koostööd edendati lisaks tugevale majandus- ja kaubanduspartnerlusele mitmes valdkonnas, sealhulgas linnastumise, energeetika (ühisdeklaratsiooni energijulgeoleku kohta, ⁽³⁾) inimestevaheliste kontaktide ja innovatsiooni küsimustes. Mõlemad pooled nõustusid valmistuma investeerimiskokkulepet käsitlevateks läbirääkimisteks. Kõrge esindaja tugevdas koostööd Hiinaga julgeoleku- ja kaitseküsimustes visiidi ajal, mille ta tegi juulis Pekingisse. Samas olid inimõigused jätkuvalt üks prioriteete ELi suhetes Hiinaga. Mõningaid probleeme on olnud seoses oluliste kaubandustakistustega, kuid samas pingutatakse ühiselt selle nimel, et keskenduda märkimisväärsele potentsiaalile veelgi suurendada kaubavahetust ja investeringuid ning tugevdada kaubandussuhteid.

Jaapan

ELi ja Hiina tippkohtumine.

EL ja Jaapan on edukalt lõpetanud 2011. aastal alustatud suhete analüüsi, mille eesmärk oli kindlaks teha kahepoolsete suhete laiaulatusliku ja põhjaliku raamistiku piirid. Sellele tuginedes võttis komisjon juulis vastu nõukogule suunatud soovitusel alustada paralleelseid läbirääkimisi raamlepingu (mis hõlmab poliitilisi, ülemaailmseid ja valdkondlikke küsimusi) ning põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu sõlmimiseks. Nõukogu võttis kaks asjaomast läbirääkimisvõlitude paketti vastu novembris, sillutades nii teed ühtedeks kõige olulisemateks läbirääkimisteks, mida EL on oma strateegiliste partneritega kunagi pidanud.

Lõuna-Korea

Vastastikusel vabakaubanduslepingul ja raamlepingul põhinev uus strateegiline partnerlus Lõuna-Koreaga kogub hoogu kõigis aspektides: kaubandus-, poliitika-, valdkondlikes ja ülemaailmsetes küsimustes. Vabakaubanduslepingu esimesel rakendamisaastal on kahepoolne kaubandus ja investeringud suurenenud. Mittekaubanduslike tõketega seotud lahendamata küsimusi käsitleti vabakaubanduslepingu mehhanismide abil. Samaaegselt tuumaohutusala tippkohtumisega Sõulis 28. märtsil toimunud kuuendal kahepoolsel tippkohtumisel lepidi kokku praktilistes viisides, kuidas laiendada strateegilist partnerlust muudes valdkondades, näiteks arengu-, meresõidu turvalisuse, keskkonnasäästliku majanduskasvu, teadusuuringute ja haridusvaldkonnas.

India

EL ja India kinnitasid oma huvi strateegilise partnerluse poliitilise mõõtmega tugevdamise vastu, pöörates suuremat rõhku julgeolekule, märkisid taas kord, kui oluline on võimalikult kiiresti sõlmida mahukas ja laiaulatuslik vabakaubandusleping, ning edendasid koostööd aina rohkemates valdkondades, näiteks teadusuuringute ja innovatsiooni, rände ja liikuvuse ning tsiviilotstarbelise tuumaenergia valdkonnas. Viimases valdkonnas kirjutati 2012. aasta veebruaris toimunud tippkohtumisel alla ühisdeklaratsioonile tugevdatud energiakoostöö kohta (4). EL ja India leppisid kokku, et tugevdavad koostööd välispoliitika alal eesmärgiga ühiselt ja tõhusamalt edendada ülemaailmset stabiilsust, julgeolekut ja jõukust.

Brasiilia

ELi ja Brasiilia suhted süvenesid ühise tegevuskava rakendamise kaudu ja dialoogide abil enam kui 30 ühist huvi pakkavas valdkonnas, sealhulgas kaubanduse, teenuste, uimastite, organiseeritud kuritegevuse, rahvusvahelise julgeoleku, kliimamuutuse, raadamise, sotsiaalarengu ja inimõiguste valdkonnas. 2012. aasta veebruaris külastas kõrge esindaja Brasiiliat, kus ta kohtus välisasjade ministri Antonio Patriotaga. Koostööd inimõiguste valdkonnas edendati Genfis ühise ürituse „Naiste inimõiguste kaitsjad“ korraldamise kaudu. ELi ja Brasiilia inimõiguste dialoogi kolmas osa viidi läbi septembris Brüsselis.

Mehhiko

ELi ja Mehhiko suhted on märkimisväärselt tugevnenud viimase aastakümne jooksul pärast seda, kui 2000. aastal jõustus üldkokkulepe ning 2008. aastal kiideti heaks ELi ja Mehhiko strateegiline partnerlus. Kõrge esindaja visiit Mehhikosse 2012. aasta alguses suurendas väljavaateid edasiseks koostööks Mehhikoga. ELi ja Mehhiko tippkohtumisel 17. juunil Los Caboses arutasid juhid julgeolekut, mitmepoolseid küsimusi, eelkõige majanduskriisi, ning vabakaubanduslepingu võimalikku läbivaatamist. Kohtumisel ilmnas, et Mehhiko on teinud olulisi edusamme inimõiguste valdkonnas, kuid mõni aspekt vajab siiski veel käsitlemist.

Lõuna-Aafrika

EL ja Lõuna-Aafrika korraldasid oma viienda iga-aastase tippkohtumise 2012. aasta septembris Brüsselis. Tippkohtumine oli terve aasta kestnud intensiivse poliitilise dialoogi ja ulatusliku poliitikaalase koostöö kulminatsioon. Nimeetatud koostöö hõlmas rahu- ja julgeolekualast 4. konsultatsiooni 30. aprillil Brüsselis, ühise koostööõukogu 13. kohtumist 17. juulil Pretorias ning ministrite tasandi 11. poliitilist dialoogi augustis Pretorias, kusjuures selles dialoogis osalesid ka kõrge esindaja ja Lõuna-Aafrika välisminister Maite Nkoana-Mashabane. Nende sündmuste tulemusel arenes partnerlus märkimisväärselt ning järk-järgult tugevnes poliitiline dialoog välispoliitikaküsimustes. Kaubanduse valdkonnas edastasid juhid olulise poliitilise sõnumi, kutsudes üles viima prioriteedina lõpule kõnelused ELi ja Lõuna-Aafrika Arenguühenduse (SADC) majanduspartnerluslepingu üle.

*Euroopa Komisjoni
president José Manuel
Barroso ja India
peaminister Manmohan
Singh.*

Inimõigused ja demokraatia

Ülevaade

2012. aastal olid inimõigused ELi välissuhetes esmatähtsal kohal. Juunis võeti vastu ühtne ELi inimõiguste ja demokraatia strateegiline raamistik, ⁽⁵⁾ mis sisaldas tegevuskava selle raamistiku rakendamiseks. Tuginedes teatisele „Inimõiguste ja demokraatia tulemuslikum edendamine välistegevuse raames”, ⁽⁶⁾ nähakse raamistikus ette põhimõtted, eesmärgid ja prioriteedid, mille eesmärk on parendada ELi inimõiguste poliitikat. Nende näol on tegemist kokkulepitud alusega ühiste jõupingutuste tegemiseks, kaasates liikmesriigid, ELi institutsioonid ja kodanikuühiskonna. Selleks et aidata kaasa strateegilise raamistiku ja tegevuskava rakendamisele, nimetas kõrge esindaja Euroopa Liidu inimõiguste esimeseks eriesindajaks Stavros Lambrinidise.

ELi prioriteedid ÜROs inimõiguste valdkonnas

EL oli jätkuvalt pühendunud sellise tugeva mitmepoolse inimõiguste süsteemi tagamisele, mille abil saab jälgida inimõigustealaste eeskirjade rakendamist ja kutsuda kõiki riike aru andma. ELil oli kogu aasta vältel märkimisväärne roll enamikul inimõigustele pühendatud rahvusvahelistel foorumitel. EL on aktiivselt propageerinud ÜRO inimõiguste nõukogu asendamatu rolli inimõiguste rikkumistega seotud kiireloomuliste juhtumite käsitlemisel, eelkõige kutsudes selleks kokku erakorralisi istungjärke ja korraldades kiireloomulisi arutelusid Süüria küsimustes, tagades suure toetuse konkreetsete tulemustega resolutsioonide vastuvõtmisele, näiteks saates rahvusvahelise sõltumatu uurimiskomisjoni välja selgitama, kes vastutab nimetatud riigis toimuvate inimõiguste ränkade rikkumiste eest. EL haaras initsiatiivi ka seoses inimõiguste olukorraga Valgevenes, mille tähelepanelikuks jälgimiseks nähti ette eriraportöör. ÜRO Peaassamblee 67. istungjärgul oli ELil suur roll surmanuhtluse moratooriumi käsitleva piirkondadevahelise resolutsiooni edukal vastuvõtmisel. Mõnes organis oli ELil ka juhtiv roll resolutsioonide puhul, mis käsitlesid inimõiguste olukorda Birmas/Myanmari Liidus, Põhja-Koreas ning samuti usuvabadust.

Valimiste vaatlusmissioonid

ELi valimiste vaatlusmissioonid, millele osalevad vaatlejad nii liikmesriikidest kui ka ELi mittekuuluvatest partnerriikidest, näiteks Norrast ja Kanadast, ning peavaatlejatena Euroopa Parlamendi liikmed, kujutab endast tõeliselt esinduslikku Euroopa panust demokratiseerimise ja inimõiguste olukorra parendamise püüdlustesse kogu maailmas. 2012. aastal saatis EL kooskõlas oma strateegiliste prioriteetidega valimiste vaatlusmissioonid Alžeeriasse, Ida-Timorisse, Jordaaniasse, Senegali ja Sierra Leonesse. Lisaks põhjalikult väljatöötatud vaatlusmissioonidele on EL saatnud ka valimiste hindamise rühma Liibüasse ning valimisalased eksperdimissioonid Angolasse, Egiptusesse, El Salvadori, Ghanasse, Guinea-Bissasse, Indoneesiasse Acehi piirkonda, Jeemenisse, Mehhikosse ja Senegali (seadusandlike organite valimised).

Häälte lugemine Alžeeria valimistel.

Euroopa demokraatia rahastu loomine demokraatia toetamiseks

Euroopa institutsioonide ja kõikide liikmesriikide ühiste püüdluste abil loodi 2012. aasta oktoobris Brüsselis Euroopa demokraatia rahastu. Nimetatud rahastu on loodud Euroopa uuendatud naabruspoliitika raames. Rahastu väljendab seega ELi konkreetset tahet edendada aktiivselt demokraatiat oma naabruses ja kaugemalgi. Sihtkapitali eesmärk on aidata muutuste elluviijaid ja uusi osalejaid, kes seisavad silmitsi takistustega juurdepääsul ELi rahastamisele. See kujutab endast kiiret ja paindlikku rahastamismehhanismi abisaajatele, kellel puudub toetus või kelle toetus on ebapiisav, eelkõige õiguslikel või halduspõhjustel. Selliste osalejate hulka võivad kuuluda ajakirjanikud, blogijad, registreerimata vabaühendused ja poliitilised liikumised (sealhulgas eksilis tegutsevad või väljarännanute loodud liikumised), eelkõige kui need osalejad tegutsevad väga ebakindlas poliitilises kontekstis.

Mitmepoolne juhtimine ja ülemaailmsed väljakutsed

Mitmepoolne juhtimine

EL ÜROs

EL toetab igati mitmepoolsust, mille keskmes on tugev ja tõhus ÜRO süsteem. ÜRO tugevdamine jääb endiselt ELi välistegevuse esmatähtsaks ülesandeks. 2012. aastal olid ELi prioriteetideks jätkuvalt rahvusvaheline rahu ja julgeolek, jätkusuutlik areng ja inimõigused ning organisatsiooni tõhus reform. Iseäranis pöörati tähelepanu Rio+20 järelmeetmetele ja nende rakendamisele ning 2013. aastal toimuva aastatuhande arengueesmärkide läbivaatamise ettevalmistamisele ja 2015. aasta järgse arenguraamistiku väljatöötamisele. Samuti jätkas EL inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamist. Pärast seda, kui ÜRO Peaassamblee võttis 2011. aastal vastu Euroopa Liidu staatust tõstva resolutsiooni, on EL tugevdanud oma suhtlikkust liidu esindamisel ÜROs, nagu Lissaboni lepinguga on ette nähtud.

EL on suurendanud oma tegevust piirkondlike ja üleilmsete probleemide lahendamisel, edendades laiahaardelisemat lähenemisviisi diplomaatiliste algatuste ja poliitilise dialoogi, humanitaarabi, arenguabi ja julgeolekuvahendite, nagu ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) operatsioonid (nt Somaali poolsaar, Sahel), ühendamise kaudu. Samuti soovib EL rakendada kõikehõlmavamad lähenemisviisi seoses oluliste üleilmsete välispoliitiliste sõlmküsimumustega, nagu energia-, veejulgeolek ja juurdepääs haridusele konfliktijärgsetes olukordades.

ÜRO on ELi peamine partner rahvusvahelises terrorismivastases võitluses ja terrorismi ennetavas tegevuses ning ÜRO ülemaailmne terrorismivastane strateegia (mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu aastal 2006) moodustab lahutamatu osa ELi lähenemisest terrorismivastasele võitlusele. EL oli tihedalt seotud ülemaailmse strateegia viimase läbivaatamisega juunis 2012 ning suhtleb tihedalt ÜRO eri allasutustega terrorismivastase tegevuse küsimustes.

ÜRO algatatud taastuvenergia aasta kõigi jaoks

Teadvustades tänapäevastele energiateenustele juurdepääsu olulisust aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel, edendab Euroopa Liit üldkättesaadavat säästvat energiat. Tervitades ÜRO algatuse „Taastuvenergia aasta kõigi jaoks” raamistikus esitatud üleskutset, on EL endale seadnud ambitsioonikad eesmärgid, mis peavad aitama saavutada kõnealuse olulise sihi 2030. aastaks. 16. aprillil 2012 korraldas Euroopa Liit üldkättesaadavale taastuvenergiale pühendatud tippkohtumise, kus rõhutati, kui oluline on tagada kõigile juurdepääs tänapäevastele energiateenustele.

Tippkohtumise käigus teatas EL, et toetab arengumaid tagamaks energiale juurdepääsu veel 500 miljonile inimesele.

ELi ja Aafrika energiapartnerluse kohaselt osaleb Euroopa Liit ambitsioonikas taastuvate energiaallikate koostööprogrammis, et edendada Aafrikas puhta energia kasutamist. Selle oluliseks eesmärgiks on muuta manner tähtsaimaks taastuvenergiasse tehtavate investeeringute sihtpunktiks ning tugevdada institutsioonilist, teaduslikku ja tehnoloogilist koostööd Aafrika ja Euroopa vahel.

Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy ÜRO Peaassamblee kohtumisel Ameerika Ühendriikides New Yorgis.

ÜRO säästva arengu konverents (Rio+20): konverentsiga samal ajal toimunud kampaanias „Puud planeedile” osalev poiss hoiab puustikut.

ÜRO säästva arengu konverents (Rio+20)

2012. aasta juunis võttis ÜRO säästva arengu konverents (Rio+20) vastu deklaratsiooni „Tulevik, mida me tahame”. Kuiigi ELi mitut eesmärki ei õnnestunud täielikult saavutada, tervitab EL Rio deklaratsiooni kui tugevat alust edasiseks tegevuseks. Esmakordselt tunnistati, et roheline majandus on oluline vahend säästva arengu saavutamisel ja vaesuse vähendamisel. Rio+20 konverentsil lepitati ka kokku kaasava ja läbipaistva tegevuskorra kehtestamises säästva arengu eesmärkide väljatöötamiseks, kõrgetasemelise poliitilise foorumi loomiseks säästva arengu komisjoni asemel ning ÜRO mitme keskkonnaprogrammi funktsioonide tugevdamiseks.

Euroopa Liit saavutas selle, et Rio+20 tippkohtumise järeldustesse kaasati õigus toidule ning põllumajanduslike väiketootjate tähtsuse tunnistamine toiduga kindlustamatuse probleemiga tegelemisel.

Koostöö rahuvalve, rahu kindlustamise ja vahendamise tagamisel

Kogu aasta vältel kuulus ELile aktiivne roll rahu kindlustamise komisjonis, kus jätkati ÜRO rahu kindlustamise struktuuri tugevdamist. Olles samal ajal rahu kindlustamise komisjoni tähelepanu all oleva kuue riigi suurim rahastaja, keskendus EL jätkuvalt tulemuste saavutamisele kohapeal ja tegi seda teatava eduga. Laiemas plaanis võib öelda, et EL aitas oluliselt kaasa Pusani foorumil võetud kohustuste (?) täitmisele seoses nõrkade riikidega, mis oli suur saavutus rahvusvahelise toetusraamistiku loomisel riikide jaoks, keda kõige enam ohustavad konfliktid ja krahhid.

2012. aastal oli meie partnerluse oluliseks osaks ning on seda ka edaspidi ELi ja ÜRO koostöö tsiviil- ja sõjaliste kriiside ohjamisel, näiteks Somaalia rannikul (Atalanta) ja Kosovos (EULEX).

EL WTOs

EL on toonitanud oma pühendumist mitmepoolsele juhtimisele ja tunnustanud WTO üliolulist rolli rahvusvahelise kaubanduse süsteemis. Olles maailma masstaabis üks suuremaid kaubandusjõude, toetab EL WTO tööd mitmepoolsete eeskirjade kehtestamisel, kaubanduse liberaliseerimisel ja jätkusuutliku arengu edendamisel.

WTO jätkuvalt tähtsusest annavad märku 2012. aastal toimunud liitumised: 2012. aasta juulis sai WTO liikmeks Venemaa, samuti sõlmiti kokkulepe Laose DRV ja Tadžikistani liitumiseks. Lisaks kasutavad WTO liikmed ning sealhulgas ka EL pidevalt vaidluste lahendamise mehhanismi – 2012. aastal väärivad eelkõige mainimist ELi algatatud menetlused seoses Hiina haruldaste muldmetallide ekspordipiirangute ja Argentina impordilitsentside piirangutega.

Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE)

OSCE oli ELi julgeoleku jaoks olulise tähtsusega tänu oma suurele liikmete hulga- le, terviklikule lähenemisviisile julgeoleku suhtes ning rollile konfliktide lahendamisel, olles otseselt kaasatud läbirääkimistesse, mille eesmärgiks oli pikaajaliste konfliktide lahendamine Gruusias, Moldovas ning Mägi-Karabahhis.

ELi peamiste prioriteetide hulka OSCEs kuulusid 2012. aastal organisatsiooni tegevuse tõhustamine konfliktide ennetamisel, sh varajase hoiatuse ja konfliktide ennetamise ning ohjamise võime; tavarelvastuskontrolli ajakohastamine ning usalduse ja julgeoleku tõhustamise meetmed; OSCE inimõõtme kohustuste rakendamise tugevdamine, võitlus piiriüleste ohtudega (politsei koostöö, küberkuritegevus, narkootikumide ja terrorismi vastane võitlus).

G8

Camp Davidis 18. ja 19. mail toimunud G8 tippkohtumise tulemuste hulka kuulus majanduskasvu ja tööhõive edendamise kohustuse uuendamine, kliimamuutusega seonduvate probleemide käsitlemise tõhustamine, sealhulgas ebatõhusate fossiilkütusetootuste otstarbekohastamine ning järkjärguline kaotamine. Võeti ka kohustusi seoses toiduga kindlustatuse ja toitumisega, Afganistaniga ning üleminekuolukorraga Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas.

G8 võttis vastu algatuse „Toiduga kindlustatuse uus liit”. Uus liit on G8 liikmete, Aafrika partnerite ja erasektori kohustus järgmise 10 aasta jooksul põllumajanduse arendamise teel vaesusest välja tuua 50 miljonit inimest.

G20

Juunis Los Caboses toimunud G20 tippkohtumisel kinnitas eesistujariik Mehhiko, et toiduga kindlustatus on kõige olulisem prioriteet, ning toonitas, et säästev areng ja toiduga kindlustatus peavad rahvusvaheliste eesmärkide nimekirjas olema kõrgel kohal. Keskenduti järgmisele: toiduhinna volatiilsust ja põllumajandust käsitleva tegevuskava 2011 rakendamine, ÜRO toitumise parendamise algatuse toetamine, mitmesuguste uuringute, riskijuhtimise ja turuinfo algatuste edendamine, toetades maaomandi vastutustundliku majandamise vabatahtlike suuniste rakendamist. Tippkohtumise kohta saab täpsemat teavet 2. peatükist.

USA president Barack Obama (keskel), Indoneesia president Susilo Bambang Yudhoyono (vasakult teine), Argentina president Cristina Fernández de Kirchner (vasakul), Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso, Hiina president Hu Jintao (paremalt teine) ja Mehhiko president Felipe Calderón (paremal) poseerivad G20 riigipeade ja valitsusjuhtide tippkohtumisel ühispildi jaoks Mehhikos Los Caboses.

Pärsia lahe koostöönõukogu

EL ja Pärsia lahe koostöönõukogu jätkasid oma dialoogi nii poliitilisel tasandil kui ka ajavahemikku 2010–2013 hõlmava ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu ühise tegevusprogrammi rakendamise kaudu mitmes eri sektoris. ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu ühisnõukogu ja ministrite 22. kohtumine toimus 25. juunil 2012 Luxembourgis ning seda juhatasid Saudi Araabia välisminister prints Saud Al Faisal ning kõrge esindaja Catherine Ashton. Kohtumisel nõustuti edendama ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu suhteid, tuginedes ettepanekutele, mille peavad kiitma heaks kahe piirkonna välisministrid ministrite 23. kohtumisel 2013. aastal.

Vahemere Liit

EL oli jätkuvalt aktiivselt kaasatud piirkondlike organisatsioonide, sealhulgas Vahemere Liidu töösse. EL võttis üle organisatsiooni põhjapiirkonna eesistuja koha, samas kui Jordaaniast sai lõunapiirkonna eesistuja.

Araabia Riikide Liiga

13. novembril toimus Kairos ELi ja Araabia Riikide Liiga ministrite kohtumine. EL toetas Araabia Riikide liiga poliitilisi algatusi Süüria küsimuses ning nägi ette struktureerituma dialoogi ja struktureeritud projektid. Lõunapiirkonnas on peetud või peetakse läbirääkimisi Alžeeria, Liibanoni, Maroko, Palestiina omavalitsuse ja Tuneesiaga Euroopa naabruspoliitika uute ambitsioonikamate tegevuskavade üle.

Üleilmsed väljakutsed

Kliimamuutus ja energia

EL tugevdas oma partnerlust kõige olulisemate energiapartneritega, suurendas toetust jätkusuutliku energiaturu reformidele ja piirkondliku turu integreerimisele naabruskonnas ning jätkas oma ressursside mitmekesistamise strateegiat, eriti seoses Kaspia mere piirkonda ulatuva „Lõunakoridoriga“.

Detsembris Dohas toimunud ÜRO kliimakonverentsil võttis Katar vastu mitu otsust, tänu millele liikus rahvusvaheline kliimategevus jälle väikese sammu võrra edasi. Kuigi uut ülemaailmset kliimakokkulepet, mis nõuab kõikidelt riikidelt meetmete võtmist, ei võeta kavade kohaselt vastu enne 2015. aastat, saavutati konverentsil ELi peamised eesmärgid, mis seisnesid kokkuleppeks soodsa pinnal ettevalmistamises ja sellele vajaliku tööke andmises. Konverentsil kiideti heaks 2012. aasta üksikasjalik tööplaan, mis käsitleb uue, 2020. aastal jõustuva globaalse süsteemi loomist ning võimaluste leidmist ülemaailmsete kliimameetmete eesmärkide saavutamiseks lähemas perspektiivis. Lisaks ratsionaliseeris Doha konverents ÜRO kliimaläbirääkimisi, sulgedes kaks töörühma ja võimaldades tulevastel läbirääkimistel keskenduda ülemaailmse lepingu ettevalmistamisele ning meetmetele, mille abil käesoleval aastakümnel eesmärke tõhustada.

Konverentsi käigus viimistleti ja võeti vastu ka Kyoto protokolliga teise perioodi eeskirjad, mille kohaselt algab kõnealune ajavahemik 2013. aasta 1. jaanuaril. Eeskirjad vastavad ELi põhinõuetele: teine periood kestab kaheksa aastat ja lõpeb aastal 2020, seega on tagatud, et perioodi lõpu ja uue ülemaailmse lepingu jõustumise vahele ei jää lünka; „ambitsioonide mehhanism“ tähendab, et osalevate arenenud riikide sihtheitkused vaadatakse 2014. aastal üle; ka kehtestati olulised eeskirjad keskkonnaalase terviklikkuse tugevdamiseks.

EL kohaldab teise perioodi eeskirju alates 2013. aasta 1. jaanuarist, kuigi ELi institutsioonide ja liikmesriikide poolse eeskirjade ametliku ratifitseerimisega võib veel aega minna.

Vaatamata Euroopa keerulisele majanduslikule olukorrale suutis EL näidata, et on täitnud oma kohustuse tagada arengumaadele aastatel 2010–2012 kiire stardirahastamine 7,2 miljardi euro ulatuses, ja kinnitada oma partneritele, et ka järgnevatel aastatel pakutakse vaesematele riikidele finantsabi kliimamuutusega toimetulemiseks. EL ja mitu liikmesriiki andsid lubaduse rahastada kliimameetmeid 2013. ja 2014. aastal 7 miljardi euro ulatuses, kusjuures summa on suurem kui eelmisel kahel aastal ⁽⁸⁾.

*Kliimameetmete volinik
Connie Hedegaard
osalemas Aafrika
ministrite
keskkonnateemalisel
konverentsil Tansaania.
Pildil koos rahvarõivaid
kandvate Masai naistega.*

*Tihedalt asustatud saared,
Saalomoni saared.*

Ülemaailmne kliimamuutuste liit

Oluline koht ELi töös kliimamuutusega võitlemisel kuulub ülemaailmsele kliimamuutuste liidule (Global Climate Change Alliance, GCCA), mis on ELi tähtsaim algatus arengumaadega kliimaküsimustes dialoogi ja koostöö tõhustamiseks. GCCA keskendub vähim arenenud riikidele ja arengumaade hulka kuuluvatele väikestele saareriikidele, keda kliimamuutus mõjutab sageli kõige enam, kellel aga on sellega tegelemiseks kõige vähem vahendeid. GCCA viis prioriteeti on lisada kliimamuutusega tegelemine vaesuse vähendamise ja arengustrateegiatesse; kohanemine, suurõnnetuste ohu vähendamine; raadamisest ja metsade seisundi halvenemisest tulenevate heitkoguste vähendamine; aktiivsem osalemine ülemaailmsel süsinikuturul ning puhta arengu mehhanism. 2012. aasta lõpuks oli 35 riigis ja neljas piirkonnas pooleli või ettevalmistamisel enam kui 45 GCCA programmi, mille rahastamis-pakett moodustab rohkem kui 285 miljonit eurot, mis on pärit Euroopa Komisjoni eelarvest, Euroopa Arengufondist (EAF) ja ELi liikmesriikidelt (Tšehhi Vabariik, Eesti, Iirimaa, Küpros ja Rootsi).

Tuumarelvade leviku tõkestamine ja tuumadesarmeerimine

Nagu varemgi, oli ELi peamiseks põhimõtteks ja eesmärgiks 2012. aastal rahvusvaheliste lepingute, konventsioonide ja muude õigusaktide ülemaailmse kohaldamise edendamine ning nende riiklik rakendamine vastavalt ELi massihävitusrelvade leviku vastase strateegia ja Euroopa julgeolekustrateegia eesmärkidele. EL püüdis nende eesmärkide saavutamise poole kõigil 2012. aasta olulistel üritustel, eelkõige tuumarelvade leviku tõkestamise lepingu ettevalmistuskomitee esimesel koosolekul, tuumadesarmeerimise konverentsil, iga-aastaselt Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) peakonverentsil, tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingu koosolekul, keemiarelvade konventsiooni ministrite kohtumisel, ÜRO Peaassamblee komisjoni esimesel koosolekul, riikide bioloogiliste ja toksinrelvade konventsiooni allkirjastanud riikide kohtumisel ning mitmel teisel asjakohasel rahvusvahelisel foorumil, nt tuumajulgeoleku tippkohtumisel Sõulis.

Sõulis 2012. aasta märtsis toimunud tuumajulgeoleku tippkohtumine oli edukas jätk 2010. aastal toimunud Washingtoni tippkohtumisele. Osalejad (sh EL) rääkisid muu hulgas ühismeetmetest tuumaterroorsmi vastu võitlemisel, tuumamaterjali ja sellega seotud rajatiste kaitsmisest ning tuumamaterjali salakaubaveo ennetamisest. Tippkohtumisel võeti vastu kommünikee, millega põhiliselt kinnitati uuesti varasemaid kohustusi, ja tööplaani ohtlike tuumamaterjalide turvalisuse tagamiseks ning tõsteti esile mitu täiendavat prioriteeti, nagu näiteks kiirgusallikate ohutus, tuumateabe turvalisus ning tuumaohutuse ja -julgeoleku aspektid.

Tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahend

Tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahend rahastab meetmeid kõrgetasemelise tuumaohutuse ja kiirguskaitse tagamiseks ning tõhusate ja tulemuslike kaitsemeetmete kohaldamiseks seoses tuumamaterjalidega väljaspool ELi. Vahendiga on hõlmatud kõik välisriigid ja selle eelarve ajavahemikuks 2007–2013 on 525 miljonit eurot.

EL tegi tööd kõigi olemasolevate õigusaktide ja rahaliste vahendite (ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) eelarve, stabiliseerimisvahend, muud vahendid) tõhusaks ning vastastikku täiendavaks kasutamiseks, et maksimeerida oma tegevuse mõju rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikide toetamisel, sh andes 2012. aastal veel 5 miljonit eurot IAEA Seibersdorfi labori moderniseerimiseks, 10 miljonit IAEA väherikastatud uraani panga toetuseks ning enam kui 5 miljonit eurot Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni ajutise tehnilise sekretariaadi töö heaks.

EL toetas ka 2012. aastal jõuliselt õiguslikult siduvat relvakaubanduslepingut, mis on uus, ÜRO heakskiidetud rahvusvaheline õigusakt tavarelvastuse rahvusvaheliste tarnete reguleerimiseks, et muuta need läbipaistvamaks ja usaldusväärsemaks. Kuigi 2012. aasta juulis toimunud konverentsil ei jõutud lepingu lõpliku teksti osas kokkuleppele, koostati läbirääkimiste tulemusena lepingu eelnõu, mida on vaja väga vähe muuta, et saavutada ülemaailmne toetus. EL on nendel läbirääkimistel olnud üheks eestvedajaks ja on ÜRO Peaassamblee 2012. aasta uue resolutsiooni üks jõulisemaid toetajaid. Resolutsiooni kohaselt kutsutakse viimane ÜRO konverents kokku märtsis 2013 ja seal jõutakse lepingu osas ilmselt kokkuleppele.

Väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kauplemise ÜRO tegevusprogrammi teisel läbivaatamiskonverentsil, mis toimus 2012. aasta augustis ja septembris, toetas EL konkreetsete soovituste esitamist meetmete kohta, millega tagatakse kõnealuse vahendi täielik ja tõhus rakendamine, ning millest mõned kajastusid hiljem konverentsi lõppdokumentides. Eriti toetab EL konkreetsete mehhanismide rajamist väike- ja kergrelvade kõrvaltoimetamise tõhusaks ennetamiseks ning ÜRO liikmesriikide suuremat koostööd rahutagamissioonidega, et parendada ebaseaduslike väike- ja kergrelvade otsimist.

Ränne

Rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisi vastuvõtmisest alates 2011. aasta novembris on EL ja tema liikmesriigid kehtestanud laialdase ja tõeliselt tervikliku rändepoliitika, mis vaatlleb rände ja liikuvuse kõiki aspekte, võttes arvesse partnerriikide probleeme ja eesmärke. Liidu välispoliitikaga kooskõlas olev lähenemisviis sai 2012. aasta jooksul Euroopa Ülemkogu täieliku toetuse.

Võitlus ebaseadusliku uimastiäri ja inimkaubanduse vastu

EL on hoogustanud oma jõupingutusi seoses mitmesuguste ülemaailmsete väljakutsetega, mis on seotud organiseeritud kuritegevusega, sh uimastiäri ja inimkaubandusega. Tegemist on väga komplekssete probleemidega, millega on vaja tegelda globaalselt ja kõikehõlmavalt, võttes arvesse probleemi iga aspekti.

Uimastid

Uimastite küsimuses on EL teinud tihedat koostööd Lääne-Balkani, Ladina-Ameerika ja Kariibi mere, Lääne-Aafrika, Kesk-Aasia riikide ja Afganistaniga, idapartnerluse riikide, Venemaa ja Ameerika Ühendriikidega. Uimastiäri seotud kuriteod õõnestavad demokraatlikku stabiilsust sellistes piirkondades nagu Kariibi mere, Kesk-Ameerika ja Lääne-Aafrika riigid, kus uimastiäri on juba viinud mõned nõrgad riigid kokkuvarisemise äärel. Rahvusvaheline koostöö on olulise tähtsusega ELi uimastistrateegias, mida uuendati aastateks 2013–2020 (nõukogu võttis selle vastu detsembris 2012) ja mille alusel EL jagab aktiivselt kogemusi seoses uimastipoliitikas võetud lähenemisviisiga, mis hõlmab narkootikumide nõudluse ja pakkumise vähendamist ning toetub teaduslikele tõenditele ja andmetele ning austab inimõigusi.

Inimkaubandus

Inimkaubandus on samuti ülemaailmne ja mitmetahuline probleem ning oleneb selle eesmärgist – seksuaalne või tööalane eksploatatsioon – on tegemist inimõiguste raske rikkumisega, mis mõjutab ühtviisi mehi, naisi ja lapsi. Inimkaubanduse kaotamist käsitlevas ELi uues strateegias aastateks 2012–2016, mille komisjon võttis vastu juunis, on ELi eesmärgiks kõikehõlmav lähenemisviis, mis keskendub inimkaubanduse ennetamisele, kurjategijate vastutuselevõtmisele, ohvrite kaitsmisele ja partnerlustele eri sidusrühmadega, sh kodanikuühiskonnaga. Selle lähenemisviisi keskmes on inimõigused ja see on soopõhine.

Ülemaailmne terrorismivastane foorum (GCTF)

EL on alati olnud ülemaailmse terrorismivastase foorumi kindel toetaja. Foorum on 30 asutajaliikmest (29 riiki + EL) koosnev mitmepoolne terrorismivastase võitluse mittesõjaväeline ühendus, mis asutati 2011. aasta septembris ÜRO Peaassamblee raames. ELi panus foorumi Somaali poolsaare suutlikkuse suurendamise töörühma kaasesistujana (koos Türgiga) on olnud märkimisväärne. Tegemist on ühega viiest foorumi töörühmast (kaks temaatilist ja kolm piirkondlikku rühma). Somaali poolsaare töörühma esimene kohtumine toimus Tansaania Dar es Salaamis 2012. aasta veebruaris ning 2012. aasta oktoobris korraldas EL Brüsselis foorumi kohtumise, kus keskenduti rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse suutlikkuse tugevdamisele Somaali poolsaare piirkonnas laiemalt.

Küberturve

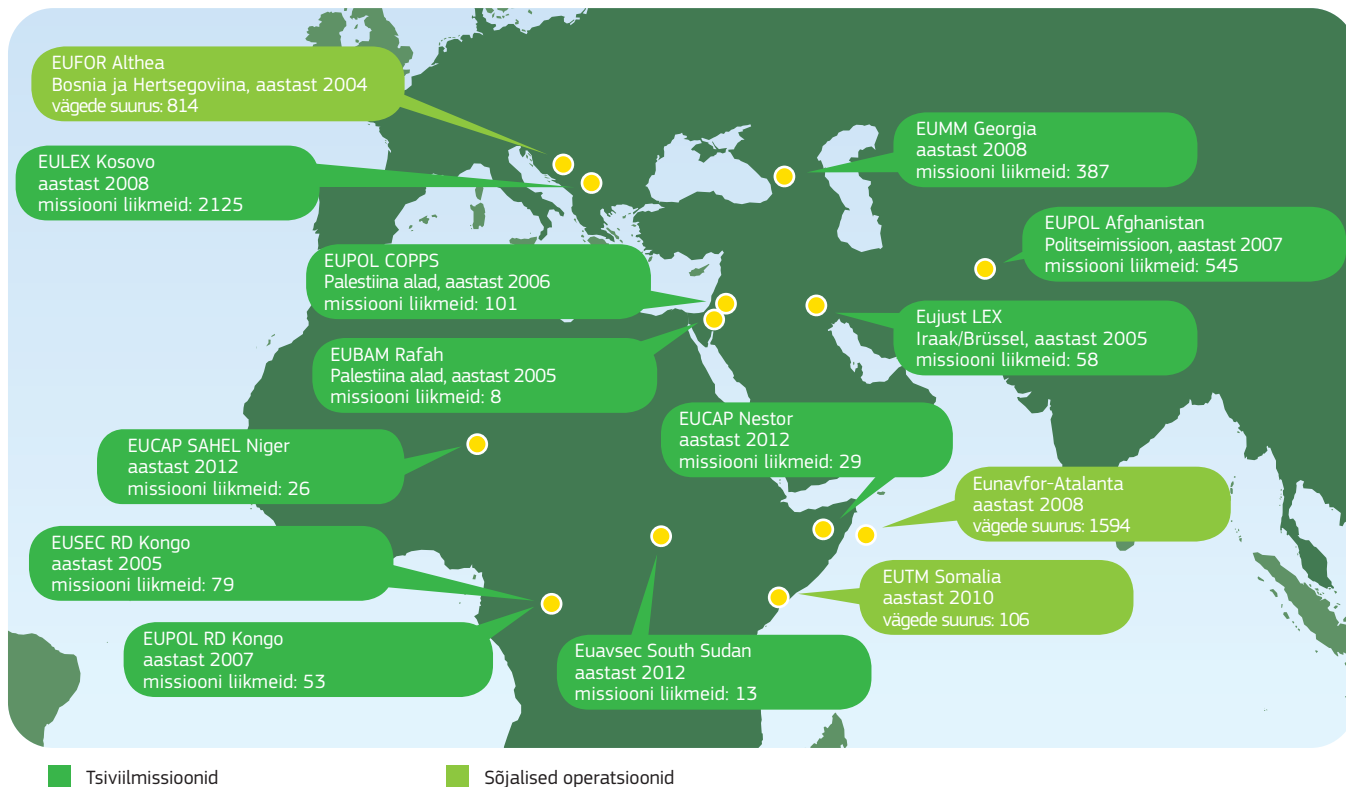
2012. aastal käivitasid komisjon ja kõrge esindaja ELi küberturbe strateegia ühisteatist ettevalmistava tegevuse. Kõrge esindaja esitas ELi nägemuse küberruumi arengust Budapestis 2012. aasta oktoobris toimunud küberruumi konverentsil. Lisaks on küberruumi küsimustes korrapäraselt suheldud ELi teatavate strateegiliste partnerite ja olulisemate rahvusvaheliste organisatsioonidega, eriti NATOga.

Rahu ja julgeolek

Ühine julgeolek ja kaitse: EL kui julgeoleku tagaja

Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜVJP) raames toimub eri paigus praegu 15 missiooni ja operatsiooni, seega on endiselt tegu nähtava, vajaliku ja käepärase vahendiga ELi meetmete pagasis. See annab märku liidu soovist ja võimest tegeleda meie aja julgeolekuväljakutsetega. Samuti on ÜVJP-l oluline koht ulatusliku lähenemisviisi tagamisel, kuna Euroopa Liidult oodatakse kasvavat suutlikkust, järjekindlust ja strateegilist lähenemist oma globaalse rolli täitmisel.

ÜLEVAADE EUROOPA LIIDU MISSIOONIDEST JA OPERATSIOONIDEST 2012. AASTAL

Praegu on ELil käimas 12 tsiivilmissiooni ja kolm sõjalist operatsiooni, sealhulgas käivitati kolm uut ÜJKP missiooni 2012. aastal: ELi missioon EUCAP Nestor suutlikkuse suurendamiseks Somaali poolsaare piirkonnas, EUCAP SAHEL Nigeris ja ELi lennundusjulgestuse missioon Euavsec Lõuna-Sudaanis. Jätks ELi võimaliku toetuse kavandamine Liibüa piirijulgeolekule ja Mali relvajõududele. 2012. aasta märtsis otsustas Euroopa Liidu Nõukogu esmakordselt kasutusele võtta ELi operatsioonide keskuse, et koordineerida kolme ÜJKP missiooni Somaali poolsaare piirkonnas (Eunavfor-Atalanta, EUTM Somalia ja EUCAP Nestor) ning suurendada nende koostoimet. Seejuures pikendati piiratlusvastast ELi operatsiooni Eunavfor-Atalanta kuni aastani 2014. Samuti korraldati edukalt ümber suurim tsiivilmissioon EULEX Kosovo ning suleti Bosnia ja Hertsegoviina politseimissioon, mis oli käimasolevatest tsiivilmissioonidest kõige pikaajalisem.

Tegutsemiseks vajab Euroopa suutlikkust. 2012. aasta detsembris võttis Euroopa Ülemkogu vastu ÜJKP järeldused, mille alusel riigipead ja valitsusjuhid peaksid 2013. aasta detsembris arutama kaitsetööstuse ning sellega seotud turu ja suutlikkuse üle.

*Operatsioon Atalanta
Adeni lahel Somaalias.*

Stabiliseerimisvahend

2012. aastal suurendas stabiliseerimisvahend märkimisväärselt ELi suutlikkust sekkuda kriisisituatsioonidesse kõikjal maailmas konflikttsükli mis tahes etapil. Stabiliseerimisvahendi lühiajalise kriisidele reageerimise komponendi raames tehti 40 meetme jaoks kättesaadavaks 195,8 miljonit eurot. Vahendi pädevusvaldkonnale vastavalt oli meetmete geograafiline ja temaatiline ulatus lai, iseäranis panustati ELi kriisidele reageerimise ja kriisileevendamise püüdlustesse, mis olid seotud selle aasta järgmiste oluliste ülesannetega.

Mitmes piirkonnas toetati valimiste korraldamist, stabiliseerimisvahendi raames rahastatavad projektid käivitati 2012. aastal Burkina Fasos, Guinea-Bissaus, Haitil, Kenyas, Madagaskaril, Pakistanis, Togos ja Zimbabwes. Stabiliseerimisvahendiga tagati kiiresti ka pidevate meetmete rakendamine Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika (MENA) piirkonnas, pakkudes abi lahenduste leidmisel seoses rahutustega Süürias ning toetades kannatada saanud elanikerühmi. Teine oluline sekkumist vajav piirkond oli Liibüa, kus toetati projekte, mille eesmärk oli suurendada riiklikku suutlikkust kriisisituatsioonidele reageerimiseks, haavatavate rühmade kaitsmiseks ja lõhkemata lahingumoonna kõrvaldamiseks. Aasias käivitati stabiliseerimisvahendi raames projektid Birmas/Myanmari Liidus, et edendada reforme, kohalikku rahu-otsessi ja ümberasumist demineerimistegevuse toetamise kaudu.

Vahendil on ka programmitöö komponent (artikli 4 lõige 3), mis hõlmab stabiliseerimisvahendi pikemaajalisi meetmeid. 2012. aastal eraldati nn rahutagamise partnerluse raames 8,5 miljonit eurot, et parendada valitsusväliste osalejate suutlikkust konfliktide ennetamisel. ELi delegatsioonid Brasiilias, Kongo Demokraatlikus Vabariigis, El Salvadoris, Haitil, Indias, Kõrgõzstanis ja Nicaraguas korraldavad nüüd kohalikke projektikonkursse neljas rahutagamisega seotud prioriteetses valdkonnas.

Kaks meetet käivitati varajase hoiatamise ja konfliktide analüüsimise valdkonnas: üks koostöös ülemaailmsete valitsusväliste osalejatega varajase hoiatamise ja konfliktide analüüsimise meetmete võtmiseks ning teine koostöös piirkondlike ja allpiirkondlike organisatsioonidega edendamaks partnerite varajase hoiatamise suutlikkust ning tugevdamiseks sidemeid ööpäevaringsete vaatluskeskuste vahel.

Rahutagamise partnerluse raames käivitati ka kliimamuutuse ja julgeoleku projekt Ida-Euroopas ja Lõuna-Kaukaasias ning projekt teemantide käsitsi kaevandamise edendamiseks Elevandiluurannikul.

Euroopa uus tsiviilkriiside ohjamise koolitusalgatus (New Training Initiative for Civilian Crisis Management, ENTR) programm, mis pakub rahvusvahelistes kriisimissioonides osalevatele tsiviileksperteridele koolitust kriiside ohjamise ja stabiliseerimise alal, oli tänu programmi uuendamisele edukas ka 2012. aastal.

Konfliktide ennetamise, rahu tagamise ja vahendamise suutlikkuse suurendamine

2012. aastal, kooskõlas Lissaboni lepingu artiklis 21 sätestatud eesmärgiga „säilitada rahu, ennetada konflikte ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut“, on jätkatud tööd eesmärgiga tõhustada ELi suutlikkust konfliktide ennetamisel, rahu tagamisel ja vahendamisel. Pidevalt toimub töö järgmiste eesmärkide saavutamise nimel: süsteemide, vahendite ja tavade arendamine identifitseerimaks riike, kus esineb keskmine või pikaajaline vägivaldse konflikti oht, ning võimalusi varajaste meetmete võtmiseks, et tegelda nimetatud ohtudega; personali suutlikkuse suurendamine koolituste, juhendite, kogemustest õppimise ja heade tavade kaudu, eriti seoses konflikti analüüsi ja vahendamisega, ning kohapeal konfliktide ennetamise, rahu kindlustamise ja vahendamisega tegelevale personalile tugisüsteemi tagamine. Selle tegevuse edendamiseks on vaja vastu võtta kõikehõlmav lähenemisviis, mis tagab kooskõla ELi kriisile reageerimise ja kriisi ohjamise struktuuridega ning tiheda koostöö partneritega, sh ÜRO, piirkondlike organisatsioonide, kodanikuühiskonna ja akadeemiliste ringkondadega.

Aafrika suutlikkuse suurendamine rahu- ja julgeolekuküsimustes

Aafrika rahutagamisrahastu mehhanismi kohese toetuse tagamiseks kriisi varajaseks ennetamiseks, ohjamiseks ja lahendamiseks Aafrika Liidu ja piirkondlike majandusühenduste poolt kasutati 2012. aastal kolm korda Kenyas ja Madagaskaril ning Aafrika Liidu algatuse toetamiseks Joseph Kony juhitava Issanda vastupanuarmee (Lord's Resistance Army, LRA) vastu. Üsna suurt toetust osutatakse Aafrika juhitud rahutagamisoperatsioonidele, näiteks jätkuvatele missioonidele Somaalias (Aafrika Liidu missioon Somaalias, Amisom) ja Kesk-Aafrika Vabariigis (rahutagamissioon Kesk-Aafrika Vabariigis, Micopax), lisaks ka Aafrika reservvägede komplekteerimise kontrollimiseks programmi Amani Africa II raames.

Rakendades piraatluse vastu võitlemiseks Somaali poolsaare piirkonnas ulatuslikku lähenemisviisi, püüab EL tegelda kõnealuse merejulgeolekuprobleemiga ning luua samas ka sobivat keskkonda piirkonna majanduslikuks arenguks. Sel eesmärgil ühitab EL oma traditsioonilisi välisabi programme sõjaliste (Eunavfor – operatsioon Atalanta) ja piirkondlike merenduslaste võimete tugevdamise projektidega (nt EUCAP Nestor, stabiliseerimisvahendi rahastatud kriitilise tähtsusega mereteede programm, merejulgeoleku programm).

Laienemine

Horvaatia

Vastavalt 2011. aasta detsembri ühinemislepingule jätkas komisjon hoolikalt Horvaatia ühinemisettevalmistuste jälgimist, pöörates erilist tähelepanu konkurentsile, kohtusüsteemile ja põhiõigustele ning vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnale. 2012. aasta oktoobris esitati üldine seirearuanne ⁽⁹⁾ ja ülejäänud laienemispakett, ⁽¹⁰⁾ milles üldiselt kinnitati, et Horvaatia ühinemisettevalmistused on olnud ajakohased, ning määrati kindlaks teatud erimeetmed, mida järgnevate kuude jooksul on vaja võtta.

*Horvaatia ühinemislepingu
pitseerimine.*

Island

Ühinemisläbirääkimised Islandiga olid edukad ning neljal 2012. aasta toimunud valitsustevahelisel konverentsil avati 16 peatükki ja suleti ajutiselt kolm. Nii on praeguseks avatud 27 peatükki, millest 11 on ajutiselt suletud. Lisaks on Island alustanud ettevalmistuste tegemist põhilistes poliitikavaldkondades nagu regionaalpoliitika ja põllumajandus. Probleemid püsivad kalanduse, põllumajanduse ja maaelu arengu, toiduohutuse, keskkonna, kapitali liikumise, finantsteenuste, maksustamise ja tolliliidu osas.

Türgi

Türgi on ELi jaoks endiselt olulise tähtsusega riik, võttes arvesse tema dünaamilist majandust, strateegilist asukohta ja olulist piirkondlikku rolli. EL toonitas, et on nii ELi kui ka Türgi huvides, et ühinemisläbirääkimised saaksid peatselt taas hoo sisse, tagades, et EL jääks Türgi reformide võrdlusaluseks. Ühinemisläbirääkimiste edusammude toetamiseks ja täiendamiseks (2012. aastal ei avatud läbirääkimistes uusi peatükke) käivitas komisjon positiivse tegevuskava, mille eesmärgiks on koostöö suurendamine mitmes ühist huvi pakkuvates valdkondades: poliitilised reformid, vastavus ühenduse õigustikule, Türgi osalemine ELi programmides, dialoog välispoliitika, viisade, liikuvuse ja rände, kaubanduse, energia ja terrorismivastase võitluse küsimustes. Töö positiivse tegevuskava rakendamisel on olnud edukas, kaasa arvatud tehniliste töörühmade moodustamine muu hulgas ELi õigustiku järgimise tagamiseks.

Üha enam teeb muret märkimisväärsete edusammude puudumine Türgi liikumisel poliitiliste kriteeriumide täieliku täitmisel suunas. Türgi ei ole siiani täielikult rakendanud Ankara lepingu lisaprotokoll. EL väljendas sügavat kahetsust selle üle, et Türgi külmutas 2012. aasta teisel poolel oma suhted ELi eesistujariigiga, samuti Türgi avalduste üle kõnealusel küsimuses ning selle üle, et ei järgita ELi seisukohti ja avaldusi rahvusvahelistel foorumitel.

Välispoliitikaalases koostöös on Euroopa välisteenistus märgatavalt laiendanud ja tõhustanud ELi ja Türgi vahelist regulaarset poliitilist dialoogi, mis hõlmab ühist huvi pakkuvaid rahvusvahelisi küsimusi, nagu olukord Süürias, Põhja-Aafrikas, Lähis-Idas ja Pärsia lahe ääres, Lähis-Ida rahuprotsess, Lääne-Balkan, Afganistan/Pakistan, Venemaa ja Lõuna-Kaukaasia ning terrorismivastase võitluse ja massihävitussrelvade leviku tõkestamise küsimused.

Montenegro

Pärast seda, kui Euroopa Ülemkogu toetas ühinemisläbirääkimiste alustamist, alustati 29. juunil 2012 Montenegroga läbirääkimisi. Teine ühinemiskonverents toimus detsembri keskel ning selle käigus avati üks ja suleti ajutiselt üks peatükk. Õigustiku sõelumine kestab ja lõpeb eeldatavalt 2013. aasta juuni lõpus.

Kotor, Montenegro.

Serbia

Euroopa Ülemkogu andis Serbiale kandidaatriigi staatuse märtsis. Serbia täidab poliitilisi kriteeriume piisavalt hästi. Serbia peab hoogustama reforme, eriti õigusriigi, kohtureformi ja korruptsioonivastase võitluse osas. Serbia on suurendanud püüdlusi suhete normaliseerimiseks Kosovoga, mille tulemuseks on Serbia peaministri Ivica Dačići ja Kosovo peaministri Hashim Thaçi kohtumised (vt allpool) ELi vahendatud dialoogi raames. Kui rääkida ühinemisläbirääkimiste alustamisest, peab ütleva, et suhted Kosovoga tuleb muuta veelgi nähtavamaks ja jätkusuutlikumaks. Selles kontekstis otsustas nõukogu detsembris, et Iirimaa eesistumise ajal tutvutakse Serbia edusammudega komisjoni ja kõrge esindaja aruande põhjal.

Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik

2012. aasta kevadel käivitatud kõrgetasemeline ühinemisdialoog Euroopa Komisjoniga oli katalüsaatoriks reformide kiirendamisel. Ohridi raamleping on demokraatia ja õigusriigi tugevdamise seisukohast endiselt väga oluline. Oktoobris kordas komisjon oma soovitusi alustada ühinemisläbirääkimisi. Nõukogu võttis soovitusi arvesse, tunnustades tehtud edusamme. Nõukogu meenutas, et vajalikud on head suhted naabrite vahel, ja tervitas asjaomaste osapoolte vahel hiljuti süvenenud dialoogi positiivset mõju. Komisjonile tehti ülesandeks koostada 2013. aasta kevadeks aruanne, milles hinnatakse reformide rakendamist kõrgetasemelise ühinemisdialoogi kontekstis ning meetmeid, mida võetakse heanaaberlike suhete tagamiseks ja nimeküsimumusele läbirääkimiste teel mõlemale poolele vastuvõetava lahenduse leidmiseks ÜRO egiidi all. Nimetatud aruandele tuginedes ja ühinemisläbirääkimiste võimalikku alustamist silmas pidades hindab nõukogu edusamme järgmise eesistujariigi eesistumise ajal.

Albaania

Albaania tegi märgatavaid edusamme, et saavutada olulised prioriteedid, mis on seatud ühinemisläbirääkimiste alustamist käsitlevas komisjoni 2010. aasta arvamuses⁽¹⁾. Tunnustades tehtud edusamme, soovitas komisjon 2012. aasta oktoobris, et nõukogu peaks andma Albaaniale kandidaatriigi staatuse pärast oluliste meetmete võtmist kohtureformi ja riigihalduse reformi valdkonnas ning parlamendi kodukorra ülevaatamist. Detsembris toetas nõukogu komisjoni üldist hinnangut ja kutsus komisjoni üles viivitamata teatama kandidaatriigi staatuse andmiseks vajaliku edu saavutamisest.

Bosnia ja Hertsegoviina

Bosnia ja Hertsegoviina on saavutanud piiratud edu poliitiliste kriteeriumide ning stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustumise ning ELiga ühinemise tõsiselt võetava taotluse esitamisele suunatud tegevuskava tingimuste täitmisel. Riik peab uuesti keskenduma ELi tegevuskava rakendamisele. Kõige olulisemaks sammuks edasi oleks siinkohal Bosnia ja Hertsegoviina põhiseaduse muutmise, kõrvaldades sealt vastuolud Euroopa inimõiguste konventsiooniga. Siiani ei ole tehtud erilisi edusamme funktsionaalsemate, koordineeritud ja jätkusuutlike institutsiooniliste struktuuride loomiseks. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi raames jätkus ELiga struktureeritud dialoog õigusemõistmise küsimuses. Juunis käivitati kõrgetasemeline ühinemisdialoog komisjoniga ning selle teine kohtumine toimus novembris. Oma suurenenud kohaloleku raames on EL mitmes valdkonnas aidanud riigi ametiasutustel rakendada ELi tegevuskava. 2012. aastal tugevdas EL veelgi oma kohalolekut, avades pärast rahvusvahelise järelevalve peatamist 2012. aasta mais Brčko ringkonnas büroo.

2012. aasta juunis lõppes ELi politseimissioon (EUPM) Bosnias ja Hertsegoviinas, esimene Euroopa ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) raames käivitatud missioon, mis sai alguse 2003. aasta jaanuaris.

Oma peaaegu kümne aasta pikkuse kohaloleku jooksul töötas EUPM selle nimel, et luua Bosnias ja Hertsegoviinas moodne, jätkusuutlik, professionaalne paljurahevuseline politseiteenistus, kellel on vastav väljaõpe, varustus ja valmisolek võtta täielik vastutus õiguskaitse tagamise eest vastavalt rahvusvahelistele standarditele. EUPM andis Euroopa Liidu eriesindajale operatiivset nõu ning aitas tagada, et Euroopa Liit oleks täielikult kursis Bosnias ja Hertsegoviinas toimuvate muudatustega.

Mostar Bosnias ja Hertsegoviinas.

Viimasel aastakümnel osales Euroopa Liidu politseimissioonis Bosnias ja Hertsegoviinas enam kui 2300 meest ja naist: 1786 politseinikku ja 154 erineva ametialase taustaga rahvusvahelist eksperti ELi kõigest 27 liikmesriigist, Kanadast, Islandilt, Norrast, Šveitsist, Türgist ja Ukrainast ning 487 töötajat Bosniast ja Hertsegoviinast.

Kosovo ⁽¹²⁾

Kosovo on jätkanud edusammude tegemist Euroopa integratsiooniga seotud küsimustes. Mitu olulist probleemi ootavad aga veel lahendamist, eriti seoses õigusriigi, riigihalduse reformi, valimissüsteemi reformi, kogukondade integreerimise ja majandusküsimustega. Komisjon käivitas jaanuaris Kosovoga viisadialoogi ja andis juunis välja viisaküsimuste tegevuskava. Mais käivitati komisjoniga struktureeritud dialoog õigusriigi küsimuses. Oktoobris esitas komisjon Kosovo stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu teostatavusuuringu. Pidades silmas võimalikku otsust alustada Kosovoga stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu üle läbirääkimisi, otsustas nõukogu detsembris lirimaa eesistumise ajal tutvuda Kosovo edusammudega, tuginedes komisjoni ning kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi esitatud aruandele. Veebruaris määrati ametisse ELi uus eriesindaja Kosovos, Samuel Žbogar, ja EULEXi volitusi pikendati 2014. aasta juunini.

Belgradi ja Priština vaheline dialoog

ELi käivitatud Belgradi-Priština dialoog aeglustus Serbias toimunud valimiste ajal 2012. aasta esimesel poolel, kuid tegevus jätkus (sealhulgas seoses rahvastikuregistri, ülikoolidiplomite ja liikumisvabadusega). Kõnealune töö on eriti kiirenenud integreeritud piirihalduse osas. Dialoog jätkus oktoobris kõrgel poliitilisel tasandil ning ajavahemikus 2012. aasta oktoobrist detsembrini kohtusid peaministrid Dačić ja Thaçi kolm korda.

Ühinemiseelne abi – IPA

2012. aastal eraldati ühinemiseelsest rahastamisvahendist laienemisprotsessis osalevatele riikidele kokku 1846 miljonit eurot, mis hõlmas ka mitmele abisaajale suunatud abi. 2011. aastal oli see summa 1746 miljonit eurot ja 2010. aastal 1544 miljonit eurot. 2012. aasta lõpuks moodustas alates 2007. aastast kõnealustele riikidele eraldatud ühinemiseelne abi kokku 9298 miljonit eurot.

2012. AASTAL KANDIDAATRIIKIDELE JA POTENTSIAALSETELE KANDIDAATRIIKIDELE ANTUD ABI

Riik	IPA 2012. aasta assigneeringud (jooksevhindades; miljonit eurot):
Albaania	94,57
Bosnia ja Hertsegoviina	107,87
Horvaatia	155,59
Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik	101,47
Island	12,00
Kosovo	68,80
Montenegro	34,95
Serbia	202,10
Türgi	856,32
Mitme abisaajaga programm	212,70
Kokku	1846,37

Toetus Küprose türgi kogukonnale sotsiaalse ja majandusliku arengu tagamiseks moodustas 2012. aastal taas 28 miljonit eurot.

Regionaalpoliitika ja areng

Arenguabi

Käesoleval aastal vaadati põhjalikult läbi ELi arengupoliitika. Mõned olulisemad muudatused on toodud allpool.

Muutuste kava (komisjoni teatis 2011. aasta oktoobris ⁽¹³⁾ ja nõukogu 2012. aasta mai järeldused ⁽¹⁴⁾ ning programmitöö uute juhendite vastuvõtmisega keskendutakse ELi arengupoliitikas riikidele, kes vajavad kõige enam abi ja asuvad piirkondades, kus EL saab vaesuse vähendamisele kõige paremini kaasa aidata. Lisaks omandavad esmajärgulise tähtsuse sellised küsimused nagu valitsemistava, inimõigused ning säästev ja kaasav areng. Eesmärgiks on suurendada mõju ja nähtavust, vähendada tehingukulusid ning suurendada järjepidevust eri poliitikavaldkondade ja osalejate vahel.

Kavas on olulisel kohal ka uued ideed rahastamise ligitõmbamiseks ja need vastavad muutuste kava eesmärkidele. Ideed on ära toodud ühisteatises, ⁽¹⁵⁾ mille eesmärgiks on ELi ressursside mõju suurendamine, arendades partnerlusi teiste rahastamisallikatega, näiteks erasektori pankadega, ja kohaldades uusimat abi tulemuslikkuse poliitikat.

Kaubandusabi ja impordisoodustused

Vaatamata majanduskriisile on EL oma liikmesriikidega endiselt maailma suurim kaubandusabi andja. EL eraldas umbes kolmandiku kogu ülemaailmsest kaubandusabist, kokku 10,7 miljardit eurot. Kaubandusabi aitab riikidel välja töötada kaubandusstrateegiaid, rajada kaubandusega seotud infrastruktuure ning suurendada kasvu kiirendamiseks ja vaesuse vähendamiseks oma tootmisvõimsust.

EL on läbi vaadanud kõige enam abi vajavatele arengumaadele koostatud soodusimpordi kava, mida tuntakse ka üldise soodustuste süsteemina ja mis jõustub 1. jaanuaril 2014. Uue skeemi järgi on toetusesaajate hulk väiksem (89 riiki), et keskenduda rohkem kõige enam abi vajavatele riikidele. Samas eraldatakse rohkem toetust riikidele, kes kaaluvad tõsiselt inimõigusi, töötajate õigusi, keskkonnakaitset ja head valitsemistava käsitlevate rahvusvaheliste konventsioonide rakendamist.

Eelarvetoetuse tugevdamine ja siseriiklike vahendite kaasamine

Mais 2012 toetas nõukogu komisjoni teatist tulevase lähenemisviisi kohta kolmandatele riikidele antavale ELi eelarvetoetusele ⁽¹⁶⁾. Eelarvetoetuse eesmärk on käsitleda viit olulist arenguga seotud väljakutset:

- ▶ inimõiguste ja demokraatlike väärtuste edendamine;
- ▶ finantsjuhtimise, makromajandusliku stabiilsuse, kaasava majanduskasvu ning korrupsiooni- ja pettusevastase võitluse täiustamine;
- ▶ valdkondlike reformide edendamine ja valdkondlike teenuste pakkumise täiustamine;
- ▶ riigi ülesehitamine nõrkades riikides ja arenguriikide hulka kuuluvate väikeste saareriikide ning ülemeremaade ja -territooriumide arenguväljakutsetega tegelemine ning
- ▶ siseriiklike vahendite kaasamise parendamine ja toetusest sõltumise vähendamine.

2012. aastal tugevdas Euroopa Komisjon oma toetust kolmepoolsele algatusele (Maailmapanga ja OECDga), mis käivitati 2011. aastal siirdehindade valdkonnas. Eesmärgiks on suurendada arengumaade suutlikkust hargmaiste ettevõtjate rahvusvaheliste kuluarvestuste tavade jälgimisel ja auditeerimisel. Komisjon käivitas ka seadusandliku algatuse riikide kaupa liigendatud aruandluse kohta, et parendada börsinimekirja kantud, väljaveo ja metsaraiega tegelevate Euroopa riikidevaheliste suurte ettevõtete maksete läbipaistvust asukohariigi jaoks (maksud, lõivud, kasutustasud jm).

Aastatuhande arengueesmärgid

Euroopa Liit soovib aastatuhande arengueesmärgid saavutada aastaks 2015. Aastatuhande arengueesmärgid on viimase kümne aasta jooksul olnud võimsaks poliitilise kaasamise tööriistaks arenguküsimustes. Kuigi mõningast edu on kahtlemata saavutatud (näiteks juurdepääs joogiveele), on teistes valdkondades vaja astuda veel märkimisväärseid samme (näiteks laste ja emade tervis).

2013. aasta sügiseks on määratud ÜRO aastatuhande eesmärkide läbivaatamine ja komisjon on algatanud arutelud 2015. aastale järgneva võimaliku perioodi tegevuskava teemal.

32 miljonit inimest sai kasu meetmetest, mis EL võttis seoses veevarudega

ELi üks olulisemaid eesmärke vaesuse vähendamisel on anda oma panus veele ja kanalisatsioonile juurdepääsu tagamist käsitleva aastatuhande arengueesmärgi saavutamisse. ELi aastatuhande arengueesmärgi algatusega eraldati täiendavad 1 miljard eurot Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikidele, et aidata neil saavutada aastatuhande arengueesmäärke, mille osas mahajäämus on kõige suurem (ja toetada edasi neid, kes on eriti suuri edusamme teinud). Vesi ja kanalisatsioon on üks neljast aastatuhande arengueesmärgist, mida algatus käsitleb ja millele on eraldatud 266 miljonit eurot.

Säästev põllumajandus ning toiduga ja toitumisalane kindlustatus on ELi pikaajalise arengu ja koostöö tegevuskavas tähtsal kohal. Viimastel aastatel on maailmas suurenenud looduskatastroofide, näiteks põudade ja üleujutuste arv, püsivad stressi tekitavad tegurid, näiteks toidu kõrge hind. Riikides, kus toidunappus on krooniliseks probleemiks, on nimetatud tegurid suurendanud kõige vaesemate elanike haavatavust. EL on tõhustanud oma tegevust, et suurendada vastupanu sellistele šokkidele. ELi kindlaks eesmärgiks on suurendada oma toetust ning tagada inimestele juurdepääs veele, energiale ja toidule. Need püüdlused kajastuvad ka 2012. aasta Euroopa arenguaruandes „Vee, energia ja maa haldamine kaasava ja säästliku majanduskasvu nimel”, kus arengusuundadena on ette nähtud tihedalt seotud vee-, energia- ja maasektori integreerimine.

Tööhõive, sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus

Augustis võttis komisjon vastu oma esimese teatise sotsiaalkaitse kohta ELi arengukoostöös⁽¹⁷⁾. Selles visandatakse, kuidas ELi toetus peaks tulevikus toimima, et toetada riiklike sotsiaalkaitse valdkondade ja süsteemide arengut, järgides muutuste kava, mis kutsub kaasava kasvu suurendamise nimel edendama sotsiaalkaitset. Liiga sageli unustatakse jõukuse saavutamisele keskendudes ära kõige haavatavamad isikud (naised, lapsed, puudega inimesed, vanurid). Sotsiaalkaitse puudumine on keskmise ja madala sissetulekuga riikides pikaajalise ja jätkusuutliku arengu seisukohast suureks takistuseks.

Arenguvolinik Andris Piebalgs (keskel) kohtumas kalameestega Turkana järve ääres Keenias.

Majanduspartnerluslepingud

Præguseks on majanduspartnerlusleping sõlmitud kolme piirkonnaga (Cariforum, Vaikse ookeani piirkond (Paapua Uus-Guinea) ning Ida- ja Lõuna-Aafrika) ning nüüd keskendutakse nimetatud lepingute rakendamisele. Käivad läbirääkimised ELi ja ülejäänud Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikide vahel ning viimastel kuudel on teatavate piirkondade osas saavutatud olulisi edusamme. EL on seisukohal, et majanduspartnerluslepingud, mis tagavad AKV riikidele juurdepääsu ELi turule, tagavad õige raamistiku jätkusuutliku majanduskasvu ja investeeringute soodustamiseks.

Vastused humanitaarkriisile

ECHO 20. aastapäev

20 aasta eest asutatud Euroopa humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektooraat (ECHO) on tänapäeval Euroopa solidaarsuse lipulaev ning juhib rahvusvahelisi jõupingutusi elude päästmiseks ja kannatuste leevendamiseks.

Viimase 20 aasta jooksul on ECHO eraldanud 14 miljardit eurot esmavajaduste rahuldamiseks inimestele, keda on tabanud konfliktid või looduskatastroofid. Koos on Euroopa – komisjon ja liikmesriigid – maailma suurim hädaabi andja.

Möödunud aastate jooksul on komisjon igal aastal eraldanud 1 miljardi euro ulatuses toetusi peaaegu 150 miljonile inimesele enam kui 80 riigis väljaspool Euroopa Liitu. See summa moodustab vähem kui 1% Euroopa Liidu kogueelarvest.

*Rahvusvahelise koostöö,
humanitaarabi ja
kriisihjamise volinik
Kristalina Georgieva
külastamas pagulaslaagrit
Türgi-Süüria piiril Kilises.*

Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse loomine

Tuginedes 2011. ja 2012. aasta juhtprojektide tulemustele ja ulatuslikele konsultatsioonidele humanitaarorganisatsioonide ning teiste sidusrühmadega, võttis komisjon septembris vastu määruse⁽¹⁸⁾ eelnõu, mis käsitleb korpuse moodustamist. Nähakse ette, et Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpuse on valmis tegutsema 2014. aastast ning järgmistel aastatel koolitatakse ja saadetakse laiali umbes 10 000 humanitaarabi vabatahtlikku.

Regionaalpoliitika

Lääne-Euroopa

Koostöö Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) riikidega

Tihedad sidemed ELi ning Islandi, Liechtensteini ja Norra vahel tugevnesid veelgi, nii kahepoolselt kui ka Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) raamistikus. 2012. aastal oli eriline tähelepanu pööratud siseturgu käsitlevatele ELi õigusaktidele, mis ei olnud veel inkorporeeritud EMP lepingusse. Detsembris 2012 esitasid Euroopa välisteenistus ja komisjon EMP toimimise ülevaate arutamiseks ELi liikmesriikidele. EL-EMP nõukogu kohtus mais ja novembris 2012.

Süvenes ELi koostöö Šveitsiga ning selle tulemuseks oli koostööalase halduskokkuleppe sõlmimine Euroopa Kaitseagentuuri ja Šveitsi Relvastusametiga ning Šveitsi osalemise pikendamine kahe aasta võrra Euratomi teadusosalases raamprogrammis (Euratom FP7).

Nõukogu andis oma poliitilise hinnangu suhtele nelja EFTA riigiga oma 20. detsembri 2012. aasta järeldestes, ⁽¹⁹⁾ mis käsitlesid kõnealust teemat.

Andorra, Monaco ja San Marino

20. novembril võttis komisjon vastu teatise ELi suhete laiendamise kohta Andorra, Monaco ja San Marinoga, ⁽²⁰⁾ milles sätestati viis võimalust nimetatud riikide paremaks integreerimiseks Euroopa Liitu. Detsembris võttis nõukogu vastu järelused, millega tervitati teatist ja kutsuti komisjoni jätkama kahe valikuvõimaluse analüüsimist: nende väikeste riikide osalemine Euroopa Majanduspiirkonnas ning nendega läbirääkimiste pidamine ühe või mitme assotsieerimise raamlepingu üle.

Piirkondlik koostöö Kagu-Euroopas

Kagu-Euroopa piirkondliku koostöö küsimuses tehti ELi abiga märgatavaid edusamme ning võeti meetmeid, mis panustasid piirkondlikku lepitusprotsessi, muu hulgas ka Igmani ja RECOMi (lepituskomisjon) algatuste kaudu. Koostöö edenes ka sellistes spetsiifilistes valdkondades nagu energiaühendus, Kesk-Euroopa vabakaubandusleping (CEFTA) ja piirkondlik avaliku halduse kool (ReSPA). Piirkondlik koostöönõukogu (RCC) jätkas oma strateegia ja ELi abiga välja töötatud 2011–2013 tööprogrammi rakendamist. Koostöönõukogu esitas ka uue algatuse, SEE 2020, mille eesmärk on strateegia „Euroopa 2020” kohandamine vastavalt Kagu-Euroopa riikide vajadustele ja tingimustele. 2012. aasta juunis määrati ametisse piirkondliku koostöönõukogu uus peasekretär Goran Svilanovic.

Arktika/põhjamõõde

Kõrge esindaja ja Euroopa Komisjoni poolt 2012. aasta juunis vastu võetud uues ühisteatises, ⁽²¹⁾ mis käsitleb Arktika piirkonda, toonitatakse, et kuna Arktika piirkond muutub kiiresti ja märkimisväärselt, on seal toimuvad arengud Euroopa Liidu jaoks üha suurema strateegilise, majandusliku ja keskkondliku tähtsusega. EL soovib teha tihedamat koostööd Arktika piirkonna partneritega, et tegelda ühiste väljakutsetega säästva arengu ning töhusa keskkonnakaitse valdkonnas üheskoos ja konstruktiivselt. Teatises pakutakse välja meetmed ELi konstruktiivse kaasatuse tagamiseks Arktika piirkonnas ning need võib kokku võtta kolme sõnaga: teadmised, vastutus ja kaasatus.

Põhjamõõtme poliitika ja selle struktuurid loovad raamistiku tulemustele orienteeritud praktiliseks koostööks, mille raames EL ja liikmesriigid teevad koostööd Venemaa, Norra ja Islandiga ühiselt vastu võetud projektide raames. Transpordi- ja logistikapartnerlusealase tegevuse rahastamiseks toetusfondi loomisel lähtutakse keskkonnapartnerluse eeskujust ning sellega tugevdatakse ELi lähenemisviisi põhjapiirkonna regionaalsele koostööle.

Aafrika

Hea valitsemistava, austus inimõiguste vastu ja majandusreformid on jätkuvalt ELi Aafrika poliitika prioriteetideks. Asjaomaseid piirkondlikke organisatsioone toetades püüab EL leida lahendusi poliitilistele probleemidele riikides, mida mainitakse Cotonou konventsiooni artiklis 96 (Guinea, Guinea-Bissau, Madagaskar, Zimbabwe). EL toetas põhiseaduslikku võimu üleandmist Etioopias ja Malawis. EL on pakkunud valimiste korraldamisel abi mitmele riigile, sealhulgas Ghanale, Senegalile ja Sierra Leonele.

Tihe koostöö Aafrika Liiduga leiab kajastamist Aafrika ja ELi ühisstrateegias, mis on kahe maailmajao vahelise koostöö raamistikuks. Strateegilist partnerlust tugevdati poliitiliste suhetega kõrge esindaja ja teiste kõrgemate ametnike tasandil, korrapäraste kontaktidega kahe komisjoni vahel ning mitme konkreetse temaatilise algatusega poliitilisel ja tehnilisel tasandil.

Sahel/Mali

Alates 2010. aastast on EL tihedas koostöös Mali, Nigeri ja Mauritaania valitsustega ette valmistanud ja rakendanud Saheli julgeolekut ja arengut käsitlevat ELi strateegiat, eesmärgiga edendada samaaegselt julgeolekut, head valitsemistava ja arengut kohalikul, riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

Malis 2012. aastal puhkenud kriis rõhutas selle ulatusliku lähenemisviisi olulisust. Rahu ja arengu tagamiseks Sahelis tuleb leida kestav lahendus Mali poliitilisele ja julgeolekukriisile. Samuti tuleb tegelda Saheli julgeoleku- ja arenguküsimustega, kaasa arvatud Malis.

Eriti just 2012. aastal kiirendas EL strateegia rakendamist Mauritaanias ja Nigeris. Nigeris käivitati juulis uus ELi missioon (EUCAP SAHEL), et koolitada kohalikke julgeolekujõude ning tõhustada koordineerimist Mali ja Mauritaaniaga tegelemaks kuritegudega, sh uimastiäri ja terrorismiga. Käivitati projekte, kavandati uusi projekte julgeolekusektoris ja strateegia teistes valdkondades, sealhulgas radikaliseerumise ärahoidmiseks.

Malis on ELi kindlaks eesmärgiks põhjalikult toetada rahu taaskehtestamist, stabiliseerimist ja tagamist, seda eriti riigi põhjaosas. Lühemas perspektiivis on ELi sihiks täita Mali valitsuse ametlik palve ning aidata seadusliku tsiviilkontrolli all moderniseerida ja koolitada Mali kaitsejõude. See ELi koolitusmissioon käsitleb ka vajadust taastada käsuliin, luua usutav ähvardav jõud ning õpetada sõjaväelastele austust rahvusvahelise humanitaarõiguse suhtes. Samuti soovib EL Malis rahaliselt toetada Aafrika juhitavat rahvusvahelist toetusmissiooni.

See ELi tegevus on osa ulatuslikust poliitilisest toetusest riigivõimu taastamise, poliitilise ülemineku, taasühendamise ja stabiilsuse tagamiseks Malis.

Toidukriis Sahelis

Terav toidukriis Sahelis mõjutab 18 miljonit inimest, kellest 8 miljonit ja enam kui üks miljon last arvatakse olevat tõsisel ohul. Euroopa Komisjon eraldas veel 164,5 miljonit eurot toiduainetega kindlustatuse meetmete tugevdamiseks ja täiendamiseks piirkonnas. See summa on lisaks umbkaudu 220 miljoni euro suurusele summale, mis eraldati toiduainetega kindlustatuse sektori rahastamiseks Mauritaaņas, Burkina Fasos, Malis, Nigeris, Tšaadis ja Senegalis.

TAIMKATTE SEISUND SAHELIS AUGUSTIS 2011, TEADUSUURINGUTE ÜHISKESKUS

Teadusuuringute Ühiskeskuse põua jälgimise süsteem (teaduslik kaart, mis näitab põudasadid ja viljasaaki, eriti toiduainete nappuse käes kannatavates piirkondades)

■ väga kasin ■ kasin ■ normaalne ■ hea ■ väga hea
 □ riik □ provints

Lisaks teatas EL 2012. aastal, et tuleb teha kõik võimalik, et kaitsta inimeste elatusvahendite säilitamist haavatavas keskkonnas, ning EL eraldab 250 miljonit eurot esmaste taastumismeetmete toetuseks Aafrika Sarve piirkonnas (Aafrika Sarve vastupanuvõime toetamine – Supporting the Horn of Africa's Resilience, SHARE), ning et 320 miljonit eurot eraldati Sahelis toidunappuse põhjustega tegelemiseks. Juunis 2012 käivitas EL teise algatuse, mille eesmärgiks on globaalse partnerluse AGIR-Sahel (Alliance Globale pour l'Initiative Résilience) raames jätkusuutliku ja püsiva lahenduse leidmine näljale ja alatoitumusele Saheli piirkonnas.

Kongo Demokraatlik Vabariik (Kongo DV)

2012. aastal muutus riigi poliitiline ja julgeolekualane olukord taas ebastabiilseks. Selle põhjuseks olid raskused pärast 28. novembril 2011 toimunud presidendi- ja parlamendivalimisi ning Kivu provintside / Kongo DV idaosa konflikti jätkumine pärast rühmituse M23 mässumeelset eraldumist Kongo riiklikust armeest (FARDC) aprillis. ELi valimiste vaatlusmissioon on andnud soovitusi praeguse valimistsükli järgimise etappide (maakondlikud ja kohalikud valimised) parendamiseks, kaasa arvatud riikliku valimiskomisjoni ümberkorraldamiseks. Kongo DV parlament kiitis kõnealuse reformi heaks ja viis ellu 2012. aastal.

Kongo DV idaosas võttis EL viivitamata kasutusele meetmed ja diplomaatilised vahendid, püüdes igati konflikti ning selle humanitaartagajärgi piirata. Euroopa Ülemkogu eesistuja Van Rompuy osales 17. septembril 2012 ÜRO kõrgetasemelisel kohtumisel, kus käsitleti olukorda Kongo DV idaosas ning kus osalesid ka presidentid Kabila ja Kagamé. Sellel kohtumisel mõisteti hukka mässud Kongo DVs ja julgustati leidma poliitilisi lahendusi, mis põhinevad läbirääkimistel. Kõrge esindaja Ashton on olukorda hoolikalt jälginud ning edastanud Kongo DV ja Rwanda presidentidele selge sõnumi üleskutsega ilmutada vaoshoitust ja otsida lahendusi. Kõrge esindaja Ashton tegi ka avaliku pöördumise, milles mõistis hukka rühmituse M23 ja Kongo DVs tegutsevad relvastatud rühmitused, ning tuletas kõigile osapooltele meelde nende kohustusi kõnealuses olukorras, sealhulgas vajadust tagada humanitaarabi kättetoimetamine ohustatud elanikele. Nõukogu järeldustes olukorra kohta Kongo DV idaosas (25. juuni, 19. november ja 10. detsember) rõhutati Kongo DV suveräänsuse ja terviklikkuse austamise vajadust ning mõisteti hukka igasugune rühmitusele M23 avaldatav toetus. Konflikti algpõhjustega tegelemine on väga oluline, kui soovitakse Kivu provintssides tagada sisemine üksmeel ja taastada positiivne piirkondlik dünaamika suurte järvede piirkonnas.

Aasia

ASEAN ja ASEM

ELi ja Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) riikide suhted muutusid intensiivsemaks tänu 2012. aasta aprillis Bruneis toimunud ELi ja ASEANi riikide välisministrite 19. kohtumisel vastu võetud tegevuskavale aastateks 2013–2017. Kõrge esindaja osales ka Phnom Penhis juulis toimunud ASEANi riikide ministrite 19. kohtumisel, kus ta koos kümne ASEANi riigi välisministriga allkirjastas ELi liitumise Kagu-Aasia sõprus- ja koostöölepinguga. 2012. aasta septembris toimus Bangkokis ELi ja ASEANi riikide kõrgemate ametnike konsultatsioon terrorismi ja rahvusvahelise kuritegevuse küsimuses, mis edendas veelgi suhtlust ühistel julgeolekut puudutavatel teemadel.

*Euroopa Komisjoni
president José Manuel
Barroso Aasia ja Euroopa
9. tippkohtumisel.*

2012. aastal tihendas EL märkimisväärselt oma suhteid Aasiaga. 2012. aastal Laoses toimunud Aasia-Euroopa 9. tippkohtumine (ASEM) võimaldas Euroopal ja Aasial jätkata piirkondadevahelist dialoogi. EL peab mitme ASEANi riigiga läbirääkimisi ambitsioonikate vabakaubanduslepingute osas, detsembris jõudsid lõpule ELi ja Singapuri läbirääkimised ühe kõige ulatuslikuma vabakaubanduslepingu üle ELi jaoks. Sellega luuakse võimalusi Euroopa ja Singapuri ettevõtjate ühiseks äritegevuseks, kuna üha suurenev Singapuri turg pakub ekspordivõimalusi ELile, tööstus- ja põllumajandusettevõtetele ja teenuseosutajatele. Lisaks sellele on pooleli läbirääkimised Malaisia ja Vietnamiga. Lisaks kaubanduse liberaliseerimisele räägiti riigihangetest, säästvast arengust, teenustest ja investeerintest, intellektuaalomandist ja konkurentsist.

Iraan

EL on jätkuvalt täielikult pühendunud sellele, et leida läbirääkimiste abil diplomaatiline lahendus Iraani tuumaprogrammi küsimuses, tuginedes tuumarelva leviku tõkestamise lepingule ning kõigi ÜRO Julgeolekunõukogu ja IAEA juhatajate nõukogu asjaomaste resolutsioonide täielikule rakendamisele. Kõrge esindaja on koos E3+3 riikidega (Ameerika Ühendriigid, Hiina, Prantsusmaa, Saksamaa, Venemaa ja Ühendkuningriik) jätkanud oma püüdlusi kaasata Iraan tõsisesse läbirääkimisprotsessi, sealhulgas sel aastal Iraaniga peetud mitme kõnelustevooru kaudu. Iraani kutsuti tungivalt üles astuma konkreetseid ja praktilisi samme eesmärgiga suurendada usku Iraani tuumaprogrammi üksnes rahumeelsesesse iseloomu ning täitma kõiki tema võetud rahvusvahelisi kohustusi, selleks et reageerida rahvusvahelise kogukonna väljendatud tõsisele murele. Peale selle peab Iraan tegema täiel määral koostööd IAEAga, et lahendada selgusetu jäänud küsimused, sealhulgas need, mis viitavad võimalikele sõjalistele mõõtmetele.

Kuna EL on mures Iraani tuumaprogrammi pärast, kohaldatakse Iraani suhtes sanktsioone nii ÜRO otsuseid rakendades kui ka iseseisvaid meetmeid võttes. Vastusena IAEA 2011. aasta aruande alusel taas esile kerkinud muredele võttis nõukogu 2012. aasta jaanuaris vastu uued Iraani-vastased ranged sanktsioonid, mis muu hulgas sisaldavad Iraani toornafta ja naftatoodete importimise keeldu. Peale selle, kuna Iraan ei ole suutnud tõsiselt võetavalt osaleda läbirääkimistes, otsustas nõukogu kohaldada 2012. aasta oktoobris täiendavad ranged sanktsioonid, et taas kord kinnitada oma pühendumist kaheastmelisele, sanktsioone hõlmavale lähenemisele.

EL väljendas jätkuvalt muret inimõiguste olukorra halvenemise pärast Iraanis. Ta mõistis hukka järsult kasvanud hukkamiste arvu, mis on muutnud Iraani maailmas üheks surmanuhtlust kõige enam kasutavaks riigiks. Samuti väljendas EL muret selle üle, et Iraan ei ole suutnud kaitsta ja austada oma kodanike põhivabadusi, näiteks sõnavabadust, kogunemisvabadust ja usuvabadust. Seda silmas pidades mõistis EL hukka poliitiliste oponentide, kunstnike, blogijate, filmitegijate, ajakirjanike, naiste ning samuti usu- või rahvusvähemustesse kuuluvate isikute süstemaatilise repressioonide. EL on kohaldanud sanktsioone nende suhtes, kes vastutavad inimõiguste raskete rikkumiste eest Iraanis, ning neid sanktsioone tugevdati 2012. aasta märtsis. EL toetab Iraanis inimõiguste olukorraga tegelevale ÜRO eriraportöörile Ahmed Shaheedile antud mandaati ning püüab aidata kaasa tema Teherani-visitide hõlbustamisele.

Iraak

Partnerlus- ja koostöölepingu allakirjutamine Iraagiga 11. mail andis hoogu ELi ja Iraagi vaheliste suhete arendamisele. Mõlemad pooled võtsid kohustuse leping, sealhulgas kaubandusleping, võimalikult kiiresti rakendada, kasutades selleks ajutist kohaldamist. Sellega tehti algust 1. augustil ning seetõttu on esimesed kohtumised võimalik korraldada juba 2013. aasta alguses.

Jeemen

EL on olnud üks peamistest rahvusvahelistest partneritest, kes toetas Jeemeni valitud president 'Abd Rabbuh Manşūr al-Hādīt esimeste ülesannete lahendamisel keeruka ja väljakutseterohke üleminekuprotsessi raames. Rahvusvaheline toetus on jätkuvalt äärmiselt oluline presidendile ja üleminekuvalitsusele võimu tagamiseks ning vägivalda eskaleerumise vältimiseks riigis.

*Birma Rahvusliku
Demokraatia Liiga juht ja
Nobeli preemia laureaat
Aung San Suu Kyi ning
Euroopa Komisjoni
president José Manuel
Barroso kätt surumas.*

Birma/Myanmari Liit

ELi uue büroo Yangonis avas 28. aprillil kõrge esindaja oma külaskäigu ajal riiki ja EL on hoolikalt jälginud viimaseid positiivseid poliitilisi muudatusi riigis. EL teatas veebruaris, et 2012.–2013. aasta arenguabi paketi suuruseks on 150 miljonit eurot, millest 96 miljonit eurot oli septembriks 2012 juba eraldatud, tagamaks Birma elanikele paremat juurdepääsu haridusele, tervishoiule ja elatusvahenditele, aga samuti suutlikkuse suurendamise võimalust olulistele ministeeriumidele. EL toetab igati ka rahvustevahelise rahu kindlustamise protsessi ja annab abi koduta jäänud inimestele, keda mõjutavad konfliktid Myanmaris. Oma külaskäigul Myanmari Liitu novembris kinnitas president Barroso, et EL toetab pooleliolevaid olulisi reforme, ja teatas, et EL eraldab Myanmari rahukeskusele starditoetusena 700 000 eurot.

Afganistan

Nõukogu 14. mai 2012. aasta järeldused kinnitasid ELi ja selle liikmesriikide pikaajalist kohustust toetada Afganistani ülemineku ja muutumise aastakümnel. Chicagos, Kabulis ja Tokyos toimunud rahvusvahelised konverentsid esitasid terroristliku raamistiku edukaks üleminekuks Afganistanis. Tokyo konverentsil juulis kinnitas EL oma pikaajalist pühendumist Afganistani toetamisele ka pärast 2014. aastat. Kehtestati vastastikuse aruandluskohustuse raamistik, millega määrati kindlaks rahvusvahelise kogukonna toetuse jätkumise kriteeriumid. Alustati läbirääkimisi partnerlus- ja arengualase koostöölepingu üle. 2012. aastal eraldas EL 190 miljonit eurot tervishoiu ja põllumajanduse riiklike prioriteetsete programmide toetuseks ning sotsiaalkaitse meetmetele, mis käsitlevad riskirühma kuuluvaid naisi, kes on sattunud seadusega vastuollu. Programmid on kooskõlas Afganistani riikliku arengustrateegiaga ja ELi abi osa eelarves kasvab üha. EL toetab poliitilist koostööd Afganistani naabritega Istanbuli protsessi alusel usalduse suurendamise meetmete kaudu.

Pakistan

EL jätkab maakogukondade jätkusuutliku arengu toetamist. Riigi loodeosas asuvates mägipiirkondades rahastab komisjon vee jõul toodetava elektri tarnimist 75 000 majapidamisele, keda praegu elektriga ei varustata. Komisjon toetab ka riigi parlamendi ja kohalike parlamentide suutlikkust rakendada demokraatlikku kontrolli. Komisjon tagab parlamendiliikmetele ja abipersonalile väljaõppe ja varustuse. Komisjon jätkab Sindhi ja Khyber-Pakhtunkhwa provintsiavalitsuste abistamist haridusreformide elluviimisel, et kooli oleks võimalik tuua rohkem lapsi, suurendada koolis käivate tüdrukute osakaalu ja parendada hariduse kvaliteeti. 2012. aasta jaanuaris kiitis nõukogu heaks ELi ja Pakistani viie aasta pikkuse kohustuste kava, mis toetab kõrge esindaja visiidil Islamabadi 5. juunil toimunud kohtumisel välisminister Hina Rabbani Khariga käivitatud ELi ja Pakistani vahelist strateegilist dialoogi. Nimetatud meetmeid tervitati nõukogu 25. juuni 2012 järeldustes kui ELi ja Pakistani suhete süvendamist ja laienemist. EL leppis kokku, et Pakistanile antakse erakorralised ühepoolsed kaubandussoodustused, mida vaadeldi laastavatele üleujutustele reageerimise osana. See tähendab, et Pakistanist pärit teatud kaubad võivad ELi siseneda tollimaksuvabalt või kohaldatakse neile teatud ülemmäära (tariifikvoote). Meetmed jõustusid 2012. aasta novembris ja neid kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2013.

Bangladesh

EL oli jätkuvalt Bangladeshis suurim kaubanduspartner ja riigi üks tähtsamaid arengupartnereid. EL on osutanud abi ühiskonna kõige haavatavamatele liikmele, kaasa arvatud põgenikele ja põlisrahvastele.

Maldiivid

EL soovib parendada poliitilist õhkkonda Maldiividel pärast võimu üleminekut 2012. aasta veebruaris.

Põhja-Korea

ELi abi koosnes peamiselt toiduohutuse ja humanitaarabi valdkonnas häda-, taastamis- ja arenguabi ühendamisest. Toiduga kindlustamise temaatilise programmi (2011–2013) eelarves on Põhja-Koreale eraldatud 20 miljonit eurot.

*ELi toetus ja koostöö
Bangladeshis: Baghjur
Pashchhimpara Shikhon-
kool, Baghjur, Hobiginj.
(Shikhon – alternatiivsed
õppimisvõimalused
haavatavatele lastele).*

Vietnam

EL peab Vietnami valitsusega läbirääkimisi uue abiprogrammi üle, mis käivitub 2013. aastal ja mille eesmärgiks on parendada tervishoiusüsteemi haldamist ja tervishoiuteenuste osutamist vaestele ning tagada tervishoiuteenuste üldine kättesaadavus. Juulis allkirjastati kokkulepe, mis käsitleb uut kaubandus- ja majandusosalase koostöö programmi, ning EL on kinnitanud, et kavatseb aidata riigil edendada vaestele soodsat majanduskasvu riigi suurema integreerimise läbi üleilmsetesse ja piirkondlikesse kaubandussüsteemidesse. See uus 15 miljoni euro suurune algatus on juunis lõppenud eduka abiprogrammi jätkuks.

Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riigid

2012. aastal tehti edusamme 2010. aasta mais Madridis toimunud ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna tippkohtumise tulemuste rakendamisel. ELi ja Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide eesmärgiks oli ühine tegevuskava, iseäranis Madridis sõlmitud kokkulepete allkirjastamine (Kesk-Ameerika assotsieerimisleping ja Kolumbia/Peruu kaubandusleping) ning prioriteetide käsitlemine olulistes valdkondades. 2012. aastal tehti ettevalmistusi Santiago de Chiles jaanuaris 2013 toimuvaks tippkohtumiseks. Tippkohtumise teemaks on „Säästva arengu liit: sotsiaalsete ja keskkondlike investeeringute edendamine“, mis on iseäranis oluline ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Liidu partnerluse seisukohast.

ELI NING LADINA-AMEERIKA JA KARIIBI PIIRKONNA

FOND

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna fond alustas tööd 2012. aasta algul Saksamaal Hamburgis. Selle eesistujaks on endine Euroopa Liidu volinik Benita Ferrero-Waldner ja tegevdirektoriks Peruu diplomaat Jorge Valdez.

Hamburgi linnapea Olaf Scholz (keskel) tervitab Euroopa - Ladina-Ameerika ja Kariibi mere riikide sihtasutuse presidenti Benita Ferrero-Waldnerit (paremal) koos sihtasutuse tegevjuhi Jorge Luis Valdez Carrilloga (vasakul) Hamburgi raekojas Saksamaal.

Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna tähtsus on 2012. aastal ELi jaoks suurenenud tänu piirkonna märkimisväärsetele majanduslikele näitajatele, stabiilsele ja laialdasele pühendumisele demokraatlikele väärtustele ja inimõigustele ning kasvavale mõjule mitmepoolsetes organisatsioonides. Üldiseid suhteid on aga mõjutanud mure piirava kaubandustegevuse, näiteks Argentina impordilitsentsi piirangute pärast, mis on mõjutanud kaubanduse dünaamilisust.

2012. aastal tehti edusamme: 2012. aasta juunis sõlmiti assotsieerimisleping ELi ja Kesk-Ameerika vahel ning ühtlasi ka vabakaubandusleping Colombia ja Peruu-ga. Veel üheks oluliseks sammuks oli ELi ja Kariibi mere riikide ühisstrateegia heakskiitmine nõukogus 2012. aasta novembris. Tegemist on tähtsa dokumendiga Kariibi mere alampiirkonnaga suhtlemisel.

2012. aastal kiideti heaks koostöömeetmed Ladina-Ameerika toetuseks, kokku 365 miljoni euro ulatuses. Meetmed käsitlesid muu hulgas inimarengu probleeme Brasiilias, Guatemalas ja Nicaraguas. Teised hõlmavad sotsiaalse ühtekuuluvusega seotud aspekte näiteks Mehhikos ja Uruguays ning kolmandate eesmärgiks on ärikliima ja majandusliku arengu parendamine sellistes piirkondades nagu Nicaragua või Peruu. Samuti toetati meetmeid, mille eesmärgiks on kohanemine kliimamuutusega ja loodusvarade säilimine, näiteks Bolivias ja Hondurases.

Edukalt jätkus Ladina-Ameerika investeerimisrahastu (LAIF) rakendamine, mis toetab investeringuid olulise tähtsusega infrastruktuuri, et tagada õiglane ja jätkusuutlik sotsiaal-majanduslik areng. Moodustati kuus tegevjuhatust, kes kiitsid heaks 17 projekti ja andsid ajutise heakskiidu kahele projektile. LAIFI 92,8 miljoni euro suurune panus tõstis koguinvesteeringud peaaegu 3,3 miljardi euroni.

Üldiselt on EL piirkonnas väga aktiivselt toetanud õigusriigi ja hea valitsemistava tagamist. Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikides oli ELi üheks olulisemaks prioriteediks jätkuvalt julgeolek. Võeti vastu uus Kesk-Ameerika piirkondlik julgeolekustrateegia ja koos sellega ELi järelmeetmed sõprade rühma raames, mis koondab kokku kõik sektoris aktiivselt tegutsevad rahastajad. EL toetab selle piirkondliku strateegia teatud sambaid oma piirkondliku koostöö kaudu Kesk-Ameerikas.

Selles piirkonnas on jätkuvalt prioriteediks poliitilise dialoogi tagamine ja tugevdamine. EL ja Kariibi piirkonna riigid tegid koostööd ühise piirkondliku strateegia küsimuses, mis tugevdab nende suhete poliitilist aspekti ning koostööd kaubanduse ja arengu valdkonnas. Euroopa Komisjon toetab igati Kariibi Ühenduse (Caricom) regionaalse integratsiooni programmi ja Kariibi Ühenduse foorumi (Cariforum) pühendumist Euroopa Liiduga sõlmitud majanduspartnerluslepingu (EPA) täitmisele, mis sätestab, kuidas need kaks regiooni teevad mitmesugustes kaubandusega seotud küsimustes koostööd.

Elamute taastamine ja linnaplaneerimine Haitil

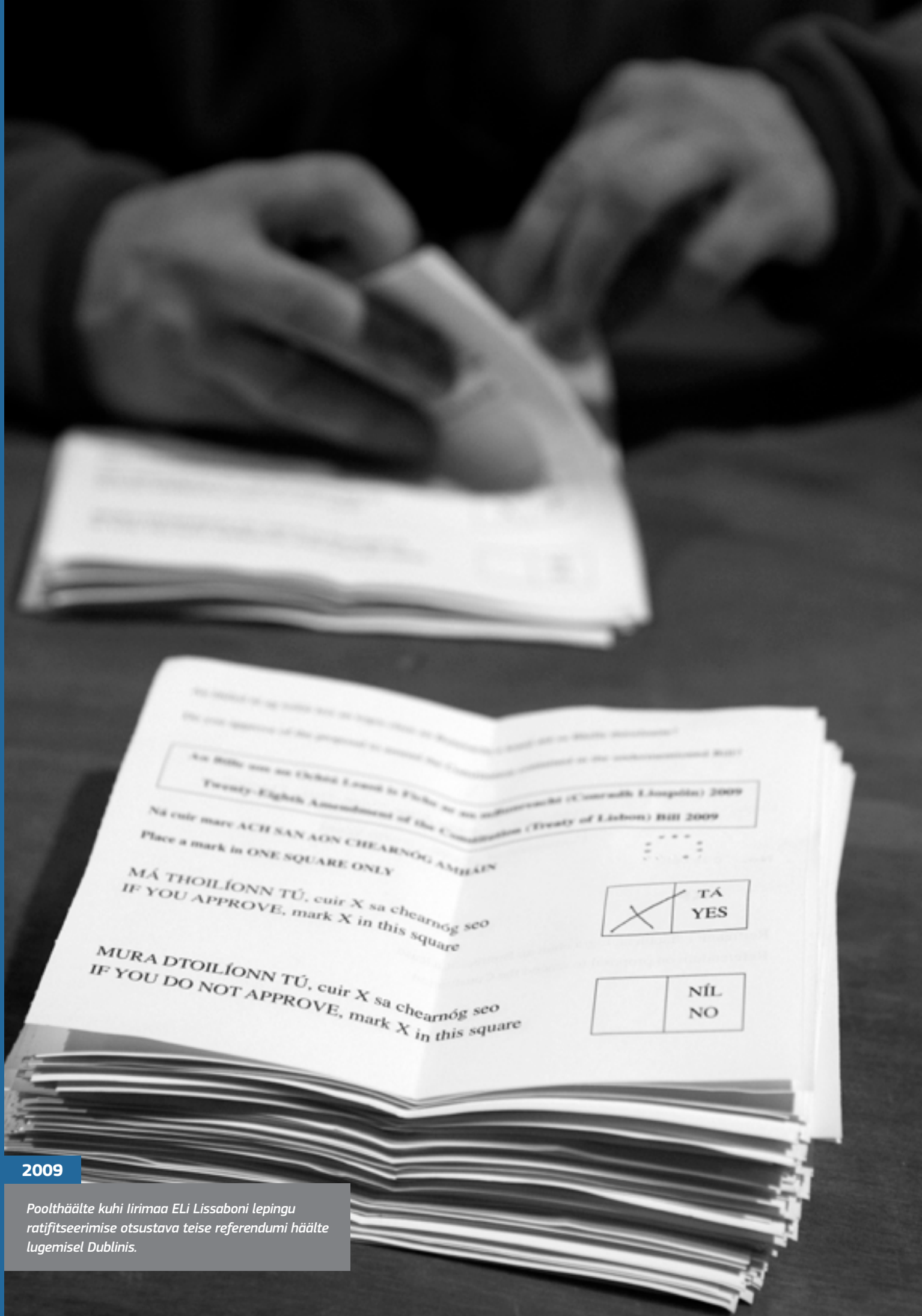
Haiti on Kariibi piirkonna vaeseim riik. Olukord, mis oli juba piisavalt keeruline enne 2010. aasta maavärinat, on looduskatastroofi järel muutunud veelgi raskemaks seoses mitme probleemiga, näiteks infrastruktuuriga seotud, sotsiaalsed ja poliitilised raskused. Vastavalt Haiti võimude prioriteetidele keskendub ELi ja ELi liikmesriikide arenguabi järgmistele valdkondadele: infrastruktuur, vesi ja kanalisatsioon, haridus, tervishoid, valitsemine, põllumajandus ja maaelu areng. 2012. aastal pöörati tähelepanu eriti elamuehituse toetamisele ja säästvate linnaarengule maavärina mõjutatud ebaseaduslikult ehitatud eeslinnades. Käimasoleva programmi jaoks on eraldatud veel 23,5 miljonit eurot, et toetada muu hulgas elamute ja linna infrastruktuuri taastamist ning suurendada kohalike haldusasutuste suutlikkust territoriaalsel planeerimisel, katastroofiohu vähendamisel ja maa haldamisel. Selle programmi raames, mille kogumahuks on 59,4 miljonit eurot, antakse toetust üleminekul hädaabilt taastamis- ja arenguabile.

VIITED

- (¹) Ühisteatis. Idapartnerlus: tegevuskava 2013. aasta sügiseseks tippkohtumiseks (JOIN(2012) 13).
- (²) http://ec.europa.eu/energy/international/bilateral_cooperation/usa_en.htm
- (³) http://ec.europa.eu/energy/international/bilateral_cooperation/china/china_en.htm
- (⁴) http://ec.europa.eu/energy/international/bilateral_cooperation/india_en.htm
- (⁵) Välisasjade nõukogu järeldused, 25. juuni 2012 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf).
- (⁶) Ühisteatis. Inimõiguste ja demokraatia tulemuslikum edendamine välis-tegevuse raames (KOM(2011) 886).
- (⁷) http://www.aideffectiveness.org/busanhlf4/images/stories/hlf4/OUTCOME_DOCUMENT_-_FINAL_EN.pdf
- (⁸) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1342_en.htm
- (⁹) Komisjoni teatis. Peamised järeldused Horvaatia ühinemiseks valmisoleku üldise seirearuande kohta (COM(2012) 601).
- (¹⁰) http://ec.europa.eu/enlargement/countries/strategy-and-progress-report/index_en.htm
- (¹¹) Komisjoni teatis. Komisjoni arvamus Albaania Euroopa Liidu liikmeks astumise avalduse kohta (KOM(2010) 680).
- (¹²) Kõnealune määratlus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/99 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.
- (¹³) Komisjoni teatis. Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks (KOM(2011) 637).
- (¹⁴) Välisasjade nõukogu järeldused, 14. mai 2012 (<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/12/st09/st09369.en12.pdf>).
- (¹⁵) Ühisteatis. EL kui ülemaailmne partner: Uus lähenemisviis ELi välis-tegevuse rahastamisele (KOM(2011) 865).
- (¹⁶) Komisjoni teatis. Tulevane lähenemisviis kolmandatele riikidele antavale ELi eelarvetoetusele (KOM(2011) 638).
- (¹⁷) Komisjoni teatis. Sotsiaalkaitse Euroopa Liidu arengukoostöös (COM(2012) 446).
- (¹⁸) Määruse ettepanek, millega asutatakse Euroopa vabatahtlik humanitaar-abikorpus ELi humanitaarabi vabatahtlikud (EU Aid Volunteers) (COM(2012) 514).
- (¹⁹) Transpordi, telekommunikatsiooni ja energianõukogu järeldused, 20. detsember 2012 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/trans/134523.pdf).
- (²⁰) Komisjoni teatis. ELi suhted Andorra Vürstiriigi, Monaco Vürstiriigi ja San Marino Vabariigiga. Võimalused suuremaks integratsiooniks ELiga (COM(2012) 680).
- (²¹) Ühisteatis. Euroopa Liidu Arktika-poliitika arendamine: alates 2008. aastast tehtud edusammud ja järgmised meetmed (JOIN(2012) 19).

FOTODE AUTORIOIGUS

Antoine Lemasson/Euroopa Liit, lk 138
 Associated Press/Reporters, lk 176
 DPA/Reporters, lk 178
 Euroopa Liit, lk-d 142, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 151, 155, 162, 169, 170, 174, 177
 Evaristo Sa/AFP, lk 152
 iStockphoto.com/santirf, lk 165
 iStockphoto.com/Valery Shanin, lk 163
 National Disaster Management Office, Saalomoni Saared, lk 156
 Paul J. Richards/AFP, lk 154
 Reporters/Beatrice Petit, lk 160
 Theo Schneider/Demotix/Corbis, lk 139

2009

Poolthäälte kuhi Iirimaa ELi Lissaboni lepingu ratifitseerimise otsustava teise referendumi häälte lugemisel Dublinis.

2012

*Euroopa Parlamendi
täiskogu Strasbourgis.*

6. PEATÜKK

Euroopa institutsioonide ja organite tegevus

- ▶ **Euroopa institutsioonide ja organite tegevus**
- ▶ **Murrangulised kohtuotsused**
- ▶ **Liikmesriikide parlamentide roll Euroopas**

Euroopa Liidu institutsioonid olid täielikult hõivatud finants- ja majanduskriisivastaste meetmete väljatöötamisega. Tuli kaaluda keerulisi teemasid ja langetada raskeid otsuseid, ometi suutsid sellega tegelevad institutsioonid õigustada ootusi ning pakkuda laiahaardelisi lahendusi väga tõsistele probleemidele. Vastuvõetud otsused, tehtud ettepanekud, esitatud arvamused ja jõustatud õigusaktid tähendasid seda, et kriisiga tegelemiseks võeti ette põhjalikke uuendusi ning rajati tugev alus taaselavdamisele. Pingelise tegevuse kõrval finants- ja majandusvaldkonnas andsid institutsioonid ja organid märkimisväärse panuse Euroopa Liidu kodanike ja laiemalt maailma huvides tehtavasse töösse. Aasta märkimisväärseks saavutuseks oli ka liikmesriikide parlamentide tegevus Lissaboni lepinguga kokku lepitud uues vastutusalas.

Euroopa Parlament

Tähtsaimad arutelud

Euroopa Parlamendi ametiaja kolmanda aasta tegevus oli sisukas, mitmekesine ja raske, töö peaarõhk langes seadusandlikele ülesannetele ning finants- ja majanduspoliitilistele küsimustele. Need teemad võtsid suure osa seadusandliku kogu ajast. Muude kõrgetasemeliste poliitiliste arutelude seas oli vahetuvate eesistujate (Taani ja Küpros) tööprogrammi traditsiooniline esitlus, samuti arutelu Euroopa Liidu olukorra üle.

Jaanuaris arutas täiskogu poliitilisi sündmusi Ungaris koos Ungari peaministri Viktor Orbániga, kes osales omal palvel. Nõukogu eesistuja ja komisjoni president José Manuel Barroso esitasid põhjalikult läbi mõeldud seisukohad, keskendudes eelkõige Ungari teatud õigusaktide ELi õigustikuga kokkusobivuse küsimusele, ning soovitades järgida rohkem põhiväärtuseid ja põhiõiguseid. Veebruari täiskogu istungjärgul võeti vastu jätkuresolutsioon, mis väljendas tõsiselt muret Ungari kujunenud olukorra pärast ning kutsus Ungari valitsust, „arvestades Ungari kodanike ja Euroopa Liidu ühiseid huve”, täitma Euroopa Komisjoni, Euroopa Ülemkogu ja Veneetsia komisjoni (Euroopa Nõukogu komisjon „Demokraatia õiguse kaudu”) soovitusi, eesmäärke ja nõudeid. Komisjonile tehti ettepanek tähelepanelikult jälgida Ungari seaduste võimalikke muudatusi, nende rakendamist ja täitmist ning kooskõla Euroopa aluslepingute teksti ja mõttega ning viia teatud ülioluliste põhimõtete ja valdkondade puhul läbi põhjalik uurimine.

Aasta teine pool algas samalaadse aruteluga poliitilise olukorra üle Rumeenias. Komisjon rõhutas oma erapooletust aluslepingu järelevalvajana, märkides samas vajadust jälgida kõigi liikmesriikide kohtusüsteeme.

Parlamendi täiskogu arutas ka eraldi Hollandi Vabaduspartei käivitatud veebilehe küsimust, mis pälvis peaaegu ühehäälselt hukkamõistu.

Kõigele lisaks sattus Taani oma eesistumisaja lõpuks nõukogus tugeva surve alla pärast nõukogu otsust muuta Schengeni paketi õiguslikku alust. Kuna Schengeni ruumi küsimused on muutunud ülioluliseks, korraldas parlament juulis veel ühe arutelu Schengeni eeskirjade arvukate rikkumiste üle (komisjon viitas 11 juhtumile), et rõhutada vajadust ühendusemeetodil põhineva meetme järele ELis.

Aasta üks märkimisväärsemaid sündmusi oli võltsimisvastase kaubanduslepingu (ACTA) lepingu tagasilükkamine parlamendis juulis. Kuigi komisjon otsustas saata ACTA Euroopa Liidu Kohtusse selle aluslepingutega kokkusobivuse kohta arvamuse saamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikele 11, otsustas ta taotluse detsembris tagasi võtta.

Euroopa Parlamendi liikmed hääletamas täiskogu istungil Prantsusmaal Strasbourgis.

Parlamendi roll majandus- ja finantskriisis

Poliitiliste sündmuste kõrval olid täiskogu istungjärkude arutelude keskmes majanduskriis, väljumisstrateegiad, samuti pikaajalisemad projektid majandus-, rahandus- ja fiskaalsektori edasise lõimumise suunas. President Barroso panustas nendes aruteludesse järjepidevalt, aeg-ajalt ühinesid temaga majandus- ja rahandusküsimuste ja euroga tegelev asepresident Olli Rehn ning Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy. President Barroso hoidis parlamenti korrapäraselt kursis komisjoni plaanidega ning konkreetsete ettepanekutega kriisi ületamiseks (kaasa arvatud komisjoni päevakajaliste teatiste „Tööhõive pakett” ja „Kreeka majanduskasv”, samuti komisjoni 2013. aasta majanduskasvu ülevaate ning tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava EMU esitlused) ning osutas korduvalt vajadusele ühendada rahaliidu stabiilsus ja eelarve konsolideerimine jätkusuutliku majanduskasvu ja töökohtade loomisega. Eelkõige rõhutas president ühendusemeetodi tähtsust, lükkas kindlalt tagasi igasuguse lõhestava arutelu „võitjate ja kaotajate” teemal ning tegi mais parlamendile ettepaneku institutsioonidevahelise kokkuleppe sõlmimiseks majanduskasvu algatuse kohta. Aasta jooksul ilmnes, et ehkki süsteemse valitsemise küsimused olid endiselt tähtsal kohal, pöörati aina rohkem tähelepanu ka kriisi tagajärgede leevendamisele; juhid ja teised liikmed hakkasid üha selgemini teadvustama tungivat vajadust tegelda suureneva sotsiaalse kriisiga.

Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy ja Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso ELi institutsioonide juhtide kohtumisel, teemaks 13. ja 14. detsembril 2012 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise tulemused.

Teisel poolaastal, toetudes president Barroso kõnele Euroopa Liidu olukorra kohta ja üliolulistele dokumentidele, mis komisjon seejärel esitas (pangaliidu/ühtse järelvalvemehhanismi ettepanekud, majandus- ja rahaliidu tegevuskava), ning lähtudes ka „nelja presidendi aruandest” ning omaalgatuslikest arvamustest, pööras parlament üha rohkem tähelepanu majandus- ja rahaliidu / ELi tulevase ülesehituse strateegilistele ja struktuursetele küsimustele. Parlament keskendus vajadusele tugevdada majanduse juhtimise demokraatlikku legitiimsust parlamendi laiendatud pädevuse kaudu. Mõistagi kerkis nendes aruteludes esile Kreeka küsimus, sest institutsioonide juhid ja muud isikud tõid korduvalt näiteks solidaarsust Kreeka riigi ning tema rahvaga, rõhutades samal ajal, kui tähtis on, et nii Kreeka kui ka teised riigid täidaksid oma kohustusi.

Veebruaris toimus arutelu, kus osales peaminister Mario Monti, kellele liikmesriikide saadikud aplodeerisid seistes. Tema kõne Itaalia majandusreformidest võeti hästi vastu ning poliitiliste rühmituste juhid avaldasid talle tunnustust Itaalia majanduse rööbastele tagasi juhtimise ja fiskaaldistsipliini rakendamise eest. Edasised konkreetset arutelud toimusid mitmesuguste teemade üle, mis olid tihedalt seotud ELi reageerimisega kriisile. Need arutelud käsitlesid Euroopa poolaastat ja Euroopa poolaasta 2012. aasta tsükli rakendamist, iga-aastast majanduskasvu ülevaadet (parlamendi resolutsioon kutsus üles tõhustama jõupingutusi majanduskasvu ja tööhõive suurendamiseks ja vaesuse vähendamiseks ning liikmesriike tegema pingutusi struktuurireformide elluviimiseks; parlamendi raportöörid aga esitasid tungiva nõudmise, et komisjon annaks aru selle kohta, kuidas liikmesriigid rakendavad soovitusi), majanduskasvu, pangaliitu, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kriisiga seotud erandit, struktuurifondide ümberkorraldamist, et tõhusamalt võidelda noorte töötusega ning aidata VKEsid, võitlust maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidmise vastu ning noortele pakutavate võimaluste algatust. Aasta jooksul võttis parlament vastu mitu olulist resolutsiooni muutuste kohta majanduse ja rahanduse olukorras.

Suuri jõupingutusi tehti ka selleks, et saavutada kokkulepe majanduse juhtimisega seotud mitmesuguste oluliste seadusandlike küsimuste osas. Nende seas olid teine majanduse juhtimise pakett, kapitalinõuete direktiivi IV pakett, samuti pangaliit ja ühtne järelevalvemehhanism.

Euroopa Liidu olukord 2012. aastal

Euroopa Komisjoni president tegi septembris Euroopa Parlamendi ees oma iga-aastase ülevaate Euroopa Liidu olukorra kohta, milles ta seadis esiplaanile Euroopa uue suuna ja uue mõtteviisi. President Barroso visandas tee Euroopa suurema ühtsuse saavutamiseks, et ületada kriis ja säilitada globaliseerunud maailmas sõltumatus. Need jõupingutused peaksid olema osa laiemast otsustavast Euroopa käsitlusest, mis projitseeriks meie väärtused, meie vabaduse ja meie heaolu globaliseerunud maailma tulevikku, ning peaksid sisaldama ka tiheda ja toimiva, sügavama poliitilise liiduga ühendatud majandus- ja rahaliidu lõpuleviimist.

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso pöördumas Euroopa Parlamendi poole liidu olukorda käsitleval arutelul Prantsusmaal Strasbourgis.

Selles kontekstis kutsus president üles moodustama rahvusriikide föderatsiooni ning teatas tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava valmimisest. Komisjoni ettepaneku vastuvõtmine euroala pankade jaoks järelevalve mehhanismi kehtestamise kohta samal päeval oli tähtis samm selles suunas. José Manuel Barroso rõhutas ka sobiva õigusliku kokkuleppe saavutamise vajadust mitmeaastase finantsraamistiku kohta aastateks 2014–2020.

Ta rõhutas tugevdatud Euroopa Parlamendi tähtsust ning EP ja liikmesriikide parlamentide vahelise vastastikuse täiendamise ja koostöö vajadust. Ta viitas selles kontekstis komisjoni samal päeval esitatud ettepanekule Euroopa erakondade täiustatud põhikirja kohta (¹). Pidades silmas 2014. aasta Euroopa valimisi, tegi ta ettepaneku, et kõik Euroopa erakonnad esitaksid üleeuroopalise poliitilise arutelu süvendamiseks oma kandidaadi komisjoni presidendi ametikohale.

President rõhutas Euroopa Liidu solidaarsuse ning terviklikkuse säilitamise vajadust ja kutsus tungivalt Euroopa-meelseid jõude üles astuma vastu populistidele ja äärmusjõududele ning tegema kõik, mis võimalik, et selgitada Euroopa lõimumise tegelikku mõju ja positiivseid eeliseid. Arutelu näitas selget lõhet presidendi kõrgelennulist kõnet pooldava Euroopa-meelse ülekaaluka enamuse, kes nõudis eri valdkondades asjakohaste meetmete võtmist, ning Euroopa integratsiooni sisulist eesmärki eitava märkimisväärse vähemuse vahel.

Pärast president Barroso kõnet Euroopa Liidu olukorra kohta võttis komisjon 2012. aasta oktoobris vastu oma 2013. aasta tööprogrammi, milles sätestas meetmed kriisiga tegelemiseks ja ELi jätkusuutliku majanduskasvu taastamiseks. Tööprogramm kirjeldas vajalikke meetmeid, sealhulgas 58 uue algatuse vastuvõtmine ja elluviimine enne 2014. aasta juunis toimuvaid Euroopa Parlamendi valimisi.

Õigusloome

Õigusloomealane töökoormus kasvas kogu aasta vältel ning oli sügiseks muutunud väga suureks.

Täiskogu istungjärgul esimesel lugemisel jõuti kokkuleppele (nõukoguga) ning kiideti heaks rida õigusakte, mis olid seotud eelkõige majanduskriisiga (projektivõlakirjad, börsivälised tuletisinstrumendid (Euroopa turu infrastruktuuri määrus), riskijagamise instrumendid liikmesriikide jaoks, kellel on tekkinud tõsised raskused oma finantsstabiilsuse tagamisega) või kodanike ja äriühingute otsese kasuga (rändlustasud, pärimisasjad ja Euroopa pärimistunnistus, äriregistrite ühendamine, eurodes tehtavate krediidikorralduste ja otsearvelduste tehnilised nõuded, sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimine), Euroopa standardimine, energiatõhusus, ravimiohutuse järelevalve, kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded, kohtualluvus ning kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine tsiviil- ja kaubandusajades („Brüssel I”) ning Euroopa kodanike aasta 2013.

Aasta üheks õigusloomealaseks saavutuseks oli Euroopa ühtse patendi õigusaktide paketi vastuvõtmist detsembris pärast pikki läbirääkimisi.

Teatud õigusaktid suudeti edukalt vastu võtta õigusloomeprotsessi hilisemas etapis. Teise lugemise varajases järgus jõuti muu hulgas kokkuleppele järgmistes küsimustes: spektripoliitika, toiduabi jaotamine enim puudustkannatavatele isikutele, Euroopa Pagulasfond ja ühtne Euroopa raudteepiirkond. Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ettepanekutes elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid ning biotsiide käsitlevate õigusaktide kohta lepiti kokku teisel lugemisel pärast pikaleveninud läbirääkimisi ja alles pärast komisjoni teatavaid avaldusi, milles määrati selgelt kindlaks reservatsioonid seoses mitme olulise institutsioonilise aspektiga. Teatud juhtudel eelistas parlament vastu võtta esimese lugemise seisukohta, saates tugeva signaali nõukogule. Nii juhtus näiteks Lissaboni lepinguga vastavusse viimise paketiga ja hoiuste tagamise skeemide ettepanekuga.

Parlament toetas konsultatsioonimenetluse käigus muu hulgas piisava hääletenamusega oma seisukohta ettevõtte tulumaksu ühtse konsolideeritud maksutamisaasi ettepaneku kohta.

Samuti konsultatsioonimenetlust kasutades võeti täiskogu istungjärgul ülekaaluka hääletenamusega vastu finantstehingute maksu ühist süsteemi käsitlev raport ja seadusandlik resolutsioon, millega tehti ettepanek kasutada osa finantstehingute maksust ELi omavahenditena.

Poliitiline kokkulepe Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel kahe varjupaigalase õigusakti, Dublini määruse ja vastuvõtutingimuste direktiivi üle kujutab endast olulist sammu Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kehtestamise suunas.

Parlament lükkas tagasi terve rea algatusi:

- ▶ Suurt lobitööd tehti lennujaamade paketi sisalduva maapealse teeninduse ettepanekuga, mille eesmärk oli jagada hulk teenuseid kahe või kolme pakkuja vahel, ning täiskogu istungjärg otsustas saata ettepaneku transpordi- ja turismikomisjonile uuesti arutamiseks.
- ▶ Detsembris lükkas täiskogu istungjärg tagasi veel ka komisjoni kuritegevusohutuse Euroopa statistikat käsitleva ettepaneku, sest polnud veendunud, et selleks kavandatud 12 miljoni euro suurused kulutused annavad lisaväärtust.

Euroopa Parlamendi komisjonide esimeeste delegatsiooni iga-aastane visiit Euroopa Komisjoni.

Teiselt poolt võeti vastu mitu olulist õigusakti.

- ▶ Pärast eelmist luhtunud katset toetas parlament aprillis väga suure häälteenamusega ELi ja USA vahelist uut lepingut lennureisijate isikuandmete töötlemise kohta, mis vahetas välja 2007. aasta lepingu.
- ▶ Veel üheks vaidlusi tekitanud teemaks osutus ELi ja Maroko vaheline leping põllumajandustoodetega ja kalandustoodetega seotud vastastikuste liberaliseerimismeetmete kohta. Keerulisest arutelust olenemata andis täiskogu lõpuks selleks nõusoleku.

Samamoodi andis parlament nabi häälteenamusega heakskiidu ELi ja Iisraeli lepingu sõlmimisele tööstustoodete vastavushindamise ja tunnustamise kohta.

Muud kui seadusandlikud raportid / algatusraportid / arutelud

Eespool osutatud poliitiliste, majanduslike ja seadusandlike arutelude kõrval osutus parlament väga tegusaks Euroopa Liidu ning kogu maailmaga seotud päevakajalistes valdkondades. Nendel teemadel toimus arvukalt õigusloomega mitteseotud arutelusid, mis andis parlamendile võimaluse esitada oma seisukohti mitmesugustes küsimustes.

Eri vormis toimunud arutelud hõlmasid järgmisi valdkondi: Durbani kliimamuutuste konverents ja Rio+20 konverents, olukord aasta pärast Fukushima katastroofi, kodutute olukord külma talve järel, migrandid Kreekas, Euroopa investeringute õiguskindlus väljaspool Euroopa Liitu, ELi turu kaitseks võetavad meetmed Hiinast pärit tavatult madala hinnaga importkaupade, eriti päikesepaneelide vastu; ühtse turu akti tulevik ning kodanike ja äriühingute 20 kõige suuremat ühtse turu toimimisega seotud muret, VKEde konkurentsivõime ning juurdepääs rahastamisele ja välisturgudele, ümberkorraldused ELi autotööstuses ja ELi terasetööstuse tulevik, kaardi-, mobiili- ja internetimaksud, varipangandus, sotsiaalse ettevõtluse algatus, Euroopa piimatootjate olukord, suhkrosektori korraldus, toiduainete tarneahel ja kohalikult toodetud toidu määratlus, ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2020, homofobiaavastane võitlus, viisavaba reisimine Kanadasse ja Šveitsi, elamislubade kvoodi kehtestamine ELi riikidele, isikuandmete kaitse raamistiku läbivaatamine, defektsed silikoonist rinnaimplantaadid, lennureisijate õigused ja laste kaitse digitaalmaailmas. Märkimist väärib ka pikk ja elav arutelu kildagaasi üle.

Teatud juhtudel reageeris parlament teemale, millega komisjon juba tegeles (nagu stabiilsusvõlakirjade kasutuselevõtmise teostatavus, lepinguliste suhete suhtes kohaldatav õigus, inimkaubandus) ning mitme juhtumi puhul palus parlament tungivalt komisjonil oma tegevust kiirendada ja esitada seadusandlik ettepanek. Märkimisväärseteks näideteks on taotlus komisjonile esitada ettepanek (direktiivi 2007/46/EÜ raamistikus), millega nähakse ette numbrile 112 tehtavate hädaabikõnede (eCall-kõned) üldkasutatava süsteemi kohustuslik kasutuselevõtmine 2015. aastaks kõikides uutes tüübikinnitusega autodes ja kõikides liikmesriikides, ning üleskutsu esitada ELTL artikli 114 kohaselt 2013. aasta jaanuariks (kui mõjuhinna seda õigustab) direktiivi ettepanek, millega tagatakse kõigile Euroopa Liidus seaduslikult elavatele tarbijatele juurdepääs põhilistele makseteenustele.

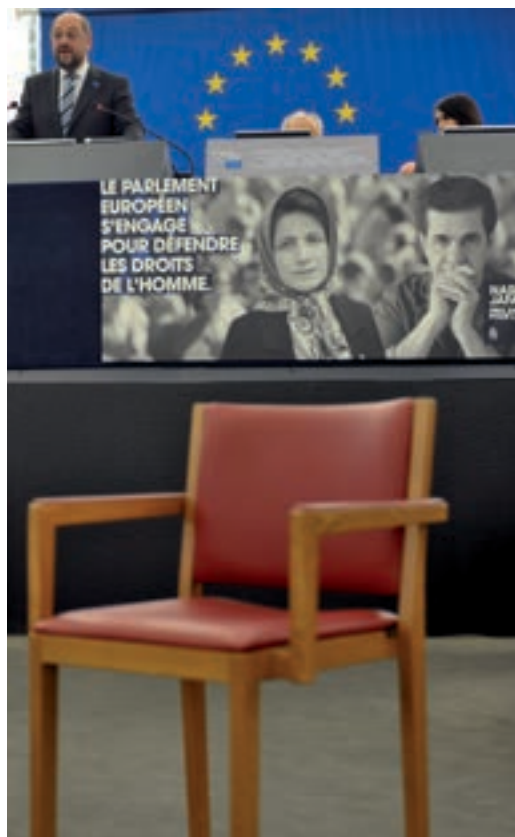
Kindlad sõnumid ja uuenduslikud ideed sõnastati ka arvukates muudes raportites, mis käsitlevad näiteks konkurentsivõimelist ühtset digitaalturgu (e-valitsus kui juhtiv jõud), võrdset tasu võrdse töö eest meestele ja naistele, siseturu tulemustabelit, ühtse turu tulevikku ja 2010. aasta aruannet ELi kodakondsuse kohta „ELi kodanike õigusi piiravate takistuste kõrvaldamine“, millega kutsuti üles kuulutama 2013. aasta Euroopa kodanike aastaks.

Välissuhted

Välisasjade valdkonnas arutas parlament märkimisväärsel hulgal päevakajalisi küsimusi, nagu olukord Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas. Arutelud keskendusid eelkõige Süüriale, Iraani tuumaprogrammile, konfliktidele Põhja-Malis, Sudaani ja Lõuna-Sudaani vahel ning inimõiguste olukorrale maailma paljudes paikades (sealhulgas Aserbaidžaan, Valgevene, Egiptus, Venemaa, Tuneesia ja Ukraina). Parlament arutas ka pikemaajalisi ja struktuuriküsimusi (aastaaruanne ühtse välis- ja julgeolekupoliitika kohta, ELi välispoliitika BRICS-riikide (Brasiilia, Venemaa, India, Hiina ja Lõuna-Aafrika Vabariigi) suhtes, inimõiguste aastaaruanne). Lisaks aruteludele, mis käsitlesid komisjoni esitatud laienemisarandeid konkreetsete riikide (Albaania, Bosnia-Hertsegoviina, Island, Kosovo^(?), Montenegro, Serbia, Türgi ja endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik) kohta, toetas parlament horisontaalset lähenemisviisi ELi laienemispoliitikale. Väliskaubandusega seoses kajastas Euroopa Parlamendi jõulisemat osalemist ELi kaubanduspoliitikas – nagu on nähtud ette Lissaboni lepinguga – tõhusam kaubanduse tegevuskava. Arutelude keskmes olid võltsimisvastane kaubandusleping (ACTA) ja arvukad muud kaubanduslepingud, näiteks Colombia, Maroko ja Peruuga.

Inimõiguste ja kaubanduse vahelist seost rõhutas tugevalt parlamendi iga-aastane inimõiguste aruanne, milles nõutakse, et kõik alla kirjutatud vabakaubanduse kokkulepped (FTA) kolmandate riikidega peaksid sisaldama sotsiaalset sidusust edendavaid sätteid, et tagada sotsiaalsete, keskkonna- ja tööõigusnormide järgimine ning loodusvarade, eelkõige maa ja vee, mõistlik haldamine.

Parlamendi Sahharovi-nimeline mõttevabaduse auhind anti sel aastal kahele Iraani aktivistile, jurist Nasrin Sotoudeh'le ja filmirežissöör Jafar Panahile tunnustuseks nende raske olukorra ja silmapaistvate jõupingutuste eest järelejätmatuse võitluses inimväärikuse, põhivabaduste ja poliitiliste muutuste eest Iraanis.

Euroopa Parlamendi president Martin Schulz (üleva vasakul) Sahharovi auhinna tseremoonial Euroopa Parlamendis. Tühi tool on auhinna laureaatide Iraani jurist Nasrin Sotoudehi ja filmirežissöör Jafar Panahi auks. Laureaadid ei saanud tseremoonial isiklikult osaleda, sest neil ei lubatud Iraanist lahkuda.

Viimaseks, kuid mitte vähem silmapaistvaks sündmuseks aasta lõpul oli Nobeli 2012. aasta rahupreemia omistamine Euroopa Liidule. Pärast ELi delegatsiooni naasmist Oslost korraldas parlament detsembris istungitesaalis tseremoonia, kuhu kutsuti auhinna sümbolset tunnistust vastu võtma Euroopa 20 väljavalitud kodanikku.

Muutused institutsioonides

„Siin ja praegu esitan väljakutse igaühele, kes väidab, et suudame saavutada Euroopas rohkem parlamendi vähema sekkumisega!”

Martin Schulz Strasbourgis

17. jaanuaril 2012

Sellel aastal täitus parlamendil pool ametiajast ja seetõttu valis parlament aasta alguses uued inimesed juhtivatele ametikohtadele (president, asepresident, kvestorid, komisjonide esimehed ja aseesimehed). Eelkõige kinnitas parlament ootuste kohaselt 7. seadusandliku kogu ülejäänud ametiajaks oma uueks presidendiks Martin Schulzi, kes toonitas oma ametisse astumise kõnes Euroopa kodanike teenimist, eelkõige noorema põlvkonna tuleviku kindlustamist, Euroopa projekti ning selle institutsioonilise ja protseduurilise sidususe tagamist, kaasa arvatud demokraatlik aruandekohustus ja Euroopa Parlamendi enda roll. Uus president rõhutas eriti ühendusemeetodit ja andis lubaduse töötada parlamendi häälte tugevdamise nimel, pidades seda kõige tähtsamaks, samuti kaitsta kõigi liikmete õigusi, lootes, et need, kes tema poolt ei hääletanud, „saavad meeldiva üllatuse osaliseks”.

*Euroopa Parlamendi
president Martin Schulz
pressikonverentsil
Prantsusmaal
Strasbourgis.*

Institutsioonide küsimuses väärib esiletõomist järgmine:

- ▶ Aprilli osaistungjärgul võttis parlament heameelega vastu 12 vaatleja-staatusega parlamendiliiget Horvaatiast. Parlament otsustas märtsis moodustada organiseeritud kuritegevuse, korruptsiooni ja rahapesu tõkestamise erikomisjoni.
- ▶ Mais kinnitas parlament seadusandliku erimenetluse kohaselt raporti projekti, milles esitas oma soovid uurimiskomisjonide eeskirjade vastavusse viimiseks Lissaboni lepinguga. Seadusandliku resolutsiooni üle ei hääletatud, pidades silmas eelseisvaid läbirääkimisi nõukogu ja komisjoniga.
- ▶ Parlament korraldas juulis lühikese arutelu komisjoni 2013. aasta tööprogrammi ettevalmistuste üle. Teine arutelu toimus septembris, vahetult pärast seda, kui komisjon oli programmi vastu võtnud. Septembris, nagu igal aastal, võttis parlament vastu algatusraporti komisjoni iga-aastase aruande kohta, mis käsitleb subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid. Tekstis sisaldub rida soovitusi, sealhulgas teatud murrangulised ideed, nagu vaadata läbi 2003. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe, mis käsitleb paremat õigusloomet; vaadata läbi riikide parlamentide subsidiaarsuse põhimõtte kohaldamise kontrollimise ajakava, samuti hinnata, kas on vajalik kehtestada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamise kriteeriumid kogu ELi jaoks.
- ▶ Novembri täiskogu istungil võeti vastu mitteseadusandlik resolutsioon Euroopa Parlamendi valimiste korraldamise kohta 2014. aastal, milles muu hulgas kutsutakse Euroopa erakondi üles esitama kandidaate komisjoni presidendi ametikohale, ja väljendatakse lootust, et need kandidaadid hakkavad täitma parlamendi valimiskampaanias juhtivat rolli.

- ▶ Euroopa Parlamendil oli tähtis osa institutsioonidesse pürgivate arvukate kandidaatide nimetamisel. Novembris toetas parlament salajasel hääletamisel ja piisava häälteenamusega nõukogu kavatsust nimetada Tonio Borg uueks tervise- ja tarbijaküsimuste volinikuks. Enne hääletamist vastas Tonio Borg pädeva parlamendikomisjoni küsimustele.

Tervise- ja tarbijaküsimuste voliniku kandidaat Tonio Borg kuulamise! Euroopa Parlamendis.

- ▶ Parlament muutis oma kodukorda mitmes institutsioonidevahelise mõjuga punktis. Kõige märkimisväärsem oli muudatuste tegemine kodukorra punktis 70, mis käsitleb institutsioonidevaheliste läbirääkimistele seoses esimese lugemise kokkulepetega kohaldatavaid eeskirju, ja punktis 42, mis käsitleb ELTL artikli 225 kohaseid õigusloome algatusi. Esimesel juhul sätestas Euroopa Parlament üksikasjalikumad eeskirjad läbipaistvuse ja menetluse demokraatliku kontrolli kohta ning teisel juhul algatuste esitamise ja nõuetele vastavuse ning parlamendis menetlemise kohta.

Euroopa Kohtu otsus parlamendi täiskogu osaistungjäreude läbiviimise kohta Strasbourgis

Detsembris tehti täiskogule teatavaks Euroopa Kohtu otsus parlamendi osaistungite 2012. ja 2013. aasta ajakavade kohta. Kohus otsustas, et parlamendi muudatus kahe täiskogu istungi ühendamise ja läbiviimise kohta oktoobris ühe nädala jooksul ei ole kooskõlas aluslepingute nõuetega institutsioonide asukoha kohta. Parlamendi 2013. aasta ajakava kohandatakse sellele vastavalt ⁽³⁾.

Euroopa Parlamendi küsimused

Viimastel aastatel märkimisväärselt suurenenud küsimuste arv jäi kõrgeks ka 2012. aastal, kokku esitati 12 000 kirjalikku küsimust. Selleks et muuta täiskogu istungi tööd EP saadikute ja üldsuse jaoks kõitvamaks, hakati komisjoni infotundi korraldama uues vormis. Liikmed said eelnevalt kokku lepitud teemade raames esitada mitmele volinikule spontaanseid küsimusi (eelneva registreerimiseta). Aasta jooksul arutati teemasid, mis olid seotud teenuste sektoriga, teenuste direktiivi ja konkurentsivõime suurendamisega, Euroopa majanduskasvu ja tööhõivega, ELi rolliga liikmesriikide majanduse konkurentsivõime stimuleerimisel, ja tööalaste õigustega avatud piiridega Euroopas, energiaturu õigustiku olukorraga ning Euroopa tööstuse hoogustamisega majanduskasvu ja töökohtade arvu suurendamiseks. Kuna uue vormi katsetamine osutus üldjoontes positiivseks, siis uuritakse selle toimimist lähemalt.

Eelarve ja eelarve kontroll

Seoses 2010. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusega tuleb märkida, et pärast mais peetud konsensuslikku ja konstruktiivset arutelu, milles osales kiiduväärselt eesistuja Taani, otsustas parlament komisjoni 2010. aasta eelarve täitmisele suure häälteenamusega heakskiidu anda. Komisjon nõustus parlamendi seisukohaga ja rõhutas oma valmisolekut positiivselt reageerida parlamendi nõudmistele. Parlament kiitis heaks ka teiste institutsioonide ja organite eelarve täitmise, välja arvatud nõukogu ja kolm asutust (Euroopa Ravimiamet (EMA), Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) ja Euroopa Keskkonnaamet). Novembris otsustas parlament heaks kiita Euroopa Ravimiameti ja Euroopa Toiduohutusameti eelarve täitmise, kuid keeldus heaks kiitmast nõukogu aruannet, taunides nõukogu suhtumist, pidades seda demokraatliku kontrolli ja läbipaistvuse takistamiseks ning aruandekohustuse eiramiseks liidu maksumaksjate ees.

Seoses 2011. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusega käivitas novembri täiskogu istung uue heakskiidu andmise tsükli, mis algas kontrollikoja 2011. aasta aruande tutvustamisega, mida tegi president Vitor Manuel da Silva Caldeira.

Parlament käivitas 2013. aasta eelarve kohta rea eelarvemenetluse eri etappidel ette nähtud arutelusid.

- ▶ Veebruaris võttis parlament ülekaaluka enamusega vastu suunised 2013. aasta eelarve kohta (muud jaod peale komisjoni), kutsudes üles külmutama institutsioonide halduseelarveid kooskõlas eeldatava inflatsioonimääraga. Juulis toimunud täiskogu istungil arutati ja kinnitati suure häälteenamusega parlamendi volitused 2013. aasta eelarve menetlemiseks. Peamiste fraktsioonide vahel saavutati üldine kokkulepe selle kohta, et ELi eelarve all mõistetakse investeerimiseelarvet ning see on Euroopa Liidu kõige mõjusam vahend majanduskasvu ja töökohtade arvu suurendamise meetmete toetamiseks.
- ▶ Oktoobris, kinnitades volitusi, võttis täiskogu vastu oma seisukoha, pidades silmas eelseisvat lepitusmenetlust. Üldiselt kiitis EP tagasi komisjoni esialgse eelarve projekti heaks, tehes samal ajal ettepaneku suurendada vahendeid eelarve teatud jagudes, mis on seotud majanduskasvu ja töökohtade loomisega.

- ▶ Detsembris kiitis parlament pärast keerulisi ja pikaleveninud läbirääkimisi suure enamusega lõpuks heaks eelarvepaketi, mis koosnes paranduseelarvest 6/2012 ja 2013. aasta eelarvest, vaatamata sellele, et kõigi fraktsioonide saadikud väljendasid sügavat muret selle üle, et 2013. aasta eelarve on ilmselgelt ebapiisav vajalike maksete tegemiseks 2013. aastal ja komisjon peaks esitama paranduseelarve 2012. aasta kohustuste katmiseks 2013. aasta esimeste kuude jooksul.
- ▶ Aprillis hääletas täiskogu ülekaaluka häälteenamusega paranduseelarve 1/2012 projekti poolt, kajastades kokkuleppele jõudmist nõukoguga 2011. aasta detsembris rahvusvahelise katsetermotuumareaktori (ITER) projekti täiendavate rahastamisvajaduste üle aastatel 2012 ja 2013.

Lisaks sellele korraldati oktoobris täiskogu istungil omaette arutelu teemal „Kas programm Erasmus on ohus?“, mis peegeldas parlamendi üldist muret. Suurem osa saadikutest väljendas oma sõnaselget toetust rahastamispuudujäägi ületamisele, et kindlustada Erasmuse programmi tulevik, ning kutsus nõukogu üles võtma asjakohaseid meetmeid, et muuta 2012. aasta eelarvet komisjoni ettepaneku kohaselt.

Mitmeaastase finantsraamistiku arutelu oli järgmine:

- ▶ Esimese sihtotstarbelise arutelu korraldas täiskogu juunis. Parlament ütles selgelt välja, et ei nõustu järgmise finantsraamistikuga, kui pakett ei sisalda kokkuleppeid omavahendite ja mitmesuguste paindlikkuse elementide kohta.
- ▶ Oktoobris kinnitas parlament väga suure häälteenamusega oma vahearuande järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta ja samuti omavahendite aruande, mis annab tunnistust parlamendi ühtsusest, ning kordas enne novembri ülemkogu istungit kindlalt oma seisukohta finantsraamistiku ja eelarvejagude mis tahes lineaarsete ja üleüldiste kärpete tagasilükkamise kohta. See seisukoht oli väga lähedane komisjoni seisukohale.
- ▶ 22. ja 23. novembril toimunud Euroopa Ülemkogu erakorralise kohtumise tulemusi arutati spetsiaalsel täiskogu istungil, mis korraldati presidentide avatud konverentsi vormis ja kus eesistuja Van Rompuy andis tippkohtumisest ülevaate. Kui Herman Van Rompuy palus parlamendil üles näidata valmisolekut kompromissideks, siis president Barroso avaldas kahetsust, et riigipead ja valitsusjuhid ei näidanud üles positiivset suhtumist ELi toetuseks, ning juhtis tähelepanu vastuolule, mis seisneb selles, et Euroopa Liidule ja liidu institutsioonidele antakse üha rohkem ülesandeid, tagamata nende täitmiseks vajalikke rahalisi ja haldusvahendeid.

Euroopa Ülemkogu

Euroopa Ülemkogu võttis töörohke aasta jooksul vastu kaugeleulatuvaid otsuseid ja reageeris kiire tegevusega tempokalt arenevatele sündmustele nii Euroopa kui ka rahvusvahelisel tasandil. 2012. aastal tuli Euroopa Ülemkogu samal aastal tagasi valitud eesistuja Herman Van Rompuy juhtimisel ametlikult ja erakorraliselt kokku seitsmel korral. Lisaks kohtusid kolmel korral seitseteistkümmend euroala liikmesriigi riigipead ja valitsusjuhti. Neid euroala tippkohtumisi juhtis samuti eesistuja Van Rompuy.

Euroopa Ülemkogu kohtumised valmistas ette selle eesistuja koostöös üldasjade nõukogu ja komisjoni presidendiga. Arvamuste vahetus Euroopa Parlamendiga tagati eesistuja Van Rompuy regulaarsete külastustega, millel ta tutvustas Euroopa Ülemkogu arutelusid ja otsuseid. Lisaks sellele esines Euroopa Parlamendi president Martin Schulz Euroopa Ülemkogu kohtumistel sõnavõttudega.

ELi majanduse juhtimise tugevdamine ja võlakriisi lahendamine, samuti majanduskasvu ja tööhõive suurendamine olid Euroopa Ülemkogu päevakorra tähtsaimad teemad kogu aasta vältel. 2012. aasta Euroopa poolaasta lõpetuseks leppisid 27 riigipead või valitsusjuhti kokku struktuurireformi prioriteetides ja eelarve konsolideerimises.

„Kriisi lahendamine võtab aega. Kiireid lahendusi või imerohtu ei ole, kuid me teeme kõik, et lahendamisele kaasa aidata.“

Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy

Kolm küsimust väärivad erilist rõhutamist. Esiteks, Euroopa Ülemkogu võttis 2012. aasta juunis vastu majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe, millega nähakse ette meetmed, mis liikmesriigid ja Euroopa Liit peavad võtma majanduskasvu, investeringute ja tööhõive taaskäivitamiseks ning Euroopa konkurentsivõimelisemaks muutmiseks. Teiseks tuleb nimetada Euroopa rahaliidu lõpuleviimise tegevuskava, mida arutati juuni, oktoobri ja detsembri kohtumistel Euroopa Ülemkogu eesistuja, komisjoni presidentide, Euroopa Keskpannga ja eurorühma tihedas koostöös valminud aruannete ning komisjoni tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava alusel. (Vt lisaks 1. peatükist.)

Kolmandaks arutas Euroopa Ülemkogu, eelkõige oma erakorralistel kohtumistel 22. ja 23. novembril, mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2014–2020, jõudmata siiski kokkuleppele.

ELi Nõukogu ametisoleva eesistujariigi Taani peaminister Helle Thorning-Schmidt, Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy ja Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso pressikonverentsil pärast juunis toimunud ülemkogu kohtumist.

Euroopa Liidu Nõukogu

Õigusaktide vastuvõtmise, ühise välis- ja julgeolekupoliitika väljatöötamise, rahvusvaheliste kokkulepete sõlmimise ja ELi eelarve arutelude kõrval keskendus nõukogu tähelepanu 2012. aastal liikmesriikide majanduspoliitika koordineerimisele, peamiselt uue majandusjuhtimise korraldamise kontekstis.

2012. aastal esimesel poolel oli nõukogu eesistujaks Taani ja teisel poolel Küpros. Taani eesistumise ajal pöörati põhitähelepanu vastutustundlikule, dünaamilisele, rohelisele ja turvalisele Euroopale. Küprose eesistumise peamised prioriteetid olid tõhusam ja jätkusuutlikum Euroopa, paremini toimiv kasvupõhine majandus; oma kodanike jaoks avatum, solidaarsusele ja sotsiaalsele sidususele rajatud Euroopa.

*Taani alaline esindaja
Euroopa Liidu juures Jeppe
Tranholm-Mikkelsen ja
Küprose Euroopa Liidu
asjade minister Andreas
Mavroyiannis
pressikonverentsil
eesistumise ajal saavutatu
üle arutamata ning
nõukogu eesistuja
tegevust tutvustamas.*

Nende kahe eesistumise jooksul kohtusid nõukogu kümnest koosseisust üheksa (üldasjade nõukogu, majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu, justiits- ja siseküsimuste nõukogu, tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu, konkurentsivõime nõukogu, transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu, keskkonnanõukogu; hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu). Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja juhtimisel osales kohtumistel ka välisasjade nõukogu koosseis.

Nõukogu eri koosseisud käsitlesid erinevate õigusaktide ettepanekute ja arutelude laia ringi. Päevakorrapunktid kajastasid ulatuslikult ELi kiiret tegutsemist nõudvaid keerulisi sündmusi Euroopas ja väljaspool Euroopat, eelkõige üleilmset majanduslangust, liidu majandusjuhtimist, finantsregulatsiooni ja -järelevalvet, süvendatud rahaliitu, migratsiooni ja Schengeni ala toimimist ning andmekaitset.

Euroopa Komisjon

Aasta jooksul kohtusid Euroopa Komisjoni volinikud 44 korral, et võtta vastu otsuseid liidu toimimisega seotud terve rea teemade kohta, sealhulgas õigusaktide ettepanekud, eelarve juhtimine, rikkumismenetluste algatamine, konkurentsijuhtumid, personali ametisse nimetamine.

Komisjonil on Euroopa Liidu riigiülese institutsioonide võrgustikus juhtroll. Esiteks edendab komisjon liidu üldisi huve ja teeb sel eesmärgil asjakohaseid algatusi, eriti kasutab ta õigust algatada õigusakte. Komisjon peab tagama lepingute kohaldamise ja liidu õiguse nõuetekohase elluviimise, alludes Euroopa Liidu Kohtu kontrollile. Aluslepingute kaitsjana võib komisjon algatada kohtus rikkumismenetluse liikmesriigi vastu, kui tal on põhjust arvata, et liidu õigust ei ole nõuetekohaselt kohaldatud. Komisjon haldab ka eelarvet ja kontrollib paljusid parlamendi ja nõukogu kokkulepitud programme. Samuti tagab ta liidu välisesindatuse asjakohastes olukordades.

2012. aastal tegi komisjon ettepaneku 168 õigusakti vastuvõtmiseks; 137 neist olid määruse ettepanekud ja 31 direktiivi ettepanekud. Volinike kolleegium algatas ka 699 rikkumismenetlust ELi õiguse arvatava rikkumise või kohaldamata jätmise tõttu.

Tuginedes oma algatusõigusele ja keskele rollile majanduse juhtimises, tegi Euroopa Komisjon jõupingutusi leidmaks terviklikku lahendust finants- ja majanduskriisi ületamiseks. Sellega seoses nõudis komisjon, et järgitaks ühendusemeetodit, ja esitas näiteid selle tõhususest. 2012. aasta majanduspoliitika koordineerimise Euroopa esimesel poolaastal võeti kasutusele tugevdatud stabiilsuse ja kasvu pakti (majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku ettepaneku pakett) raames välja töötatud uued vahendid. Komisjon esitas esimest korda makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tulemused. Majanduse juhtimise uus raamistik on tõepoolest märkimisväärselt tugevdanud komisjoni rolli euroala juhtimisel. Seda täiendatakse kahe uue õigusaktiga, mis tugevdavad pärast vastuvõtmist eelarvealast koordineerimist ja järelevalvet euroala liikmesriikides (teine majanduse juhtimise pakett). Selles laias kontekstis on komisjoni suutlikkus ja oskusteave majandus- ja fiskaalpoliitika valdkonnas veelgi suurenenud.

*Euroopa Komisjoni uus
visuaalne märk, mida
kasutatakse alates
1. veebruarist 2012.*

Üheaegselt Euroopa 2020. aasta strateegia edendamiseks, mis on suunatud riiklike reformide kooskõlastamisele ja hõlbustamisele, esitas komisjon rea kasvu edendavaid algatusi ELi tasandil. Ühtse turu akti, mis kujutab endast 12 olulise meetme kogumit ja mis räägiti läbi 2012. aastal, täiendati ühtse turu aktiga II, mille ettepanek esitati sügisel. Lisaks sellele täitis komisjon täielikult oma õigusaktide rakendamise järelevalve ülesande, algatades teenuste direktiiviga seotud rikkumismenetlused. Komisjon jätkas ka ettepanekute esitamist finantsvaldkonna reguleerimise põhjalikuks ümberkorraldamiseks. Eriti oluline oli komisjoni ettepanek luua ühtne pangajärelevalve mehhanism kui tulevase pangandusliidu oluline element ning oluline täiendus tugevdatud majandus- ja rahaliidule.

Paljud majanduskasvu soodustavad meetmed, mille pakkus välja komisjon, soovitas neid täienduseks käimasolevale eelarve konsolideerimisele, lülitati majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppesse, mille kohta riigipead ja valitsusjuhid tegid otsuse Euroopa Ülemkogu juunikohtumisel.

Tõelise majandus- ja rahaliidu loomise eesmärgil käivitatud institutsiooniliste muudatuste protsessis tegutses komisjon otsustavalt ühtse turu tervikkuse ja ELi kui terviku ühtsuse nimel. Komisjoni tugev kaasatus majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu väljatöötamise tagas lepingu kokkusuobivuse Euroopa Liidu õigustikuga ning austuse Euroopa institutsioonide rolli vastu.

Minnes kaugemale lühiajalisest ja isegi keskmise pikkusega perspektiivist, võttis komisjon liidu üldhuvide edendajana novembris vastu majandus- ja rahaliidu tegevuskava, et anda komisjoni panus laiemasse süvendatud arutellu liidu olukorra üle kaugemal tulevikus. Lisaks sellele, et tegevuskavas esitatakse analüüs ja konkreetsed soovitused, ei piirdata selles hetkevajadustega, vaid püütakse määrata poliitilise liidu sisu, et toetada majandus- ja rahaliidu usaldusväarsust ja jätkusuutlikkust pikas perspektiivis, ning arutatakse, milliseid demokraatlikke struktuure, sealhulgas aluslepingute muutmist, oleks tarvis. (Vt täiendavaid üksikasju 1. peatükist.)

Institutsioonide tasandil pidas Euroopa Komisjon läbirääkimisi Euroopa Nõukoguga halduskokkuleppe üle, (4) mis puudutab Euroopa logo (kaheteistkümnest kuldsest tähest koosnev ring sinisel taustal) kasutamist kolmandate isikute poolt (näiteks kodanikud ja kodanikuühiskonna organisatsioonid). Halduskoormuse vähendamiseks ja tulles vastu kodanikuühiskonnas laialdaselt levinud soovile väljendada oma seotust Euroopa Liiduga, asendati endised individuaalsed loataotlused logo kasutamiseks üldloaga avalikkuse jaoks, õigusega kuritarvitamise korral sekkuda.

Euroopa Liidu Kohtu mõningad murrangulised otsused

Euroopa Kohus ja Üldkohus tegid olulisi otsuseid mitmes ELi õigusvaldkonnas. Erilist üldhuvi väärrib järgmine.

- ▶ **Kaupade vaba liikumine:** ETLT artiklid 34 ja 36 ei välista olukorda, mille puhul liikmesriik esitab siseriikliku karistusõiguse alusel süüdistuse autoriõigusega kaitstud teoste koopiatega loata kauplemisele kaasaaitamises juhul, kui selliste teoste koopiaid on asjaomase liikmesriigi territooriumil levitatud konkreetselt sellele üldsusele suunatud müügitehingute teel, mis on sõlmitud muus liikmesriigis, kus need teosed ei ole autoriõigusega kaitstud või nende kaitset ei saa kolmandate isikute suhtes tulemuslikult jõustada ⁽⁵⁾.
- ▶ **Asutamisevabadus:** ETLT artiklitega 49 ja 54 on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis näevad siseriikliku õiguse alusel asutatud äriühingute puhul küll ette ümberkujundamise võimaluse, kuid ei võimalda üldiselt teise liikmesriigi õiguse alusel asutatud äriühingut ümber kujundada siseriikliku õiguse kohaseks äriühinguks sellise äriühingu asutamise kaudu. Äriühingu piiriülese ümberkujundamise kontekstis võib vastuvõttev liikmesriik kindlaks määrata sellise toimingu suhtes kohaldatava siseriikliku õiguse ning kohaldada seega siseriiklikku ümberkujundamist käsitlevaid siseriiklikke õigusnorme, mis reguleerivad äriühingu asutamist ja tegevust, nagu näiteks bilansi ja varade inventuuri koostamise nõudeid. Võrdvärsuse ja tõhususe põhimõtete kohaselt ei või vastuvõttev liikmesriik keelduda piiriülese ümberkujundamise korral tegemast kannet ümberkujundamist taotlenud äriühingu kui „õiguseellase” kohta, kui selline kanne eelneja äriühingu kohta tehakse äriregistrisse siseriikliku ümberkujundamise korral, ega keelduda võtmast äriühingu registreerimise menetluse raames nõuetekohaselt arvesse päritoluliikmesriigi ametiasutuste koostatud dokumente ⁽⁶⁾.
- ▶ **Maksundus:** teise liikmesriiki vedamiseks kaupu müünud äriühingu käibemaksuvabastuse taotluse võib tagasi lükata, kui äriühing ei suuda tõendada, et tarne puhul on tegemist ühendusesisese tehinguga; teiselt poolt ei saa äriühingu käibemaksuvabastuse taotlust tagasi lükata põhjendusega, et ostja ei transportinud kaupu väljaspool lähteliikmesriiki asuvasse sihtkohta, kui äriühing on esitanud ettenähtud tõendid ja tegutsenud heas usus ⁽⁷⁾.
- ▶ **Põllumajandus:** põllumajandustootja väljaarvamine toetuse saajate seast sellel aastal, mille eest ta esitas abikõlbliku maa kohta valeandmeid, ning toetuse vähendamine, mida tal on õigus taotleda, kolmeks järgnevas kalendriaastaks summas, mis vastab deklareeritud ja tegeliku pindala vahele, ei kujuta endast kriminaalõiguslikku karistust ja seetõttu ei välista kriminaalõigusliku karistuse kohaldamist sama teo eest ⁽⁸⁾.
- ▶ **Transport:** vastavalt määrusele (EÜ) nr 1008/2008 lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta ei tohi isik, kes müüb lennureise, müüa koos sellega vaikimisi reisitõrkekindlustust lennu tühistamise puhuks, juhul kui piletite müük toimub interneti kaudu. Sellist kindlustust saab pakkuda ainult põhimõttelise valitavuse tingimusel, „vabatahtliku täiendusena” ⁽⁹⁾.

► Õigusaktide ühtlustamine:

- › Intellektuaal- ja kaubandusomand: vastavalt direktiivile 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul, ei ole veebipõhiste sotsiaalvõrgustike omanikud kohustatud paigaldama üldist, kõiki võrgustiku kasutajaid hõlmavat filtreerimissüsteemi eesmärgiga tõkestada muusika- ja audio-visuaalsete teoste õigusvastast kasutamist ⁽¹⁰⁾.
- › Intellektuaal- ja kaubandusomand: vastavalt direktiivile 91/250/EMÜ arvutiprogrammide õiguskaitse kohta ei saa kaitsta arvutiprogrammi funktsionaalsust ja programmeerimiskeelt autoriõigusega ⁽¹¹⁾.
- › Intellektuaal- ja kaubandusomand: vastavalt direktiivile 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta ei saa kaitsta jalgpalli võistluskalendrid autoriõigusega, kui nende koostamist määravad reeglid või piirangud, mis ei jäta ruumi loomevabadusele ⁽¹²⁾.
- › Tarbijakaitse: vastavalt direktiivile 93/13/EMÜ ebaõiglase tingimuste kohta tarbijalepingutes võib liikmesriik sätestada, et ebaõiglane lepingutingimus, mille tarbijakaitseasutus on avalikes huvides tunnistanud kehtetuks müüja või tarnija vastu algatatud hagi tagajärjel, ei ole siduv ühegi tarbija suhtes, kes on sõlminud müüja või tarnijaga lepingu, mille suhtes on kohaldatavad need samad tüüptingimused ⁽¹³⁾.
- › Tarbijakaitse: vastavalt määrusele (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta ei ole lubatud veini reklaamimisel kasutada viidet „kerge seedida”, sest selline kirjeldus, mis viitab vähendatud happesuse tasemetele, kujutab endast tervisealast väidet, mida on keelatud kasutada seoses alkoholsete jookidega ⁽¹⁴⁾.
- › Majandus- ja rahapoliitika: ELL artikli 4 lõikega 3, ELL artikliga 13, ELTL artikli 2 lõikega 3, ELTL artikli 3 lõike 1 punktiga c ja lõikega 2 ning ELTL artiklitega 119–123 ja ELTL artiklitega 125–127 ning tõhusa kohtuliku kaitse üldpõhimõttega ei ole vastuolus see, kui liikmesriigid, mille rahaühik on euro, sõlmivad niisuguse lepingu nagu 2. veebruaril 2012 sõlmitud Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamisleping, ega see, kui need liikmesriigid nimetatud lepingu ratifitseerivad ⁽¹⁵⁾.
- › Sotsiaalpoliitika: direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta välistab riiklike või piirkondlike õigusaktide kehtestamise, mis sätestavad kodutoetuse eraldamisel erineva kohtlemise kolmandate riikide ja nende elukohaliikmesriigi kodanikele, juhul kui kodutoetus on hõlmatud ühega kolmest valdkonnast, mille suhtes kohaldatakse võrdse kohtlemise põhimõtet, mille sätestab direktiiv pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta, ja kujutab endast põhitoetust selle direktiivi mõistes. Nende asjaolude määratlemine kuulub riikide kohtute pädevusse, võttes arvesse nii selle direktiivi eesmärgiks olevat lõimumist kui ka põhiõiguste harta sätteid ⁽¹⁶⁾.

► Institutsioonidega seonduvad küsimused:

- › Euroopa Kohus tühistas Euroopa Parlamendi hääletamistulemused, mis olid seotud parlamendi osaistungjärkude ajakavadega 2012. ja 2013. aastal, mille kohaselt täiskogu istungjärgu 2012. ja 2013. aasta oktoobri osaistungjärgud jagati kaheks osaks, arvestades, et neid perioode ei saa omaette vaadelda igakuiste täiskogu osaistungjärgudena, mis on vastulus EL lepingule lisatud protokolliga nr 6 ja ELTL-iga ning Euratomi asutamislepingule lisatud protokolliga nr 3, mis kehtestavad nõude, et Euroopa Parlament, mille ametlik asukoht on Strasbourg, peab 12 igakuist täiskogu osaistungjärku aastas läbi viima Strasbourgis ⁽¹⁷⁾.

Kohtu liikmed.

- › Euroopa Kohus, tühistades osaliselt Üldkohtu vaidlustatud otsuse, otsustas, et määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, tõlgendatud määruse (EMÜ) nr 4064/89 (kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle) kohaselt, annab komisjonile õiguse keelduda juurdepääsu andmisest kõigile dokumentidele, mis on seotud koondumiste kontrollimenetluse teabega, mida edastavad omavahel komisjon ja teatist esitavad osalised ja kolmandad isikud, ilma esmalt läbi viimata nende dokumentide konkreetset, individuaalset kontrolli. Komisjoni sisemistele dokumentidele, mis on loodud seoses koondumiste kontrollimenetlusega, kohaldatakse seda üldist eeldust niikaua, kuni kontrollimenetlus kestab või algatatakse tõenäoliselt uuesti pärast komisjoni ametlikku menetlust enne ELi kohtutesse pöördumist. Samal ajal ei välista see üldine eeldus huvitatud isikute õigust näidata ülekaaluka üldise huvi olemasolu, mis õigustab nõutud dokumentide avalikustamist ⁽¹⁸⁾.
 - › Euroopa Kohus, tühistades osaliselt Üldkohtu vaidlustatud otsuse, otsustas, et kolmes keeles avaldatud teated ELi konkurssidest ja kohustus läbi teha värbamiskatsed ühes kolmest keelest on võrdsustatavad diskrimineerimisega keele alusel. Teise konkursikeele valikut piiravad normid peavad ette nägema selged, objektiivsed ja ootuspärased kriteeriumid ⁽¹⁹⁾.
- Ühine välis- ja julgeolekupoliitika: nõukogu kehtestatud sanktsioone kolmandate riikide suhtes ei saa kohaldada füüsilistele isikutele üksnes nende perekondliku seotuse tõttu isikutega, kes on seotud kolmanda riigi juhtidega ⁽²⁰⁾.

Euroopa Keskpank

Pidades silmas euroala majanduse väljavaateid ohustavaid langustendentse, mis peaksid vähendama inflatsioonisurvet, alandas Euroopa Keskpanga nõukogu 5. juulil 2012 EKP põhilisi intressimäärasid 25 baaspunkti võrra, mille tagajärjel eurosüsteemi põhilistel refinantseerimistoimingutel rakendatav keskmine intressimäär langes ajalooliselt madalale tasemele ehk 0,75%.

Ebastandardsete rahapoliitikameetmete osas, mille eesmärk on rahapoliitika ülekandemehhanismi hea toimimise taastamine, Euroopa Keskpank,

- ▶ seoses jaotusviisiga ning tehingute tähtajalisusega
 - › hoidis pangandussektori likviidsuse piisaval tasemel fikseeritud intressimääraga täismahus jaotamise kaudu kõikide refinantseerimistoimingute puhul, jätkates seda (vähemalt) juulini 2013, kaasa arvatud EKP peamised refinantseerimistoimingud, eritingimustega refinantseerimistoimingud tähtajaga üks hoidmisperiood ja kolmekuulised pikaajalised refinantseerimistoimingud (LTOR) [PR 6.12.2012]; ⁽²¹⁾
 - › avas veebruaris 2012 teise pikaajalise refinantseerimistoimingu lõppemistähtajaga 36 kuud, fikseeritud intressimääraga täismahus jaotamisega; ⁽²²⁾
- ▶ seoses likviidsuse andmisega välisvaluutades
 - › jätkas, kuni uue teateni, tavapärase USD likviidsust tagavate toimingute läbiviimist, lõppemistähtaegadega umbes üks nädal ja kolm kuud ⁽²³⁾;
 - › otsustas koostöös Kanada, Inglise ja Jaapani keskpankadega, USA föderaalreserviga ja Šveitsi Riigipangaga laiendada ajutist vastastikuste vahetustehingute võrgustikku kuni 1. veebruarini 2014; ⁽²⁴⁾
- ▶ seoses eriprogrammidega
 - › jätkas aktiivselt väärtpaberituru programmi rakendamist, enne kui otsustas selle septembris 2012 lõpetada (23. novembri 2012 seisuga oli programmi koguväärtus 208,5 miljardit eurot, võlakirju hoiti lõppemistähtaaja saabumiseni);
 - › langetas otsuse rahapoliitiliste otsetehingute läbiviimise tingimuste kohta teisesel riigivõlakirjade turul, viis ilma eelnevate koguseliste piiranguteta ning asjakohaseid rangeid ja tõhusaid tingimusi täites läbi Euroopa finantsstabiilsuse tagamise vahendi / Euroopa stabiilsusmehhanismi (EFSF/ESM) programmi, eeldusel et need hõlmavad EFSF/ESM väärtpaberite ostmise võimalust esmasturul ⁽²⁵⁾.

„Keskpank on valmis tegema kõik, et päästa euro. Ja uskuge mind, sellest piisab!”
 EKP president Mario Draghi
 26. juulil 2012

EKP võttis lisaks eelnevale vastu otsused oma toiminguteks vastuvõetava tagatisvara säilitamiseks:

- ▶ kiites heaks ajutised täiendavate krediidiinõuete raamistikud ⁽²⁶⁾;
- ▶ vähendades reitingukünnist ja muutes teatud varaga tagatud väärtpaperite kõlblikkusnõudeid ⁽²⁷⁾; ja
- ▶ peatades krediidireitingu miinimumkünnise kohaldamise tagatise kõlblikkusnõuete suhtes Eurosüsteemi krediiditoimingute huvides juhul, kui tegemist on keskvalitsuse poolt välja antud või tagatud turukõlblike võlainstrumentidega, ja keskvalitsuse antud või tagatud võlanõuetega, riikide puhul, mis vastavad rahapoliitiliste otsetehingute nõuetele või osalevad EL-IMF programmis ja vastavad EKP nõukogu hinnangul sellega seotud tingimustele ⁽²⁸⁾;
- ▶ laiendades varade loetelu, mida peetakse kõlblikuks tagatiseks turukõlblike võlainstrumentide puhul, mis on arvatud muus vääringus kui euro, täpsemalt USA dollar, naelsterling ja Jaapani jeen, ning mida antakse välja ja hoitakse euroalas ⁽²⁹⁾.

Riikidevahelise koostöö valdkonnas viis EKP lõpule kaks olulist tehnilise koostöö projekti Lääne-Balkani riikide ja Türgiga ⁽³⁰⁾ ning Egiptuse keskpangaga ⁽³¹⁾. EKP kirjutas alla ka vastastikuse mõistmise memorandumi Türgi Vabariigi keskpangaga ⁽³²⁾, samuti Venemaa keskpangaga ⁽³³⁾.

Maksesüsteemide alal viis EKP lõpule tähtsa väärtpapierarveldusplatvormi TARGET2-Securities (T2S) projekti, kirjutades alla T2S raamkokkuleppe väärtpaperite keskdepositooriumidega ⁽³⁴⁾.

EKP teatas europangatähtede teise seeria kasutuselevõtust, mis kannab nime- tust „Europa” ja mis lastakse ringlusse järk-järgult mitme aasta jooksul, alustades Seurose rahatähega 2013. aasta mais ⁽³⁵⁾.

Euroopa Keskpanga president Mario Draghi pidamas kõnet 26. juulil 2012 Ühendkuningriigis Londonis toimunud ülemaailmsel investeerimiskonverentsil.

Euroopa Kontrollikoda

Kontrollikoda võttis 2011. eelarveaasta aruande vastu 6. septembril ja esitas selle Euroopa Parlamendile 22. novembril ning Euroopa Liidu Nõukogule 4. detsembril.

Koja ülesanne on esitada auditi põhjal Euroopa Parlamendile ja nõukogule kinnitav avaldus raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Kontrollikoda tegi auditi kooskõlas IFACi rahvusvaheliste auditistandardite ja eetikanormidega ning INTOSAI kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvaheliste standarditega. Nende standardite kohaselt peab kontrollikoda auditi kavandama ja läbi viima selleks, et saada piisav kindlus selle kohta, et Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed.

*Kontrollikoja president
Vitor Manuel da Silva
Caldeira esitlemas 2011.
aasta aruannet Euroopa
Parlamendi täiskogu
istungil Prantsusmaal
Strasbourgis.*

Raamatupidamiskontode usaldatavusega seoses kajastab Euroopa Liidu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kontrollikoja hinnangul kõigis olulistest osades õiglaselt liidu finantsolukorda 31. detsembri 2011. aasta seisuga ning selle tehinguid ja rahavooge lõppenud aastal, vastavalt finantsmäärusele ja komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud arvestuseeskirjadele.

Kontrollikoda kinnitas ka, et kontode aluseks olevad kulukohustused ja tulu olid seaduslikud ja korrektsed kõigis olulistest aspektides. Kontrollikoja hinnangul mõjutasid kontode aluseks olevad makseid mõned olulised vead suuruses 3,9%.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

2012. aasta üheksal täiskogu istungjärgul esitas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 250 arvamust, millest 50 olid omaalgatuslikud arvamused ja 12 ettevalmistavad arvamused (neli arvamust palus Euroopa Komisjon ja kaheksa nõukogu eesistuja).

ESMK osales Euroopa 2020. aasta strateegia, samuti Euroopa poolaasta rakendamise aruteludes eelkõige „Euroopa 2020” juhtrühma liikmena. Palju arutelusid pühendati finantskriisile ja selle ületamisele. ESMK arutas ka tulemuste saavutamist Euroopa Liidu põhilistes poliitikavaldkondades, nagu ajakohastatud ühine põllumajanduspoliitika pärast 2013. aastat ja tulevane ühtekuuluvuspoliitika. ESMK osales aktiivselt ka pärast 2013. aastat rakendatava mitmeaastase finantsraamistiku aruteludes. Lisaks sellele olid ESMK tegevuskavas esiplaanil energiasektoriga, VKEde rolliga ja tööhõive küsimustega seotud teemad.

ESMK täitis aktiivset rolli 2012. aasta juunis toimunud Rio+20 konverentsi ajal, toetades ulatuslikku kodanikuühiskonna dialoogi ja selle tulemusi.

ESMK ning Euroopa Komisjoni vaheline koostööprotokoll, millega pärast Lissaboni lepingu jõustumist ajakohastati 2005. aastal sõlmitud esimene protokoll, kirjutati alla 2012. aasta veebruaris.

Euroopa Komisjoni asepresident ning institutsioonidevaheliste suhete ja haldusküsimuste volinik Maroš Šefčovič ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president Staffan Nilsson Euroopa kodanikualgatuse „Aeg tegutseda” konverentsil.

Euroopa Liidu Regioonide Komitee

2012. aastal valiti Regioonide Komitee uueks presidendiks Ramón Luis Valcárcel Siso, kes alustas oma 2,5 aasta pikkust ametiaega augustis 2012, vahetades välja Mercedes Bresso, kes oli olnud komitee president ametiaja esimese 2,5 aasta jooksul.

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso koos Regioonide Komitee presidendi Ramón Luis Valcárcel Siso ja esimese asepresidendi Mercedes Bressoga teel Regioonide Komitee täiskogu istungjärgule.

Regioonide Komitee esitas 2012. aastal täiskogu viie istungjärgu jooksul 71 arvamust, millest viis olid omaalgatuslikud arvamused ja seitse perspektiivarvamused (kolm arvamust palus Euroopa Komisjon ja neli nõukogu eesistuja).

Regioonide Komitee jätkas EL 2020 järelevalveplatvormi kaudu majanduskasvu ja tööhõive strateegia hindamist, arvestades ELi piirkondade ja linnade huvidega. Komitee avaldas ka „Euroopa 2020“ kolmanda seirearuande ja andis välja „Euroopa 2020. aasta strateegia käsiraamatu linnadele ja piirkondadele“.

2012. aasta lahtiste uste üritusel, mille komitee ja komisjon korraldasid ühiselt, oli üleüldise arutelu keskmes tulevane Euroopa ühtekuuluvuspoliitika. Üritus, mille avakõne pidas president Barroso, tõi kokku arvukalt administratiiv- ja akadeemiliste tasandite esindajaid, kes võtsid osa sadadest seminaridest ja töötubadest. Komisjoni president osales ka Euroopa linnade ja piirkondade viiendal tippkohtumisel, mis toimus märtsis Kopenhaagenis ning keskendus innovatiivsele linnaplaneerimisele, seades eesmärgiks edendada intellektuaalset, kultuurilist, majanduslikku ja sotsiaalset kogemustevahetust 21. sajandil.

Regioonide Komitee tugevdas 2012. aastal ka oma subsidiaarsuse järelevalve võrgustikku, mis loodi selleks, et hõlbustada komisjonilt saadud mitmesuguste poliitikadokumentide ja ettepanekutega seotud teabevahetust Euroopa Liidu kohalike ja piirkondlike ametiasutuste vahel. Samuti käivitas komitee Regplexi veebiplatvormi, mille ülesandeks on toetada seadusandlike volitustega piirkondade osalemist ELi seadusandliku menetluse varajastes etappides.

Regioonide Komitee ja Euroopa Komisjoni vaheline uus koostööprotokoll kirjutati alla veebruaris. Sellega ajakohastati esimene pärast Lissaboni lepingu jõustumist, 2005. aastal sõlmitud protokoll.

Euroopa Investeerimispank

Euroopa Liidu pangana on Euroopa Investeerimispank (EIP) ainus pank, mis kuulub 27 liikmesriigile ja esindab nende huve ning teeb tihedat koostööd ELi institutsioonidega, et viia ellu ELi poliitikat. EIP on suurim mitmepoolne laenusaaaja ja laenuandja, mis pakub rahastamist ja oskusteavet kulutasuvateks ja jätkusuutlikeks investeerimisprojektideks, mis aitavad kaasa ELi poliitiliste eesmärkide edendamisele. EIP viib ellu ELi välis- ja arengupoliitika finantskülge.

EIP grupp hõlmab Euroopa Investeerimisfondi (EIF), mis keskendub VKEdele uuenduslike rahastamisvõimaluste pakkumisele. EIF peamised ülesanded on laenuandmine, kaasrahastamise otsimine ja nõustamine.

Euroopa Investeerimispanka Grupp etendas olulist osa majanduse rahastamise elavdamisel 2012. aastal. EIP sissemakstud kapitali on suurendatud 10 miljardi euro võrra, et tugevdada selle kapitalibaasi ja suurendada üldist laenuandmisvõimet 60 miljardi euro võrra kolme aasta jooksul ning teha seega kättesaadavaks kuni 180 miljardit eurot täiendavateks investeeringuteks kogu Euroopa Liidus, sealhulgas kõige haavatavamates riikides. Suurendamine jõustub 2013. aasta alguses.

ELi–Euroopa Investeerimispanka (EIP) projektivõlakirjade algatuse katsetapp käivitati juulis ja selle käigus on võimalik koguda kuni 4,5 miljardi euro ulatuses täiendavaid investeeringuid põhitranspordi, energia ja lairiba infrastruktuuri katseprojektidele. Sõltuvalt katsetapipärgsest hinnangust võidakse suurendada sarnaseid finantsinstrumente kõigis riikides, sealhulgas Euroopa ühendamise rahastu toetamiseks.

*Euroopa Komisjoni
president José Manuel
Barroso tervitamas
Euroopa
Investeerimispanka
presidenti Werner Hoyerit.*

Olemasolevate eeskirjade ja tavade raames võivad liikmesriigid koostöös komisjoniga kasutada oma struktuurifondidest eraldatud vahendeid EIP laenuriski jagamiseks ja laenu tagatiste ettenägemiseks sellistesse valdkondadesse nagu teadmised ja oskused, ressursitõhusus, strateegiline infrastruktuur ja VKEde laenuvõimalused. Struktuurifondidest on rahalisi vahendeid ümber paigutatud teadusuuringuid ja innovatsiooni, VKEsid ja noorte tööhõivet toetavatesse vahenditesse ning eraldatakse täiendavad 55 miljardit eurot majanduskasvu kiirendavate meetmete toetuseks.

Euroopa Ombudsman

Institutsioon, mida Euroopa Ombudsmanile esitatud kaebused kõige rohkem puudutavad, on komisjon nii oma pädevuse kui ka asjaolu tõttu, et paljud komisjoni otsused ja ettepanekud mõjutavad kodanikke otseselt või kaudselt. 2012. aastal puudutasid 52% ombudsmani algatatud uurimistest komisjoni. Ombudsman kaasas komisjoni 190 uude uurimisse ning komisjon andis vastuse 308 uurimises, sealhulgas varasematel aastatel algatatud, kuid 2012. aastal veel pooleliolevates uurimistes.

Ombudsmanile esitati mitme tegevusvaldkonnaga seotud kaebusi, sealhulgas juurdepääs dokumentidele, väidetavad rikkumisuhtumid, haldus- ja personali-eeskirjad, konkurentsi- ja värbamismenetlused, pakkumislepingute ja toetustega seotud küsimused ning lepingute täitmine. Üks komisjoni puudutatav aruanne saadeti 2012. aastal Euroopa Parlamendile, täpsemalt käsitles see väidetavat keskkonna mõjuhinna puudumist Viini lennujaama laiendamise kohta.

*Euroopa ombudsman
P. Nikiforos Diamandouros.*

Ombudsmani ja komisjoni vahelisi suhteid tugevdati jätkuvalt ning süvendati poliitilisi ja haldussidemeid. Sellega seoses toimus 2012 aastal Euroopa ombudsmani P. Nikiforos Diamandourose ja Euroopa Komisjoni asepresidendi ja institutsioonidevaheliste suhete ja haldusküsimuste voliniku Maroš Šefčoviči ning komisjoni peadirektorite vahel mitu kohtumist.

2012. aastal avaldas ombudsman brošüüri avaliku teenistuse põhimõtete kohta, mis peaksid suunama ELi avalike teenistujate käitumist. Need põhimõtted kujutavad endast haldusalase teeninduskultuuri üliolulist koostisosa, mida ELi institutsioonid peaksid järgima, ning ombudsmani algatuse eesmärgiks on suurema usalduse tekitamine kodanike ja ELi institutsioonide vahel. Komisjon toetas seda algatust.

Detsentraliseeritud asutused

ELi detsentraliseeritud asutuste institutsioonidevaheline tööühm, mis moodustati 2009. aastal eesmärgiga ühtlustada parlamendi, nõukogu ja komisjoni seisukohad asutuste töö parendamise kohta, töötas 2012. aasta juuliks välja kokkuleppe, mida toetasid kõik kolm institutsiooni.

„Ühine lähenemisviis” kujutas endast esimest poliitilist kokkulepet ELi detsentraliseeritud asutuste kui selliste kohta ning selle ülesandeks on täita ELi konkreetsete asutuste tulevaste horisontaalsete algatuste ja reformide läbiviimise poliitilise teejuhi rolli. Ühine lähenemisviis peab parendama asutuste haldamist ja tõhusust ning suurendama nende läbipaistvust, aruandekohustust ja legitiimsust.

Kokkulepe puudutas rohkem kui 30 detsentraliseeritud asutust, mis paiknevad liikmesriikides, samuti võimalikke detsentraliseeritud asutusi, mis luuakse edaspidi. Kokkulepe ei hõlma kolm välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas tegutsevat detsentraliseeritud asutust, samuti kuus täitevasutust.

Komisjon toetas kõnealuse kokkuleppe jätkutegevuste kava. Tegevuskavas esitatakse konkreetseid tegevused ja ettenähtud tähtajad, ning tuuakse esile meetmed, mida komisjon peab esmatähtsateks. Lisaks näidatakse kavas, mis juhtudel on koostöö asutustega vajalik/kasulik, ja mis ajal asutused on juba alustanud ühise lähenemisviisi rakendamist.

ELi detsentraliseeritud asutustes töötab üle 7000 inimese ning 2012. aastal eraldati asutustele ELi eelarvest 727,5 miljonit eurot.

Liikmesriikide parlamendid ja nende roll Euroopa poliitikamaastikul

2012. aastal kujunes institutsioonidevaheliste suhete peamiseks tunnuseks ELi tasandil komisjoni poliitiline dialoog liikmesriikide parlamentidega. Kogemuste vahetus, eelkõige finantskriisi ja majanduse juhtimisega seotud teemadel tihenes kõikidel tasanditel ja osutus üheks keskse tähtsusega küsimuseks, millele keskendus oma täiskogu istungitel Kopenhaagenis ja Nikosias ka Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverents. Liikmesriikide parlamentide poolt komisjonile esitatud arvamuste hulk suurenes pidevalt. Liikmesriikide parlamendid saatsid 2012. aastal komisjonile kokku 623 arvamust. Ehkki arvamuste üldarvu suurenemine eelnevatel aastatel on olnud märkimisväärne, esitati 2012. aastal ainult veidi rohkem küsimusi kui aasta varem. Nagu eelmistel aastatelgi, moodustasid umbes 10% arvamustest põhjendatud arvamused, mis andsid teada väidetavast subsidiaarsuse põhimõtte rikkumisest.

Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide XLVIII konverentsi täiskogu istungjärk 2012. aasta oktoobris Küprosel Nikosias.

2012. aastal, esimest korda pärast Lissaboni lepingu jõustumist, rakendasid liikmesriikide parlamendid niinimetatud kollase kaardi mehhanismi määruse ettepaneku suhtes, mis käsitles kollektiivse tegevuse õigust asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse kontekstis ⁽³⁶⁾. Komisjon sai 8 nädala pikkuse tähtaja jooksul põhjendatud arvamused 12 kojalt ⁽³⁷⁾ (mis esindasid 19 häält), kes jõudsid järeldusele, et komisjoni ettepanek ei austanud subsidiaarsuse põhimõtet.

Komisjon hindas üksikasjalikult põhjendatud arvamusi ja teavitas kaasseadusandjaid määruse eelnõuga seotud arutelude seisust. Menetluse senist kulgu arvestades teatas komisjon 12. ja 13. septembril kaasseadusandjatele ja liikmesriikide parlamentidele oma kavatsusest ettepanekud tagasi võtta.

Läbipaistvus

Juurdepäas dokumentidele

Institutsioonid arutasid Euroopa Komisjoni esitatud kahte ettepanekut määruse (EÜ) nr 1049/2001 läbivaatamiseks (30. aprillil 2008 esitatud määruse uuesti sõnastamise ettepanek ja 21. märtsil 2011 esitatud ettepanek määruse institutsioonilise kohaldamisala laiendamise kohta kõikidele Euroopa Liidu institutsioonidele, organitele, büroodele ja asutustele). Euroopa Parlament kinnitas oma seisukoha mõlema ettepaneku suhtes vahetult enne 2011. aasta lõppu. Nõukogu katsetas Taani ja Küprose eesistumise ajal mitmesuguseid võimalusi õigusloome protsessi edendamiseks, pidades silmas parlamendi, nõukogu ja Euroopa Komisjoni seisukohtade kooskõlastamist.

Läbipaistvusregister

2011. aastal võtsid parlament ja Euroopa Komisjon vastu institutsioonidevahelise kokkuleppe ELi poliitika kujundamise ja rakendamisega tegelevate organisatsioonide ning füüsilisest isikust ettevõtjate registri ⁽³⁸⁾ – niinimetatud lobistide registri – loomise kohta. 2012. aasta detsembri lõpuks oli läbipaistvusregistrisse, mida haldab parlamendi ja komisjoni ühine sekretariaat, kantud umbes 5500 organisatsiooni. Nõukoguga on alustatud kõnelusi, pidades silmas tema võimaliku süsteemi kaasamist tulevikus.

Ajaloolised arhiivid

16. augustil võttis komisjon vastu ettepaneku ⁽³⁹⁾ rajada ELi ja Firenzes asuva Euroopa Ülikooli instituudi vahel usaldusväärne ja kestav alus partnerluse loomiseks, et hallata ELi institutsioonide ajaloolisi arhiive. Ettepaneku eesmärgiks on edendada ajalooarhiivide haldamist ja kasutamist ning see võtab arvesse elektrooniliste ja digitaliseeritud arhiivide teket.

VIITED

- ⁽¹⁾ Määruse ettepanek, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist (COM(2012) 499).
- ⁽²⁾ Kõnealune määratlus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/99 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.
- ⁽³⁾ Euroopa Kohtu 13. detsembri 2012 otsus [liidetud kohtuasjades C-237/11 ja C-238/11](#): Prantsusmaa vs. Euroopa Parlament.
- ⁽⁴⁾ Halduskoostulepe, mis käsitleb Euroopa embleemi kasutamist kolmandate isikute poolt (ELT C 271, 8.9.2012).
- ⁽⁵⁾ Euroopa Kohtu 21. juuni 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-5/11](#): Donner.
- ⁽⁶⁾ Euroopa Kohtu 12. juuli 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-378/10](#): VALE Építési.
- ⁽⁷⁾ Euroopa Kohtu 6. septembri 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-273/11](#): Mecsek-Gabona.
- ⁽⁸⁾ Euroopa Kohtu 5. juuni 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-489/10](#): Bonda.
- ⁽⁹⁾ Euroopa Kohtu 19. juuli 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-112/11](#): ebookers.com Deutschland.
- ⁽¹⁰⁾ Euroopa Kohtu 16. veebruari 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-360/10](#): SABAM.
- ⁽¹¹⁾ Euroopa Kohtu 2. mai 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-406/10](#): SAS Institute.
- ⁽¹²⁾ Euroopa Kohtu 1. märtsi 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-604/10](#): Football Dataco jt.
- ⁽¹³⁾ Euroopa Kohtu 26. aprilli 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-472/10](#): Invitel.
- ⁽¹⁴⁾ Euroopa Kohtu 19. juuli 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-544/10](#): Deutsches Weintor.
- ⁽¹⁵⁾ Euroopa Kohtu 27. novembri 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-370/12](#): Pringle.
- ⁽¹⁶⁾ Euroopa Kohtu 24. aprilli 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-571/10](#): Kamberaj.
- ⁽¹⁷⁾ Euroopa Kohtu 13. detsembri 2012 otsus [liidetud kohtuasjades C-237/11 ja C-238/11](#): Prantsusmaa vs. Euroopa Parlament.
- ⁽¹⁸⁾ Euroopa Kohtu 28. juuni 2012 otsus [kohtuasjas C-404/10 P](#): komisjon vs. Éditions Odile Jacob.
- ⁽¹⁹⁾ Euroopa Kohtu 27. novembri 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-566/10 P](#): Itaalia vs. Euroopa Komisjon.
- ⁽²⁰⁾ Euroopa Kohtu 13. märtsi 2012. aasta otsus [kohtuasjas C-376/10 P](#): Tay Za vs. nõukogu.
- ⁽²¹⁾ http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr121206_1.en.html
- ⁽²²⁾ http://www.ecb.int/press/pr/date/2011/html/pr111208_1.en.html
- ⁽²³⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr121213.en.html>
- ⁽²⁴⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr121213.en.html>
- ⁽²⁵⁾ http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120906_1.en.html
- ⁽²⁶⁾ http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120209_2.en.html
- ⁽²⁷⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120622.en.html>
- ⁽²⁸⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120622.en.html>
- ⁽²⁹⁾ http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120906_2.en.html
- ⁽³⁰⁾ http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120116_2.en.html
- ⁽³¹⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120315.en.html>
- ⁽³²⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120704.en.html>
- ⁽³³⁾ http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr121030_2.en.html
- ⁽³⁴⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr120508.en.html>
- ⁽³⁵⁾ http://www.ecb.int/press/pr/date/2012/html/pr121108_1.en.html
- ⁽³⁶⁾ Ettepanek kollektiivse tegutsemise õiguse kasutamise kohta asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse kontekstis (COM(2012) 130).
- ⁽³⁷⁾ Chambre des représentants/Kamer van Volksvertegenwoordigers (Belgia), Folketing (Taani), Sénat (Prantsusmaa), Saeima (Läti), Chambre des Députés (Luksemburg), Kamra Tad-Deputati (Malta), Tweede Kamer (Madalmaad), Sejm (Poola), Assembleia da Republica (Portugal), Eduskunta (Soome), Riksdag (Rootsi) ja House of Commons (Ühendkuningriik).
- ⁽³⁸⁾ Kokkulepe luua läbipaistvusregister organisatsioonidele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes tegelevad ELi poliitika kujundamise ja rakendamise <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:191:0029:0038:EN:PDF>.
- ⁽³⁹⁾ Määruse ettepanek, mis käsitleb Euroopa institutsioonide ajalooliste arhiivide üleandmist Firenzes asuvalle Euroopa Ülikooli Instituudile (COM(2012) 456).

FOTODE AUTORIÕIGUS

Associated Press/Reporters, lk 191

Euroopa Liit, lk-d 183, 185, 186, 187, 189, 192, 194, 197, 198, 203, 206, 207, 208, 209, 210, 212

Peter Muhly/AFP, lk 182,

UKTI, lk 205

ELI VÕLAKRIISIMEETMETE KRONOLOOGIA

ALLPOOL ON LOETLETUD MÕNED TÄHTSAMAD 2012. AASTA
SÜNDMUSED RAHANDUS- JA MAJANDUSVALDKONNAS.
KRONOLOOGIAS ESITATU EI OLE AMMENDAV, ARUANDES RÄÄGITAKSE
PALJUDEST OLULISTEST SÜNDMUSTEST ÜSIKASJALIKUMALT.

JAANUAR

30

Euroopa liidrid kehtestavad kolm kiireloomulist prioriteeti:

- ▶ tööhõive ja eelkõige noorte tööhõive stimuleerimine
 - ▶ majanduse, eelkõige VKEde rahastamise parendamine
 - ▶ ühtse turu loomise lõpuleviimine.
-

VEEBRUAR

14

Komisjon avaldab esimese häiremehhanismi aruande, mis on alguspunkt uuele makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusele, millega tehakse kindlaks riskiohus riigid.

MÄRTS

2

Kõik Euroopa riigijuhid (v.a Tšehhi Vabariik ja Ühendkuningriik) kirjutavad alla majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingule. Ühe aasta jooksul peavad kõik riigid oma õigusaktidesse sisse viima kuldreegli, et riigi eelarve peab olema tasakaalus või ülejäägiga.

14

Eurorühm kiidab heaks Kreeka teise kohandamiskava.

30

Eurorühm otsustab tugevdada euroala finantstulemüüre ning suurendada Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) / Euroopa finantsstabiilsusvahendi (EFSF) ühise laenuandmisvõime piirmäära 700 miljardi euroni.

APRILL

18

Komisjon avaldab teatise, mis käsitleb esmatähtsaid meetmeid Kreekas majanduskasvu hoogutamiseks ja töökohtade loomiseks.

MAI

16

Euroopa majandusprognosis nähakse ette majanduse aeglast taastumist.

23

Komisjon teeb ettepaneku pangandusliiduks, mis on üks samm täieliku majandus- ja rahaliidu suunas.

26

Belgias Brugges avatakse euroteemaline näitus.

30

Euroopa poolaasta raames antakse ELi 27 liikmesriigile riigipõhised soovitusel ning soovitusel ka euroalale tervikuna, et suurendada finantsstabiilsust, majanduskasvu ja töökohtade loomist. Lisaks avaldab komisjon esimesed põhjalikud ülevaated makromajandusliku tasakaalustamatuse vastu võitlemiseks.

31

Komisjoni peamisel majandusalasel üritusel, Brüsseli majandusfoorumil, arutatakse majanduskasvu võimaluste üle.

JUUNI

22

Nõukogu kiidab heaks komisjoni soovitusel eelarve- ja majanduspoliitika kohta. Soovitusel on riigipõhised, kuid eraldi soovitusel antakse ka euroalale tervikuna.

25

Hispaania taotleb finantsabi oma pangandussektorile.

27

Eurorühm kiidab heaks Küprose finantsabi taotluse.

29

Euroopa Ülemkogu võtab vastu majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe.

Euroopa Ülemkogu ja eurorühma eesistujad ning komisjoni ja keskpanga presidendid tutvustavad aruannet „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas”. Selles on sätestatud integreeritud finantsraamistik, integreeritud eelarveraamistik, integreeritud majanduspoliitika raamistik ning suurem demokraatlik legitiimsus ja vastutus.

JUULI

10

Nõukogu kiidab heaks projektivõlakirjade katseetapi.

Komisjon kirjutab alla partnerluslepingu Lätiga eurole ülemineku teavitustegevuse kohta.

20

Eurorühma juhid lepivad kokku Hispaaniale finantsabi andmise pankade rekapitalizeerimise programmi vormis. Abi antakse kuni 100 miljardi euro ulatuses. Hispaania peab oma ülemäärast eelarvepuudujääki 2014. aastaks vähendama ning tegema struktuursed reformid.

SEPTEMBER

12

Komisjon teeb ettepaneku luua euroala pankade ühtne järelevalvemehhanism, mida haldaks Euroopa Keskpank. Mehhanism oleks avatud ka euroalasse mittekuuluvatele riikidele.

Komisjon teeb ettepaneku, mis hõlmab ühtseid eeskirju ning milles on visandatud järgmised sammud pangakriiside lahendamise ühtse mehhanismi loomiseks.

OKTOOBER

8

ESM jõustub. See on suurim rahvusvaheline finantseerimisasutus, mille kapitalibaas on 700 miljonit eurot. Sealt saavad abi kriisis olevad ESMi riigid. ESMi eelkäijateks on EFSF ja Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (EFSM).

9

Nõukogu annab Portugalile kuni 2014. aastani aega ülemäärase eelarvepuudujäägi vähendamiseks. See võimaldab välja maksta rahalise abi järgmise osamakse.

12

Kreeka rakkerühmal täitub esimene tegutsemisaasta.

NOVEMBER

7

Euroopa majandusprognoos ennustab 2013. aastaks majanduskasvu järkjärgulist taastumist.

28

Komisjon avaldab 2013. aasta majanduskasvu analüüsi, millega algatatakse majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta, mis tagab, et liikmesriigid kohandavad oma eelarve- ja majanduspoliitikat vastavalt stabiilsuse ja kasvu paktile ning strateegiale „Euroopa 2020“.

Lisaks avaldab komisjon teise häiremehhanismi aruande, et võidelda makromajandusliku tasakaalustamatusega ELi 14 liikmesriigis.

Komisjon tutvustab tiheda ja tõelise majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava.

DETSEMBER

5

Oma esimese finantsabina emiteerib ESM võlakirju Hispaania pangandussektori rekapitaliseerimiseks.

Aruanne majandus- ja rahaliidu kohta – nõukogule saadetakse üksikasjalikud ettepanekud ja tegevuskava.

ELiga saab ühendust võtta

INTERNETIS

Teave on kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes kättesaadav Euroopa veebisaidil:
<http://europa.eu>

ISIKLIKULT KOHALE MINNES

Üle kogu Euroopa on sadu kohalikke ELi teabekeskusi. Lähima keskuse aadressi leiate veebilehelt:
<http://europedirect.europa.eu>

TELEFONI VÕI ELEKTRONPOSTI TEEL

Europe Direct on teenus, mis aitab leida vastuseid Euroopa Liiduga seonduvatele küsimustele. Kontaktteeruda on võimalik tasuta telefoniliinil **00 800 6 7 8 9 10 11** (Mõned mobiiloperaatorid ei võimalda helistada numbritele, mis algavad 00 800, või küsivad nende kõnede eest tasu) (telefoniautomaadist väljaspool ELi helistades: **+32 2 2999696**) või saata elektronkiri aadressilt <http://europedirect.europa.eu>

LOE EUROOPA KOHTA

ELi kohta käivad trükised saadaval vaid hiireklõpsu kaugusel EU Bookshopi veebilehel:
<http://bookshop.europa.eu>

Eestikeelset teavet ja väljaandeid Euroopa Liidu kohta leiate:

Euroopa Komisjoni esindus Eestis

Euroopa Liidu maja
Rävala 4
10143 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6264400
E-post: COM-REP-TLL@ec.europa.eu
<http://www.europaliit.ee>

Euroopa Parlamendi infobüroo Eestis

Euroopa Liidu maja
Rävala 4
10143 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6306969
E-post: eptallinn@europarl.europa.eu
<http://www.europarl.eu/view/et/index.html>

Euroopa dokumendikeskused ja Europe Directi kontaktikeskused Eestis:
<http://europa.eu/europedirect/meet-us/interactive-map/estonia/index-et.htm>

Euroopa Liidu Infokeskus

Eesti Rahvusraamatukogu
Tõnismägi 2
15189 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6307330, 6307441
E-post: elik@nlib.ee
Euroinfo tasuta telefon 800 3330
E-post: info@eurotelefon.ee

Eurodokumentatsiooni Keskus

Tartu Ülikooli Raamatukogu
W. Struve 1
50091 Tartu
EESTI/ESTONIA
Tel +372 7375780, 7375781, 55603080
E-post: ruth.tammeorg@ut.ee
<http://utlib.ee>

Euroopa dokumentatsioonikeskus

TTÜ Raamatukogu
Akadeemia tee 1
12618 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6203555
E-post: gering@lib.ttu.ee
<http://www.ttu.ee/asutused/raamatukogu/10640/euroopa-dokumentatsioonikeskus-edu>

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja euroteabe keskus

Toom-Kooli 17
10130 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6448079
E-post: info@koda.ee

Pärnumaa teabepunkt

Pärnu Maavalitsus
Akadeemia 2
80088 Pärnu
EESTI/ESTONIA
Tel +372 4479739
E-post: kersti.liiva@mv.parnu.ee
<http://europedirect.mv.parnu.ee>

Põlvamaa teabepunkt

Põlva Maavalitsus
Kesk 20
63308 Põlva
EESTI/ESTONIA
E-post: euoinfo@polvamaa.ee
<http://polva.maavalitsus.ee/et/euroopa-liit-europe-direct>

Võru teabekeskus

Võru Maavalitsus
Jüri 12
65620 Võru
EESTI/ESTONIA
Tel +372 7868335
E-post: euoinfo@mv.verro.ee
<http://voru.maavalitsus.ee/et/euroopa-liit-europe-direct>

Viljandimaa teabekeskus

Viljandi Maavalitsus
Vabaduse plats 2
71020 Viljandi
EESTI/ESTONIA
Tel +372 4330428
E-post: edir@viljandimaa.ee
<http://viljandi.maavalitsus.ee/et/euroopa-liit-europe-direct>

Valgamaa infopunkt

Valga Maavalitsus
Kesk 12
68203 Valga
EESTI/ESTONIA
Tel +372 7666137
E-post: euoinfo@valgamaa.ee
<http://valga.maavalitsus.ee/et/euroopa-liit-europe-direct>

Jõgevamaa teabekeskus

Jõgeva Maavalitsus
Suur 3
48306 Jõgeva
EESTI/ESTONIA
Tel +372 7766333
Faks +372 7766334
E-post: euoinfo@jogevamv.ee
<http://europedirect.ee>

Jõhvi infopunkt

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Jõhvi esindus
Pargi 27
41537 Jõhvi
EESTI/ESTONIA
Tel +372 3374950
E-post: margus@koda.ee

Hiiu- ja Saaremaa infopunkt

Hiiu Maavalitsus
Leigri väljak 5
92401 Kärkla
EESTI/ESTONIA
Tel +372 4636065
Faks +372 4636069
E-post: euoinfo@hiiumaa.ee
<http://euoinfo.saared.ee>

Euroopa Liit

 Euroopa Liidu liikmesriigid (2012)

 Kandidaat- ja potentsiaalsed kandidaatriigid

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-26605-8

9 789279 266058

doi:10.2775/90975